PRZEPISY Z ZAKRESU PRAWA ADMINISTRACYJNEGO

WYDAWNICTWO POD NADZOREM MINISTERSTWA ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ

Zeszyt 14a — Warszawa 1948 r.

PRAWO KARNO-ADMINISTRACYJNE – CZĘŚĆ II.

BIBLIOTEKA UNIWERSYTETU GDAŃSKIEGO C III 40572

TREŚĆ ZESZYTU:

D 312-5/76 cz.

D. RYBOŁÓWSTWA: Str.

E. ZWALCZANIE CHORÓB ZWIERZĘCYCH:

F. ŁOWIECTWA:

G. LEŚNICTWA:

OBJAŚNIENIA:

Zeszyt niniejszy stanowi drugą część zbioru przepisów karno-administracyjnych, dotyczącą rolnictwa i pokrewnych dziedzin administracji gospodarczej.

Normy nieaktualne, a nie uchylone, ani też zmienione wyraźnym przepisem prawa podano dla odróżnienia od obowiązującego tekstu rozstrzelonym garmondem, w przypadkach zaś gdy tekst obowiązujący wydrukowano tłustym drukiem, — jasnym garmondem nierozstrzelonym.

W związku z dekretem z dnia 16 listopada 1945 r. o podwyższeniu grzywien, kar pieniężnych, kar porządkowych oraz nawiązek (Dz. U. R. P. Nr. 56, poz. 312) po treści poszczególnych przepisów, zawierających nieaktualne obecnie wysokości grzywien, wydrukowane jasnym garmondem, podano w nawiasie wysokość grzywny (górną granicę), ustaloną zgodnie z przepisami tego dekretu.

Przepisy, zamieszczone w zeszycie, podano z uwzględnieniem zmian, wprowadzonych do dnia 15 lutego 1948 r.

Skrót Z. O. I. K. S. N. oznacza — Zbiór Orzeczeń Sądu Najwyższego, Orzeczenia Izby II (Karnej).

1.

USTAWA

z dnia 14 kwietnia 1937 r.

o ograniczeniu obrotu nieruchomościami powstałymi z parcelacji.

(Dz. U. R. P. z dnia 14 maja 1937 r. Nr 36, poz. 272).

Art. 1. Ustawa niniejsza stosuje się do gospodarstw, powstałych w drodze parcelacji nieruchomości ziemskich, niezależnie od tego, czy parcelowana nieruchomość stanowiła własność Państwa, Państwowego Banku Rolnego lub innych osób prawnych i fizycznych. Ustawa niniejsza nie ma jednak zastosowania do gruntów, określonych w art. 53 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 lutego 1928 r. o prawie budowlanym i zabudowaniu osiedli (D z. U. R. P. Nr 23, p o z. 2 0 2) w b r z m i e n i u u s t a w y z d n i a 1 4 l i p c a 1 9 3 6 r. (D z. U. R. P. Nr 56, p o z. 4 0 5).

Jednolity tekst rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 lutego 1928 r. o prawie budowlanym i zabudowaniu osiedli ogłoszono w Dz. U. R. P. Nr 34 z 1939 r. pod poz. 216.

Art. 2. (1) Gospodarstwa, powstałe z parcelacji, nie mogą być zbywane w całości lub w części, dzielone, wydzierżawiane, zastawiane lub obciążane bez zezwolenia władzy. Gospodarstwa, będące własnością małoletnich, mogą być wydzierżawiane do czasu osiągnięcia pełnoletności za zgodą władzy opiekuńczej.

(2) Właściciele gospodarstw, powstałych z parcelacji, obowiązani są do osobistego gospodarowania na tych gospodarstwach. Władza może zezwolić na powierzenie gospodarowania innej osobie.

Art. 4. (1) Ograniczenia, wynikające z ustawy niniejszej, stosują się tak do pierwszych, jak i do następnych nabywców.

Art. 5. (1) Gospodarstwa, powiększone w drodze nabycia działek z parcelacji po wejściu w życie ustawy niniejszej do normy gospodarstwa samodzielnego, mogą być również poddane ograniczeniom, wynikającym z ustawy niniejszej, przez ujawnienie tych ograniczeń w księgach hipotecznych na wniosek władzy.

Art. 6. Gospodarstwa, powstałe z parcelacji, przeprowadzonej przed wejściem w życie ustawy niniejszej, a po dniu 1 września 1919 r., mogą być poddane ograniczeniom, wynikającym z ustawy niniejszej, od daty ujawnienia tych ograniczeń w trybie, określonym w art. 5 ust. (1).

Art. 8. (1) Kto rozporządza działką, powstałą z parcelacji, wbrew ograniczeniom, zawartym w art. 2, podlega karze aresztu do 3 miesięcy i grzywny do 3.000 złotych lub jednej z tych kar. Tej samej karze podlega, kto nabywa lub użytkuje działkę wbrew przepisom art. 2.

(30.000 zł.).

(2) Do dochodzenia i karania wykroczeń, określonych w ust. (1) właściwa jest powiatowa władza administracji ogólnej.

2.

USTAWA

z dnia 21 czerwca 1939 r.

o zniesieniu służebności w województwach: krakowskim, lwowskim, stanisławowskim, tarnopolskim i cieszyńskiej części województwa śląskiego.

(Dz. U. R. P. z dnia 5 lipca 1939 r. Nr 59, poz. 589).

Art. 1. Na obszarze województw: krakowskiego, l w o w s k i e g o, s t a n i s ł a w o w s k i e g o, t a r n o p o l s k i e g o i cieszyńskiej części województwa śląskiego ulegają zniesieniu na podstawie ustawy niniejszej:

1) prawa wrębu, poboru drzewa i innych produktów leśnych, obciążające cudze grunty leśne lub rolne;

2) prawa paszy na cudzych gruntach;

3) prawa poboru traw, szuwarów lub innych roślin, rosnących na cudzych wodach stojących;

4) wszelkie inne służebności, obciążające grunty rolne lub leśne, które powstały przed dniem 1 stycznia 1909 r.

Art. 17. Nie wolno wartości gruntów, które wydziela się jako wynagrodzenie, zmniejszać bez zezwolenia władzy przed wprowadzeniem uprawnionych w posiadanie gruntów. Właściciel dziedziny służebnej, który zmniejsza wartość tych gruntów, jest zobowiązany do odszkodowania na rzecz uprawnionych.

Art. 58. (1) Kto zmniejsza bez zezwolenia władzy wartość wynagrodzenia za służebności przed oddaniem go w posiadanie uprawnionym, podlega karze aresztu do 3 miesięcy lub grzywny do 3.000 zł., albo obu tym karom łącznie.

(30.000 zł.).

(2) Powiatowe władze administracji ogólnej są powołane do orzekania o przestępstwach, przewidzianych w ust. (1).

3.

USTAWA

z dnia 13 lipca 1939 r.

o popieraniu melioracyj wodnych dla potrzeb rolnictwa.

(Dz. U. R. P. z dnia 24 lipca 1939 r. Nr 64, poz. 428).

Art. 1. Państwo może udzielać pomocy na wykonywanie prac, mających na celu:

1) ochronę gruntów przed zalewem;

2) ochronę gruntów przed zrywaniem brzegów;

3) zakładanie zbiorników wody do celów melioracyjnych;

4) melioracyę gruntów przez odwodnienie i nawodnienie;

5) zakładanie stawów rybnych;

6) zaopatrzenie w wodę ludności wiejskiej;

7) inne zabiegi techniczne, zmierzające do trwałego zwiększenia użytkowej wartości zmeliorowanych terenów.

Art. 2. 1. Pomoc Państwa może polegać na:

1) udzielaniu pomocy technicznej (przeprowadzanie ekspertyz, dostarczanie planów technicznych, kierownictwo i nadzór techniczny przy robotach wykonawczych i konserwacyjnych);

2) przyznawaniu bezzwrotnych zasiłków, w szczególności pokrywaniu udziałów Państwa w publicznych przedsiębiorstwach melioracyjnych (art. 14);

3) udzielaniu pomocy kredytowej.

Art. 39. 1. Kto uszkadza lub czyni niezdatnymi do użytku roboty lub urządzenia melioracyjne, wykonane przy pomocy Państwa albo instytucyj lub organizacyj, działających z udziałem finansowym Skarbu Państwa albo korzystających z jego gwarancji lub pomocy finansowej, bądź też nie dopełnia obowiązku konserwacji takich urządzeń —

podlega karze aresztu do miesiąca lub grzywny do 1.000 zł. (10.000 zł.).

2. Powiatowe władze administracji ogólnej są powołane do orzekania o przestępstwach przewidzianych w ust. 1.

4.

ROZPORZĄDZENIE PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

z dnia 19 listopada 1927 r.

o zwalczaniu chorób roślin oraz o tępieniu chwastów i szkodników roślin.

(Dz. U. R. P. z dnia 7 grudnia 1927 r. Nr 108, poz. 922). Zmiany: rozp. Prezydenta R. P. z dnia 11 lipca 1932 r. — Dz. U. R. P. Nr 67, poz. 622, ustawa z dnia 16 marca 1937 r. — Dz. U. R. P. Nr 21, poz. 131); rozciągnięto moc obow. na teren woj. śląskiego ustawą śląską z 19 listopada 1934 r. (Dz. U. Śl. Nr 20, poz. 40).

Art. 1. W rozumieniu niniejszego rozporządzenia wyrażenie:

1) „zwalczanie chorób roślin“ — oznacza zarówno zapobieganie chorobom roślin, jak ich tłumienie;

2) „tępienie chwastów i szkodników roślin“— oznacza zarówno zapobieganie szerzeniu się chwastów i szkodników roślin, jak ich niszczenie;

3) „rośliny“ — oznacza rośliny w stanie świeżym, ich części i nasiona;

4) „rośliny podejrzane“ — oznacza zarówno rośliny, podejrzane o chorobę lub o opanowanie przez szkodnika, jak rośliny, co do których istnieje uzasadnione przypuszczenie, że stać się mogą rozsadnikami choroby lub szkodnika;

5) „grunt zarażony“ — oznacza grunt, na którym rośliny dotknięte zostały chorobą lub opanowane przez szkodnika;

6) „grunt zagrożony“ — oznacza grunt, przylegający do gruntu zarażonego, a także, co do którego istnieje uzasadnione przypuszczenie, że jest zarażony.

Art. 2. Stosownie do przepisów niniejszego rozporządzenia będą zwalczane lub tępione choroby roślin, chwasty i szkodniki roślin, wskazane w rozporządzeniach, wydawanych stosownie do art. 3 rozporządzenia niniejszego.

P. rozp. Ministra Rolnictwa z dnia 31 lipca 1928 r. o niszczeniu berberysu oraz rozp. Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych: z dnia 8 marca 1938 r. o tępieniu płaszczyńca buraczanego, z dnia 10 maja 1939 r. o zwalczaniu raka ziemniaczanego, z dnia 10 maja 1929 r. o tępieniu chwastów i szkodników roślin, z dnia 10 maja 1939 r. o tępieniu gryzoniów polnych, z dnia 10 maja 1930 r. o tępieniu korówki wełnistej i z dnia 17 września 1946 r. o zwalczaniu stonki ziemniaczanej (poz. 5—11 niniejszego zeszytu).

Art. 3. W celu zwalczania chorób roślin oraz tępienia chwastów i szkodników roślin mogą być stosowane następujące środki:

1) zakaz przywożenia z zagranicy, wywożenia zagranicę i przewożenia przez obszar Państwa roślin chorych, opanowanych przez szkodnika i podejrzanych, szkodników roślin, a także wszelkich przedmiotów, które mogą być rozsadnikami chorób i szkodników roślin;

2) ustalanie warunków, którym winny odpowiadać zarówno rośliny, przywożone z zagranicy, wywożone zagranicę i przewożone przez obszar Państwa, jak ich opakowanie i sposób transportu;

3) ustalanie stacyj granicznych, przez które może odbywać się przewóz roślin;

4) wprowadzanie obowiązku niszczenia roślin chorych, opanowanych przez szkodnika i podejrzanych roślin nieuprawnych, a także obowiązku niszczenia chwastów i szkodników roślin na określonym przez władzę obszarze;

5) wprowadzanie obowiązku wykonywania w określonym przez władze terminie czynności, zapobiegających pojawieniu się i szerzeniu się chorób i szkodników roślin, w szczególności zaś — obowiązku oczyszczania i odkażania gruntów zarażonych i zagrożonych, wszelkich pomieszczeń i urządzeń, w których znajdowały się rośliny chore, opanowane przez szkodnika lub podejrzane, oraz wszelkich przedmiotów, które mogą być rozsadnikami chorób i szkodników roślin;

6) ograniczanie sposobu zużytkowania roślin chorych, opanowanych przez szkodnika i podejrzanych;

8) wzbronienie niektórych sposobów oczyszczania i przerobu roślin chorych, opanowanych przez szkodnika i podejrzanych;

8) zakaz przewożenia i przenoszenia roślin z miejsca, w którym na roślinach tych zostały dostrzeżone oznaki choroby lub szkodnika, bądź objawy, wzbudzające podejrzenie pojawienia się choroby lub szkodnika, a także uzależnienie możności przewożenia i przenoszenia takich roślin od dopełniena określonych przez władze warunków;

9) wprowadzanie obowiązku zaopatrywania roślin, znajdujących się u osób handlujących nimi, w świadectwa zdrowotności lub świadectwa miejsca pochodzenia;

10) ograniczanie na określonym przez władze obszarze obrotu roślinami i wszelkimi przedmiotami, które mogą być rozsadnikami choroby, szkodnika lub chwastów;

11) zakaz uprawiania poszczególnych roślin w szczególności na gruntach zarażonych i zagrożonych;

12) zakaz uprawiania roślin, które mogą być rozsadnikami chorób i szkodników roślin, a także uzależnienie możności uprawiania takich roślin od dopełnienia określonych przez władze warunków;

13) wprowadzenie obowiązku powiadamiania władzy w określonym przez nią terminie o każdym wypadku wystąpienia objawów wzbudzających podejrzenie pojawienia się chorób i szkodników roślin.

Sposób zwalczania poszczególnych chorób roślin oraz tępienia poszczególnych chwastów i szkodników roślin wskazanymi wyżej środkami określą — z uwzględnieniem postanowień zawartych w niniejszym rozporządzeniu — rozporządzenia Ministra R o l n i c t w a.

Minister Rolnictwa i Reform Rolnych może w drodze rozporządzenia upoważnić wojewodów do określania po wysłuchaniu opinii właściwej i z b y r o l n i c z e j, a w r a z i e b r a k u „i z b y r o l n i c z e j — organizacji społeczno-rolniczej — w drodze rozporządzeń, z uwzględnieniem postanowień zawartych w rozporządzeniu niniejszym, sposobu zwalczania, oznaczonych przez Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych chorób roślin oraz tępienia oznaczonych przez niego chwastów i szkodników roślin środkami, wymienionymi w pkt. 4 — 13, w granicach, w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych określonych.

1. Kompetencje Ministra Rolnictwa przejął Minister Rolnictwa i Reform Rolnych.

2. Izby rolnicze zostały zniesione na mocy dekretu z dnia 26 sierpnia 1946 r. (Dz. U. R. P. Nr 47, poz. 265), a czynności ich w zakresie zwalczania chorób roślin oraz tępienia chwastów i szkodników roślin przeszły na stowarzyszenie „Związek Samopomocy Chłopskiej".

3. P. uw. do art. 2.

Art. 13. Kto wykracza przeciwko przepisom rozporządzeń, wydanych na podstawie art. 3, albo przeciwko zarządzeniom, wydanym z mocy tych przepisów, podlega w trybie administracyjnym karze aresztu do 3 miesięcy lub grzywny do 3.000 zł. (30.000 zł.).

Transporty roślin chorych, opanowanych przez szkodniki lub podejrzanych, oraz wszelkie przedmioty, mogące być rozsadnikami chorób i szkodników roślin — podlegają przepadkowi.

Art. 14. Jeżeli sprawcy nie skazano, można orzec przepadek przedmiotów, wymienionych w art. 13 ust. 2, tytułem środka zabezpieczającego.

Minister Rolnictwa i Reform Rolnych może przyznać zapomogi posiadaczom przedmiotów, których przepadek orzeczono w trybie art. 13 ust. 2, jeżeli osoby te nie ponoszą winy.

Jeżeli orzeczenie o przepadku tytułem środka zabezpieczającego wydała władza administracyjna, można żądać skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego.

5.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROLNICTWA

z dnia 31 lipca 1928 r.

o niszczeniu berberysu.

(Dz. U. R. P. z dnia 28 sierpnia 1928 r Nr 79, poz. 697).

Na podstawie art. art. 2, 3, 4, 8, 10 i 19 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19 listopada 1927 r. o zwalczaniu chorób roślin oraz tępieniu chwastów i szkodników roślin (Dz. U. R. P. Nr 108, poz. 922) zarządzam, co następuje:

§ 1. Ustanawia się obowiązek zniszczenia berberysu zwyczajnego (Berberis vulgaris, L.) do dnia 1 maja 1929 r.

Obowiązek ten nie dotyczy berberysu zwyczajnego rosnącego w ogrodach botanicznych oraz wewnątrz lasów w odległości co najmniej 200 mtr. od brzegu lasu.

§ 2. Do zniszczenia berberysu zwyczajnego obowiązane są osoby użytkujące grunty porosłe tym berberysem lub osoby zarządzające takimi gruntami.

§ 3. Osoby, wymienione w § 2, będą karane, o ile na gruntach przez nie użytkowanych lub zarządzanych znajdować się będzie berberys po dniu 1 maja 1929 r.

§ 5. Władze powołane do zwalczania chorób roślin oraz tępienia chwastów i szkodników roślin (art. 8 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19 listopada 1927 r. — Dz. U.

R. P. Nr 108, poz. 922), przedstawiciele Państwowego Instytutu Naukowego Gospodarstwa Wiejskiego, a także wyznaczony przez izby rolnicze, powiatowe związki komunalne i społeczne organizacje rolnicze personel (§ 4) mają prawo wstępu na grunty oraz żądania potrzebnych informacyj od osób użytkujących grunty lub zarządzających nimi.

§ 6. Na gruntach, użytkowanych przez państwowe zakłady naukowe, oraz na gruntach, stanowiących własność Państwa i pozostających pod zarządem administracji państwowej, niszczenie berberysu — stosownie do postanowień niniejszego rozporządzenia — należy do organów państwowych zarządzających tymi gruntami.

6.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROLNICTWA I REFORM ROLNYCH

z dnia 2 marca 1938 r.

o tępieniu płaszczyńca buraczanego.

(Dz. U. R. P. z dnia 11 marca 1938 r. Nr 16, poz. 115).

Na podstawie art. 2, 3, 4, 8 i 9 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19 listopada 1927 r. o zwalczaniu chorób roślin oraz o tępieniu chwastów i szkodników roślin (Dz. U. R. P. Nr 108, poz. 922) w brzmieniu, ustalonym art. 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 11 lipca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr 67, poz. 622) oraz ustawą z dnia 16 marca 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 21, poz. 131), oraz w związku z art. 1 śląskiej ustawy z dnia 19 listopada 1934 r. o zwalczaniu chorób roślin oraz o tępieniu chwastów i szkodników roślin (Dz. U. Śl. Nr 20, poz. 40) zarządzam, co następuje:

§ 1. (1) W razie wystąpienia płaszczyńca buraczanego (Piesma quadrata Fieb) wojewoda może — na wniosek stacji ochrony roślin właściwej izby rolniczej — ustanawiać w drodze rozporządzeń obowiązek tępienia płaszczyńca buraczanego.

(2) W rozporządzeniach tych wojewoda określi każdorazowo — na podstawie wniosku stacji ochrony roślin — obszar, na którym będzie wprowadzony obowiązek tępienia płaszczyńca buraczanego, czas trwania tego obowiązku oraz sposób tępienia płaszczyńca buraczanego.

§ 3. Tępienie płaszczyńca buraczanego, jak również nadzór nad jego tępieniem — stosownie do przepisów rozporządzenia wojewody — na gruntach państwowych, pozostających pod nadzorem organów państwowych, należy do tych organów.

7.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROLNICTWA I REFORM ROLNYCH

z dnia 10 maja 1939 r.

o zwalczaniu raka ziemniaczanego.

(Dz. U. R. P. z dnia 26 maja 1939 r. Nr 47, poz. 301).

Na podstawie art. 2, 3, 4, 8 i 9 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19 listopada 1927 r. o zwalczaniu chorób roślin oraz o tępieniu chwastów i szkodników roślin (Dz. U. R. P. Nr 108, poz. 922) w brzmieniu ustalonym art. 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 11 lipca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr 67, poz. 622) i ustawą z dnia 16 marca 1937 r. (Dz. U. R. R. P. Nr 21, poz. 131) oraz w związku z art. 1 śląskiej ustawy z dnia 19 listopada 1934 r. o zwalczaniu chorób roślin oraz o tępieniu chwastów i szkodników roślin (Dz. U. Śl. Nr 20, poz. 40) zarządzam, co następuje:

§ 1. Ustanawia się obowiązek zwalczania raka ziemniaczanego (Synchytrium endobioticum, Perc).

§ 2. (1) Grunty, na których rosły ziemniaki dotknięte rakiem ziemniaczanym, uważane będą za zarażone rakiem ziemniaczanym, grunty zaś sąsiadujące z nimi — za grunty zagrożone.

(2) W każdym poszczególnym przypadku wystąpienia raka ziemniaczanego starosta — na wniosek stacji ochrony roślin izby rolniczej — określi granice obszaru gruntów zarażonych oraz gruntów zagrożonych.

(3) Gdy rak ziemniaczany zostanie na gruntach zarażonych zupełnie wytępiony, starosta — na wniosek stacji ochrony roślin izby rolniczej — stwierdzi, że grunty te przestały być zarażonymi, a grunty sąsiadujące z nimi — zagrożonymi.

§ 3. (1) Osoby, użytkujące grunty lub zarządzające gruntami, a także osoby, mające ziemniaki w swym władaniu, obowiązane są zgłosić zarządowi właściwej gminy każdy wypadek pojawienia się raka ziemniaczanego lub wystąpienia objawów, wzbudzających podejrzenie pojawienia się raka ziemniaczanego.

(2) Obowiązek zgłaszania istnieje także wówczas, gdy w latach następnych zauważono objawy raka ziemniaczanego ponownie na gruncie zarażonym.

(3) Zgłoszenie to powinno nastąpić przed upływem 48 godzin od chwili dostrzeżenia tych objawów.

(4) Jednocześnie ze zgłoszeniem osoby do tego obowiązane powinny bezpłatnie dostarczyć zarządowi gminy w szczelnym opakowaniu

próbki ziemniaków w ilości niezbędnej do ich zbadania, nie przekraczającej 1 kg.

§ 4. (1) Przechowywanie ziemniaków, zebranych z gruntu zarażonego rakiem ziemniaczanym, powinno odbywać się w taki sposób, ażeby nie pozostawały one w styczności z ziemniakami, pochodzącymi z gruntu niezarażonego.

(2) Ziemniaków, zebranych z gruntu zarażonego rakiem ziemniaczanym, nie wolno używać do sadzenia, na pokarm zaś i paszę wolno je używać jedynie po ugotowaniu, uparowaniu lub upieczeniu.

(3) Wszelkie odpadki, pozostałe po zużytkowaniu takich ziemniaków, powinny być spalone lub zakopane na głębokość przynajmniej 0,75 m.

§ 5. (1) Ziemniaków, zebranych z gruntu zarażonego rakiem ziemniaczanym, nie wolno płukać w wodach płynących, kanałach, rowach, stawach i jeziorach.

(2) Wodę użytą do płukania tych ziemniaków należy zlewać do specjalnego dołu głębokości przynajmniej 0,75 m., wykopanego w odległości nie mniejszej niż 5 m. od studni, gnojowni oraz wymienionych wyżej wód; dół ten następnie powinien być odkażony.

(3) Woda, użyta do płukania ziemniaków w zakładach fabrycznych, w których przerabiane są ziemniaki, pochodzące z gruntów, zarażonych rakiem ziemniaczanym, nie może być odprowadzana w ten sposób, aby spływała po powierzchni gruntów ornych.

§ 6. (1) Wszelkie odpadki, pozostałe na gruncie zarażonym rakiem ziemniaczanym po zbiorze ziemniaków z tego gruntu, powinny być na miejscu spalone lub zakopane na głębokość przynajmniej 0,75 m. przed zaoraniem gruntu.

(2) W gospodarstwie, posiadającym grunty zarażone rakiem ziemniaczanym, nie wolno pozostawiać ziemniaków na gruntach nie zajętych w danym roku pod uprawę ziemniaków, jak również na podwórzach, drogach, miedzach, miejscach kopcowania ziemniaków i t. p. miejscach. Rośliny ziemniaków, pozostawionych wbrew powyższemu przepisowi w miejscach nie zajętych pod uprawę ziemniaków, powinny być wykopane i zniszczone do 15 lipca w sposób wskazany w ust. (1).

(3) Do 1 sierpnia powinny być usunięte z gruntów, zarażonych i zagrożonych rakiem ziemniaczanym, rośliny odmian ziemniaków nieodpornych na raka ziemniaczanego, powstałe przypadkowo w plantacjach ziemniaków odpornych na raka ziemniaczanego.

(4) Starosta może oznaczyć wcześniejszy termin wykonania tych czynności.

§ 7. Z gospodarstwa, w którym znajdują się grunty zarażone rakiem ziemniaczanym, nie wolno wynosić (wywozić) ziemniaków, ich odpadków, roślin okopowych i cebulowych, wszelkich roślin z korzeniami, chwastów, ziemi i nawozów naturalnych.

§ 8. Ograniczenia, wynikające z przepisów §§ 4 do 7, obowiązują osoby interesowane już od chwili dostrzeżenia przez nie objawów, wzbudzających podejrzenie pojawienia się raka ziemniaczanego.

(2) Ograniczenia te tracą moc obowiązującą z chwilą otrzymania przez osoby interesowane zawiadomienia starosty, że rak ziemniaczany nie został stwierdzony lub że został już wytępiony.

§ 9. (1) Z obszaru, którego granice oznaczy szczegółowo wojewoda na podstawie i z powołaniem się na wskazania stacji ochrony roślin izby rolniczej, a który obejmie grunt zarażony rakiem ziemniaczanym, sąsiadujące z nim grunty zagrożone (§ 2) oraz wszystkie dalsze grunty w promieniu od 5 do 15 km., licząc od granicy obszaru gruntu zarażonego rakiem ziemniaczanym, nie wolno wynosić (wywozić) ziemniaków, wszelkich odpadków ziemniaków, a także chwastów, ziemi i nawozów naturalnych.

(2) Granice takiego obszaru ochronnego wojewoda oznaczy — według stopnia niebezpieczeństwa rozszerzenia raka ziemniaczanego — z uwzględnieniem warunków gospodarczych oraz granic naturalnych (rzeki, jeziora, lasy, wzgórza, błota it. p.), bądź granic poszczególnych gmin, osiedli lub gospodarstw.

(3) Zakaz wynoszenia (wywożenia) nabiera mocy obowiązującej w terminie, który wojewoda ustali i poda do wiadomości publicznej jednocześnie z ustanowieniem obszaru ochronnego. Zakaz ten traci moc obowiązującą z chwilą podania przez wojewodę do wiadomości publicznej o zniesieniu obszaru ochronnego.

§ 10. W przypadkach uzasadnionych szczególnymi względami gospodarczymi starosta może — na podstawie i z powołaniem się na wskazania stacji ochrony roślin izby rolniczej — zezwalać na wyniesienie (wywiezienie):

1) z gospodarstwa, w którym znajdują się grunty zarażone rakiem ziemniaczanym — ziemniaków, roślin okopowych, cebulowych i innych roślin z korzeniami, pochodzących z gruntu niezarażonego;

2) z obszaru ochronnego (§ 9) — ziemniaków, pochodzących z gruntu niezarażonego — pod warunkiem dokonania tego z zastosowaniem się do wymagań określonych w zezwoleniu, a mających na celu uniknięcie rozszerzania się raka ziemniaczanego.

§ 11. (1) Na gruntach zarażonych lub zagrożonych rakiem ziemniaczanym nie wolno uprawiać ziemniaków z wyjątkiem odmian uznanych przez Państwowy Instytut Naukowy Gospodarstwa Wiejskiego za odporne na raka ziemniaczanego.

(2) W przypadkach, gdy na gruntach zarażonych lub zagrożonych uprawa pewnych roślin, mogących być rozsadnikiem raka ziemniaczane-

go, grozi niebezpieczeństwem utrzymywania się lub szerzenia się raka ziemniaczanego, starosta może — na podstawie i z powołaniem się na wskazania stacji ochrony roślin izby rolniczej — zabronić uprawy tych roślin, nie wyłączając ziemniaków odmian uznanych za odporne na raka ziemniaczanego.

(§ 3) Starosta może nadto — na podstawie i z powołaniem się na wskazania stacji ochrony roślin izby rolniczej:

1) zabronić niektórych sposobów postępowania z roślinami, których uprawa dozwolona jest na gruncie zarażonym lub zagrożonym rakiem ziemniaczanym, oraz niektórych sposobów użytkowania tych roślin;

2) nakazać usunięcie z gruntu zarażonego lub zagrożonego rakiem ziemniaczanym albo zniszczenie roślin lub ich części, jeżeli rośliny te były zasadzone wbrew zakazowi, a uprawa ich grozi szczególnym niebezpieczeństwem utrzymywania się lub szerzenia się raka ziemniaczanego;

3) nakazać stosowanie urządzeń (ogrodzeń, przekopów, tablic ostrzegawczych i t. p.), mających na celu zapobieganie przenoszeniu przez ludzi i zwierzęta domowe zarazków raka ziemniaczanego z ziemią, pochodzącą z gruntu zarażonego.

§ 12. Na gruntach, na których wskutek zbyt częstej uprawy ziemniaków istnieje możliwość występowania raka ziemniaczanego, starosta może — na podstawie i z powołaniem się na wskazania stacji ochrony roślin izby rolniczej — zabronić na określony przeciąg czasu uprawy ziemniaków bądź w ogóle, bądź tylko odmian nie uznanych przez Państwowy Instytut Naukowy Gospodarstwa Wiejskiego za odporne na raka ziemniaczanego.

§ 13. Posiadacze składów, piwnic oraz innych pomieszczeń, w których znajdowały się ziemniaki dotknięte rakiem ziemniaczanym, a także urządzeń i środków transportowych, narzędzi oraz innych przedmiotów, które pozostawały w styczności z takimi ziemniakami lub z ziemią pochodzącą z gruntu zarażonego, powinni pomieszczenia te i przedmioty odkazić niezwłocznie po usunięciu ziemniaków lub ziemi.

§ 14. (1) Jeżeli zastosowanie przewidzianych w rozporządzeniu niniejszym ograniczeń, dotyczących użytkowania ziemniaków dotkniętych rakiem ziemniaczanym, sposobu ich oczyszczania lub obrotu nimi nie usuwa niebezpieczeństwa rozszerzania się raka ziemniaczanego, starosta może — na podstawe i z powołaniem się na wskazania stacji ochrony roślin izby rolniczej — nakazać zniszczenie takich ziemniaków w określonym terminie.

(2) Starosta może nadto — na wniosek stacji ochrony roślin izby rolniczej — wprowadzać zakaz przywożenia do miejscowości zarażonych lub zagrożonych rakiem ziemniaczanym ziemniaków odmian nie uznanych za odporne na raka ziemniaczanego. W razie wprowadzenia takiego zakazu, odporność na raka ziemniaczanego wwożonych odmian ziemniaków powinna być stwierdzona zaświadczeniem izby rolniczej.

§ 18. (1) Na gruntach użytkowanych przez państwowe zakłady naukowe lub znajdujących się w zarządzie administracji państwowej, raka ziemniaczanego zwalczają — stosownie do przepisów rozporządzenia niniejszego — organa państwowe zarządzające bezpośrednio tymi gruntami.

(2) O każdym przypadku wystąpienia objawów, wzbudzających podejrzenie pojawienia się raka ziemniaczanego, organa te powinny niezwłocznie zawiadomić stację ochrony roślin izby rolniczej oraz starostę, przesyłając jednocześnie stacji ochrony roślin w szczelnym opakowaniu próbkę ziemniaków podejrzanych.

(3) Stacja ochrony roślin zawiadomi określone w ust. (1) organa oraz starostę o wyniku badania ziemniaków, a w razie stwierdzenia raka ziemniaczanego udzieli szczegółowych wskazań o sposobie jego zwalczania. Treść udzielonych organom państwowym wskazań stacja ochrony roślin poda niezwłocznie do wiadomości starosty.

§ 20. W celu wykonywania nadzoru nad zwalczaniem raka ziemniaczanego przedstawiciele władzy oraz izb rolniczych mają prawo:

1) wstępu na grunty oraz do wszelkich pomieszczeń i miejsc przechowywania, przerobu i sprzedaży ziemniaków;

2) badania ziemniaków, pomieszczeń, gruntów, urządzeń służących do przerobu ziemniaków, środków przewozu i wszelkich innych przedmiotów, które, ze względu na swe przeznaczenie, mogą wchodzić w styczność z ziemniakami;

3) bezpłatnego pobierania próbek ziemniaków w ilości nie przekraczającej 1 kg. (z jednego pola lub składu);

4) żądania potrzebnych informacyj od osób interesowanych;

5) kontroli prac związanych z oczyszczaniem ziemniaków, gruntów, pomieszczeń, narzędzi i urządzeń oraz kontroli przerobu ziemniaków.

§ 21. (1) Jeżeli orzeczono przepadek ziemniaków, a ziemniaki te nie mają być zniszczone stosownie do przepisu § 14, starosta zarządzi sprzedaż ziemniaków, gdy nie grozi to rozszerzaniem się raka ziemniaczanego, lub gdyby sprzedaż ziemniaków groziła rozszerzaniem się raka

ziemniaczanego — odda je zakładowi dobroczynnemu do zużytkowania w sposób wykluczający możność rozszerzenia się raka ziemniaczanego.

(2) Inne przedmioty, mogące być rozsadnikami raka ziemniaczanego, których przepadek orzeczono, podlegają zniszczeniu.

§ 22. (1) W razie stwierdzenia raka ziemniaczanego na ziemniakach przewożonych, a pochodzących z gruntu, nie podlegającego dotychczas ograniczeniom określonym w §§ 7 i 9, ziemniaki te — o ile nie mają być zniszczone stosownie do przepisu § 14 — starosta skieruje po wysłuchaniu właściciela lub nadawcy do miejsca, na które wyrazi zgodę stacja ochrony roślin celem przerobu lub zużycia w sposób określony w § 4.

(2) Do gruntów, z których pochodzą ziemniaki określone w ust. (1), należy niezwłocznie zastosować przepisy §§ 7 i 9.

8.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROLNICTWA I REFORM ROLNYCH

z dnia 10 maja 1939 r.

o tępieniu chwastów i szkodników roślin.

(Dz. U. R. P. z dnia 26 maja 1939 r. Nr 47, poz. 302).

Na podstawie art. 2, 3, 4, 8 i 9 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19 listopada 1927 r. o zwalczaniu chorób roślin oraz o tępieniu chwastów i szkodników roślin (Dz. U. R. P. Nr 108, poz. 922) w brzmieniu ustalonym art. 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 11 lipca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr 67, poz. 622) i ustawą z dnia 16 marca 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 21, poz. 131) oraz w związku z art. 1 śląskiej ustawy z dnia 19 listopada 1934 r. o zwalczaniu chorób roślin oraz o tępieniu chwastów i szkodników roślin (Dz. U. Śl. Nr 20, poz. 40) zarządzam, co następuje:

§ 1. (1) W razie gromadnego pojawienia się chwastów i szkodników roślin wojewoda może w drodze rozporządzeń — na wniosek stacji ochrony roślin i z b y r o l n i c z e j — nakładać na posiadaczy gruntów obowiązek tępienia tych chwastów i szkodników przez wyrywanie, wykopywanie i zbieranie, przez niszczenie oprzędów, jaj, larw (gąsienic), poczwarek i doskonałych owadów, przez kopanie rowków i t. p. pracę zwykłymi narzędziami gospodarskimi.

(2) W rozporządzeniach tych wojewoda określi każdorazowo — na podstawie wniosku stacji ochrony roślin — obszar, na którym będzie wprowadzony obowiązek tępienia chwastów i szkodników roślin, czas trwania tego obowiązku oraz sposób tępienia.

§ 3. Tępienie chwastów i szkodników roślin, jak również nadzór nad ich tępieniem — stosownie do rozporządzenia wojewody — na gruntach państwowych, pozostających pod nadzorem organów państwowych, należy do tych organów.

9.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROLNICTWA I REFORM ROLNYCH

z dnia 10 maja 1939 r.

o tępieniu gryzoniów polnych.

(Dz. U. R. P. z dnia 26 maja 1939 r. Nr 47. poz. 303).

Na podstawie art. 2, 3, 4, 8 i 9 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19 listopada 1927 r. o zwalczaniu chorób roślin oraz o tępieniu chwastów i szkodników roślin (Dz. U. R. P. Nr 108, poz. 922) w brzmieniu ustalonym art. 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 11 lipca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr 67, poz. 622) i ustawą z dnia 16 marca 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 21, poz. 131) oraz w związku z art. 1 śląskiej ustawy z dnia 19 listopada 1934 r. o zwalczaniu chorób roślin oraz o tępieniu chwastów i szkodników roślin (Dz. U. Śl. Nr 20, poz. 40) zarządzam, co następuje:

§ 1. (1) W razie gromadnego pojawienia się gryzoniów: myszowatych (Muridae) i polnikowatych (Arvicolidae), jak również susła perełkowanego (Spermophilus guttatus Pall) oraz chomika (Cricetus frumentarius Pall) wojewoda może w drodze rozporządzeń — na wniosek i z b y r o l n i c z e j — nakładać na posiadaczy gruntów obowiązek tępienia tych gryzoniów.

(2) W rozporządzeniach tych wojewoda określi każdorazowo — na podstawie wniosku i z b y r o l n i c z e j — obszar gruntów, na którym będzie wprowadzony obowiązek tępienia gryzoniów, czas trwania tego obowiązku i sposób dostarczania środków do ich tępienia.

§ 3. Tępienie gryzoniów, jak również nadzór nad ich tępieniem — stosownie do rozporządzenia wojewody — na gruntach państwowych, pozostających pod nadzorem organów państwowych, należy do tych organów.

10.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROLNICTWA I REFORM ROLNYCH

z dnia 10 maja 1939 r.

o tępieniu korówki wełnistej.

(Dz. U. R. P. z dnia 26 maja 1939 r. Nr 47, poz. 304).

Na podstawie art. 2, 3, 4, 8 i 9 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19 listopada 1927 r. o zwalczaniu chorób roślin oraz o tępieniu chwastów i szkodników roślin (Dz. U. R. P. Nr 108, poz. 922) w brzmieniu ustalonym art. 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 11 lipca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr 67, poz. 622) i ustawą z dnia 16 marca 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 21, poz. 131) oraz w związku z art. 1 śląskiej ustawy z dnia 19 listopada 1934 r. o zwalczaniu chorób roślin oraz o tępieniu chwastów i szkodników roślin (Dz. U. Śl. Nr 20, poz. 40) zarządzam, co następuje:

§ 1. Ustanawia się obowiązek tępienia korówki wełnistej, inaczej zwanej mszycą wełnistą lub mszycą krwistą (Schizoneura lanigera Hausm. — Eriosoma lanigerum Hausm.).

§ 2. (1) Obowiązek tępienia korówki wełnistej ciąży na osobach, użytkujących grunty, na których rosną jabłonie lub grusze, na osobach zarządzających takimi gruntami oraz na osobach, w których posiadaniu znajdują się jabłonie lub grusze, od gruntu odłączone.

(2) Przez jabłonie i grusze rozumieć należy drzewa jabłoniowe i gruszowe wszelkiego wieku i rodzaju (dzikie, ozdobne, użytkowe, pienne, półpienne, krzaczaste, karłowe, formowane itp.), jak również zrazy i inne części jabłoni i grusz z wyjątkiem owoców.

§ 3. W razie pojawienia się korówki wełnistej należy ją zniszczyć jednym ze środków powszechnie w tym celu stosowanych (spirytusem skażonym, karboliną itp.) lub też wskazanych przez stację ochrony roślin izby rolniczej.

§ 4. (1) Zabrania się nabywania, zbywania, sadzenia i używania do uszlachetnienia jabłoni i grusz, opanowanych przez korówkę wełnistą lub noszących ślady uszkodzeń przez nią spowodowanych.

(2) Zbywanie jabłoni i grusz ze szkółek drzew owocowych, w których korówka wełnista występowała po dniu 1 lipca, zabronione jest do dnia 1 września roku następnego.

§ 5. W celu zapobiegania rozpowszechnianiu się korówki wełnistej wojewoda może na wniosek stacji ochrony roślin izby rolniczej wprowadzać w drodze rozporządzeń na obszarze całego województwa lub poszczególnych jego powiatów zakaz sprzedaży wszelkich drzewek owocowych na targach i jarmarkach.

§ 6. Starosta może na wniosek stacji ochrony roślin izby rolniczej nakazać zniszczenie w określonym terminie jabłoni i grusz tak silnie przez korówkę wełnistą opanowanych, że dalsze jej tępienie zostało uznane za bezcelowe.

§ 8. Wojewódzkie i powiatowe władze administracji ogólnej, personel stacyj ochrony roślin izby rolniczej, a także personel techniczny, wyznaczony przez izby rolnicze i powiatowe związki samorządowe, — mają prawo: badania drzew i krzewów na gruncie oraz w miejscach ich przechowywania i sprzedaży, bezpłatnego brania uszkodzonych części jabłoni i grusz do zbadania, kontrolowania wszelkich czynności, zmierzających do tępienia korówki wełnistej oraz żądania potrzebnych informacyj.

§ 9. Tępienie korówki wełnistej, jak również nadzór nad jej tępieniem — stosownie do przepisów rozporządzenia niniejszego — na gruntach państwowych, pozostających pod zarządem organów państwowych, należy do tych organów.

11.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROLNICTWA I REFORM ROLNYCH

z dnia 17 września 1946 r.

o zwalczaniu stonki ziemniaczanej.

(Dz. U. R. P. z dnia 31 października 1946 r. Nr 54, poz. 308).

Na podstawie art. 2, 3, 4, 8, 9 i 19 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19 listopada 1927 r. o zwalczaniu chorób roślin oraz o tępieniu chwastów i szkodników roślin (Dz. U. R. P. Nr 108, poz. 922) w brzmieniu, ustalonym art. 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 11 lipca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr 67. poz. 622) i ustawą z dnia 16 marca 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 21, poz. 131) oraz w związku z art. 1 śląskiej ustawy z dnia 19 listopada 1934 r. o zwalczaniu chorób roślin oraz o tępieniu chwastów i szkodników roślin (Dz. U. Śl. Nr 20, poz. 40) zarządzam, co następuje:

§ 1. Ustanawia się obowiązek zwalczania stonki ziemniaczanej (Leptinotarsa decemlineata Say).

§ 2. 1. Osoby użytkujące grunty lub zarządzające gruntami, a także osoby zarządzające miejscami przechowania i środkami transportu

ziemniaków oraz innych roślin, podlegających opanowaniu przez stonkę, obowiązane są zgłosić bezpośrednio zarządowi właściwej gminy (zarządowi miejskiemu) każdy wypadek świadczący o pojawieniu się stonki ziemniaczanej lub wzbudzający podejrzenie jej pojawienia się.

2. Zgłoszenie to powinno nastąpić w ciągu 24 godzin od chwili dostrzeżenia stonki ziemniaczanej lub zaistnienia podejrzenia jej pojawienia się.

3. Jednocześnie ze zgłoszeniem osoby do tego obowiązane powinny dostarczyć bezpłatnie zarządowi gminy (zarządowi miejskiemu) okazów owadów, larw, poczwarek i jaj stonki, w każdym wypadku uśmierconych naftą, benzyną, spirytusem lub wrzątkiem.

§ 3. O każdym przypadku zgłoszenia objawów wzbudzających podejrzenie pojawienia się stonki ziemniaczanej zarząd gminy (zarząd miejski) powiadomi niezwłocznie właściwego starostę oraz właściwą terenową stację ochrony roślin. Równocześnie zarząd gminy (zarząd miejski) obowiązany jest przesłać do stacji ochrony roślin nieżywe okazy owada, dostarczonego przez wymienione w § 2 osoby.

§ 4. 1. Stacja ochrony roślin niezwłocznie po otrzymaniu zawiadomienia o pojawieniu się lub podejrzeniu pojawienia się stonki ziemniaczanej dokona właściwych badań i lustracji ziemniaków i innych roślin na odnośnych terenach.

2. Po ustaleniu przez stację ochrony roślin pojawienia się stonki ziemniaczanej starosta na podstawie szczegółowych wskazań stacji ochrony roślin z powołaniem się na nie wyda niezwłocznie niezbędne zarządzenia.

3. Zarządzenia te starosta prześle zarządowi gminy, który doręczy je niezwłocznie osobom interesowanym, dopilnowując ścisłego wykonania tych zarządzeń. Wydane zarządzenia starosta poda niezwłocznie do wiadomości wojewodzie.

§ 5. W miejscowości, w której została stwierdzona stonka ziemniaczana, każda osoba użytkująca grunty lub zarządzająca gruntami, znajdującymi się pod ziemniakami lub roślinami pokrewnymi, albo zarządzająca pomieszczeniami wspomnianych roślin, obowiązana jest ściśle wykonywać wszystkie nakazane zabiegi zwalczania stonki.

§ 7. Zabrania się przetrzymywania żywych okazów chrząszczy, jaj, larw i poczwarek stonki ziemniaczanej na terenie całego Państwa. Wyjątek mogą stanowić okazy, niezbędne do prowadzenia przez Państwowy Instytut Naukowy Gospodarstwa Wiejskiego (Wydział Ochrony Roślin) prac doświadczalnych, związanych z akcją zwalczania stonki. Doświadczenia te mogą być przeprowadzane wyłącznie na terenach opanowanych przez stonkę ziemniaczaną.

12.

USTAWA

z dnia 10 marca 1932 r.

o zapobieganiu rozpowszechniania się szczurów piżmowych na wolności.

(Dz. U. R. P. z dnia 20 kwietnia 1932 r. Nr 33, poz. 342).

Zmiany: rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 grudnia 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 110, poz. 976)

Art. 1. Zabrania się:

a) ochraniania szczurów piżmowych (Fiber Bibethicus L) na wolności,

b) przechowywania ich w stanie żywym,

c) wypuszczania tych zwierząt na wolność.

Zakaz, zawarty w punkcie b), nie dotyczy zakładów, przechowujących szczury piżmowe w celach naukowych lub oświatowych, jeżeli przechowywanie tych zwierząt odbywa się w warunkach, wyłączających możliwość wydostania się ich na wolność.

Wojewoda może wydawać przepisy o tępieniu szczurów piżmowych na wolności i nakładać w tych przepisach na właścicieli i użytkowników nieruchomości obowiązek współdziałania w tępieniu tych zwierząt w wymienionych nieruchomościach.

Art. 2. Hodowla szczurów piżmowych może być zakładana i prowadzona jedynie przy ścisłym przestrzeganiu ustalonych przez Ministra Rolnictwa środków ostrożności, wyłączających możliwość wydostania się zwierząt na wolność.

Prowadzenie tej hodowli może być rozpoczęte po stwierdzeniu przez właściwą izbę rolniczą lub instytucję, upoważnioną do tego przez Ministra Rolnictwa, iż hodowla odbywać się będzie w warunkach, odpowiadających przepisowi ustępu poprzedniego.

Nadzór nad przestrzeganiem przepisów powyższych artykułu niniejszego należy do starosty i do właściwej instytucji upoważnionej.

1. Kompetencje Ministra Rolnictwa, przewidziane w ustawie, przejął Minister Rolnictwa i Reform Rolnych.

2. Czynności izb rolniczych, przewidziane w ustawie, przejęło stowarzyszenie „Związek Samopomocy Chłopskiej".

3. P. rozp. Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 14 sierpnia 1934 r. o warunkach hodowli szczurów piżmowych (poz. 13 niniejszego zeszytu).

Art. 4. Przewozić lub przenosić szczury piżmowe wolno jedynie w warunkach, uniemożliwiających wydostanie się tych zwierząt na wolność.

Art. 5. Winni naruszenia postanowień ustawy niniejszej karani będą aresztem do sześciu tygodni i grzywną do dwóch tysięcy złotych lub jedną z tych kar. (20.000 zł.).

Art. 6. Orzecznictwo w sprawach o naruszenie postanowień ustawy niniejszej należy do starosty.

13.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROLNICTWA I REFORM ROLNYCH

z dnia 14 sierpnia 1934 r.

o warunkach hodowli szczurów piżmowych.

(Dz. U. R. P. z dnia 4 września 1934 r. Nr 78, poz. 728).

Na podstawie art. 2, 4 i 7 ustawy z dnia 10 marca 1932 r. o zapobieganiu rozpowszechniania się szczurów piżmowych na wolności (Dz. U. R. P. Nr 33, poz. 342) zarządzam, co następuje:

§ 1. Hodowla szczurów piżmowych może być prowadzona jedynie w zamkniętych klatkach z siatki żelaznej lub w zamkniętych skrzyniach z blachy żelaznej, umieszczonych w ogrodzeniu z betonu lub cegieł. Ogrodzenie to powinno być co najmniej 2 m wysokie, gładko wykończone od wewnątrz i wpuszczone w ziemię na głębokość co najmniej 75 cm.

Klatki i skrzynie mogą być zamiast w ogrodzeniu umieszczone wewnątrz większej klatki z siatki żelaznej. Ściany boczne większej klatki powinny być umocowane na podmurowaniu, wpuszczonym w ziemię na głębokość co najmniej 75 cm.

Wpuszczenie w ziemię ogrodzenia lub podmurowania może być zastąpione podłożem z betonu lub cegieł, łączącym się z ogrodzeniem lub podmurowaniem.

Siatka, o której mowa w ustępach poprzednich, powinna być wykonana z nierdzewiejącej blachy ciągnionej grubości co najmniej 1 mm lub z drutu nierdzewiejącego o średnicy co najmniej 1,4 mm, powiązanego w sposób uniemożliwiający jego przesunięcie. Największa przekątna oczek siatki nie może przekraczać 25 mm. Na skrzynie należy używać blachy grubości co najmniej 0,5 mm.

Wyżej wymienione urządzenia powinny być poza tym wykonane w sposób, uniemożliwiający wydostanie się szczurów piżmowych na wolność.

§ 2. Czynności hodowlane wykonywać należy w sposób uniemożliwiający wydostanie się szczurów piżmowych na wolność, przestrzegając w szczególności, aby klatka, w której zwierzęta te się znajdują, była otwierana tylko w razie koniecznej potrzeby i tylko w czasie, gdy ogrodzenie lub większa klatka zewnętrzna jest dokładnie zamknięta.

Osoba, prowadząca hodowlę szczurów piżmowych, obowiązana jest utrzymywać urządzenia ochronne (§ 1) w należytym stanie.

W razie napraw, przy których zachodzi niebezpieczeństwo wydostania się szczurów piżmowych na wolność, należy zastosować środki ostrożności, przewidziane w § 4.

Jeżeli stan urządzeń przestał odpowiadać wymaganiom ustalonym w § 1, starosta wezwie hodowcę do doprowadzenia urządzeń w oznaczonym terminie do stanu, odpowiadającego tym wymaganiom, a w razie niezastosowania się do wezwania zabroni prowadzenia hodowli.

§ 3. Prowadzenie hodowli szczurów piżmowych może być rozpoczęte po stwierdzeniu, iż odbywać się będzie w warunkach, odpowiadających wymaganiom § 1.

Do stwierdzenia, iż hodowla szczurów piżmowych odbywać się będzie w tych warunkach oraz do sprawowania nadzoru nad przestrzeganiem środków ostrożności (§ 1, 2 i 4) po rozpoczęciu hodowli tych szczurów upoważnia się izby rolnicze.

§ 4. Przewozić i przenosić szczury piżmowe wolno jedynie w klatkach lub skrzyniach, odpowiadających wymaganiom § 1, zamkniętych na klucz, oraz zaopatrzonych w urządzenie pozwalające bez otwierania na karmienie i pojenie tych zwierząt. Otwieranie klatek i skrzyń podczas przewożenia i przenoszenia w nich szczurów piżmowych jest zabronione.

14.

USTAWA

z dnia 5 marca 1934 r.

o nadzorze nad hodowlą bydła, trzody chlewnej i owiec.

(Dz. U. R. P. z dnia 15 maja 1934 r. Nr 40, poz. 349).

(Zmiany: dekret z dnia 25 czerwca 1946 r. — Dz. U. R. P. Nr 32, poz. 203).

Art. 1. (1) W celu stwierdzania wartości hodowlanej bydła, trzody chlewnej i owiec będą prowadzone przez izby rolnicze księgi zarodowego bydła, zarodowej trzody chlewnej i zarodowych owiec, oraz wydawane rodowody i inne zaświadczenia z tych ksiąg. Izby rolnicze mogą powierzać organizacjom rolniczym prowadzenie tych ksiąg oraz wydawanie rodowodów i zaświadczeń tylko za zgodą Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych.

(2) Prowadzenie ksiąg gospodarskich zwierząt zarodowych, wymienionych w ustępie poprzedzającym, oraz wydawanie rodowodów i zaświadczeń przez osoby prywatne lub instytucje, nie upoważnione do tego w myśl ustępu poprzedzającego, jest wzbronione.

Sprawę kompetencji władz i organów, powołanych do wykonywania czynności, poruczonych ustawą o nadzorze nad hodowlą bydła, trzody chlewnej i owiec izbom rolniczym, reguluje rozp. Rady Ministrów z dnia 17 października 1946 r. w sprawie przekazania czynności zniesionych izb rolniczych (Dz. U. R. P. Nr 64, poz. 357).

Art. 3. (1) Minister Rolnictwa i Reform Rolnych ustala wymagania, jakim winny odpowiadać zarodowe obory, chlewnie i owczarnie.

(2) Z chwilą ustalenia tych wymagań nazwy, zawierające określenie „zarodowy", mogą być używane tylko na oznaczanie tych gospodarstw hodowlanych, co do których izba rolnicza stwierdzi, że gospodarstwa te odpowiadają wymaganiom, ustalonym na podstawie ustępu poprzedzającego.

P. rozp. Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 4 maja 1937 r. w sprawie wykonania ustawy o nadzorze nad hodowlą bydła, trzody chlewnej i owiec (poz. 15 niniejszego zeszytu).

Art. 6. (1) Pokrywanie krów, świń i cudzych owiec dozwolone jest tylko rozpłodnikami uznanymi dla danego okręgu.

(2) Wyraz „rozpłodnik" oznacza w rozumieniu niniejszej ustawy buhaja po ukończeniu 10 miesięcy życia, knura po ukończeniu 6 miesięcy oraz tryka po ukończeniu 3 miesięcy.

(3) Wyrazy „rozpłodnik uznany" oznaczają w rozumieniu niniejszej ustawy rozpłodnika, na którego właścicielowi wydane zostało świadectwo uznania (art. 7 ust. (1).

Art. 7. (1) Do orzekania o uznaniu rozpłodników za odpowiednie do hodowli i wydawania właścicielom rozpłodników wybranych świadectw uznania powołuje się komisje kwalifikacyjne przy izbach rolniczych.

Art. 8. (1) Właściciele rozpłodników obowiązani są zgłaszać je do zarządu gminy oraz doprowadzać przed komisję kwalifikacyjną w czasie i miejscu, wyznaczonym przez izbę rolniczą.

(2) Obowiązek doprowadzania rozpłodników przed komisję kwalifikacyjną nie dotyczy rozpłodników, zapisanych do ksiąg gospodarskich zwierząt zarodowych (art. 1).

Art. 11. Grzywną do 2.000 zł. karany będzie:

1) kto nie zgłasza zarządowi gminy rozpłodnika lub nie doprowadza go przed komisję kwalifikacyjną (art. 8);

2) kto dopuszcza się powstania warunków, przy których jest możliwe pokrycie rozpłodnikiem nie uznanym krowy lub świni (art. 6 ust. (1);

3) kto pokrywa rozpłodnikiem nieuznanym krowę, świnię lub cudzą owcę (art. 6 ust. (1).

Wysokość grzywny, przewidzianej w art. 11, została ustalona dekretem z dnia 25 czerwca 1946 r. (Dz. U. R. P. Nr 32, poz. 203).

Art. 12. (1) Grzywną do 10.000 zł. karany będzie:

2) kto wbrew postanowieniu art. 1 ust. (2) prowadzi księgi gospodarskich zwierząt zarodowych oraz wydaje rodowody i zaświadczenia;

3) kto wbrew postanowieniu art. 3 ust. (2) używa na oznaczenie obory, chlewni lub owczarni nazwy, zawierającej określenie „zarodowy".

Wysokość grzywny, przewidzianej w art. 12, została ustalona dekretem z dnia 25 czerwca 1946 r. (Dz. U. R. P. Nr 32, poz. 203).

Art. 13. (1) Orzecznictwo w sprawach o czyny karalne, przewidziane w niniejszej ustawie, należy do powiatowej władzy administracji ogólnej.

(2) W orzeczeniu skazującym władza administracyjna na wypadek niemożności ściągnięcia grzywny oznaczy karę zastępczego aresztu stosownie do art. 10 prawa o wykroczeniach.

15.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROLNICTWA I REFORM ROLNYCH

z dnia 4 maja 1937 r.

w sprawie wykonania ustawy o nadzorze nad hodowlą bydła, trzody chlewnej i owiec.

(Dz. U. R. P. z dnia 25 maja 1937 r. Nr 38, poz. 291).

Do art. 3.

§ 21. (1) Dla obór, chlewni i owczarni, których właściciele chcą uzyskać prawo używania na ich oznaczenie nazwy, zawierającej określenie „zarodowy", ustala się wymagania następujące:

a) materiał hodowlany powinien być wpisany do ksiąg gospodarskich zwierząt zarodowych,

b) materiał ten powinien być wyrównany pod względem budowy i użytkowności,

c) materiał żeński powinien być pokrywany rozpłodnikami, wpisanymi do ksiąg gospodarskich zwierząt zarodowych,

d) wychów młodzieży powinien być prawidłowy,

e) żywienie oraz pastwisko powinny być odpowiednie,

f) zwierzęta powinny być utrzymywane w warunkach higienicznych oraz powinna być zapewniona opieka weterynaryjna,

g) gospodarstwo hodowlane powinno być wolne od chorób zaraźliwych, trudnych do szybkiego i zupełnego zwalczenia.

(2) W odniesieniu do obór ustala się ponadto wymagania następujące:

a) w oborach bydła nizinnego lub górskiego powinno być co najmniej 40% zwierząt, a w oborach bydła czerwonego polskiego lub innych odmian krajowych co najmniej 20% zwierząt wpisanych do ksiąg głównych zarodowego bydła, oraz

b) powinna być prowadzona kontrola wartości użytkowej wszystkich krów (§ 24).

§ 22. (1) Na żądanie właściciela izba rolnicza stwierdza, czy obora, chlewnia lub owczarnia odpowiada wymaganiom, ustalonym w paragrafie poprzedzającym i o wyniku zawiadamia właściciela.

(2) W razie stwierdzenia, że obora, chlewnia lub owczarnia odpowiada tym wymaganiom, izba rolnicza podaje do publicznej wiadomości, że właściciel tej obory, chlewni lub owczarni jest uprawniony do używania na jej oznaczenie nazwy, zawierającej określenie „zarodowy".

(3) Izba rolnicza corocznie stwierdza, czy zarodowa obora, chlewnia lub owczarnia odpowiada wymienionym wyżej wymaganiom; w razie stwierdzenia, że przestała odpowiadać tym wymaganiom, izba rolnicza zawiadamia o tym właściciela oraz podaje do publicznej wiadomości, że właściciel tej obory, chlewni lub owczarni nie jest uprawniony do używania na jej oznaczenie nazwy, zawierającej określenie „zarodowy".

Do art. 7.

§ 29. (1) Komisje kwalifikacyjne uznają jako odpowiednie do hodowli rozpłodniki należące do rasy uznanej za odpowiednią dla właściwego obszaru, zdrowe oraz wpisane do ksiąg gospodarskich zwierząt zarodowych, przy czym buhaje powinny mieć przynajmniej 12 miesięcy, knury 8 miesięcy i tryki 6 miesięcy życia.

(2) Rozpłodniki nie wpisane do ksiąg gospodarskich zwierząt zarodowych mogą być uznane za odpowiednie do hodowli, jeżeli odpowiadają pozostałym wymaganiom, wymienionym w ustępie poprzedzającym.

§ 30. Rozpłodniki, które odpowiadają wymaganiom, określonym w § 29, a nie osiągnęły w chwili przeglądu przepisanego wieku, może komisja uznać za odpowiednie do hodowli z terminem ważności uznania od dnia, w którym rozpłodniki te osiągną przepisany wiek.

§ 31. Jeżeli ilość rozpłodników uznanych zgodnie z §§ 29 i 30 nie jest dostateczna dla zaspokojenia potrzeb hodowlanych gminy, komisja kwalifikacyjna może wybrać brakującą ilość rozpłodników spośród pozostałych najodpowiedniejszych do hodowli, a przede wszystkim spośród zbliżonych do rasy uznanej za odpowiednią dla danego obszaru.

(2) Bezpośrednio po dokonaniu przeglądu komisja kwalifikacyjna wydaje właścicielowi rozpłodnika uznanego, odpowiadającego wymaganiom ustalonym w §§ 29 lub 30, świadectwo uznania według wzoru załącznika Nr 3 do rozporządzenia niniejszego, właścicielowi zaś rozpłodnika, odpowiadającego wymaganiom ustalonym w § 31, — według wzoru załącznika Nr 4. Jeżeli rozpłodnik uznany został już w roku poprzednim i właściciel otrzymał świadectwo uznania, komisja kwalifikacyjna może wydać świadectwo uznania przez zaznaczenie na dokumencie zeszłorocznym nowego terminu ważności oraz opatrzenie tego dokumentu nową datą i podpisem przewodniczącego komisji.

(3) Izby rolnicze mogą określić sposób oznaczania rozpłodników, uznanych zgodnie z §§ 29 ust. (2), 30 oraz 31.

(4) W przypadku skorzystania z uprawnienia, zawartego w ustępie poprzedzającym, izba rolnicza powinna podać do powszechnej wiadomości sposób oznaczania rozpłodników.

(5) Świadectwa uznania buhajów i knurów ważne są do końca czerwca, świadectwa zaś uznania tryków do końca września — następnego roku kalendarzowego.

Wzory świadectw pominięto.

Do art. 8.

§ 34. (1) Właściciele rozpłodników powinni zgłaszać do zarządu gminy: buhaje i knury do 15 lutego według stanu z 1 lutego, tryki do 15 lipca według stanu z 1 lipca. Zgłoszenie powinno zawierać: wiek, maść, w miarę możności rasę rozpłodnika, nazwisko i miejsce zamieszkania właściciela.

(2) Jeżeli zachodzi potrzeba zarządzenia dodatkowego przeglądu rozpłodników po terminach, ustalonych w § 28 ust. (2), izba rolnicza w porozumieniu z przewodniczącym właściwego wydziału powiatowego ustala odpowiedni termin zgłaszania rozpłodników do zarządu gminy. Termin ten powinien wynosić co najmiej 15 dni; przewodniczący wydziału powiatowego ogłasza go w każdej miejscowości okręgu przeglądowego.

§ 35. Izba rolnicza w porozumieniu z przewodniczącym wydziału powiatowego ustala dzień i miejsce odbywania przeglądów rozpłodników w poszczególnych okręgach przeglądowych, po czym przewodniczący wydziału powiatowego ogłasza je w każdej miejscowości okręgu przeglądowego przynajmniej na 15 dni przed terminem przeglądu.

16.

USTAWA

z dnia 13 marca 1934 r.

o nadzorze nad hodowlą koni.

w brzmieniu ustalonym obwieszczeniem Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 16 maja 1946 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu tej ustawy.

(Dz. U. R. P. z dnia 6 czerwca 1946 r. Nr 23, poz. 154).

Art. 3. (1) Pokrywanie klaczy dozwolone jest tylko ogierami, uznanymi dla danego obszaru.

(2) Wyrazy „ogier uznany" oznaczają w rozumieniu niniejszej ustawy ogiera, na którego właścicielowi zostało wydane świadectwo uznania.

Art. 5. (1) Właściciele ogierów dwuletnich i starszych obowiązani są zgłaszać je do zarządu gminy oraz doprowadzać przed komisję kwalifikacyjną w czasie i miejscu, wyznaczonym przez izbę rolniczą.

(3) Minister Rolnictwa i Reform Rolnych określa, do jakich ogierów nie mają zastosowania postanowienia ustępów poprzedzających.

1. Wyznaczanie czasu i miejsca doprowadzania ogierów przed komisj kwelifikacyjne zostało na mocy rozp. Rady Ministrów z dnia 17 października 1946 r. w sprawie przekazania czynności znesionych izb rolniczych (Dz. U. R. P. Nr 64, poz. 357) poruczone wojewódzkim władzom administracji ogólnej.

2 P. rozp. Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 18 czerwca 1947 r. w sprawie wykonania ustawy o nadzorze nad hodowlą koni (poz. 17 niniejszego zeszytu).

Art. 9. Grzywną do 3.000 zł. karany będzie:

1) kto pokrywa klacz ogierem nie uznanym (art. 3 ust. (1);

2) kto dopuszcza do powstania warunków, przy których jest możliwe pokrycie klaczy ogierem nie uznanym;

3) kto nie zgłasza zarządowi gminy ogiera lub nie doprowadza go przed komisję kwalifikacyjną (art. 5 ust. (1).

Art. 10. (1) Orzecznictwo w sprawach o czyny karalne, przewidziane w ustawie niniejszej, należy do powiatowej władzy administracji ogólnej.

(2) W orzeczeniu skazującym władza administracyjna na wypadek niemożności ściągnięcia grzywny oznaczy karę zastępczego aresztu — stosownie do art. 10 prawa o wykroczeniach.

17.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROLNICTWA I REFORM ROLNYCH

z dnia 18 czerwca 1947 r.

w sprawie wykonania ustawy o nadzorze nad hodowlą koni.

(Dz. U. R. P. z dnia 8 sierpnia 1947 r. Nr. 52, poz. 279).

Do art. 5.

§ 11. 1. Właściciele ogierów dwuletnich i starszych obowiązani są zgłaszać je corocznie najpóźniej do 1 kwietnia do zarządów gmin, w których obrębie ogiery mają miejsce stałego postoju i zawiadamiać zarządy gmin o wytrzebieniu lub pozbyciu ogiera, a także o jego padnięciu.

2. Ogiery, przyprowadzone na stały postój z innych gmin, powinny być zgłoszone w ciągu 14 dni, licząc od dnia następnego po przyprowadzeniu.

§ 12. 1. Nie podlegają zgłoszeniu, wciągnięciu do spisu oraz doprowadzeniu przed komisję kwalifikacyjną ogiery:

a) Państwowych Zakładów Chowu Koni,

b) mające miejsce stałego postoju w Bydgoszczy, Bytomiu, Chorzowie, Częstochowie, Gdańsku, Gdyni, Katowicach, Krakowie, Lublinie, Łodzi, Poznaniu, Sosnowcu, Szczecinie, Warszawie i Wrocławiu.

c) przygotowywane w bieżącym roku kalendarzowym do prób dzielności lub biorące udział w próbach dzielności, odbywających się zgodnie z przepisami o wyścigach konnych,

d) pracujące stale w kopalniach pod powierzchnią ziemi,

e) używane do badań naukowych lub celów leczniczych,

f) znajdujące się w zwierzyńcach jako okazy,

g) biorące udział w popisach na arenach cyrkowych.

2. Okoliczności, uzasadniające zwolnienie od zgłoszenia ogiera do zarządu gminy i od doprowadzenia przed komisję kwalifikacyjną w myśl ust. 1 pkt. c) do g), powinny być stwierdzone zaświadczeniem, a mianowicie: okoliczności, określone w ust. 1 pkt. c) — przez instytucję urządzającą wyścigi konne, w pkt. d) — przez właściwy okręgowy urząd górniczy, w pkt. e)— przez kierownika zakładu naukowego, serologicznego lub leczniczego, w pkt. f) i g) — przez powiatową władzę administracji ogólnej.

18.

USTAWA

z dnia 22 czerwca 1925 r.

o wyścigach konnych.

w brzmieniu ustalonym obwieszczeniem Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 17 września 1936 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu tej ustawy.

(Dz. U. R. P. z dnia 19 października 1936 r. Nr. 79, poz. 552).

Art. 1. Wyścigi konne są to publiczne próby koni, które mogą być urządzane jedynie w celu ulepszania rasy koni.

Art. 2. (1) Urządzanie wyścigów konnych wymaga zezwolenia Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych.

(2) Zezwolenie na urządzanie wyścigów konnych może być udzielone jedynie zarejestrowanym towarzystwom popierania hodowli koni, których statuty odpowiadają wzorowi, ustalonemu przez Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych, i pod warunkiem, że członkowie tych towarzystw nie mogą z tytułu swego członkostwa otrzymywać z urządzania wyścigów żadnych korzyści osobistych i że wy-

ścigi będą się odbywały ze ścisłym przestrzeganiem prawideł wyścigowych, ustalonych przez Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych.

(3) Zezwolenie może być wydane na określony termin lub bezterminowo i może być w każdym czasie cofnięte.

Kompetencje Ministra Spraw Wewnętrznych, przewidziane w ustawie, przejął Minister Administracji Publicznej (odnośnie terenów Ziem Odzyskanych — Minister Ziem Odzyskanych).

Art. 5. (1) Wzajemne zakłady (totalizator) mogą być urządzane za zezwoleniem Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych przez towarzystwa popierania hodowli koni na torach wyścigowych i tylko przy próbach koni galopem, w których o wyniku decyduje szybkość.

(2) Minister Rolnictwa i Reform Rolnych może zezwolić na urządzanie wzajemnych zakładów (totalizatora) przy próbach koni, określonych w ust. (1), również poza obrębem torów wyścigowych.

Art. 6. (2) Zezwolenie, wydane na urządzenie wzajemnych zakładów, może Minister Rolnictwa i Reform Rolnych cofnąć w każdym czasie.

Art. 9. Prawo wydawania i ogłaszania programów wyścigowych należy wyłącznie do towarzystwa, urządzającego wyścigi.

Art. 11. (1) Kto:

1) urządza wyścigi konne, nie mając na to zezwolenia (art. 2),

2) ofiarowuje zakład lub bierze udział albo pośredniczy w zakładach, urządzanych wbrew przepisom art. 5 ust. (1) i (2), a pozostających w związku z wyścigami konnymi — podlega karze aresztu do trzech miesięcy i grzywny do 3.000 zł, albo jednej z tych kar. (30.000 zł.)

(2) Kto wydaje lub ogłasza programy wyścigowe bez zezwolenia towarzystwa, urządzającego wyścigi, podlega karze aresztu do jednego miesiąca i grzywny do 1.000 zł., albo jednej z tych kar. (10.000 zł.).

(3) Stawki w zakładach, urządzanych bez zezwolenia (art. 5), ulegają przepadkowi.

(4) Orzecznictwo należy do powiatowej władzy administracji ogólnej.

19.

DEKRET

z dnia 22 grudnia 1945 r.

o ochronie hodowli zwierząt gospodarskich.

(Dz. U. R. P. z dnia 29 stycznia 1946 r. Nr. 2, pozz. 12).

Art. 1. Zakazuje się uboju zarówno dla celów przemysłowo-aprowizacyjnych, jak i dla celów własnego gospodarstwa domowego:

1) krów, buhai, koni, owiec i trzody chlewnej zapisanych do ksiąg hodowlanych,

2) przychówku pochodzącego od zwierząt wymienionych w pkt. 1),

3) przychówku płci żeńskiej,

4) krów poniżej lat 10, buhai i knurów zakwalifikowanych przez hodowlane komisje kwalifikacyjne,

5) świń poniżej 80 kg. żywej wagi oraz macior nadających się do chowu,

6) owiec-matek w wieku poniżej lat 4 oraz przychówku płci żeńskiej.

P. rozp. Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 9 grudnia 1946 r. w sprawie wykonania dekretu o ochronie hodowli zwierząt gospodarskich (poz. 20 niniejszego zeszytu).

Art. 2. Spod działania przepisu art. 1 wyłącza się:

1) zwierzęta nie nadające się do chowu wybrakowane na podstawie orzeczeń p o w i a t o w y c h u r z ę d ó w z i e m s k i c h w porozumieniu z i z b a m i r o l n i c z y m i z udziałem przedstawiciela Związku Samopomocy Chłopskiej;

2) zwierzęta podlegające ubojowi z konieczności w rozumieniu art. 2 lit. c) pkt. 1 i 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o badaniu zwierząt rzeźnych i mięsa (Dz. U. R. P. z 1933 r. Nr 60, poz. 454) oraz zwierzęta podlegające zabiciu z urzędu w myśl rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 22 sierpnia 1927 r. o zwalczaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych (Dz. U. R. P. Nr 77, poz. 673).

1. Kompetencje powiatowych urzędów ziemskich przejęli starostowie.

2. Czynności izb rolniczych, wynikające z dekretu o ochronie hodowli zwierząt gospodarskich, zostały przekazane stowarzyszeniu „Związek Samopomocy Chłopskiej".

Art. 3. Właściciele zwierząt wymienionych w art. 1 podlegających zakazowi uboju, mogą je odsprzedawać do hodowli innym rolnikom za pośrednictwem p o w i a t o w y c h u r z ę d ó w z i e m s k i c h w porozumieniu z i z b a m i r o l n i c z y m i i powiatowym Związkiem Samopomocy Chopskiej.

Art. 4. Rozporządzenie wykonawcze Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych wydane w porozumieniu z Ministrem Aprowizacji i H a n d l u ustali:

1) sposób i warunki nabywania przez rolników zwierząt wymienionych w art. 1 niniejszego dekretu;

2) sposób i kryteria oceny zwierząt nie nadających się do chowu;

3) sposób i tryb kontroli wypadków uboju z konieczności i zabicia z urzędu.

1. P. dekret z dnia 27 marca 1947 r. o zmianach organizacji i zakresie działania naczelnych władz administracyjnych (Dz. U. R. P. Nr 31, poz. 130).

2. P. rozp. Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 9 grudnia 1946 r w sprawie wykonania dekretu o ochronie hodowli zwierząt gospodarskich (poz. 20 niniejszego zeszytu).

BIBLIOTEKA

Art. 5. Kto wykracza przeciwko przepisom niniejszego dekretu lub rozporządzeń na jego podstawie wydanych, podlega karze aresztu do 3 miesięcy i grzywny do 30.000 zł., albo jednej z tych kar.

Równocześnie orzeka się przepadek mięsa i przetworów pochodzących z zakazanego uboju (art. 1). Przedmioty skonfiskowane przekazuje się na cele ś w i a d c z e ń r z e c z o w y c h.

Do orzekania powołane są powiatowe władze administracji ogólnej.

Por. dekret z dnia 27 czerwca 1946 r. o reglamentowanym zaopatrywaniu ludności w przedmioty powszedniego użytku (Dz. U. R. P. Nr 35, poz. 217).

20.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROLNICTWA I REFORM ROLNYCH

z dnia 9 grudnia 1946 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami: Aprowizacji i Handlu oraz Administracji Publicznej i Ziem Odzyskanych w sprawie wykonania dekretu o ochronie hodowli zwierząt gospodarskich.

(Dz. U. R. P. z dnia 31 grudnia 1946 r. Nr 73, poz. 399).

Na podstawie art. 4 i 6 dekretu z dnia 22 grudnia 1945 r. o ochronie hodowli zwierząt gospodarskich (Dz. U. R. P. z 1946 r. Nr 2, poz. 12) oraz w związku z dekretem z dnia 12 sierpnia 1946 r. o zespoleniu urzędów ziemskich z władzami administracji ogólnej (Dz. U. R. P. Nr 43, poz. 248) zarządza się, co następuje:

Do art. 1 pkt. 2.

§ 2. Wyrażenie „księgi hodowlane" oznacza:

a) księgi zarodowego bydła, zarodowej trzody chlewnej i zarodowych owiec, prowadzone na podstawie ustawy z dnia 5 marca 1934 r. o nadzorze nad hodowlą bydła, trzody chlewnej i owiec (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 349), zmienionej dekretem z dnia 25 czerwca 1946 r. (Dz. U. R. P. Nr 32, poz. 203), oraz rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 4 maja 1937 r. w sprawie wykonania ustawy o nadzorze nad hodowla bydła, trzody chlewnej i owiec (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 291),

b) księgi stadne koni, prowadzone na podstawie ustawy z dnia 13 marca 1934 r. o nadzorze nad hodowlą koni (Dz. U. R. P. z 1946 r. Nr 23, poz. 154) oraz zarządzenia Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 4 grudnia 1931 r. w sprawie ksiąg stadnych koni (Monitor Polski Nr 295, poz. 390).

Do art. 1 pkt. 3.

§ 3. Zakaz uboju dotyczy przychówku płci żeńskiej koni, bydła, trzody chlewnej i owiec, nie zapisanych do ksiąg hodowlanych.

Do art. 1 pkt. 4.

§ 4. Wyrażenie „hodowlane komisje kwalifikacyjne" oznacza komisje kwalifikacyjne, działające na podstawie ustaw i rozporządzeń, wymienionych w § 2 niniejszego rozporządzenia.

21.

USTAWA

z dnia 7 marca 1932 r.

o rybołówstwie.

(Dz. U. R. P. z dnia 25 kwietnia 1932 r. Nr 35, poz. 357).

Zmiany: rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 grudnia 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 110, poz. 976).

Postanowienia wstępne.

Art. 1. Rybołówstwo w rozumieniu niniejszej ustawy oznacza zawłaszczanie ryb i raków przez ich łowienie w wodach nie zamkniętych.

Postanowienia ustawy niniejszej, dotyczące ryb, mają odpowiednie zastosowanie do raków.

Art. 2. Wodami zamkniętymi w rozumieniu ustawy niniejszej są:

1) wszystkie stawy sztuczne, służące do hodowli i przechowywania ryb,

2) wszystkie sztuczne odgałęzienia naturalnego łożyska wody, dopóki służą wyłącznie do hodowli ryb i są stale zamknięte dla przepływu ryb większych niż miara, określona na podstawie art. 3,

3) wszelkie stawy naturalne i jeziora, nie posiadające stałego lub okresowo powtarzającego się połączenia z innymi naturalnymi łożyskami wody, przydatnego dla przepływu ryb, jeżeli każdy z tych zbiorników leży całkowicie w granicach jednej posiadłości gruntowej.

Wszystkie inne wody są wodami nie zamkniętymi, czyli otwartymi.

Art. 3. Wymiary ryb i rodzaje zamknięcia wody, dostateczne do uznania wody za zamkniętą w myśl pkt. 2 art. 2, określać będzie Minister R o l n i c t w a, który uprawnienie to może przekazywać wojewodom.

Kompetencje Ministra Rolnictwa przejął Minister Rolnictwa i Reform Rolnych.

Art. 4. Stwierdzenie, że pewna woda odpowiada lub nie odpowiada warunkom, przewidzianym w art. 2, następuje w drodze orzeczenia właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej.

Art. 6. Postanowienia ustawy niniejszej nie mają zastosowania do rybołówstwa na wodach morskich.

Art. 7. Rybołówstwo jest nierozdzielnie związane z prawem własności wody i prawem

tym należy całkowicie i wyłącznie do właściciela wody.

Na wodach publicznych rybołówstwo należy do Państwa.

Art. 14. Właściciel rybołówstwa w wodzie, która wyszła z brzegów i zalała grunty cudze, ma prawo do połowu ryb na zalanych gruntach cudzych z wyjątkiem gruntów, zajętych na podwórza, sady, ogrody warzywne, plantacje wiklinowe do celów regulacji wód, sztuczne stawy rybne, urządzenia przemysłowe i z wyjątkiem miejsc, trwale ogrodzonych. Szkody, wyrządzone tym połowem, obowiązany jest wynagrodzić właścicielowi gruntu.

Właściciel gruntu zalanego nie ma prawa łowić ryb w rozlanej na jego gruncie wodzie, ani też czynić przeszkód odpływowi wody i powrotowi ryb do zwykłego łożyska wody.

Art. 15. W wypadkach, gdy zalewanie cudzych gruntów, wywołane przez czynniki przyrody, powtarza się corocznie i trwa zwykle dłużej niż dwa miesiące, robołówstwo w rozlanej wodzie należy do właściciela gruntu.

Art. 16. Gdy po odpływie wody wezbranej do swego łożyska na gruncie, który uległ zalaniu, pozostaną zamknięte zbiorniki w naturalnych zagłębieniach gruntu lub rowach, pozostałe w takich zbiornikach ryby w ciągu siedmiu dni będzie mógł wyłowić właściciel rybołówstwa, po upływie zaś tego czasu właściciel gruntu.

Art. 19. Wykonywanie rybołówstwa odbywać się może tylko na takim nieprzerwanym obszarze wody otwartej, który orzeczeniem wojewódzkiej władzy administracji ogólnej uznany został za samowystarczalny pod względem przyrodzonych warunków hodowlanych i dostateczny do prowadzenia samodzielnego gospodarstwa rybackiego.

Obszar taki stanowi obwód rybacki.

Art. 20. Wszystkie przydatne do rybołówstwa wody otwarte będą na obszarze każdego województwa przez wojewódzką władzę administracji ogólnej dzielone na obwody rybackie.

Art. 21. O ile ustawa niniejsza nie stanowi inaczej, obwód rybacki może być użytkowany jedynie przez wypuszczenie go w dzierżawę.

Obwód rybacki może być wypuszczony w dzierżawę tylko niepodzielnie na całym swym obszarze z pełnym zakresem rybackiego użytkowania i tylko jednej osobie na okres co najmniej lat dziesięciu.

Jeżeli zachodzą okoliczności szczególne, wojewódzka władza administracji ogólnej może zezwolić w drodze wyjątku na zawarcie umowy na czas krótszy.

Art. 22. Dzierżawcą obwodu rybackiego może być każda zdolna do działań prawnych osoba fizyczna lub osoba prawna, posiadająca przepisane ustawą niniejszą warunki otrzymania osobistego dowodu rybackiego.

Osoby prawno-publiczne z wyjątkiem Państwa, są wyłączone od dzierżawienia obwodu rybackiego.

Art. 28. Osoby prawne mogą wykonywać rybołówstwo w obwodzie rybackim tylko przez powierzenie odpowiedzialnego zarządu gospodarstwem rybackim jednej osobie fizycznej.

Art. 29. Właściciel lub dzierżawca obwodu rybackiego może udzielać osobom trzecim pozwoleń na sportowy połów ryb wędką. Powiatowa władza administracji ogólnej może oznaczać dla każdego obwodu rybackiego oddzielnie najwyższą dopuszczalną liczbę pozwoleń.

Art. 34. Obszar wody otwartej, odpowiadający wymaganiom, zawartym w art. 19, może być na wniosek właściciela tego obszaru uznany przez wojewódzką władzę administracji ogólnej za obwód rybacki własny, jeśli obejmuje całe jezioro lub rozciąga się na całą szerokość koryta wody płynącej i rybołówstwo na nim należy w pełnym zakresie do właściciela tego obszaru, bez udziału prawa rybołówstwa osób trzecich.

Art. 35. Obszary wód otwartych, odpowiadające wymaganiom artykułu poprzedniego, a należące do osób prawnych o charakterze publicznym, nie mogą być uznane za obwody rybackie własne.

Wyjątek stanowią obszary takich wód, będące własnością Państwa lub instytucyj naukowo-badawczych.

Art. 36. W obwodzie rybackim własnym właściciel obwodu może wykonywać rybołówstwo sam we własnym zarządzie i udzielać w granicach liczby oznaczonej przez powiatową władzę administracji ogólnej, pozwoleń na sportowy połów ryb wędką, albo też całe użytkowanie rybackie wypuścić w dzierżawę osobie innej według własnego wyboru.

Art. 37. Umowa o dzierżawę obwodu rybackiego własnego wymaga dla swej ważności zatwierdzenia powiatowej władzy administracji ogólnej.

Zatwierdzenie to ma świadczyć, że umowa zgodna jest z obowiązującym prawem o rybołówstwie, a w szczególności z postanowieniami artykułów poprzednich rozdziału niniejszego.

Art. 42. Kto jest uprawniony do wykonywania rybołówstwa w obwodzie rybackim i zamierza je wykonywać, winien uzyskać od właściwej dla tego obwodu powiatowej władzy administracji ogólnej osobisty dowód rybacki, przy wykonywaniu rybołówstwa dowód ten mieć przy sobie i okazywać go na żądanie powołanych do tego osób.

Art. 43. Dzierżawcy obwodu rybackiego i wykonywającemu rybołówstwo właścicielowi obwodu własnego oraz przedstawionemu przez nich zastępcy osobisty dowód rybacki wydaje

właściwa powiatowa władza administracji ogólnej jako imienną kartę rybacką z ważnością na okres jednego roku kalendarzowego i na każdy obwód rybacki oddzielnie.

Art. 47. Kto wykonywa sportowy połów ryb na wędkę, winien posiadać przy sobie i okazywać na żądanie powołanych do tego osób kartę wędkarską i pozwolenie uprawnionego do wykonywania rybołówstwa na sportowy połów ryb wędką w obwodzie rybackim, w którym połów wykonywa.

Kartę wędkarską wydaje na okres kalendarzowy roczny lub trzyletni powiatowa władza administracji ogólnej, właściwa ze względu na zamieszkanie ubiegającego się o kartę. Karta wędkarska jest ważna na obszarze mocy obowiązującej niniejszej ustawy i stanowi osobisty dowód rybacki.

Art. 52. Wszelki, znajdujący się na wodzie otwartej sprzęt rybacki, a mianowicie narzędzia połowu ryb, sadze do ich przechowywania i łodzie rybackie, winien być znakowany w sposób, umożliwiający rozpoznanie właściciela.

Sposób znakowania ustala właściwa wojewódzka władza administracji ogólnej.

Art. 53. Kto na wodach otwartych przewozi lub przenosi narzędzia rybackie, winien mieć je opakowane w sposób, wykluczający bezpośrednie ich użycie, chyba, że znajduje się na wodzie, na której jest uprawniony do rybołówstwa, lub bezpośrednio przy tej wodzie.

Przestępstwo z art. 53 ustawy z dnia 7 marca 1932 r. o rybołówstwie (Dz. Us. poz. 357), jako zagrożone z mocy art. 80 ustawy grzywną do 50 zł. (obecnie 500 zł — przyp.), stanowi wykroczenie i ulega karze również, gdy zostało dokonane nieumyślnie. Dobra wiara nie wyłącza sama przez się karalności czynu, zawierającego cechy przestępstwa, również i wtedy, gdy sprawca, aczkolwiek nie przewiduje przestępczości działania, może lub powinien przestępczość tę przewidzieć (wyrok S. N. z dnia 4/I 1935 r. 1. 3 K. 1513/34. Z. O. I. K. S. N. Nr 315/1935).

Art. 54. Minister R o l n i c t w a może w drodze rozporządzeń wydawać dla obszaru całego Państwa lub jego części przepisy:

1) o całkowitym lub częściowym zakazie połowu gatunków ryb, zagrożonych zanikiem,
2) o ochronnych wymiarach cenniejszych gatunków ryb,
3) o ochronie ryb na miejscach i w okresie ich rozmnażania się lub zimowania,
4) o ograniczeniach sposobu i narzędzi połowu oraz czasu jego trwania,
5) o zakazach przewozu, obrotu i użytkowania ryb w związku z ich ochroną.

Uprawnienia, zawarte w ustępie poprzednim, Minister Rolnictwa i Reform Rolnych może przekazywać wojewodom, którzy rozporządzenia swe ogłaszać będą w Dzienniku Wojewódzkim.

Wojewódzka władza administracji ogólnej może zezwalać w celach naukowych lub gospodarczych na wyjątki od postanowień zawartych w rozporządzeniach, wydanych na podstawie ust. 1 lub 2 niniejszego artykułu.

Miejsca, posiadające szczególniejszą wartość dla badań naukowych, albo cenne jako zabytki przyrody Minister R o l n i c t w a w porozumieniu z Ministrem W y z n a ń R e l i g i j n y c h i O ś w i e c e n i a P u b l i c z n e g o może zupełnie lub częściowo wyłączać od rybackiego użytkowania za wynagrodzeniem strat, wynikłych stąd dla właściciela.

1. Kompetencje Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, przewidziane w ustawie, przejął Minister Oświaty.

2 P. rozp. Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 5 września 1947 r. o ochronie ryb i raków na wodach otwartych (poz. 22 niniejszego zeszytu).

Art. 55. Nie wolno usuwać, uszkadzać lub niszczyć ikry ryb w wodach otwartych. Na wyjątki w wypadkach szczególnych, uzasadnionych względami gospodarczymi lub w celach naukowych, może zezwalać powiatowa władza administracji ogólnej.

Art. 56. Zabrania się używania do łowienia ryb materiałów wybuchowych, trujących lub odurzających oraz narzędzi kaleczących ryby.

Do narzędzi kaleczących nie zalicza się wędki.

Wojewódzka władza administracji ogólnej może zezwalać na wyjątki uzasadnione szczególnymi względami gospodarczymi.

Art. 57. Używanie do połowu ryb urządzeń stałych jest wzbronione. W wyniku, usprawiedliwionym względami gospodarczymi, powiatowa władza administracji ogólnej może zezwolić na wyjątek pod warunkiem dokonywania określonego w zezwoleniu zarybiania.

Art. 58. Przegradzanie wód otwartych, uniemożliwiające swobodny przepływ ryb, jest wzbronione.

W wypadku, usprawiedliwionym względami gospodarczymi, powiatowa władza administracji ogólnej może na określoną ilość lat pozwolić na odgrodzenie jeziora, stanowiącego obwód rybacki, od innych nautralnych łożysk wody otwartej.

Art. 59. Zabrania się połowu ryb na przepustach jazów, śluz, przepławek i t. p. urządzeń oraz w ich pobliżu w odległości, oznaczonej przez właściwą powiatową władzę administracji ogólnej.

Na wyjątki może zezwalać wojewódzka władza administracji ogólnej w celach naukowych i gospodarczych.

Art. 60. Miejsca stałego tarła ryb, jak również miejsca rozwoju narybku powiatowa władza administracji ogólnej może z urzędu lub na wniosek przedstawicieli zainteresowanych obwodów rybackich uznać za tarliska ochronne.

Na tarliskach ochronnych należy ograniczyć lub zupełnie zakazać połowu ryb i wykonywania czynności szkodliwych dla przebiegu tarła, albo rozwoju narybku, jako to: koszenia i usuwania roślin wodnych, wydobywania mułu, ziemi, piasku, żwiru lub kamieni, wpuszczanie bydła lub domowego ptactwa.

Art. 61. Miejsca, leżące na ciągu gromadnego przepływu ryb, powiatowa władza administracji ogólnej może uznać za obręby ochronne, na których zupełnie lub częściowo zabroni połowu pewnych lub wszystkich gatunków ryb.

Art. 62. Na wniosek osoby, uprawnionej do wykonywania rybołówstwa w obwodzie rybackim, powiatowa władza administracji ogólnej może uznać miejsca gromadnego zimowania w obwodzie za zimowisko ochronne, w którym zabroni użytkowania lodu i wydobywania w zimie roślin, pni drzewnych, mułu ziemi, piasku, żwiru i kamieni.

Art. 64. Zabrania się zanieczyszczania wód w stopniu szkodliwym dla rybołówstwa.

Władza, udzielająca pozwolenia na zanieczyszczanie wody lub urządzenie i prowadzenie zakładu, zanieczyszczającego wodę, winna w pozwoleniu dokładnie określić stopień dopuszczalnego zanieczyszczenia.

Na wniosek uprawnionego do wykonywania rybołówstwa wymieniona wyżej władza wydane już pozwolenie uzupełni przez dokładne określenie stopnia dopuszczalnego zanieczyszczenia lub też pozwolenie to zmieni, gdyby dopuszczony stopień zanieczyszczenia okazał się szkodliwy dla rybołówstwa.

Kto zanieczyszcza wody wbrew postanowieniom artykułu niniejszego, ten, niezależnie od odpowiedzialności karnej, obowiązany jest wynagrodzić szkodę, jaką przez to rybołówstwu wyrządza.

Art. 65. Władza, udzielająca pozwolenia na spiętrzenie wody otwartej, winna przed udzieleniem pozwolenia wysłuchać przedstawicieli wszystkich zainteresowanych obwodów rybackich i może w tym pozwoleniu nałożyć na otrzymującego je obowiązek urządzenia i utrzymywania przepławki do swobodnego przepływu ryb, określając zarazem czas obowiązkowego utrzymywania przepławek w stanie otwartym, albo też, gdyby urządzenie przepławki udaremnić miało celowość urządzeń piętrzących wodę— obowiązek określonego w pozwoleniu wyrównywania całości szkód gospodarczych dla rybołówstwa, wynikających ze spiętrzenia wody.

Art. 68. Kto jest uprawniony do spuszczania nagromadzonej wody, winien uprawnienie swoje wykonywać w taki sposób, aby uprawnionym do wykonywania rybołówstwa na biegu tej wody nie czynić szkód.

Uprawniony do spuszczania wody winien w szczególności powiadomić zawczasu uprawnionych do wykonywania rybołówstwa o początku zamierzonego spuszczenia i czasie jego trwania, przy czym czas i stopień zamierzonego spuszczenia nie powinien być większy, aniżeli tego koniecznie wymaga cel gospodarczy, któremu uprawnienie do spuszczenia wody służy.

Kto, wykonywując uprawnienie do spuszczania nagromadzonej wody w sposób niezgodny z postanowieniami ustępów poprzednich, wyrządza szkodę uprawnionym do wykonywania rybołówstwa, ten niezależnie od odpowiedzialności karnej, obowiązany jest szkody te wynagrodzić.

Art. 80. Grzywną do 50 zł. karany będzie:

1) kto, posiadając osobisty dowód rybacki, nie okaże go na żądanie osoby, powołanej do nadzoru nad rybołówstwem,

2) kto na wodzie utrzymuje sprzęt rybacki, nie oznakowany w sposób, przewidziany w art. 52,

3) kto wbrew postanowieniom art. 53 przewozi lub przenosi narzędzia rybackie nie opakowane. (500 zł.).

Art. 81. Grzywną do 100 zł. karany będzie, kto, będąc obowiązany do posiadania osobistego dowodu rybackiego, wykonywa rybołówstwo bez uzyskania takiego dowodu. (1.000 zł.).

Art. 82. Grzywną do 200 zł. lub aresztem do czterech tygodni, albo obiema karami łącznie karany będzie:

1) kto, będąc właścicielem gruntu zalanego cudzą wodą, łowi ryby w wodzie, rozlanej na jego gruncie, albo czyni przeszkody odpływowi tej wody i powrotowi ryb do zwykłego łożyska,

2) kto pozwolenia na sportowy połów ryb wędką wydaje ponad dopuszczalną ilość, oznaczoną przez władzę,

3) kto wykonywa połów ryb, nie będąc uprawniony do wykonywania rybołówstwa i nie posiadając warunków do uzyskania osobistego dowodu rybackiego,

4) kto poławia ryby wbrew przepisom, wydanym na podstawie ustawy niniejszej o ochronnych wymiarach cenniejszych gatunków ryb (art. 54 pkt. 2). (2.000 zł.).

Dla bytu przestępstwa z p. 3 art. 82 ustawy z 7 marca 1932 r. o rybołówstwie (Dz. Ust. 357) obojętnym jest, czy sprawca łowi ryby na własnej, czy na cudzej wodzie i czy posiada prywatno-prawne uprawnienia do łowienia ryb na danym obszarze; natomiast jest istotne, czy posiada uprawnienie do wykonywania rybołówstwa wogóle z punktu widzenia przepisów prawa publicznego i warunki do uzyskania osobistego dowodu rybackiego (wyrok S. N. z dnia 25/VII 1933 r. 1. 3 K. 475/33 Z. O. I. K. S. N. Nr. 187/1933).

Art. 83. Grzywną do 500 zł. lub aresztem do sześciu tygodni, albo obiema karami łącznie karany będzie:

1) kto poławia ryby wbrew przepisom, wydanym na podstawie ustawy niniejszej o ochronie ryb w miejscach i w okresie ich rozmnażania się lub zimowania (art. 54 pkt. 3),
2) kto do połowu ryb używa narzędzi kaleczących ryby,
3) kto na tarlisku ochronnym wykonywa czynności szkodliwe dla przebiegu tarła albo rozwoju narybku, jako to: kosi i usuwa rośliny wodne, wydobywa muł, ziemię, piasek, żwir lub kamienie albo wpuszcza na tarlisko ochronne bydło lub domowe ptactwo wodne,
4) kto na zimowisku ochronnym użytkuje lód lub wydobywa w zimie rośliny pnie drzewne, muł, ziemię, piasek, żwir, lub kamienie,
5) kto przepławkę zamyka w czasie obowiązkowego utrzymywania jej w stanie otwartym,
6) kto wykracza przeciw przepisom, wydanym na podstawie ustawy niniejszej o zakazach przewozu, obrotu i użytkowania ryb w związku z ich ochroną (art. 54 pkt. 5),
7) kto wykroczenie, przewidziane w pkt. 3 art. 82 popełnia zawodowo. (5.000 zł.).

Wykonanie prawa rybołówstwa z przekroczeniem przepisów ochronnych stanowi przestępstwo sui generis, nie podpadające pod przepis art. 270 k. k., lecz ulegające karze w odrębnym trybie z art. 83 ustawy z 7 marca 1932 r. o rybołówstwie (Dz. Ust. poz. 357), pod warunkami w ustawie tej określonymi (wyrok S. N. z dnia 18 IX 1934 r. I. 2 K. 875/34 Z. O. I. K. S. N. Nr. 103/1935).

Art. 84. Grzywną do 1000 zł. oraz aresztem do dwóch miesięcy karany będzie:
1) kto poławia ryby wbrew przepisom, wydanym na podstawie ustawy niniejszej o ograniczeniach sposobu i narzędzi połowu oraz jego trwania (art. 54 pkt. 4),
2) kto wbrew postanowieniom art. 55 usuwa, uszkadza lub niszczy ikrę ryb w wodach otwartych,
3) kto wbrew postanowieniom art. 59 poławia ryby na przepustach jazów, śluz przepławek i t. p. urządzeń oraz w ich pobliżu w odległości mniejszej od oznaczonej przez właściwą powiatową władzę administracji ogólnej,
4) kto wbrew postanowieniom art. 57 używa do połowu ryb urządzeń stałych,
5) kto wbrew postanowieniom art. 58 przegradza wody otwarte w sposób, uniemożliwiający swobodny przepływ ryb,
6) kto zanieczyszcza wody w stopniu szkodliwym dla rybołówstwa,
7) kto wbrew postanowieniom art. 68 spuszcza nagromadzoną wodę. (10.000 zł.).

Art. 85. Grzywną do 3.000 zł. i karą aresztu do trzech miesięcy karany będzie:
1) kto przekracza przepisy, wydane na podstawie ustawy niniejszej o ochronie gatunków ryb zagrożonych zanikiem (art. 54 pkt. 1),
2) kto do łowienia ryb używa materiałów wybuchowych, trujących lub odurzających,
3) kto poławia ryby na tarliskach ochronnych lub w obrębach ochronnych. (30.000 zł.).

Art. 86. Wraz z orzeczeniem o karze: a) za czyny, przewidziane w art. 80 pkt. 2 lub 3, można orzec konfiskatę nieoznakowanego sprzętu rybackiego lub nieopakowanych narzędzi rybackich, b) za czyny, przewidziane w art. 82 pkt. 3 lub 4, w art. 83 pkt. 1, 2 lub 7, w art. 84 pkt. 1, 2 lub 3 oraz w art. 85, należy orzec konfiskatę narzędzi rybackich, użytych przy popełnianiu czynu, c) za czyn, przewidziany w art. 83 pkt. 6, należy orzec konfiskatę ryb.

Przedmioty powyższe podlegają konfiskacie niezależnie od tego, czy są własnością skazanego lub innej osoby.

Zakazane narzędzia łowu winny być zniszczone.

Art. 87. Orzecznictwo w sprawach o naruszenie postanowień ustawy niniejszej należy do powiatowej władzy administracji ogólnej.

P. ponad o art. 270 i 271 k. k.

Art. 100. Ustawa niniejsza wchodzi w życie na całym obszarze Rzeczypospolitej, z wyjątkiem województwa śląskiego, w miesiąc po jej ogłoszeniu.

22.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROLNICTWA I REFORM ROLNYCH

z dnia 5 września 1947 r.

o ochronie ryb i raków na wodach otwartych.

(Dz. U. R. P. z dnia 16 października 1947 r. Nr. 64, poz. 375).

Na podstawie art. 54 ustawy z dnia 7 marca 1932 r. o rybołówstwie (Dz. U. R. P. Nr 35, poz. 357) zarządzam, co następuje:

§ 1. Ustanawia się następujące wymiary ochronne, oznaczające długość ryby od początku głowy do końca najdłuższego promienia płetwy ogonowej dla:

czeczugi (Acipenser ruthenus L.)	40 cm.
łososia (Salmo salar L.)	45 „
troci (Salmo trutta L.)	45 „
pstrąga strumieniowego (Salmo trutta m. fario L.)	25 „
pstrąga źródlanego (Salmo fontinalis Mitch)	25 „

pstrąga tęczowego (trutta iridea Gibb)	25	„
głowacicy (Salmo hocho L.)	40	„
lipienia (Thymallus chymallus L.)	30	„
siei (Coregonus lavaretus L.)	40	„
sielawy (Coregonus albula L.)	20	„
sandacza (Lucioperca lucioperca L.)	35	„
szczupaka (Esox lucius L.)	30	„
leszcza (Abramis brama L.)	25	„
certy (Abramis vimba Heck)	20	„
brzany (Barbus barbus L.)	30	„
świnki (Chondrostoma nasus L.)	20	„
lina (Tinca tinca L.)	20	„
jazia (Leuciscus idus L.)	20	„
klenia (Leuciscus cephalus L.)	20	„
wzdręgi (Scardinius erythrophtalmus L.)	15	„
płotki (Rutilus rutilus L.)	15	„
wyrozuba (Rutilus frisii Nordmann)	40	„
węgorza (Anguilla anguilla L.)	35	„

§ 2. 1. Ustanawia się następujące okresy ochronne:

pstrąga strumieniowego od 15 września do 15 grudnia,

pstrąga źródlanego od 15 września do 15 grudnia,

pstrąga tęczowego od 15 marca do 31 maja,

głowacicy od 15 marca do 15 maja,

lipienia od 1 marca do 15 maja,

siei od 15 października do 31 grudnia,

sielawy od 15 października do 31 grudnia,

łososia i troci w Wiśle i jej dopływach:

od jej ujścia do granicy woj. pomorskiego z warszawskim od 10 grudnia do 10 stycznia i od 15 kwietnia do 15 maja;

od granicy woj. pomorskiego z warszawskim do ujścia rzeki Sanny do Wisły — od 15 kwietnia do 31 maja; od ujścia rzeki Sanny do Wisły — do źródeł Wisły — od 15 kwietnia do 31 maja i od 1 października do 31 grudnia;

łososia i troci w Odrze i jej dopływach oraz innych rzekach wpadających do morza Bałtyckiego od 15 kwietnia do 31 maja i od 1 grudnia do 31 stycznia.

2. Przepisy ust. 1 nie dotyczą sportowego połowu na wędkę z wyjątkiem okresu ochrony od 1 października do 31 grudnia dla odcinka rzeki Wisły od ujścia do niej rzeki Sanny do źródeł Wisły włącznie z dopływami na tym odcinku oraz od 1 grudnia do 31 stycznia dla Odry wraz z dopływami i dla innych rzek, wpadających do morza Bałtyckiego, w czasie którego obowiązuje wszelki zakaz połowu łososia i troci.

§ 3. 1. Nie wolno dokonywać połowu jesiotra (Acipenser sturio L.).

2. Nie wolno dokonywać połowu ryb, które nie osiągnęły ustanowionych dla nich wymiarów ochronnych, jak również połowu ryb w ustanowionym dla nich okresie ochrony.

3. Ryby złowione przypadkiem wbrew przepisom powyższym należy, o ile są żywe, wpuścić bezzwłocznie z całą ostrożnością do tej samej wody, w której je złowiono, ryby zaś, które podczas połowu usnęły, wolno spożytkować we własnym gospodarstwie domowym.

§ 4. 1. Wojewódzka władza administracji ogólnej może zezwolić na dokonywanie w jeziorze połowu ryb w ustanowionym dla nich okresie ochrony, jeżeli wskutek szczególnych fizycznych warunków jeziora połów ryb tego gatunku w innym czasie jest utrudniony.

§ 5. Wojewódzka władza administracji ogólnej może zezwolić na dokonywanie w ściśle określonych terminach połowu ryb w czasie ustanowionych dla nich okresów ochrony, a także na dokonywanie połowu ryb, które nie osiągnęły ustalonych dla nich wymiarów ochronnych, jeżeli okaże się to konieczne ze względu na stan zdrowotny lub zwyrodnienie pogłowia albo jeżeli nadmierna liczebność osobników pewnego gatunku mogłaby stać się szkodliwą dla rozwoju innego cennego gatunku ryb właściwego dla tej wody.

§ 6. Dla celów naukowych wojewódzka władza administracji ogólnej może zezwolić na wyłowienie ściśle oznaczonej liczby ryb, które nie osiągnęły ustanowionych dla nich wymiarów ochronnych lub w okresie ochrony, określając w zezwoleniu miejsce połowu i okres ważności zezwolenia.

§ 7. W celu sztucznego zapłodnienia i wylęgu podatnych temu zabiegowi gatunków ryb wojewódzka władza administracji ogólnej może zezwolić na wyłowienie ściśle określonej liczby tarlaków w okresie ich ochrony. W zezwoleniu władza oznaczy termin jego ważności oraz obwód rybacki, na który zezwolenie to się rozciąga, a nadto określi ilość zapłodnionej ikry, narybku lub roczniaków, którą korzystający z zezwolenia jest obowiązany zarybić ten obwód.

§ 8. W celu zarybienia innych wód lub podchowu ryb w innych wodach, wojewódzka władza administracji ogólnej może zezwolić na połów ryb, które nie osiągnęły ustanowionych dla nich wymiarów ochronnych, określając w zezwoleniu okres jego ważności oraz największą ilość sztuk, która może być złowiona.

§ 9. Zabrania się dokonywania połowu ryb wszelkich gatunków jakimikolwiek narzędziami w niedzielę w czasie od godz. 6 do godz. 20. Zakaz ten nie obejmuje łowienia ryb na wędkę ręczną. Stawne narzędzia połowu, jak żaki, skrzydlaki, więciarze, sznury nocne, wędy lub inne narzędzia ruchome, przytwierdzone do brzegów lub dna, można w czasie powyższym pozostawić w wodzie.

§ 10. Używanie wszelkiego rodzaju narzędzi ruchomych (włoków, niewodów, drygawic — słepów i t. p.), służących do połowu ryb przez ciągnienie, wleczenie, suwanie po wodzie lub dnie, albo przez spławianie z prądem wody oraz używanie narzędzi, służących do połowu przez nagonkę jest wzbronione w czasie od 15 kwietnia do 31 maja.

§ 11. Wielkość oczek wszelkiego rodzaju sieci, używanych do połowu ryb, w stanie mokrym winna wynosić od połowy jednego węzła do połowy węzła najbliższego co najmniej 25 mm, w kutlu zaś sieci ciągnionych co najmniej 20 mm.

§ 12. Wojewódzka władza administracji ogólnej może dla połowu sielawy i stynek zezwolić na używanie przez określony przeciąg czasu sieci o wymiarach oczek mniejszych niż ustalone w § 11. nie mniejszych wszakże niż 15 mm, a w kutlu sieci ciągnionych 9 mm.

§ 13. Wymiary oczek, ustalone w §§ 11 i 12, nie dotyczą sieci, służących do trzebienia chwastu rybnego, jak uklei, jazgarzy, cierników itp., oraz do zaopatrywania się w ryby używane na przynętę. Rozmiar tych sieci nie może wszakże przekraczać 20 m długości i 6 m szerokości, a gęstość ich oczek nie może być mniejsza niż 9 mm od węzła do węzła.

§ 14. Stawnymi narzędziami połowu, przytwierdzonymi do brzegów lub dna, nie wolno przegradzać więcej niż połowy szerokości normalnego łożyska wody. W biegu wód płynących i przy ich ujściu do innej wody przegrody z tych narzędzi wolno umieszczać od obu brzegów w odstępie, odpowiadającym co najmniej połowie szerokości normalnego łożyska wody. Ograniczenia powyższe nie mają zastosowania do narzędzi, zajmujących mniej niż połowę głębokości wody.

§ 15. Ogłuszanie ryb za pomocą uderzenia po lodzie jest wzbronione.

§ 16. W zezwoleniach na wyjątki od zakazów połowu w §§ 4 — 8) wojewódzka władza administracji ogólnej może również dopuszczać wyjątki od ograniczeń czasu trwania połowu, jego sposobu i narzędzi (§§ 9—14).

§ 17. Ustanawia się wymiar ochronny dla raka szlachetnego (Potamobius astacus L.) i dla raka długoszczypcowego (Potamobius leptodactylus Tsch) — 10 cm, licząc od początku głowy do końca tarczy ogonowej.

§ 18. Dokonywanie połowu raków, które nie osiągnęły wymiarów ochronnych, jest wzbronione.

§ 19. Dokonywanie połowu samic raka w czasie od 15 października do 31 lipca, samców zaś w czasie od 15 października do 15 marca jest wzbronione.

§ 20. Raki złowione przypadkiem wbrew przepisom §§ 18 i 19 należy, o ile są żywe, niezwłocznie z całą ostrożnością wpuścić do tej samej wody, w której je złowiono.

§ 21. Łowienie raków przez wyciąganie ich z nor lub przez niszczenie ich kryjówek jest wzbronione.

§ 22. W wodach, w których raki z powodu powolnego wzrostu nie osiągają wymiarów ochronnych (§ 17), wojewódzka władza administracji ogólnej może zezwolić na łowienie raków o wymiarach mniejszych, nie mniejszych wszakże niż 7 cm.

§ 23. Przepisy zawarte w §§ 5, 6, 7, 8, mają odpowiednie zastosowanie do raków.

§ 24. Wzbronione jest przewożenie, przesyłanie, przenoszenie, kupowanie, sprzedawanie, wystawianie na sprzedaż ryb lub raków po upływie 5 dni od rozpoczęcia okresu ochrony (§ 2, § 19), jak również ryb i raków, które nie osiągnęły ustanowionych wymiarów ochronnych (§ 1 i § 17). Zakaz powyższy nie dotyczy ryb i raków, które zostały złowione bądź przed rozpoczęciem okresu ochrony, bądź z zezwolenia władzy, bądź w wodach zamkniętych, bądź w wodach morskich, bądź też zostały sprowadzone z zagranicy.

§ 25. Beczki, baseny, skrzynie, kosze i inne przedmioty, używane do przewozu i przesyłki ryb i raków, winny być w sposób wyraźny zaopatrzone w nazwisko i adres wysyłającego.

23.

ROZPORZĄDZENIE PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

z dnia 22 sierpnia 1927 r.

o zwalczaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych.

(Dz. U. R. P. z dnia 2 września 1927 r. Nr. 77 poz. 673).

Zmiany: rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19 grudnia 1927 r. (Dz U. R. P. Nr 114 poz. 975), z dnia 1 marca 1928 r. (Dz. U R. P. Nr 26 poz 229), ustawa z dnia 25 lutego 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr 26, poz 229) rozp. Prezydenta R. P. z 11 lipca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 67 poz. 622) i z dnia 28 grudnia 1934 r. (Dz U. R. P. Nr. 110 poz 976), ustawa z dnia 16 kwietnia 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr. 27, poz. 245).

Art. 1. W rozumieniu rozporządzenia niniejszego:

a) wyrażenie „zwalczanie“ zaraźliwych chorób zwierzęcych oznacza zarówno zapobieganie tych chorobom, jak ich tłumienie;

b) wyrażenie „zaraźliwe choroby zwierzęce“ lub „zarazy“ oznacza choroby wyszczególnione zarówno w tym rozporządzeniu, jak w rozporządzeniach, na jego podstawie wydanych;

c) wyrażenie „zwierzęta“ oznacza wszystkie gospodarskie zwierzęta jednokopytowe i racicowe oraz psy, koty, drób, pszczoły, ryby, raki i inne zwierzęta, o ile są użytecne w gospodarstwie;

d) wyrażenie „zwierzę podejrzane“ oznacza zarówno zwierzę, podejrzane o chorobę, t. j. zwierzę z objawami, uzasadniającymi obawę zaraźliwej choroby, jak i zwierzę, podejrzane o zarażenie się, t. j. zwierzę bez objawów danej choroby, które jednak wskutek bezpośredniego lub pośredniego

zetknięcia się ze zwierzętami chorymi lub podejrzanymi o chorobę albo z innych powodów jest prawdopodobnie nosicielem zarazka;

e) wyrażenie „zwierzę wrażliwe" na zarazę oznacza zwierzę, które zarazek przyjmuje i przenosi, choćby samo nie uległo chorobie, zarazkiem tym wywoływanej;

f) wyrażenie „ubój" oznacza zabicie w celu spożycia.

Art. 2. Zwalczanie zaraźliwych chorób zwierzęcych na podstawie przepisów rozporządzenia niniejszego należy, o ile rozporządzenie to nie stanowi inaczej, do Ministra R o l n i c t w a, wojewodów i starostów we właściwym im zakresie działania.

Przez wyraz „starosta" rozporządzenie niniejsze rozumie w ogóle władze administracyjne I instancji, a przez wyraz „wojewoda" — w ogóle władze administracyjne II instancji.

Kompetencje Ministra R o l n i c t w a przewidziane w rozporządzeniu, przejął Minister Rolnictwa i Reform Rolnych.

Art. 10. Zabrania się sprowadzać z zagranicy i przeprowadzać przez terytorium polskie zwierzęta chore i podejrzane, zwłoki, części zwierząt i wytwory z takich zwierząt oraz wszystko, co prawdopodobnie jest rozsadnikiem zaraźliwych chorób zwierzęcych.

Art. 11. Minister R o l n i c t w a może w drodze rozporządzeń dozwalać pod określonymi warunkami, ograniczać lub całkowicie wzbraniać sprowadzania z za granicy i przeprowadzania przez terytorium polskie zwierząt, zwłok, części zwierząt i wytworów zwierzęcych oraz wszystkiego, co może być rozsadnikiem zarazy, jak również sprowadzania z zagranicy surowic i szczepionek dla celów weterynaryjnych oraz preparatów do rozpoznawania zaraźliwych chorób zwierzęcych. W braku takich rozporządzeń — sprowadzanie z zagranicy i przeprowadzanie przez terytorium polskie wymaga w każdym poszczególnym wypadku uprzedniego zezwolenia Ministra R o l n i c t w a.

Jeżeli wymienione wyżej surowice, szczepionki oraz preparaty mogą być stosowane również w medycynie, rozporządzenia i zezwolenia, o których mowa w artykule niniejszym, będą wydawane w porozumieniu z Ministrem S p r a w W e w n ę t r z n y c h.

1 Kompetencje Ministra Spraw Wewnętrznych, przewidziane w art. 11 rozp., przejął Minister Zdrowia.

2 P. rozp Ministra R o l n i c t w a: z dnia 6 lutego 1930 r w sprawie zakazu wprowadzania (przywozu) i przeprowadzania (przewozu) z za granicy papug (poz. 29 niniejszego zeszytu), z dnia 1 lipca 1930 r. w sprawie wprowadzania (przywozu) z za granicy koni do uczestniczenia w wyścigach (poz. 30 niniejszego zeszytu) i z dnia 10 września 1930 r. w sprawie wprowadzania (przywozu) i przeprowadzania (przewozu) z za granicy psów i kotów (poz. 31 niniejszego zeszytu) oraz rozp. Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych: z dnia 8 sierpnia 1934 r. w sprawie przywozu z zagranicy niektórych zwierząt, surowców i przetworów pochodzenia zwierzęcego (poz. 33 niniejszego zeszytu) i z dnia 8 sierpnia 1934 r. w sprawie przewozu z za granicy przez terytorium polskie ryb, raków i innych skorupiaków oraz surowców i przetworów pochodzenia zwierzęcego (poz. 34 niniejszego zeszytu).

Art. 12. Minister R o l n i c t w a może w drodze rozporządzeń poddać obrót zwierzętami i przedmiotami, mogącymi być nosicielami zarazków, na przylegających do granicy obszarach takim ograniczeniom, które w razie przyniesienia z za granicy zaraźliwej choroby zwierzęcej umożliwiłyby jak najrychlejsze jej ujawnienie i stłumienie.

Art. 13. W razie groźnego niebezpieczeństwa przeniesienia zarazy Minister R o l n i c t w a po zastosowaniu środków ochronnych, wymienionych w artykułach 11 i 12, mocen jest w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami zarządzić odkażanie osób, przybywających z za granicy i ich rzeczy.

Art. 16. Wojewodowie mogą w celu ochrony od niebezpieczeństwa zaraźliwych chorób zwierzęcych zarządzić w drodze rozporządzeń:

a) ograniczenie lub wzbronienie osobom, mającym wskutek swego zatrudnienia styczność ze zwierzętami, zwłokami zwierząt, lub surowcami zwierzęcymi (garbarze, oprawcy, misiarze, osoby handlujące itp.), wstępu do stajen, obór, chlewów itp.;

b) oczyszczanie i odkażanie ramp i miejsc tymczasowego postoju na stacjach kolejowych i przystankach wodnych oraz wagonów kolejowych, statków i innych środków, użytych do przewozu zwierząt i wytworów zwierzęcych, tudzież narzędzi i przedmiotów, użytych przy ładowaniu i wyładowaniu, o ile oczyszczanie i odkażanie nie jest w obowiązujących przepisach przewidziane;

c) zaopatrzenie rzeźni i targowisk (miejsc spędu zwierząt) w urządzenia, zabezpieczające prawidłowe przeprowadzenie nadzoru weterynaryjnego, jak również oczyszczanie i odkażanie; zupełne odosobnienie targowisk (miejsc spędu) zwierząt użytkowych i hodowlanych od rzeźni i targowisk zwierząt rzeźnych;

d) zaopatrzenie stajen zajezdnych i przedsiębiorstw handlu zwierzętami w urządzenia, umożliwiające oczyszczanie i odkażanie;

e) zaopatrzenie grzebowisk, rakarni, zakładów utylizacyjnych, garbarni i innych przedsiębiorstw przerobu zwłok zwierzęcych i surowców zwierzęcych w urządzenia, zabezpieczające od roznoszenia zaraźliwych chorób zwierzęcych;

f) zaopatrywanie psów w obroże z podaniem na nich znaków, umożliwiających ustalenie miejsca zamieszkania i nazwiska posiadacza;

g) prowadzenie wykazów stanowienia koni;

h) badanie w pewnych odstępach czasu zwierząt, używanych w przedsiębiorstwach przewozowych oraz zwierząt, wskutek sposobu ich użycia stykających się często ze zwierzętami innych posiadaczy lub miejscami ich postoju, zwierząt używanych w kopalniach, w handlu domokrążnym i zwierząt będących w posiadaniu osób, nie mających stałego zamieszkania.

Art. 17. (1) Minister Rolnictwa i Reform Rolnych wydaje w drodze rozporządzeń wszelkie inne zarządzenia, poza wymienionymi w art. 16. W rozporządzeniach tych Minister Rolnictwa i Reform Rolnych może w szczególności dla obszaru całego Państwa lub niektórych jego części zarządzić:

a) poddawanie nadzorowi weterynaryjnemu w oznaczonym zakresie przepędzania, przewożenia i przenoszenia zwierząt z jednej miejscowości do drugiej, niezależnie od zastosowanych środków i sposobów, a w razie potrzeby badanie tych zwierząt przez lekarzy weterynaryjnych, państwowych lub przez Państwo upoważnionych;

b) zaopatrywanie w świadectwa miejsca pochodzenia zwierząt, będących w posiadaniu osób handlujących oraz zwierząt dostarczanych do rzeźni, na targowiska, jarmarki, pokazy, przetargi publiczne, jak również przepędzanych, przewożonych i przenoszonych z jednej miejscowości do drugiej; postanowienia tego punktu oraz lit. a) nie mogą dotyczyć przepędzenia, przewożenia i przenoszenia zwierząt domowych w zakresie zabiegów hodowlanych lub wynikających z użytkowania zwierząt pociągowych;

c) poddawanie zwierząt w oznaczonym zakresie rejestracji i znakowaniu;

d) prowadzenie przez osoby handlujące wykazu zakupionych i sprzedanych zwierząt;

e) zaopatrzenie zakładów mleczarskich, otrzymujących mleko z różnych gospodarstw, w urządzenia, zabezpieczające od roznoszenia zaraźliwych chorób zwierzęcych i umożliwiające oczyszczanie i odkażanie;

f) poddawanie nadzorowi weterynaryjnemu w oznaczonym zakresie przetargów zwierząt, zakładów tuczenia dla celów przemysłowych, krowiarni, wspólnych pastwisk, stajni zajezdnych, przedsiębiorstw handlu zwierzętami, stawów rybnych, wylęgiarni, zimochowów i urządzeń dla przechowywania ryb, grzebowisk, rakarni, zakładów utylizacyjnych i innych przedsiębiorstw przerobu zwłok zwierzęcych oraz miejsc oczyszczania i odkażania wagonów kolejowych, samochodów, statków i innych środków, użytych do przewozu zwierząt i przetworów zwierzęcych;

g) określanie warunków zarobkowego trzebienia zwierząt;

h) tworzenie grzebowisk gminnych.

(2) Nadto Minister Rolnictwa i Reform Rolnych może ustanawiać na obszarze całego Państwa lub niektórych jego części obowiązek dostarczania zwłok do grzebowisk, rakarni, zakładów utylizacyjnych i innych przedsiębiorstw przerobu zwłok zwierzęcych oraz określać ich dostarczanie.

(3) Rozporządzenia w sprawach określonych w ust. (1) lit. c) i h) i będą wydawane w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

1. Kompetencje Ministra Spraw Wewnętrznych przewidziane w art. 17 rozp. przejął Minister Administracji Publicznej, odnośnie terenów Ziem Odzyskanych — Minister Ziem Odzyskanych.

2. P. rozp. Ministra Rolnictwa: z dnia 22 marca 1928 r. o zaopatrywaniu zwierząt w świadectwa miejsca pochodzenia i o badaniu zwierząt na stacjach kolejowych i przystaniach wodnych (poz. 26 niniejszego zeszytu) i z dnia 12 czerwca 1928 r. w sprawie nadzoru weterynaryjnego (poz. 27 niniejszego zeszytu) oraz rozp. Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 1 grudnia 1932 r. w sprawie zarobkowego trzebienia zwierząt (poz. 32 niniejszego zeszytu i z dnia 20 lipca 1937 r. o włączeniu posocznicy karpi do chorób, podlegających obowiązkowi zgłaszania i o zwalczaniu tej choroby (poz. 36 niniejszego zeszytu).

Art. 18. Wytwarzanie i wprowadzanie w obrót szczepionek i surowic dla celów weterynaryjnych oraz preparatów do rozpoznawania zaraźliwych chorób zwierzęcych — wymaga uprzedniego zezwolenia Ministra Rolnictwa, który może zarządzić państwową kontrolę wyrobów tych oraz wyrobów zagranicznych.

Jeżeli wymienione wyżej szczepionki, surowice i preparaty mogą być stosowane również w medycynie, zezwolenia lub zarządzenia kontroli wymienione w artykule niniejszym mają być wydawane w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

P. rozp. Ministra Rolnictwa z dnia 13 czerwca 1928 r. o kontroli surowic i szczepionek dla celów weterynaryjnych oraz preparatów do rozpoznawania zaraźliwych chorób zwierzęcych (poz. 28 niniejszego zeszytu).

Art. 19. Wszelkie targi, jarmarki i pokazy, zwierząt, rzeźnie publiczne i prywatne, mleczarnie, lecznice i uzdrowiska dla zwierząt podlegają nadzorowi weterynaryjnemu władz administracyjnych, który określony będzie przez Ministra Rolnictwa.

Mniejsze targi i pokazy zwierząt mogą być przez wojewodę od nadzoru powyższego zwolnione.

P. rozp. Ministra Rolnictwa z dnia 12 czerwca 1928 r. w sprawie nadzoru weterynaryjnego (poz. 27 niniejszego zeszytu).

Art. 20. Właściciele zwierząt, jako też wszyscy, którzy z tytułu faktycznego posiadania lub używania zwierzęcia, albo z tytułu wykonywania urzędu lub zawodu mają styczność ze zwierzętami, są obowiązani zgłosić niezwłocznie do przełożonego swej gminy, sołtysa lub do najbliższego posterunku policji, albo też bezpośrednio do starosty każdy wypadek zachorowania, jak również wystąpienie objawów, wzbudzających podejrzenie zachorowania na jedną z następujących chorób:

a) księgosusz,
b) zarazę płucną bydła rogatego,
c) pryszczycę,
d) wąglik,
e) szelestnicę,
f) zarazę dziczyzny i bydła rogatego,
g) gruźlicę bydła rogatego w postaci otwartej (płuc, wymienia, macicy i jelit),
h) nosaciznę zwierząt jednokopytowych,
i) ospę owczą,
j) zarazę stadniczą koni,
k) otręt koni i bydła rogatego,
l) świerzb zwierząt jednokopytowych i owiec,
m) wściekliznę,
n) pomór i zarazę świń,
o) różycę świn,
p) cholerę drobiu i pomór kur.

Art. 21. Osoby, które zwierzętami władają, winny równocześnie ze zgłoszeniem:

a) zwierzęta chore i podejrzane odosobnić od innych zwierząt, które mogłyby ulec danej zarazie;

b) nie wyprowadzać takich zwierząt poza obręb swego gospodarstwa;

c) zabronić dostępu do miejsca postoju takich zwierząt osobom postronnym, z wyjątkiem organów władzy i lekarzy weterynaryjnych;

d) zwierzęta padłe i zabite przechowywać w miejscach odosobnionych, z zachowaniem potrzebnej ostrożności.

Art. 23. Starosta, otrzymawszy zgłoszenie (art. 20 i 22), lub też dowiedziawszy się w jakikolwiek inny sposób o zaraźliwej chorobie zwierzęcej, lub jej podejrzeniu, obowiązany jest przeprowadzić natychmiast przez państwowego lekarza weterynaryjnego zbadanie stanu rzeczy na miejscu.

Państwowy lekarz weterynaryjny — po zbadaniu zwierząt i przeprowadzeniu potrzebnych dochodzeń co do rodzaju choroby, stopnia jej rozszerzenia i niebezpieczeństwa oraz przyczyny — ustali, czy i która z zaraźliwych chorób zwierzęcych została stwierdzona lub czy jest uzasadnione jej podejrzenie, jak również ustali okoliczności i fakty mające znaczenie dla odszkodowania lub zapomogi.

Stosownie do rodzaju i niebezpieczeństwa choroby państwowy lekarz weterynaryjny, zgodnie z postanowieniami rozporządzenia niniejszego i rozporządzeń wykonawczych, winien natychmiast zarządzić tymczasowe niezbędne środki w celu umiejscowienia choroby. O zarządzeniach tych państwowy lekarz weterynaryjny zawiadamia posiadacza zbadanych zwierząt oraz — na piśmie — miejscową władzę gminną, która niezwłocznie poda te zarządzenia do wiadomości osób zainteresowanych, względnie także do wiadomości publicznej, i dopilnuje ich wykonania.

Art. 24. Jeżeli według opinii państwowego lekarza weterynaryjnego stwierdzenie rodzaju choroby możliwe jest tylko przez dokonanie sekcji, a niema potrzebnego do tego zwierzęcia zabitego lub padłego, starosta może zarządzić zabicie zwierzęcia podejrzanego.

Art. 25. W wypadku stwierdzenia przez państwowego lekarza weterynaryjnego wybuchu choroby zaraźliwej lub jej podejrzenia — starosta winien zarządzić środki, przewidziane w rozporządzeniu niniejszym i w rozporządzeniach na jego podstawie wydanych, uwzględniając potrzeby życia gospodarczego.

W miejscowościach, w których przez państwowego lekarza weterynaryjnego już został stwierdzony wybuch pryszczycy, otrętu, różycy świń, cholery drobiu i pomoru kur, starosta może w razie zgłoszenia nowych wybuchów tych chorób zarządzić środki, przewidziane w rozporządzeniu niniejszym, bez uprzedniego delegowania na miejsce państwowego lekarza weterynaryjnego.

Minister Rolnictwa może przepis ten zastosować również do innych zaraźliwych chorób zwierzęcych.

Art. 26. W wypadku stwierdzenia (art. 23) zaraźliwej choroby zwierzącej lub jej podejrzenia mogą być zastosowane następujące środki:

a) odosobnienie, strzeżenie, obserwowanie, rejestracja i znakowanie zwierząt dotkniętych zarazą, podejrzanych i wrażliwych na daną zarazę;

b) ograniczenie obrotu takimi zwierzętami oraz określenie sposobu używania zwierząt chorych i podejrzanych, sposobu zużytkowania surowców ze zwierząt chorych i podejrzanych tudzież ograniczenie obrotu zwierzętami i przedmiotami mogącymi być rozsadnikami zarazy;

c) zakaz spędu zwierząt z miejscowości zapowietrzonych lub zagrożonych, albo wykluczenie pewnych gatunków zwierząt od spędzania na targi, jarmarki, pokazy itp.;

d) badanie przez lekarza weterynaryjnego zwierząt podejrzanych i wrażliwych na zarazę;

e) pobieranie próbek części narządów, krwi, wydalin lub wydzielin zwierzęcia oraz wykonywanie szczepień w celach rozpoznawczych;

f) wzbronienie stosowania, bez uprzedniego zezwolenia władzy, środków, mających na celu rozpoznanie zaraźliwej choroby zwierzęcej;

g) szczepienie zwierząt wrażliwych na zarazę oraz leczenie zwierząt chorych;

h) zabijanie zwierząt, dotkniętych zarazą i podejrzanych, w wypadkach, wyraźnie przewidzianych w rozporządzeniu niniejszym lub w rozporządzeniach na jego podstawie wydanych, oraz wykonywanie sekcji zwierząt zabitych i padłych;

i) oczyszczanie, odkażanie, niszczenie lub usuwanie w sposób, wykluczający niebezpieczeństwo zarazy, zwłok zwierzęcych, części ciała zwierzęcego, nie nadających się do użycia, wytworów oraz odpadków ze zwierząt chorych i podejrzanych tudzież nawozu, narzędzi i przedmiotów, które z tymi zwierzętami były w bezpośrednim lub pośrednim zetknięciu;

k) oczyszczanie i odkażanie stajen, stanowisk i dróg, używanych przez zwierzęta chore lub podejrzane, jak również zwierząt, które mogą być rozsadnikami zarazy, dalej podściółki i paszy, a w razie potrzeby także osób, które były w styczności ze zwierzętami chorymi lub podejrzanymi, oraz rzeczy tych osób;

l) zakaz wypuszczania samopas świń, psów, kotów i innych zwierząt;

m) poddanie ubojowi zwierząt, wpędzanych do rzeźni i na targowiska rzeźne;

n) przymusowe wyłowienie ryb, pozostawienie stawów ugorem, odkażanie stawów, wylęgarni, zimochowów i urządzeń do przechowywania ryb;

o) ogłaszanie o wybuchu i wygaśnięciu zaraźliwych chorób zwierzęcych.

Art. 27. Ograniczenia, wynikające z punktu b) art. 26, mogą być stosowane między innymi przez:

a) uznanie pewnego miejsca lub obszaru jako zamkniętego dla wyprowadzania i wprowadzania doń zwierząt chorych, podejrzanych i wrażliwych na zarazę, stosownie do rodzaju zarazy, rozmiaru grożącego niebezpieczeństwa i stosunków miejscowych; zamknięcie może dotyczyć również paszy, ściółki i w ogóle przedmiotów, uznanych za możliwe rozsadniki zarazy;

b) wstrzymanie dalszego przewozu, pędzenia lub innego prowadzenia zwierząt;

c) zakaz lub ograniczenie wypędzania zwierząt na pastwisko oraz używania pewnych dróg i ulic;

d) zakaz wspólnego używania studzien, miejsc pojenia, pławienia i t. p.

Art. 28. Minister Rolnictwa określi wypadki i sposób stosowania środków, przewidzianych w art. 26 i 27, oraz wskaże w rozporządzeniu władze, powołane do ich stosowania, nie naruszając przy tym przepisów, zawartych w art. 30 do 74, a dotyczących poszczególnych chorób zwierzęcych.

Art. 29. Minister Rolnictwa może dla obszaru całego Państwa lub jego części w drodze rozporządzeń:

a) włączać do chorób, podlegających obowiązkowi zgłaszania, inne choroby, w art. 20 nie wymienione, oraz przepisywać sposób ich zwalczania środkami przewidzianymi w rozporządzeniu niniejszym;

b) wyłączać od obowiązku zgłaszania — na czas określony lub do odwołania — poszczególne choroby, wymienione w art. 20.

P rozp. Ministra Rolnictwa: z dnia 18 lutego 1928 r. o włączeniu influency koni do chorób, podlegających obowiązkowi zgłaszania i o zwalczaniu tej choroby (poz. 25 niniejszego zeszytu) i z dnia 28 września 1934 r. o włączeniu niedokrwistości zakaźnej koni do chorób podlegających obowiązkowi zgłaszania i o zwalczaniu tej choroby (poz. 35 niniejszego zeszytu) oraz rozp. Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych: z dnia 20 lipca 1937 r. o włączeniu posocznicy karp. do chorób, podlegających obowiązkowi zgłaszania, i o zwalczaniu tej choroby (poz. 36 niniejszego zeszytu) i z dnia 21 września 1946 r. o włączeniu zgnilca amerykańskiego, zgnilca europejskiego i choroby roztoczowej pszczół do chorób podlegających obowiązkowi zgłaszania i o zwalczaniu tych chorób (poz. 37 niniejszego zeszytu).

O środkach przeciwko poszczególnym zaraźliwym chorobom zwierzęcym.

1. Księgosusz.

Art. 30. W razie urzędowego stwierdzenia podejrzenia księgosuszu należy:

a) wzbronić wstępu do miejsca lub obszaru, uznanego za zamknięty (art. 27), osobom obcym, z wyjątkiem lekarzy weterynaryjnych, organów władz, duchownych, lekarzy i akuszerek — w celu umożliwienia im wypełnienia obowiązków służbowych lub zawodowych, jako też z wyjątkiem innych osób, które ze względów szczególnych uzyskają na wstęp każdorazowo zezwolenie starosty;

b) zarządzić na określonym obszarze obowiązek zgłaszania każdego wypadku zachorowania lub padnięcia zwierząt wrażliwych na księgosusz;

c) wzbronić na określonym obszarze usuwania zwłok zwierząt, wrażliwych na księgosusz, bez uprzedniego zbadania ich przez państwowego lekarza weterynaryjnego,

d) zarządzić na określonym obszarze badanie przed ubojem i po uboju zwierząt, wrażliwych na księgosusz;

e) zakazać obcowania mieszkańców miejsca lub obszaru zamkniętego z posiadaczami zwierząt wrażliwych na księgosusz, względnie opuszczania miejsca lub obsza-

ru zamkniętego bez uprzedniego oczyszczenia i odkażenia obnażonych części ciała, obuwia, odzieży, tudzież przenoszonych rzeczy.

Art. 31. W razie stwierdzenia księgosuszu, prócz zastosowania środków, wymienionych w art. 30, należy zarządzić:

a) natychmiastowe zabicie zwierząt chorych, podejrzanych o chorobę, oraz — o ile nie zostanie zastosowane szczepienie — także zwierząt, podejrzanych o zarażenie się;

b) zniszczenie w całości, wraz ze skórą, zwłok zwierząt, dotkniętych księgosuszem i podejrzanych o księgosusz;

c) otoczenie miejscowości zapowietrzonej lub jej części kordonem cywilnym, p o l i c y j n y m lub wojskowym, a nadto zamknięcie pewnych dróg lub ulic dla ruchu osób; w celu umożliwienia władzom administracyjnym ustanowienia kordonu wojskowego Minister S p r a w W o j s k o w y c h wyda potrzebne zarządzenia.

Szczepienie może być przeprowadzone tylko na zarządzenie Ministra R o l n i c t w a.

Kompetencje Ministra Spraw Wojskowych przejął Minister Obrony Narodowej.

Art. 32. W razie urzędowego stwierdzenia księgosuszu u zwierząt przeprowadzanych, przewożonych kolejami, statkami, lub znajdujących się na jarmarkach, pr etargach, pokazach i w rzeźniach, może być zarządzone niezwłoczne zabicie wszystkich zwierząt tak chorych, jak podejrzanych i wrażliwych na tę zarazę, co do których przypuszczać wypada, że się zetknęły bezpośrednio ze zwierzętami chorymi.

Art. 34. Wojewoda określa i ogłasza pewne obszary, jako okręgi zapowietrzone lub zagrożone księgosuszem, i w okręgach takich zarządza zakaz lub ograniczenie obrotu zwierzętami i przedmiotami, mogącymi roznosić zarazę.

Art. 35. W razie urzędowego stwierdzenia księgosuszu lub podejrzenia tej choroby, Minister R o l n i c t w a, w porozumieniu z Ministrem S p r a w W e w n ę t r z n y c h, może zarządzać ograniczenie ruchu osób na pewnym obszarze między innymi, przez zakaz odbywania targów, jarmarków, odpustów, pielgrzymek i wszelkich innych zgromadzeń publicznych.

Kompetencje Ministra Spraw Wewnętrznych, przewidziane w art. 35 rozp. przejął Minister Administracji Publicznej (Ziem Odzyskanych) odnośnie zaś wydania zakazu zgromadzeń publicznych — Minister Bezpieczeństwa Publicznego.

2. Zaraza płucna.

Art. 36. Starosta po urzędowym stwierdzeniu zarazy płucnej winien zarządzić natychmiastowe zabicie zwierząt chorych i podejrzanych, Minister R o l n i c t w a może jednak zarządzić, ażeby zabicie zwierząt podejrzanych o zarażenie się było uzależnione od wyników uprzednio przeprowadzonych badań rozpoznawczych.

Art. 37. Mięso zwierząt, chorych na zarazę płucną, dopuszcza się do obrotu dopiero po zbadaniu przez lekarza weterynaryjnego i po zupełnym ostudzeniu; części, nie nadające się do użytku, ulegną zniszczeniu.

Art. 38. Szczepienia przeciw zarazie płucnej mogą być stosowane tylko za zezwoleniem Ministra R o l n i c t w a.

Art. 39. Wojewoda może określić i ogłosić pewne obszary, jako okręgi zapowietrzone lub zagrożone zarazą płucną, i w okręgach takich zarządzić zakaz lub ograniczenie obrotu zwierzętami, surowcami zwierzęcymi i przedmiotami, mogącymi roznosić zarazę.

3. Pryszczyca.

Art. 40. Gdy na obszarze, dotąd wolnym od pryszczycy, zajdą pojedyńcze wypadki tej choroby, wojewoda ma prawo zarządzić zabicie zwierząt chorych i podejrzanych, jeżeli przypuszczać można, iż przez to da się osiągnąć zupełne stłumienie zarazy.

Zwłoki padłych i zabitych zwierząt należy nieszkodliwie usunąć na miejscu w całości wraz ze skórą.

Art. 40 a. Mięso, pochodzące z uboju zwierząt chorych i podejrzanych o pryszczycę, podlega ograniczeniom przy wprowadzaniu do obrotu, a w szczególności oznakowaniu ostrzegawczemu.

Art. 40-b. W razie stwierdzenia pryszczycy lub jej podejrzenia starosta:

a) zakaże opuszczania zagrody zapowietrzonej bez uprzedniego oczyszczenia i odkażenia odkrytych części ciała, obuwia, odzieży i innych przedmiotów, mogących być roznosicielami zarazy;

b) wskaże sposób leczenia zwierząt chorych oraz dostarczy posiadaczom środków leczniczych; za zgodą starosty posiadacz zwierząt chorych może na własny koszt leczyć je w inny sposób niż urzędowo wskazany;

c) może zarządzić strzeżenie zagrody zapowietrzonej przez p o l i c j ę lub osoby cywilne, a nadto zamknięcie pewnych dróg lub ulic dla ruchu osób i zwierząt;

d) może zarządzić szczepienie zwierząt, zagrożonych zarazą; bez uprzedniego zezwolenia starosty nie wolno wykonywać szczepień przeciw pryszczycy.

Funkcje rozwiązanej Policji Państwowej przejęła Milicja Obywatelska.

Art. 41. Wojewoda może określić i ogłosić pewne obszary za okręgi zapowietrzone i zagrożone pryszczycą i w okręgach takich zarzą-

dzić zakaz lub ograniczenie obrotu zwierzętami, surowcami zwierzęcymi i przedmiotami, mogącymi roznosić zarazę oraz zastosować w okręgu zapowietrzonym środki, przewidziane w art. 40-b lit. a) i c), dla zagrody zapowietrzonej.

W myśl rozp. Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 17 czerwca 1938 r (Dz U. R. P. Nr 46 poz. 372) wojewodowie mogą upoważnić starostów do wydawania zarządzeń i orzeczeń w sprawach dotyczących zwalczania pryszczycy. a zastrzeżonych w rozp Prez R. P. o zwalczaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych wojewodom.

Art. 41 a. W razie urzędowego stwierdzenia pryszczycy lub podejrzenia tej choroby Minister Rolnictwa i Reform Rolnych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych może wydać zakaz odbywania na pewnym obszarze targów, jarmarków i pokazów zwierzęcych.

Kompetencje Ministra Spraw Wewnętrznych, przewidziane w art. 41-a rozp., przejął Minister Administracji Publicznej (odnośnie terenów Ziem Odzyskanych — Minister Ziem Odzyskanych).

Art. 42. Użytkowanie niewyjałowionego w sposób przepisany mleka ze zwierząt chorych na pryszczycę, jak również wprowadzanie w obrót takiego mleka z zagród i pastwisk zapowietrzonych oraz z okręgu zapowietrzonego jest wzbronione.

4. Wąglik, szelestnica oraz zaraza dziczyzny i bydła rogatego.

Art. 43. Zwierząt chorych oraz podejrzanych o wąglik, szelestnicę lub zarazę dziczyzny i bydła rogatego nie wolno poddawać ubojowi.

Zwierzęta podejrzane o zarażenie się wolno poddawać ubojowi jedynie za zezwoleniem starosty.

Art. 44. Szczepienia przeciw chorobom, wymienionym w art. 43, wolno wykonywać jedynie za uprzednim zezwoleniem wojewody.

Art. 45. Operacje krwawe zwierząt chorych lub podjrzanych o choroby, wymienione w art. 43, wolno wykonywać tylko lekarzom weterynaryjnym: zwłoki mogą być otwierane jedynie przez lekarza weterynaryjnego lub w jego obecności.

Art. 46. Zdejmowanie skór ze zwłok zwierząt, dotkniętych wąglikiem lub podejrzanych o tę zarazę, jak również ze zwierząt, dotkniętych zarazą dziczyzny i bydła rogatego lub szelestnicą, jest zakazane.

Starosta zarządzi w sposób, wyłączający niebezpieczeństwo zarazy, usunięcie zwłok takich wraz ze skórą, sierścią, włosami, rogami, kopytami i racicami.

Art. 47. Użytkowanie i wprowadzanie w obrót mleka oraz jego przetworów, pochodzących ze zwierząt chorych lub podejrzanych o chorobę, wymienioną w art. 43, jest zakazane.

Art. 48. W razie wybuchu między zwierzyną wąglika, szelestnicy lub zarazy dziczyzny i bydła rogatego, przepisy art. 45 i 46 mają zastosowanie do zwłok zwierzyny.

5. Gruźlica bydła rogatego w postaci otwartej.

Art. 49. Starosta winien zarządzić odosobnienie i oznakowanie zwierząt, u których urzędowo stwierdzono gruźlicę otwartą, lub podejrzenie o tę chorobę.

Starosta może zarządzić zabicie takich zwierząt; w stosunku do zwierząt, dotkniętych gruźlicą wymion, należy bezwzględnie zabicie zarządzić.

Art. 50. Posiadacz zwierzęcia, dotkniętego gruźlicą otwartą lub podejrzanego o tę chorobę, może je poddać ubojowi po uprzednim zawiadomieniu starosty. Zwierzę takie winno być zbadane przez państwowego lekarza weterynaryjnego po uboju.

Art. 51. Mleko zwierząt, chorych na otwartą gruźlicę wymion, winno być natychmiast po udoju zniszczone; mleko zwierząt, chorych na otwartą gruźlicę innych organów (jelit, płuc, macicy), może być dopuszczane do użycia jedynie po wyjałowieniu w sposób przepisany.

6. Nosacizna.

Art. 52. Starosta winien zarządzić:

a) natychmiastowe zabicie zwierząt, u których nosacizna została urzędowo stwierdzona;
b) odosobnienie i zamknięcie, jak również poddanie postępowaniu rozpoznawczemu zwierząt, podejrzanych o chorobę;
c) odosobnienie i poddanie postępowaniu rozpoznawczemu zwierząt, podejrzanych o zarażenie się, przyczym może zezwolić na użytkowanie takich zwierząt w granicach oznaczonego obszaru.

Starosta winien zarządzić zabicie zwierzęcia, podejrzanego o nosaciznę, jeżeli po zastosowaniu postępowania rozpoznawczego nie można uchylić podejrzenia.

Wojewoda może zarządzić zabicie zwierząt, podejrzanych o zarażenie się, jeżeli niezbędne jest spieszne stłumienie zarazy.

Art. 53. Poza wypadkami, w artykule poprzednim wymienionymi, stosowanie środków rozpoznawczych bez zezwolenia wojewody jest wzbronione.

Art. 54. Zwierząt, chorych na nosaciznę i podejrzanych o tę chorobę, nie wolno poddawać ubojowi.

Art. 55. Zdejmowanie skór ze zwłok zwierząt, dotkniętych nosacizną, jest zakazane.

Starosta zarządzi bezpieczne usunięcie takich zwłok.

7. Ospa owcza.

Art. 56. Po urzędowym stwierdzeniu ospy owczej starosta zarządzi niezwłocznie przeprowadzenie szczepienia wszystkich owiec, wolnych jeszcze od zarazy w zapowietrzonym stadzie. Starosta nie zarządzi szczepienia, jeżeli posiadacz w ciągu dziesięciu dni wszystkie owce danego stada podda ubojowi.

W razie groźniejszego szerzenia się zarazy lub niebezpieczeństwa jej rozniesienia, wojewoda może zarządzić szczepienie wszystkich owiec, zagrożonych zarazą.

Szczepienia nie zarządzone przez władze mogą być wykonywanie jedynie za uprzednim zezwoleniem wojewody.

Art. 57. Owce podejrzane wolno poddawać ubojowi tylko za zezwoleniem starosty i pod nadzorem państwowego lekarza weterynaryjnego.

Art. 58. Zdejmowanie skór ze zwłok zwierząt, dotkniętych ospą, jest zakazane.

Starosta zarządzi bezpieczne usunięcie takich zwłok wraz ze skórą, wełną, racicami i rogami.

8. Zaraza stadnicza koni.

Art. 59. Koni, dotkniętych zarazą stadniczą i podejrzanych, nie wolno dopuszczać do stanowienia.

Art. 60. Wojewoda zarządzi:

a) oznakowanie koni, dotkniętych zarazą stadniczą;

b) wytrzebienie ogierów, u których urzędowo stwierdzono zarazę stadniczą, co do których udowodniono, że od nich zaraziły się klacze, lub które stanowiły klacze, chore na zarazę stadniczą.

Wojewoda może zarządzić zabicie klaczy chorych i podejrzanych o chorobę, albo też — w zamian zabicia — może zarządzić wywłaszczenie tych zwierząt za odszkodowaniem, które co do sposobu ustalenia jego wysokości i wypłaty — podlega przepisom rozporządzenia niniejszego o odszkodowaniu za zwierzęta zabite, natomiast nie podlega tym przepisom co do warunków przyznania lub odmowy.

Art. 61. Po urzędowym stwierdzeniu zarazy stadniczej starosta może dopuszczanie koni do stanowienia w obrębie zagrożonego obszaru uzależnić od wyniku uprzedniego ich zbadania przez państwowego lekarza weterynaryjnego. W razie groźnego niebezpieczeństwa wojewoda może zarządzić zbadanie wszystkich w ogóle ogierów i klaczy na zagrożonym obszarze oraz prowadzenie rejestracji stanowienia, jako też zakazać oprowadzania ogierów celem stanowienia.

9. Otręt koni i bydła rogatego.

Art. 62. Koni i bydła rogatego, dotkniętych otrętem i podejrzanych, nie wolno dopuszczać do stanowienia.

10. Świerzb zwierząt jednokopytowych i owiec.

Art. 63. Posiadacz zwierząt jednokopytowych i owiec, u których urzędowo stwierdzono świerzb, winien poddać je leczeniu przez lekarza weterynaryjnego.

W razie niewykonania powyższego przepisu starosta zarządzi leczenie zwierząt przez lekarza weterynaryjnego na koszt posiadacza.

Art. 64. Skóry zwierząt, dotkniętych świerzbem, wolno dopuszczać do obrotu po zastosowaniu przepisanych środków ostrożności.

11. Wścieklizna.

Art. 65. Osoba, władająca zwierzęciem chorym lub podejrzanym o wściekliznę, winna zupełnie odosobnić je od ludzi i zwierząt.

Władza gminna, otrzymawszy wiadomość o wałęsaniu się psa wściekłego lub podejrzanego o wściekliznę, winna postarać się o bezzwłoczne jego zabicie lub schwytanie, a w razie niemożności uskutecznienia tego — zawiadomić sąsiednie władze gminne i najbliższy posterunek policji.

Art. 66. Starosta nakaże natychmiast zabić zwierzęta, u których urzędowo stwierdzono wściekliznę, jak również podejrzane o wściekliznę psy i koty. Jednakowoż jeżeli zwierzę, podejrzane o wściekliznę, skaleczyło człowieka, starosta winien wedle możności zarządzić zamknięcie zwierzęcia i jego obserwację.

Art. 67. Za podejrzane o zarażenie się należy uważać zwierzęta, które zetknęły się ze zwierzęciem chorym lub podejrzanym o wściekliznę, a psy i koty nawet wówczas, gdy można tylko przypuszczać, że się zetknęły z takim zwierzęciem.

Podejrzane o zarażenie się psy i koty starosta nakaże natychmiast zabić, inne zaś zwierzęta poddać obserwacji. Wyjątkowo starosta może zezwolić na zamknięcie i obserwację psa, podejrzanego o zarażenie się.

Art. 68. Nie wolno poddawać ubojowi zwierząt, dotkniętych wścieklizną i podejrzanych o tę chorobę. Użytkowanie i wprowadzanie w obrót mleka z takich zwierząt i jego przetworów jest zakazane.

Art. 69. Starosta zarządzi usunięcie zwłok wraz ze skórą, sierścią, włosami, rogami, kopytami i racicami zwierząt, dotkniętych wścieklizną lub podejrzanych o tę chorobę.

Zarządzenie to należy wykonać w sposób, wykluczający niebezpieczeństwo zarazy.

Otwieranie zwłok zwierząt chorych i podejrzanych może się odbywać jedynie w obecności państwowego lekarza weterynaryjnego.

Art. 70. Jeżeli stwierdzono urzędowo, że pies chory na wściekliznę, względnie podejrzany o wściekliznę, biegał swobodnie, starosta wi-

nien dla ściśle określonego przez siebie obszaru zarządzić trzymanie psów na uwięzi lub prowadzenie na smyczy psów zaopatrzonych w bezpieczne kagańce, jako też zakazać swobodnego puszczania kotów.

Starosta może czynić wyjątki od powyższych zarządzeń, gdy chodzi o psy myśliwskie, policyjne i pociągowe. W razie nieprzestrzegania zarządzeń, przewidzianych w artykule niniejszym, starosta może zarządzić niezwłoczne zabicie zwierzęcia.

Wojewoda może zarządzić rejestrację i znakowanie psów.

Art. 71. Na obszarze, o którym mowa w art. 70, jak również w razie pojawienia się wścieklizny u zwierzyny — starosta może zarządzić obławy.

12. Pomór i zaraza świń.

Art. 72. Wojewoda może zarządzić zabicie świń, dotkniętych pomorem lub zarazą, tudzież podejrzanych, jeżeli przypuszczać należy, że w ten sposób da się osiągnąć zupełnie stłumienie zarazy.

Szczepienia mogą być przedsiębrane tylko za zezwoleniem wojewody.

13. Różyca świń.

Art. 73. W razie wybuchu różycy świń starosta może zarządzić szczepienie świń chorych, podejrzanych i zagrożonych.

14. Cholera drobiu i pomór kur.

Art. 74. Wojewoda może zarządzić zabicie drobiu, dotkniętego zarazą i podejrzanego, jeżeli przypuszczać należy, iż w ten sposób da się osiągnąć rychłe i całkowite stłumienie zarazy.

Art. 98. Kto wykracza przeciw przepisom art. 18, 20, 21, 31 ust. 2, 37, 38, 40 ust. 2, 40 b, lit. d), 42 — 48, 50, 51, 53, 54, 55 ust. 1, 56 ust. 3, 57, 58 ust. 1, 59, 62, 63 ust. 1, 64, 65 ust. 1, 68, 69 ust. 3, 72 ust. 2 niniejszego rozporządzenia, albo kto narusza rozporządzenia lub zarządzenia, wydane na jego podstawie

— podlega w trybie administracyjnym karze aresztu do miesiąca i grzywny do 1.000 złotych, albo jednej z tych kar. (10.000 zł.).

Art. 99. (1) Kto wbrew przepisom niniejszego rozporządzenia lub rozporządzeń, wydanych na jego podstawie, sprowadza z za granicy zwierzęta żywe lub zwłoki, wytwory zwierzęce, surowice, szczepionki, preparaty do rozpoznawania zaraźliwych chorób zwierzęcych, albo inne przedmioty, mogące być rozsadnikami zarazy

— podlega w trybie administracyjnym karze aresztu do sześciu tygodni i grzywnie do 1.500 złotych, albo jednej z tych kar. (15.000 zł.).

(2) Przedmioty, wymienione w ust. (1), ulegają przepadkowi, choćby nie były własnością sprawcy.

Art. 109. Minister Rolnictwa może w drodze rozporządzeń rozciągać przepisy rozporządzenia niniejszego na zaraźliwe choroby zwierzęce, w rozporządzeniu tym niewymienione, oraz określać sposób ich zwalczania za pomocą środków, w rozporządzeniu niniejszym przewidzianych.

1. P. uw. do art. 29.

2. P. rozp. Ministra Rolnictwa z dnia 9 stycznia 1928 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 sierpnia 1927 r. o zwalczaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych (poz. 24 niniejszego zeszytu).

24.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROLNICTWA

z dnia 9 stycznia 1928 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami: Spraw Wewnętrznych, Skarbu i Komunikacji w sprawie wykonania rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 sierpnia 1927 r. o zwalczaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych.

(Dz. U. R. P. z dnia 27 lutego 1928 r. Nr 19, poz. 167).

Zmiany: rozp. Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 15 listopada 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr 7, poz. 45) z dnia 14 czerwca 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr 56, poz. 435) i z dnia 20 czerwca 1936 r. (Dz. U. R. P. Nr 50, poz. 360). Sprostowanie błędów: obwieszczenie Ministrów: Rolnictwa, Spraw Wewnętrznych, Skarbu i Komunikacji z dnia 20 czerwca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr 76, poz. 686).

Na podstawie art. art. 6, 12, 14, 17, 28, 78, 84, 87, 97 i 112 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 sierpnia 1927 r. o zwalczaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych (Dz. U. R. P. Nr 77, poz. 673), zarządza się co następuje:

§ 1. Powiatowy lekarz weterynaryjny, wydelegowany w myśl art. 23 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 sierpnia 1927 r. o zwalczaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych (Dz. U. R. P. Nr 77, poz. 673), winien przeprowadzić dochodzenie, mające na celu ustalenie rodzaju choroby, wykrycie jej źródła, określenie czasu trwania choroby oraz stwierdzenie wszelkich okoliczności, wskazujących na możliwość przeniesienia jej na inne zwierzęta, do innych zagród lub do innych miejscowości. Na podstawie tych dochodzeń, o których należy sporządzić protokół, powiatowy lekarz weterynaryjny winien ustalić, czy i która z zaraźliwych chorób zwierzęcych została stwierdzona lub czy jest uzasadnione jej podejrzenie.

§ 3. Stosownie do rodzaju i niebezpieczeństwa ustalonej zaraźliwej choroby powiatowy

lekarz weterynaryjny winien natychmiast wydać tymczasowe niezbędne zarządzenia, mające na celu umiejscowienie choroby — zgodnie z obowiązującymi przepisami, wydanymi dla poszczególnych chorób (§§ 32 do 396). O swych zarządzeniach powiatowy lekarz weterynaryjny zawiadamia posiadacza zwierząt oraz zawiadamia na piśmie miejscową władzę gminną, która niezwłocznie poda te zarządzenia do wiadomości osób zainteresowanych, względnie także do wiadomości publicznej, i dopilnuje ich wykonania.

§ 5. Posiadaczowi zwierzęcia służy prawo powołania ze swej strony lekarza weterynaryjnego, który może być obecny przy czynnościach powiatowego lekarza weterynaryjnego, mających na celu stwierdzenie rodzaju choroby, o ile to nie spowoduje zwłoki w ustaleniu stanu rzeczy.

§ 6. W razie znacznej różnicy zdań co do istoty choroby pomiędzy powiatowym lekarzem weterynaryjnym a lekarzem weterynaryjnym, powołanym przez posiadacza zwierzęcia (§ 5), starosta winien spowodować niezwłocznie (telegraficznie, telefonicznie) zbadanie stanu rzeczy przez wojewódzkiego lekarza weterynaryjnego, co jednak nie wstrzymuje wykonania wydanych zarządzeń zapobiegawczych.

W takich wypadkach powiatowy lekarz weterynaryjny winien zarządzić, aby części zwierzęcia, potrzebne do ustalenia choroby, były przechowane w zamknięciu aż do czasu przeprowadzenia badania przez wojewódzkiego lekarza weterynaryjnego.

C. Postępowanie przy tłumieniu poszczególnych zaraźliwych chorób zwierzęcych.

a) KSIĘGOSUSZ.

A. Księgosusz w państwie ościennym.

§ 34. W okręgu, zagrożonym księgosuszem, wojewoda winien:

a) zarządzić prowadzenie rejestracji wszystkiego bydła rogatego, o ile taka rejestracja nie jest już prowadzona na podstawie przepisów, wydanych przez Ministra Rolnictwa dla obszarów nadgranicznych,

b) zarządzić badanie bydła rogatego i owiec przed ubojem i po uboju i w tym celu zobowiązać posiadaczy do zgłaszania zamierzonego uboju zwierząt do właściwego lekarza weterynaryjnego, najbliszego posterunku policji lub bezpośrednio do starosty,

c) zobowiązać posiadaczy do niezwłocznego zgłaszania do nabliszego posterunku policji lub bezpośrednio do starosty każdego wypadku zachorowania lub padnięcia bydła rogatego — z wyjątkiem wypadków, spowodowanych obrażeniami zewnętrznymi, — jak również przechowania w całości zwłok padłego bydła rogatego w miejscu odosobnionym oraz zabezpieczenia ich od psów, wilków, much i t. p. aż do czasu przybycia powiatowego lekarza weterynaryjnego,

d) zarządzić badanie wszystkiego bydła rogatego w miejscowościach, w których uzna to za pożądane.

§ 35. W razie szerzenia się księgosuszu w kierunku granicy lub wzdłuż granicy, wojewoda winien zarządzić zamknięcie ruchu granicznego dla wszystkich rodzajów zwierząt gospodarskich i zawiadomić o tym telegraficznie Ministra Rolnictwa, który — według uznania — spowoduje wprowadzenie w życie przepisów, przewidzianych w art. 13 i 14 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 sierpnia 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr 77, poz. 673).

B. Księgosusz w kraju.

§ 36. Posiadacz, zauważywszy u bydła rogatego objawy wzbudzające podejrzenie o księgosusz, równocześnie ze zgłoszeniem do najbliższego posterunku policji lub bezpośrednio do starosty winien:

a) odosobnić w zagrodzie wszystkie zwierzęta, wrażliwe na księgosusz (bydło rogate, owce, kozy, świnie), i uniemożliwić wstęp do takiej zagrody osobom postronnym, z wyjątkiem lekarzy weterynaryjnych, organów władz, duchownych, lekarzy i akuszerek — w celu umożliwienia im wypełniania obowiązków służbowych lub zawodowych,

b) dopilnować, aby nie wprowadzano do zagrody obcych zwierząt, wrażliwych na księgosusz,

c) dopilnować, aby nie wyprowadzano z zagrody zwierząt, wrażliwych na księgosusz, nie wypędzano ich na pastwisko lub do wspólnych miejsc pojenia, pławienia i t. p., nie poddawano ich ubojowi lub nie usuwano w jakikolwiek inny sposób, jak również, aby nie wywożono (wynoszono) z zagrody wytworów i surowców zwierzęcych oraz narzędzi, sprzętów i przedmiotów, z którymi zwierzęta, wrażliwe na księgosusz, miały bezpośrednią lub pośrednią styczność, wreszcie nawozu, paszy, ściółki, słomy, tudzież nabiału,

d) zachować w całości, w miejscu odosobnionym, zwłoki zwierząt padłych lub zabitych — aż do przybycia powiatowego lekarza weterynaryjnego — i zabezpieczyć je od dostępu osób postronnych oraz od psów, wilków, much i t. p.

§ 40. Po stwierdzeniu podejrzenia o księgosusz powiatowy lekarz weterynaryjny winien natychmiast zarządzić:

1) zamknięcie w oborze lub w innym pomieszczeniu wszystkiego bydła rogatego zagrody podejrzanej,

2) zamknięcie w zagrodzie podejrzanej wszystkich zwierząt gospodarskich, nie wyłączając drobiu,

3) zamknięcie wszystkich zwierząt, wrażliwych na księgosusz, w zagrodach sąsiednich, a nawet — zależnie od niebezpieczeństwa — w całej miejscowości lub w jej części.

O wydanych tymczasowych zarządzeniach powiatowy lekarz weterynaryjny zawiadamia posiadaczy zwierząt oraz na piśmie miejscową władzę gminną, która niezwłocznie poda te zarządzenia do wiadomości osób zainteresowanych, względnie także do wiadomości publicznej, i dopilnuje ich wykonania.

§ 41. Do czasu ostatecznego stwierdzenia rodzaju choroby (§ 39) starosta winien zastosować i utrzymać w mocy wszystkie środki ostrożności, przewidziane na wypadek stwierdzenia księgosuszu z wyjątkiem środków, przewidzianych w §§ 43 i 44.

§ 42. Starosta winien zarządzić zbadanie całego pogłowia bydła rogatego w miejscowości zapowietrzonej oraz w sąsiednich i dalszych miejscowościach, jeżeli z wyników dochodzeń można wnosić, że nie wszystkie jeszcze ogniska zarazy zostały ujawnione.

§ 44. Starosta zarządzi natychmiastowe zabicie zwierząt chorych i podejrzanych o księgosusz.

Wojewoda zarządzi natychmiastowe zabicie całego pogłowia bydła rogatego, podejrzanego o zarażenie się, — o ile nie zostanie zastosowane szczepienie, zarządzone przez Ministra R o l n i c t w a (§ 83).

Wojewoda może upoważnić starostę do zarządzenia zabicia bydła rogatego, podejrzanego o zarażenie się.

Zabijanie zwierząt należy wykonywać w sposób możliwie bezkrwawy.

§ 45. Zwierzęta zabite i padłe, dotknięte księgosuszem, jak również podejrzane, winny być zniszczone w całości wraz ze skórą, sierścią, włosami, racicami, rogami — według przepisów załącznika Nr 6.

Zakopanie zwłok zwierząt winno być dokonane na osobnych miejscach, wskazanych przez powiatowego lekarza weterynaryjnego. Zakopywanie na wspólnych grzebowiskach gminnych jest wzbronione.

Skórę należy poprzecinać i po wrzuceniu zwłok do dołu polać naftą, roztworem wapna lub posypać sproszkowanym wapnem.

Powierzchnię zasypanego dołu należy mocno ubić i nakryć kamieniami.

Aż do zupełnego ukończenia zakopania grzebowisko winno być strzeżone przez stałą wartę.

Przy wejściach na grzebowisko winny być umieszczone tablice z wyraźnym i trwałym napisem „Księgosusz“.

Starosta może zezwolić na przewóz zwłok zwierząt, dotkniętych księgosuszem i podejrzanych, wprost do zakładu przeróbki zwłok zwierzęcych, znajdujących się w okręgu zapowietrzonym (§ 60), do natychmiastowej przeróbki, jeżeli — według zdania powiatowego lekarza weterynaryjnego — nie jest to połączone z niebezpieczeństwem przeniesienia zarazy i pod warunkiem, że zwłoki będą przewiezione na szczelnych wozach, uniemożliwiających wyciekanie wydzielin i wydalin.

§ 46. Do przewożenia, zabijania i zakopywania, jak również do uboju zwierząt podejrzanych o zarażenie się, wolno posługiwać się tylko osobami z zagrody zapowietrzonej, względnie okręgu zapowietrzonego (§ 60), które zwierząt wrażliwych na księgosusz nie posiadają i z takimi zwierzętami się nie stykają. Osoby z poza okręgu zapowietrzonego mogą być użyte tylko wówczas, gdy w zagrodzie, względnie w okręgu zapowietrzonym, takich osób niema.

Środki przewozowe, a w razie potrzeby drogi, zanieczyszczone wydalinami i wydzielinami zwierząt, narzędzia i przedmioty oraz osoby, zatrudnione przy zabijaniu, przewożeniu i niszczeniu, podlegają oczyszczeniu i odkażeniu według przepisów §§ 3, 4, 5, 9 i 11 załącznika Nr 2.

§ 47. W zagrodzie zapowietrzonej zabijanie i ubój bydła rogatego, jak również zwierząt wrażliwych na księgosusz, bez zezwolenia starosty jest wzbroniony.

§ 48. Wojewoda może zezwolić:

1) na dopuszczenie do spożycia mięsa zwierząt, poddanych ubojowi, które przy badaniu przed i po uboju, wykonanym przez powiatowego lekarza weterynaryjnego, nie wykazały żadnych objawów ani zmian, wzbudzających podejrzenie o księgosusz, a między innymi podniesienia ciepłoty ponad 39°C, — pod warunkami, jakie w każdym wypadku zostaną wskazane,

2) na skierowanie skór ze zwierząt, wymienionych w p. 1), wprost do garbarni w stanie zupełnie wysuszonym lub po odkażeniu ich w sposób, który w każdym wypadku zostanie określony.

§ 49. Zapowietrzona zagroda (pastwisko) podlega zamknięciu z zastosowaniem ograniczeń, wymienionych w §§ 40, 45 do 48 i 50 do 59.

§ 50. Bydło rogate i zwierzęta, wrażliwe na księgosusz, zapowietrzonej zagrody podlegają zamknięciu w oborze lub innym pomieszczeniu, przy czym należy — w miarę możności — unikać pozostawienia bydła rogatego z innymi rodzajami zwierząt.

§ 51. Przy wejściach do zapowietrzonej zagrody (pastwiska), jak również przy wejściu do zapowietrzonej obory(pomieszczenia) należy umieścić tablice ostrzegawcze z wyraźnym i trwałym napisem „Księgosusz“.

§ 52. Starosta zarządzi otoczenie zapowietrzonej zagrody (pastwiska) i całej lub części zapowietrzonej miejscowości kordonem cywilnym lub p o l i c y j n y m.

W razie potrzeby ustanowienia kordonu wojskowego starosta zwróci się do wojewody, który postąpi w myśl wydanych w tej mierze zarządzeń właściwych ministrów.

§ 53. Wstęp do zagrody zapowietrzonej (pastwiska) i miejsc zamkniętych dozwolony jest tylko osobom, wymienionym w § 36 lit. a, i pod warunkami, tam wymienionymi.

Wstęp do zapowietrzonej obory (pomieszczenia) dozwolony jest tylko posiadaczowi zwierząt, osobom, wyznaczonym do oprzątania zwierząt w tej oborze, oraz osobom, zajętym tłumieniem zarazy.

Osoby te przed opuszczeniem zapowietrzonej obory (pomieszczenia) i zagrody (pastwiska) winny poddać się oczyszczeniu i odkażeniu według przepisów §§ 3, 9, 11 załącznika Nr 2. W tym celu przy wyjściach z obór i zagród winny być przygotowane mydło, szczotki (wiechcie) oraz środki odkażające (§§ 6 i 11 załącznika Nr 2).

§ 54. Do obsługi zwierząt w zagrodzie zapowietrzonej wolno używać jedynie osób, które nie mają styczności z obcymi zwierzętami. Do oprzątania zwierząt w zapowietrzonej oborze (pomieszczeniu) winna być wyznaczona spośród takich osób osobna obsługa.

§ 55. W zagrodzie zapowietrzonej (pastwisku) wszystkie drogi, wejścia i przejścia do pomieszczeń, w których znajdują się zwierzęta, wrażliwe na księgosusz, jak również wszelkie drogi i przejścia w tych pomieszczeniach, tudzież nawóz, ścieki i gnojownie należy przynajmniej raz dziennie polewać mlekiem wapiennym (§§ 5, 9, 11 załącznika Nr 2).

Podczas mrozów można stosować zamiast mleka wapiennego świeżo gaszone sproszkowane wapno (§ 6 załącznika Nr 2).

§ 56. Wypuszczanie, wywożenie (wynoszenie) drobiu z zagrody zapowietrzonej jest zakazane.

Psy winny być trzymane dniem i nocą na uwięzi, z wyjątkiem psów myśliwskich, policyjnych, pociągowych, owczarskich i pokojowych, które należy trzymać w zamknięciu.

Puszczanie samopas świń, królików i innych drobnych zwierząt gospodarskich poza obręb zagrody jest zakazane.

Starosta może zarządzić zabicie zwierząt, co do których przepisów powyższych nie przestrzegano.

§ 57. Używanie koni i innych zwierząt jednokopytowych poza zagrodą zapowietrzoną jest dozwolone tylko po uprzednim oczyszczeniu i odkażeniu kopyt.

§ 58. Wprowadzanie, wyprowadzanie i przeprowadzanie przez zagrodę zapowietrzoną zwierząt gospodarskich, jak również wywożenie (wynoszenie) jakichkolwiek surowców pochodzenia zwierzęcego, skór, nabiału oraz paszy objętościowej, słomy, nawozu, sprzętów stajennych i wogóle wszelkich przedmiotów, za pośrednictwem których mógłby się przenieść księgosusz, — jest zakazane.

§ 59. Na wyjątki od ograniczeń, wymienionych w §§ 53 i 54, może zezwolić starosta, na wyjątki zaś od ograniczeń, wymienionych w § 58 — wojewoda, jeżeli w powyższych wypadkach — według zdania państwowego lekarza weterynaryjnego — nie grozi to niebezpieczeństwem przeniesienia zarazy.

§ 60. Dokoła zagrody zapowietrzonej wojewoda winien ustanowić okrąg zapowietrzony, do którego — w zależności od grożącego niebezpieczeństwa zarazy, miejscowego ruchu i obrotu zwierzętami oraz rozmieszczenia gospodarstw — należy włączyć zagrody sąsiednie, część miejscowości lub całą miejscowość zapowietrzoną, a nawet sąsiednie i dalsze miejscowości.

Okrąg zapowietrzony winien być ściśle określony i podany do wiadomości publicznej wraz z wydanymi dla niego zarządzeniami.

§ 61. W okręgu zapowietrzonym mają zastosowanie przepisy §§ 62 do 72.

§ 26. Na granicy okręgu zapowietrzonego winny być przy drogach publicznych, przejazdach i przejściach umieszczone w miejscach widocznych tablice z wyraźnym i trwałym napisem „Księgosusz".

§ 63. Wprowadzenie (wpędzanie, wwożenie) bydła rogatego i zwierząt, wrażliwych na księgosusz, do okręgu zapowietrzonego, jako też przeprowadzanie takich zwierząt przez ten okrąg — jest zakazane. Starosta może zezwolić na wyjątki dla wprowadzania zwierząt, przeznaczonych do natychmiastowego uboju na potrzeby miejscowej ludności i wojska, — pod warunkiem, że zwierzęta będą dostarczone na miejsce uboju bezpośrednio koleją lub na wozach.

§ 64. Załadowywanie na stacjach kolejowych i przystaniach wodnych w okręgu zapowietrzonym bydła rogatego, zwierząt, wrażliwych na księgosusz, jako też słomy, siana, paszy i innych przedmiotów, wymienionych w §§ 58 i 65, — jest zakazane. Starosta winien natychmiast zawiadomić o tym zawiadowców stacyj kolejowych i kierowników przystani wodnych.

§ 65.—Wyprowadzanie (wypędzanie, wywożenie) z okręgu zapowietrzonego, jako też przeprowadzanie przez ten okrąg bydła rogatego, owiec, kóz, wywożenie, wynoszenie z tego okręgu, albo przewożenie lub przenoszenie przezeń wytworów pochodzenia zwierzęcego (skór, kości, rogów, końców rogów, sierści, wełny, jelit, racic, mięsa, mleka) oraz paszy objętościowej, słomy, zboża w snopach, ściółki nawozu i wogóle przedmiotów, za pośrednictwem których księgosusz mógłby się przenosić, nie wyłączając siedzeń ze słomy lub siana na wozach — jest

zakazane, z wyjątkiem słomy, siana, sieczki i t. p., użytych do pakowania wytworów rolnych lub wyrobów przemysłowych, które to opakowanie winno być na miejscu przeznaczenia towaru niezwłocznie zniszczone.

§ 66. Bydło rogate z zagród, wolnych od księgosuszu, może być za zezwoleniem starosty poddawane ubojowi w obrębie okręgu zapowietrzonego — pod warunkiem, że przed ubojem i po uboju zostanie zbadane przez powiatowego lekarza weterynaryjnego.

Mięso może być dopuszczone do obrotu w zapowietrzonym okręgu dopiero po zupełnym wystudzeniu, a skóry dopiero po zupełnym wysuszeniu lub odkażeniu na miejscu, o ile nie zostaną skierowane wprost do garbarni, znajdującej się w okręgu zapowietrzonym.

§ 67. Bydło rogate z zagród niezapowietrzonych może być za zezwoleniem starosty używane do robót polnych w obrębie własnego gospodarstwa, a w razie koniecznej potrzeby — wypędzane na oddzielne dla każdej zagrody pastwisko pod warunkiem, że zwierzęta z poszczególnych zagród nie będą stykały się na drogach lub pastwiskach z sobą i z innymi zwierzętami, i o ile to — według zdania powiatowego lekarza weterynaryjnego — nie grozi niebezpieczeństwem przeniesienia zarazy.

§ 68. Drogi, prowadzące wzdłuż granicy okręgu zapowietrzonego, winny być zamknięte dla przeprowadzania (przepędzania, przewożenia) bydła rogatego, zwierząt, wrażliwych na księgosusz, oraz dla przewożenia lub przenoszenia wytworów z takich zwierząt i paszy objętościowej.

§ 69. Bydło rogate w zapowietrzonym okręgu winno być zarejestrowane i podlega — o ile możności — codziennemu badaniu.

Termometry przed użyciem ich dla każdej sztuki winny być dokładnie oczyszczone i odkażone, a osoby, wykonywujące badanie, winny poddać odkażeniu ręce, obuwie i odzież przed opuszczeniem każdej zagrody.

§ 70. Odbywanie targów, przetargów, pokazów i t. p. na zwierzęta gospodarskie w okręgu zapowietrzonym jest zakazane.

§ 71. W razie groźniejszego niebezpieczeństwa szerzenia się księgosuszu starosta może zarządzić dla każdej zagrody w zapowietrzonej miejscowości wszystkie środki ochronne, przewidziane dla zagrody zapowietrzonej (§§ 44 do 59).

§ 74. Dokoła okręgu zapowietrzonego wojewoda winien ustanowić ściśle określony okrąg, zagrożony księgosuszem, na zasadach, podanych w § 60.

W okręgu zagrożonym mają zastosowanie przepisy §§ 75—78.

§ 75. Wyprowadzanie (wypędzanie, wywożenie) z okręgu zagrożonego bydła rogatego i zwierząt, wrażliwych na księgosusz, jako też wywożenie i wynoszenie surowców, pochodzących z tych rodzajów zwierząt, tudzież paszy objętościowej, ściółki, nawozu oraz przedmiotów, za pośrednictwem których księgosusz mógłby się przenosić, — jest wzbronione.

§ 76. W okręgu zagrożonym przeprowadzanie bydła rogatego z jednej zagrody do drugiej jest zakazane.

Starosta może zezwolić na wyjątki dla zwierząt, przeznaczonych na natychmiastowy ubój, — pod warunkami, wymienionymi w § 66.

§ 77. W okręgu zagrożonym wojewoda może zakazać używania wspólnych pastwisk, studzien, wodopojów, jak również pędzenia zwierząt, wrażliwych na księgosusz, po drogach publicznych, a w razie groźnego niebezpieczeństwa zarazy — zarządzić trzymanie psów na uwięzi lub prowadzenie ich na smyczy.

Wojewoda może upoważnić starostów do wydawania zarządzeń, wymienionych w ustępie poprzednim.

§ 79. W miejscowościach zapowietrzonych, w okręgach zapowietrzonych i zagrożonych, oraz w miejscowościach w promieniu około 20 km., określonych według stopnia niebezpieczeństwa zarazy z uwzględnieniem warunków gospodarczych oraz granic naturalnych (rzeki, jeziora, lasy, wzgórza, błota i t. p.), wojewoda winien zakazać:

1) odbywania targów na zwierzęta, wrażliwe na księgosusz, z wyjątkiem targów, urządzanych przy takich rzeźniach publicznych, z których wywóz wierząt, wrażliwych na księgosusz, poza obręb targowiska i rzeźni jest wzbroniony,

2) prowadzenia handlu domokrążnego zwierzętami, wrażliwymi na księgosusz,

3) urządzania przetargów i pokazów publicznych na zwierzęta, wrażliwe na księgosusz.

Wojewoda za zgodą Ministra Rolnictwa może odstąpić od wydania poszczególnych zakazów, wymienionych w pkt. pkt .1 i 3, lub — w razie koniecznej potrzeby — zezwolić na wyjątki od wydanych zakazów.

§ 80. W razie urzędowego stwierdzenia księgosuszu u zwierząt prowadzonych (pędzonych, wiezionych) lub u zwierząt, znajdujących się na targach, przetargach, pokazach i w rzeźniach, — wojewoda winien niezwłocznie zarządzić zastosowanie przepisów §§ 45 — 48 i 74 — 77 — zabicie wszystkich zwierząt chorych, podejrzanych i wrażliwych na księgosusz, co do których przypuszczać należy, że zetknęły się bezpośrednio ze zwierzętami chorymi lub podejrzanymi o chorobę.

Wojewoda może upoważnić starostów do wydawania zarządzeń, wymienionych w ustępie poprzednim.

§ 81. Starosta może zarządzić zabicie bydła rogatego i zwierząt, wrażliwych na księgosusz, spotkanych poza obszarem lub pomieszczeniem, w którym poddane zostały zamknięciu, odosobnieniu lub obserwacji, jak również zniszczenie przedmiotów, które wbrew zakazowi zostały

wywiezione (wyniesione) z miejscowości lub zagrody.

§ 82. Zagrody, w których niema zwierząt chorych ani podejrzanych o księgosusz, lecz są tylko zwierzęta podejrzane o zarażenie się, — podlegają obserwacji z zastosowaniem przepisów, pr ewidzianych dla okręgów zapowietrzonych. Skoro zostanie ustalone, że podejrzenie jest nieuzasadnione, starosta natychmiast obserwację uchyli.

§ 83. Szczepienia przeciw księgosuszowi wolno stosować tylko na zarządzenie Ministra R o l n i c t w a, który określi, w jakich wypadkach i jakie szczepienie ma być zastosowane.

Wykonywanie szczepień, niezarządzonych przez Ministra R o l n i c t w a, jest zakazane.

§ 84. W razie groźnego szerzenia się księgosuszu na większym obszarze Państwa Minister R o l n i c t w a może określić i ogłosić pewien obszar za zagrożony księgosuszem i dla tego obszaru zarządzić środki ochronne. przewidziane w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 sierpnia 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr 77, poz. 673), a w szczególności spowodować wprowadzenie w życie środków, przewidzianych w art. 31 lit. c) i art. 35) tegoż rozporządzenia.

§ 85. Podczas trwania zarazy księgosuszu pomieszczenia, w których przebywają lub przebywały zwierzęta, chore lub podejrzane o księgosusz, oraz osoby, narzędzia, sprzęty i przedmioty, które miały pośrednią lub bezpośrednią styczność ze zwierzętami chorymi lub podejrzanymi o chorobę, wreszcie nawóz, gnojówka i t. p., — podlegają oczyszczeniu i odkażeniu według każdorazowego zarządzenia powiatowego lekarza weterynaryjnego, stosownie do przepisów §§ 3, 4, 5, 9 i 11 załącznika Nr 2.

Przed uznaniem choroby za wygasłą powiatowy lekarz weterynaryjny winien szczegółowo zarządzić dokonanie ostatecznego oczyszczenia i odkażenia.

b) ZARAZA PŁUCNA BYDŁA ROGATEGO.

§ 89. Posiadacz — równocześnie ze zgłoszeniem zarazy płucnej lub jej podejrzenia — winien:

1) odosobnić wszystko bydło rogate, znajdujące się w zagrodzie (na pastwisku), i uniemożliwić wstęp do zagrody (pastwiska, obory, pomieszczenia), w której znajdują się odosobnione zwierzęta, osobom postronnym, z wyjątkiem lekarzy weterynaryjnych i osób, którym zostało powierzone oprzątanie zwierząt i opieka nad nimi,

2) dopilnować, aby nie wprowadzano do zagrody (pastwiska, obory, pomieszczenia) innego bydła rogatego ani nie wywożono narzędzi i przedmiotów, które miały styczność z bydłem rogatym, wreszcie nawozu, paszy i ściółki.

§ 91. Jeżeli w miejscowości, wolnej dotąd od zarazy płucnej, zwierzę zachoruje z objawami, wzbudzającymi podejrzenie o zarazę płucną, a dla przeprowadzenia sekcji niema zwierzęcia padłego lub zabitego, według zaś opinii powiatowego lekarza weterynaryjnego stwierdzenie rodzaju choroby możliwe jest tylko przez dokonanie sekcji, — wojewoda może na wniosek starosty zarządzić (telegraficznie lub telefonicznie) zabicie zwierzęcia podejrzanego, delegując równocześnie do sekcji wojewódzkiego lekarza weterynaryjnego, który ustali, czy zarazę płucną należy uznać za stwierdzoną lub czy jest uzasadnione jej podejrzenie.

§ 92. Wojewoda może upoważnić starostę do zarządzenia zabicia zwierzęcia, podejrzanego o zarazę płucną w warunkach, wymienionych w § 91 ustęp 1, w miejscowości, już zapowietrzonej zarazą płucną, lecz w zagrodzie wolnej dotąd od zarazy płucnej.

§ 93. W razie przypadkowego stwierdzenia zarazy płucnej lub podejrzenia o tę chorobę po uboju lekarz weterynaryjny, względnie oglądacz, winien niezwłocznie zawiadomić o tym właściwego starostę z podaniem dokładnego opisu zwierzęcia i zauważonych zmian chorobowych i z załączeniem — o ile to możliwe — świadectwa pochodzenia, płuca zaś przechować w zamknięciu do czasu przybycia powiatowego lekarza weterynaryjnego.

§ 95. Wojewoda może zarządzić badanie bydła rogatego w miejscowości zapowietrzonej i w sąsiednich, jak również w dalszych miejscowościach, jeżeli na podstawie wyniku dochodzeń przypuszczać należy, że w tych miejscowościach znajdują się dotąd nieujawnione ogniska zarazy płucnej.

Wojewoda może upoważnić starostów do wydawania zarządzeń wymienionych w ustępie poprzednim.

§ 96. Powiatowy lekarz weterynaryjny winien zbadać całe pogłowie bydła rogatego zapowietrzonej zagrody, ustalić, które zwierzęta są chore, które podejrzane o chorobę, a które podejrzane o zarażenie się, sporządzić dokładny spis wszystkich sztuk i oznakować całe pogłowie bydła rogatego w zagrodzie w sposób, ustalony przez Ministra R o l n i c t w a.

Spisaniu i oznakowaniu podlega również bydło rogate w innych zagrodach (oborach), które według wyniku dochodzeń należy uznać za podejrzane o zarażenie się.

§ 97. Po stwierdzeniu zarazy płucnej lub jej podejrzenia powiatowy lekarz weterynaryjny wydaje tymczasowe zarządzenia, mające na celu umiejscowienie choroby, a w szczególności zarządza odosobnienie i zamknięcie zwierząt chorych i podejrzanych w zapowietrzonej zagrodzie oraz obserwację bydła rogatego w zagrodach sąsiednich zagrożonej części miejscowości, a w razie potrzeby nawet w całej miejscowości.

Z zagród i miejscowości, poddanych obserwacji, nie wolno wyprowadzać (wypędzać, wywozić), ani do nich wprowadzać bydła rogatego.

§ 98. O wydanych zarządzeniach powiatowy lekarz weterynaryjny zawiadamia posiadaczy zwierząt oraz na piśmie miejscową władzę gminną, która podaje te zarządzenia do wiadomości zainteresowanym i dopilnuje ich wykonania.

§ 100. Przy głównych wejściach do zagrody zapowietrzonej i przy wejściach do obory zapowietrzonej (pomieszczenia) należy umieścić tablice z wyraźnym i trwałym napisem „Zaraza płucna".

§ 101. Starosta winien zarządzić zamknięcie i odosobnienie w obrze zwierząt chorych i podejrzanych o zarazę płucną.

Wszysko inne bydło rogate, znajdujące się w zagrodzie zapowietrzonej, jest podejrzane o zarażenie się i podlega zamknięciu w zagrodzie z zastosowaniem przepisów §§ 96, 97 i 102—108.

Bydło rogate, podejrzane o zarażenie się, winno być badane przez powiatowego lekarza weterynaryjnego przynajmniej w dwutygodniowych odstępach czasu.

§ 102. Jeżeli zaraza płucna lub podejrzenie o tę chorobę zostanie stwierdzone na pastwisku (okólniku), starosta zarządzi spędzenie do zagrody całego pogłowia bydła rogatego i podda je ograniczeniom, przewidzianym w § 101. W razie koniecznej potrzeby gospodarczej starosta może zezwolić na pozostawienie bydła na pastwisku, jeżeli to nie jest połączone z niebezpieczeństwem rozszerzenia się zarazy.

§ 103. Jeżeli w zagrodzie, dotychczas wolnej od zarazy płucnej, została stwierdzona zaraza płucna na podstawie sekcji, starosta winien zarządzić niezwłocznie zabicie zwierząt chorych i podejrzanych o chorobę.

Starosta zarządzi również zabicie zwierząt, podejrzanych o zarażenie się, — jeżeli ogólna ilość bydła rogatego, mającego podlegać zabiciu w związku z tym wypadkiem zarazy, nie przewyższa liczby 30.

W wypadkach, w których ustalona ilość zwierząt podejrzanych o zarażenie się nie przewyższa liczby 100, zarządzenie niezwłocznego zabicia takich zwierząt należy do wojewody, a przy większej ilości — do Ministra R o l n i c t w a.

Minister R o l n i c t w a—może uzależnić zabicie zwierząt, podejrzanych o zarażenie się, od wyników uprzednio przeprowadzonych badań rozpoznawczych.

§ 104. Ubój zwierząt chorych i podejrzanych o zarazę płucną winien odbywać się w zapowietrzonej zagrodzie lub — za zezwoleniem starosty — w innej zagrodzie (rzeźni, miejscu uboju) zapowietrzonej miejscowości przy zastosowaniu środków ostrożności, wskazanych przez powiatowego lekarza weterynaryjnego.

Zwierzęta, chore na zarazę płucną i podejrzane, podlegają po uboju zbadaniu przez powiatowego lekarza weterynaryjnego.

Mięso ze zwierząt chorych dopuszcza się do obrotu dopiero po zbadaniu przez lekarza weterynaryjnego i po zupełnym ostudzeniu, jeżeli mięso na podstawie badania zostało uznane za zdatne do spożycia.

Zmienione chorobowo części sztuk chorych należy zniszczyć w sposób wykluczający przeniesienie zarazy (zał. Nr 6).

Skóry zwierząt, chorych i podejrzanych o chorobę, mogą być dopuszczone do obrotu dopiero po ich odkażeniu, lub zupełnym wysuszeniu, o ile nie zostaną skierowane bezpośrednio do garbarni.

§ 105. Wstęp do obór (pomieszczeń) i pastwisk, w których znajdują się zwierzęta chore i podejrzane, osobom obcym jest wzbroniony — z wyjątkiem lekarzy weterynaryjnych i osób, którym zostało powierzone oprzątanie zwierząt i opieka nad nimi.

Osoby, które stykały się ze zwierzętami chorymi lub podejrzanymi o chorobę, rzeczy tych osób oraz narzędzia, sprzęty i inne przedmioty, które były w bezpośredniej lub pośredniej styczności ze zwierzętami chorymi lub podejrzanymi o chorobę, — podlegaja oczyszczeniu i odkażeniu według przepisów §§ 3, 5, 6, 9 i 12 załącznika Nr 2.

Wywożenie lub wynoszenie siana, słomy, innej paszy i ściółki poza obręb zapowietrzonej zagrody jest zakazane.

Stanowiska, z których zwierzęta chore na zarazę płucną zostały usunięte, należy niezwłocznie poddać oczyszczeniu i odkażeniu według przepisów §§ 5. 6, 9 i 12 załącznika Nr 2.

Nawóz z zapowietrzonego pomieszczenia może być wywieziony dopiero po odkażeniu według przepisów §§ 5, 6, 9 i 12 załącznika Nr 2. Odkażenie jest zbędne, jeżeli nawóz zostanie niezwłocznie głęboko zaorany lub ułożony w kopiec na własnym polu.

§ 106. Wprowadzanie (wpędzanie, wwożenie) bydła rogatego do zagrody zapowietrzonej (pastwiska) jest zakazane. Starosta może zezwolić na wyjątki — pod warunkiem, że posiadacz zrzeknie się prawa do odszkodowania na wypadek zarządzenia zabicia z powodu zarazy płucnej sztuk wprowadzonych.

§ 107. Wyprowadzanie (wypędzanie, wywożenie) bydła rogatego z zagrody zapowietrzonej (pastwiska) jest zakazane.

Na wyprowadzanie (wypędzanie, wywożenie) bydła rogatego, podejrzanego o zarażenie się, celem natychmiastowego uboju może zezwolić:

1) starosta, — gdy chodzi o wyprowadzenie (wypędzenie, wywiezienie) do innej zagrody (rzeźni) zapowietrzonej lub sąsiedniej miejscowości — pod warunkami, podanymi przez powiatowego lekarza weterynaryjnego,

2) wojewoda, — gdy chodzi o wywiezienie koleją lub statkiem do dalej położonych rzeźni

publicznych lub wywozowych, pozostających pod nadzorem lekarza weterynaryjnego.

O wydanym zezwoleniu należy zawiadomić zawiadowcę kolejowej stacji nadania, względnie kierownika przystani wodnej. Wagony lub oddziały na statku winny być oznaczone wyraźnym napisem „Zaraza płucna". Do listów przewozowych należy dołączyć zezwolenie na wywóz. Bydło takie wolno wyładowywać tylko na stacjach, oznaczonych w pozwoleniu i w liście przewozowym. Przeładowanie lub skierowanie takiego bydła na inną stację jest wzbronione.

O wydanym zezwoleniu na przewóz starosta winien zawiadomić kierownika rzeźni (telefonicznie lub telegraficznie) z podaniem ilości sztuk, a w razie przewozu do innego powiatu — również właściwego starostę, który winien wydać zarządzenia, aby zwierzęta takie zostały poddane natychmiastowemu ubojowi bez stykania się z innymi zwierzętami.

Powiatowy lekarz weterynaryjny winien dopilnować, aby każda sztuka bydła była przed wysłaniem wyraźnie oznakowana w sposób, zarządzony przez Ministra Rolnictwa i sporządzić spis bydła w dwóch egzemplarzach, z których jeden wręcza prowadzącemu zwierzęta celem doręczenia go kierownikowi rzeźni, drugi zaś — staroście.

Po uboju bydło winno być zbadane przez państwowego lub innego, upoważnionego do tego przez wojewodę, lekarza weterynaryjnego, który w spisie zaznaczy, czy i które sztuki były dotknięte zarazą płucną, po czym spis niezwłocznie zwraca właściwemu staroście.

Przewóz bydła rogatego do stacyj kolejowych lub przystani wodnych, jak również ze stacyj kolejowych lub przystani wodnych do rzeźni,— winien odbywać się na szczelnych wozach, aby nie wypadał nawóz lub ściółka.

Starosta może zezwolić na przepędzenie bydła pod konwojem — pod warunkiem, że bydło po drodze nie będzie się stykało z obcym bydłem.

Środki przewozowe (wozy, wagony, statki), jak również rampy, sprzęty i przedmioty, używane przy załadowaniu i wyładowaniu, podlegają natychmiastowemu oczyszczeniu i odkażeniu według przepisów §§ 5, 6, 9 i 12 załącznika Nr 2.

Jeżeli badanie zwierząt po uboju zostało dokonane nie przez powiatowego lekarza weterynaryjnego, lecz przez upoważnionego do tego innego lekarza weterynaryjnego, starosta może zarządzić, aby płuca zwierząt, uznanych po uboju za dotknięte zarazą płucną lub podejrzanych o tę chorobę, zostały przechowane w zamknięciu — celem zbadania ich przez właściwego powiatowego lekarza weterynaryjnego.

§ 108. Starosta może zezwolić na używanie bydła, podejrzanego o zarażenie się, do pracy we własnym gospodarstwie posiadacza, jako też na wypuszczanie takiego bydła na pastwisko— pod warunkiem, że bydło nie będzie się stykało przy pracy, po drodze lub na pastwisku bezpośrednio lub pośrednio z bydłem niepodejrzanym, o ile to — według zdania powiatowego lekarza weterynaryjnego — nie jest połączone z niebezpieczeństwem rozszerzania się zarazy.

§ 109. Dokoła zapowietrzonej zagrody wojewoda winien utworzyć okrąg zapowietrzony, do którego w zależności od grożącego niebezpieczeństwa zarazy, miejscowego ruchu i obrotu zwierzętami oraz rozmieszczenia gospodarstw — należy włączyć zagrody sąsiednie, część miejscowości lub całą miejscowość zapowietrzoną, a nawet sąsiednie i dalsze miejscowości. Określenie okręgu zapowietrzonego wraz z wydanymi dla niego zarządzeniami winno być podane do wiadomości publicznej.

§ 110. W zapowietrzonym okręgu mają zastosowanie przepisy §§ 94, 104, 107, 108 i 111 — 115.

§ 111. Na granicy okręgu zapowietrzonego winny być przy drogach publicznych, przejazdach i przejściach umieszczone w miejscach widocznych tablice z wyraźnym i trwałym napisem „Zaraza płucna".

§ 12. Drogi, przechodzące przez okrąg zapowietrzony, winny być zamknięte dla przeprowadzania bydła rogatego.

§ 113. Odbywanie targów, przetargów, pokazów i t. p. na bydło rogate w okręgu zapowietrzonym jest zakazane.

§ 114. Załadowywanie bydła rogatego na stacjach kolejowych i przystaniach wodnych w okręgu zapowietrzonym jest wzbronione. Starosta winien natychmiast zawiadomić o tym zawiadowców stacyj kolejowych i kierowników przystani wodnych.

§ 115. Wprowadzanie (wpędzanie, wwożenie) bydła rogatego do okręgu zapowietrzonego, jako też przeprowadzanie przez ten okrąg— jest zakazane. Starosta może zezwolić na wyjątki dla bydła rogatego, przeznaczonego do natychmiastowego uboju na potrzeby ludności,— pod warunkiem, że zwierzęta będą bezpośrednio skierowane do miejsca uboju (rzeźni).

§ 116. Dokoła okręgu zapowietrzonego wojewoda winien utworzyć ściśle określony okrąg zagrożony na zasadach, podanych w § 109, i podać do wiadomości publicznej ściśle określenie tego okręgu wraz z wydanymi dla niego zarządzeniami.

W okręgu zagrożonym mają zastosowanie przepisy §§ 117—119.

§ 117. Wyprowadzanie (wypędzanie, wywożenie) bydła rogatego z okręgu zagrożonego jest zabronione.

Na wyprowadzanie bydła na natychmiastowy ubój może zezwolić starosta — pod warunkami, określonymi w § 107.

W wyjątkowych wypadkach wojewoda może zezwolić na wyprowadzanie (wypędzanie, wy-

wożenie) bydła hodowlanego i użytkowego — pod warunkami, określonymi w § 123 ust. 3.

§ 118. Wprowadzanie bydła rogatego do okręgu zagrożonego jest dozwolone, jednakże posiadacz winien zawiadomić o tym niezwłocznie starostę.

§ 119. W razie groźnego niebezpieczeńswa wojewoda może zarządzić zbadanie, rejestrację, a nawet oznakowanie całego pogłowia bydła w okręgu zagrożonym.

Wojewoda może upoważnić starostów do wydawania zarządzeń wymienionych w ustępie poprzednim.

§ 122. Odbywanie targów i jarmarków na bydło rogate w okręgach zapowietrzonych i zagrożonych, jak również wyprowadzanie (wywóz) z tych okręgów bydła rogatego na targi, odbywające się poza obrębem tych okręgów, — jest zakazane.

§ 123. Jeżeli zaraza płucna bydła rogatego lub jej podejrzenie zostanie stwierdzone podczas prowadzenia (pędzenia, przewożenia) bydła rogatego, albo na pokazach, przetargach, targowiskach na bydło hodowlane i użytkowe,— starosta winien dalsze prowadzenie (pędzenie, przewożenie) bydła rogatego wstrzymać i poddać je ograniczeniom, określonym w §§ 103 i 105.

Starosta może zezwolić na przewóz takiego bydła na natychmiastowy ubój z zachowaniem przepisów § 107.

Na dalsze prowadzenie (pędzenie, przewożenie) do innego województwa zwierząt o wysokiej wartości hodowlanej, podejrzanych o zarażenie się, wojewoda może zezwolić po uprzednim uzyskaniu zgody właściwego wojewody, który zarządzi na miejscu przeznaczenia odosobnienie i dalszą obserwację wprowadzonego bydła rogatego, stosownie do przepisów §§ 96, 101 ust. 2 i 3, 103, 105, 107 i 126. Obserwacja winna być uchylona, skoro okaże się, że podejrzenie jest nieuzasadnione.

Po stwierdzeniu zarazy płucnej w rzeźni lub na targowisku rzeźnym wszystko bydło rogate, spędzone do rzeźni lub na targowisko rzeźne, winno być niezwłocznie poddane ubojowi.

§ 124. Starosta może zarządzić zabicie zwierzęcia, wprowadzonego wbrew zakazowi do obszaru zamkniętego, jak również zwierzęcia, spotkanego poza obszarem lub pomieszczeniem, w którym zostało poddane zamknięciu, odosobnieniu lub obserwacji.

§ 126. Zagroda, w której zaraza płucna lub podejrzenie o zarazę płucną nie zostało stwierdzone, lecz w której znajdują się zwierzęta:

a) pochodzące z zagrody, w której w ostatnich 3 miesiącach został stwierdzony wypadek zarazy płucnej.
b) które w ciągu ostatnich 3 miesięcy miały styczność z bydłem, chorym lub podejrzanym o zarazę płucną, —

podlega obserwacji na przeciąg 6 miesięcy, licząc od wyprowadzenia zwierzęcia z zagrody zapowietrzonej, względnie od ostatniego zetknięcia się zwierzęcia z bydłem chorym lub podejrzanym o zarazę płucną.

Do zwierząt, wymienionych w poprzednim ustępie lit. a i b, mają zastosowanie przepisy §§ 107, 108, 117 ust. 3, 123 ust. 3 i 127.

Starosta winien zarządzoną obserwację uchylić, jeżeli zwierzęta, podejrzane o zarażenie się, zostaną zabite i przy sekcji nie zostanie stwierdzona zaraza płucna lub podejrzenie o zarazę płucną, albo jeżeli podejrzenie o chorobę lub o zarażenie się w zagrodzie pochodzenia tych zwierząt zostanie uznane za nieuzasadnione.

§ 127. Posiadacz bydła rogatego, poddanego obserwacji, winien:

a) zawiadomić starostę o zauważeniu objawów, wzbudzających podejrzenie o zarazę płucną,
b) nie poddawać ubojowi bydła rogatego bez zezwolenia starosty, a w razie uboju z konieczności—zawiadomić o tym starostę i przechować płuca aż do przybycia powiatowego lekarza weterynaryjnego,
c) nie wpuszczać innego bydła do pomieszczeń, w których znajduje się bydło poddane obserwacji,
d) nie przeprowadzać takiego bydła bez zezwolenia starosty do innych pomieszczeń lub zagród.

§ 128. Szczepienie przeciw zarazie płucnej bez każdorazowego zezwolenia Ministra R o l n i c t w a jest zakazane.

§ 129. Podczas trwania zarazy płucnej miejsca, w których znajdowały się zwierzęta chore na zarazę płucną, winny być oczyszczone i odkażone według zarządzenia powiatowego lekarza weterynaryjnego stosownie do przepisów §§ 5, 6, 9, 12 załącznika Nr 2. Oczyszczeniu i odkażeniu podlegają przed wyniesieniem ich z zapowietrzonej obory również narzędzia, sprzęty i inne przedmioty, z którymi stykały się pośrednio lub bezpośrednio zwierzęta chore.

Przed uznaniem choroby za wygasłą powiatowy lekarz weterynaryjny winien zarządzić przeprowadzenie ostatecznego oczyszczenia i odkażenia stosownie do przepisów §§ 3, 5, 6, 9 i 12 załącznika Nr 2 i stwierdzić należyte ich wykonanie.

c) PRYSZCZYCA.

I. P r y s z c z y c a w p a ń s t w i e o ś c i e n n y m.

§ 132. (ust. 5). W okręgu zagrożonym pryszczycą wojewoda winien wstrzymać ruch graniczny zwierzętami racicowymi, zakazać puszczania zwierząt racicowych samopas poza obręb zagrody, uzależnić od swego zezwolenia wypędzanie tych zwierząt na wspólne pastwiska lub

pojenie ich we wspólnych wodopojach, zastosować przepisy § 164 i 165 oraz wydać zakazy przewidziane w § 167 pkt. 1, 2, 3 i 4.

§ 132-a. Posiadacz — równocześnie ze zgłoszeniem pryszczycy lub jej podejrzenia — winien:

1) odosobnić wszystkie zwierzęta racicowe w oborach, chlewach, owczarniach i t. p. i uniemożliwić wstęp do pomieszczeń osobom postronnym z wyjątkiem lekarzy weterynaryjnych i osób, którym zostało powierzone oprzątanie zwierząt racicowych i opieka nad nimi,

2) dopilnować ,aby nie wprowadzano do zagrody innych zwierząt racicowych, ani nie wywożono (wynoszono) z niej produktów i surowców, pochodzących od zwierząt racicowych, jak również narzędzi i przedmiotów, z którymi zwierzęta racicowe miały styczność, wreszcie nawozu, paszy, ściółki, tudzież niewyjałowionego mleka; dopuszczalne jest wydawanie mleka do mleczarń, w których zapewnione jest dostateczne wyjałowienie dowożonego mleka.

§ 135. Po urzędowym stwierdzeniu pryszczycy powiatowy lekarz weterynaryjny winien natychmiast zarządzić zamknięcie w zagrodzie wszystkich zwierząt chorych i podejrzanych i zakazać wyprowadzania zwierząt racicowych z zagród sąsiednich, a nawet z zagrożonej części miejscowości.

§ 137. Starosta może zarządzić zbadanie wszystkich zwierząt racicowych miejscowości zapowietrzonej oraz miejscowości sąsiednich i dalszych, jeżeli z wyników dochodzeń przypuszczać należy, że na pewnym obszarze panuje pryszczyca, która nie została ujawniona.

§ 140. W zagrodzie zapowietrzonej mają zastosowanie ograniczenia, wymienione w §§ 141 — 152.

§ 141. Przy wejściach do zagrody zapowietrzonej, jak również przy wejściach do zapowietrzonych obór, pastwisk, chlewów, owczarni i t. p., należy umieścić na widocznych miejscach tablice ostrzegawcze z wyraźnym i trwałym napisem „Pryszczyca".

§ 142. Zwierzęta racicowe podlegają zamknięciu w oborze, chlewie, owczarni i t. p. Zwierzęta racicowe, znajdujące się na pastwisku, winny być przewiezione, lub o ile to — według zdania powiatowego lekarza weterynaryjnego — nie jest połączone z niebezpieczeństwem przeniesienia zarazy, spędzone do zagród i tam zamknięte. W razie istotnej potrzeby gospodarczej starosta może w drodze wyjątku zezwolić na pozostawienie zwierząt racicowych na pastwisku. Pastwisko zapowietrzone w takim wypadku podlega tym samym ograniczeniom, jak zapowietrzona zagroda.

§ 143. Ubój zwierząt, chorych i podejrzanych o pryszczycę, dozwolony jest tylko w zagrodzie zapowietrzonej lub za zezwoleniem starosty w innej zagrodzie (rzeźni, miejscu uboju) miejscowości zapowietrzonej — pod warunkiem, że przewóz zwierząt odbędzie się na wozach szczelnych i że wozy po użyciu zostaną oczyszczone i odkażone według zarządzenia powiatowego lekarza weterynaryjnego.

Starosta może zezwolić na ubój zwierząt, podejrzanych o zarażenie się, w rzeźni (miejscu uboju) pobliskich miejscowości w powiecie, przy zachowaniu środków ostrożności, wymienionych w § 157 ust. 2—7.

§ 144. Wojewoda może w wyjątkowych wypadkach zezwolić na wywóz zwierząt, podejrzanych o zarażenie się, do innego powiatu tego samego województwa — w celu natychmiastowego uboju, a do innego województwa — za uprzednią zgodą właściwego wojewody przy zastosowaniu środków ostrożności, przewidzianych w § 157.

§ 145. Głowa, język, przełyk, serce, żołądek, jelita, drobne części kończyn wraz ze skórą aż do stawu pęcinowego zwierząt chorych mogą być wypuszczone z rzeźni po oparzeniu ich pod nadzorem lekarza weterynaryjnego w gotującej się (wrzącej) wodzie; skóry wolno dopuszczać do w o l n e g o obrotu dopiero po zupełnym wysuszeniu lub odkażeniu, o ile nie zostaną skierowane bezpośrednio do garbarni. Racice, rogi, zawartość żołądka i jelit zwierząt chorych i podejrzanych, jak również wszelkie środki przewozowe, narzędzia i przedmioty, używane przy przewozie i uboju, tudzież pomieszczenia, w których odbywał się ubój, — podlegają oczyszczeniu i odkażeniu według przepisów §§ 5, 6, 9 i 13 załącznika Nr 2.

§ 146. Wypuszczanie, wywożenie, wynoszenie drobiu z zapowietrzonej zagrody, jak również puszczanie samopas świń i drobnych zwierząt domowych poza obszar zagród zapowietrzonych — jest zakazane.

Psy należy trzymać na uwięzi, z wyjątkiem psów myśliwskich, policyjnych, pociągowych, które należy trzymać w zamknięciu.

Starosta może zarządzić zabicie zwierząt, co do których przepisy powyższe nie są przestrzegane.

§ 147. Używanie koni i innych zwierząt jednokopytowych poza zagrodą zapowietrzoną jest dozwolone po uprzednim oczyszczeniu i odkażeniu kopyt.

§ 148. Wyprowadzanie (wynoszenie, wywożenie) środków przewozowych, nawozu, odpadków zwierzęcych, narzędzi i przedmiotów, z którymi stykały się pośrednio lub bezpośrednio zwierzęta chore lub podejrzane, dozwolone jest dopiero po ich oczyszczeniu i odkażeniu według przepisów §§ 5, 6, 9 i 13 załącznika Nr 2.

Wełnę wolno wywozić tylko zapakowaną szczelnie w mocnych workach.

Pasza i ściółka może być wywożona (wynoszona) tylko za zezwoleniem starosty, jeżeli — według uznania powiatowego lekarza wetery-

naryjnego — nie jest to połączone z niebezpieczeństwem przeniesienia zarazy.

§ 149. Użytkowanie surowego mleka, jak również wydawanie z zagrody zapowietrzonej mleka niewyjałowionego jest wzbronione.

Starosta może zezwolić na oddawanie niewyjałowionego mleka do mleczarń, w których jest zapewnione dostateczne wyjałowienie zbiorowego mleka.

§ 150. Wprowadzanie (wpędzanie, wwożenie) obcych zwierząt racicowych do zagrody zapowietrzonej jest zakazane.

§ 151. Wstęp do zagród i pomieszczeń zamkniętych dozwolony jest tylko posiadaczowi, lekarzom weterynaryjnym i osobom, którym zostało powierzone oprzątanie zwierząt i opieka nad nimi w tych pomieszczeniach. Osobom postronnym, a w szczególności misiarzom, rzeźnikom, handlarzom zwierzętami, osobom przebywającym zawodowo w oborach, chlewach, owczarniach i t. p., jak również osobom, trudniącym się handlem domokrążnym, — wstęp do pomieszczeń zamkniętych bez zezwolenia starosty jest wzbroniony.

Osoby, które przebywały w zamkniętych pomieszczeniach, winny poddać się oczyszczeniu i odkażeniu według §§ 3, 6, 9 i 13 załącznika Nr 2 przed opuszczeniem pomieszczeń i zagród zapowietrzonych.

W tym celu przy wyjściach z zapowietrzonych zagród i pomieszczeń winna być przygotowana woda i mydło oraz szczotki (wiechcie) i środki odkażające.

Do obsługi zwierząt racicowych w zapowietrzonej zagrodzie wolno używać jedynie osób, które nie stykają się z obcymi zwierzętami racicowymi.

§ 152. Wszystkie drogi oraz wejścia do obór, owczarni, chlewów i innych pomieszczeń zapowietrzonych, jak również wszelkie przejścia w tych pomieszczeniach, tudzież nawóz, ścieki i gnojówkę należy conajmniej raz na dzień polewać rozcieńczonym mlekiem wapiennym (§§ 6 i 13 załącznika Nr 2).

Podczas mrozów można zastosować zamiast mleka wapiennego niegaszone sproszkowane wapno (§ 6 załącznika Nr 2).

§ 153. Dokoła zagrody zapowietrzonej wojewoda winien utworzyć okrąg zapowietrzony i podać do wiadomości publicznej ścisłe określenie tego okręgu wraz z wydanymi dla niego zarządzeniami.

Do okręgu zapowietrzonego włączyć należy zagrody sąsiadujące z zagrodą zapowietrzoną lub też pewne części, a nawet całą miejscowość — w zależności od miejscowego ruchu i obrotu zwierzętami oraz niebezpieczeństwa przeniesienia zarazy.

§ 154. Do okręgu zapowietrzonego mają zastosowanie przepisy §§ 155 — 162.

§ 155. Na granicy okręgu zapowietrzonego przy drogach publicznych, przejazdach i przejściach, należy umieścić w miejscach widocznych tablice z wyraźnym i trwałym napisem „Pryszczyca. — Okrąg zapowietrzony. Wprowadzanie (wpędzanie, wwożenie) i przeprowadzanie zwierząt racicowych — zakazane".

§ 156. Drogi, prowadzące i przechodzące wzdłuż granicy okręgu zapowietrzonego, winny być zamknięte dla przeprowadzania zwierząt racicowych.

§ 157. Wywożenie z okręgu zapowietrzonego, jak również załadowywanie zwierząt racicowych na stacjach kolejowych i przystaniach wodnych w okręgu zapowietrzonym — jest zakazane. O wydanym zarządzeniu starosta winien natychmiast zawiadomić zawiadowców stacyj kolejowych i kierowników przystani wodnych.

Na wyjątki — w celu natychmiastowego uboju — starosta może zezwolić pod warunkiem, że wszystkie zwierzęta racicowe zagrody, z której zwierzęta mają być wywiezione, zostaną na 24 godziny przed wywozem zbadane przez powiatowego lekarza weterynaryjnego i uznane za niepodejrzane o pryszczycę.

Wywóz winien się odbyć: do rzeźni (miejsca uboju) w miejscowościach sąsiednich — na wozach, a do rzeźni publicznej lub wywozowej dalszych miejscowości — koleją, względnie statkiem.

Przewóz do rzeźni (miejsca uboju), stacyj kolejowych lub przystani wodnych, jak również ze stacyj kolejowych lub przystani wodnych do rzeźni winien odbyć się na szczelnych wozach lub innych środkach przewozowych. Zatrzymywanie takiej przesyłki w drodze, jako też dopuszczanie do bezpośredniego lub pośredniego stykania się zwierząt z innymi zwierzętami racicowymi — jest zakazane. W razie potrzeby starosta może zarządzić konwojowanie takich przewozów.

Równocześnie z udzieleniem zezwolenia na wywóz koleją lub statkiem zwierząt racicowych starosta winien powiadomić o tym zawiadowcę kolejowej stacji nadania, względnie kierownika przystani wodnej i zarząd rzeźni, a jeżeli zwierzęta mają być skierowane do innego powiatu, uzyskać przedtym zgodę właściwego starosty oraz zawiadomić go (telefonicznie, telegraficznie) o udzieleniu zezwolenia celem zarządzenia odpowiednich środków ostrożności. Wagony przewozowe lub oddziały statku winny być oznaczone wyraźnym napisem „Zwierzęta z okręgu zapowietrzonego pryszczycą". Do listu przewozowego należy dołączyć pozwolenie na przewóz.

Zwierzęta takie wolno wyładowywać tylko na stacjach, oznaczonych w zezwoleniu i w liście przewozowym. Przeładowanie lub skierowanie do innych stacyj jest wzbronione.

Wozy, wagony i statki, którymi zwierzęta racicowe zostały przewiezione, jak również rampy, narzędzia i przedmioty, używane przy zała-

dowaniu i wyładowaniu, tudzież osoby, zatrudnione przy przewozie, podlegają oczyszczeniu i odkażeniu według przepisów §§ 3, 5, 6, 9 i 13 załącznika Nr. 2.

Na wywóz zwierząt, podejrzanych o zarażenie się, do rzeźni publicznej lub wywozowej, znajdującej się na obszarze innego województwa, może zezwolić wojewoda po uprzednim uzyskaniu zgody właściwego wojewody i pod warunkami, wymienionymi w ustępach poprzednich.

§ 158. Na wywóz zwierząt racicowych z okręgu zapowietrzonego na cele użytkowe może — w drodze wyjątku — zezwolić wojewoda pod warunkami, przewidzianymi w § 165.

§ 159. W okręgu zapowietrzonym starosta może zezwolić na używanie zwierząt zdrowych do robót polnych lub na wypuszczanie ich na pastwisko — pod warunkiem, że drogi, używane przez takie zwierzęta, będą czasowo zamknięte dla innych zwierząt racicowych i osób postronnych.

§ 160. Mleko wolno wywozić z okręgu zapowietrzonego dopiero po dostatecznym wyjałowieniu. Starosta może zezwolić na wywóz mleka niewyjałowionego do takich mleczarń, w których wyjałowienie mleka jest zapewnione.

§ 161. Wprowadzanie (wpędzanie, wwożenie) zwierząt racicowych do okręgu zapowietrzonego, jako też przeprowadzanie (przepędzanie, przewożenie) takich zwierząt przez ten okrąg jest zakazane.

Na wprowadzenie zwierząt racicowych rzeźnych może zezwolić starosta — pod warunkiem, że zwierzęta będą dostawione wprost do rzeźni (miejsca uboju) na wozach lub koleją.

Na wprowadzenie zwierząt hodowlanych i użytkowych w razie koniecznych potrzeb gospodarczych może zezwolić wojewoda.

§ 162. Jeżeli w czasie powszechnego panowania pryszczycy ze względów gospodarczych wykonanie przepisów obowiązujących dla okręgów zapowietrzonych połączone jest ze znaczną szkodą dla rolnictwa i przypuszczać należy, że mimo ścisłego stosowania tych przepisów stłumienia pryszczycy w najbliższym czasie nie będzie można osiągnąć, — wojewoda może zezwolić na stosowanie ulg w zapowietrzonych okręgach lub też na ograniczenie okręgu zapowietrzonego do zagrody zapowietrzonej.

§ 163. Dokoła okręgu zapowietrzonego wojewoda winien ustanowić ściśle określony okrąg, zagrożony pryszczycą, kierując się przy tym stopniem niebezpieczeństwa zarazy i miejscowymi potrzebami gospodarczymi. W okręgu zagrożonym należy zarządzić i publicznie ogłosić ograniczenia, wymienione w §§ 164—166.

§ 164. Na wywóz zwierząt racicowych z okręgu zagrożonego celem natychmiastowego uboju starosta zezwoli, jeżeli wszystkie zwierzęta racicowe zagrody, z której pochodzą, zostały na dwa dni przed wywozem zbadane przez powiatowego lekarza weterynaryjnego i uznane za niepodejrzane.

Pozwolenie na wywóz starosta może wydać co do zwierząt, przeznaczonych do natychmiastowego uboju w sąsiedniej lub pobliskiej miejscowości lub też na przewóz koleją albo statkiem do rzeźni publicznej lub wywozowej, połączonej torem kolejowym — pod warunkiem, że zwierzęta zostaną przewiezione na szczelnych wozach.

Postępowanie przy wywozie jest podobne jak przy wywozie zwierząt racicowych z okręgu zapowietrzonego (§ 157).

§ 165. Na wywóz zwierząt racicowych, hodowlanych i użytkowych, z okręgu zagrożonego może wojewoda zezwolić w wyjątkowych wypadkach, — pod warunkiem, że zwierzęta na 24 godziny przed wywozem zostaną zbadane przez powiatowego lekarza weterynaryjnego i uznane za niepodejrzane.

O ile zwierzęta mają być przewiezione na obszar innego województwa, — wojewoda winien uprzednio uzyskać zgodę właściwego wojewody. Do przewozu takich zwierząt mają zastosowanie przepisy § 157.

Po przybyciu na miejsce przeznaczenia zwierzęta należy poddać dwutygodniowej obserwacji z zastosowaniem środków ostrożności, wymienionych w §§ 171—173.

§ 166. Jeżeli w czasie powszechnego panowania pryszczycy wykonanie przepisów obowiązujących dla okręgów zagrożonych połączone jest ze znaczną szkodą dla rolnictwa i przypuszczać należy, że — pomimo ścisłego zastosowania tych przepisów — stłumienia pryszczycy w najbliższym czasie nie będzie można osiągnąć, Minister R o l n i c t w a może zezwolić na stosowanie ulg w okręgach zagrożonych lub też na ograniczenie okręgu zagrożonego do miejscowości zapowietrzonej lub nawet tylko do zagród graniczących bezpośrednio z zagrodą zapowietrzoną.

§ 169. Wojewoda może zakazać wywozu (eksportu) zwierząt racicowych zagranicę z powiatu zapowietrzonego pryszczycą, jako też upoważnić starostę do wydania takiego zakazu.

Minister R o l n i c t w a może ten środek zastosować do całego województwa, w którym pryszczyca rozszerzyła się w takiej mierze, że zachodzi niebezpieczeństwo przeniesienia zarazy zagranicę.

§ 170. Jeżeli w zagrodzie, wolnej od zarazy, powiatowy lekarz weterynaryjny stwierdzi tylko podejrzenie o pryszczycę, starosta winien wydać zarządzenia, przewidziane dla zagród, w których została stwierdzona pryszczyca. Zarządzenia winny być uchylone, skoro zostanie ustalone, że podejrzenie było nieuzasadnione.

§ 171. Zagroda, w której nie znajdują się zwierzęta, chore na pryszczycę lub podejrzane o tę chorobę, lecz w której znajdują się tylko

zwierzęta, podejrzane o zarażenie się, — podlega 14-dniowej obserwacji, licząc od dnia, w którym zwierzęta miały ostatni raz pośrednią lub bezpośrednią styczność ze zwierzętami, chorymi lub podejrzanymi o pryszczycę. Do takiej zagrody stosuje się przepisy, przewidziane w §§ 157 i 158.

§ 172. Posiadacz zwierząt, poddanych obserwacji, winien każde wystąpienie objawów, wzbudzających podejrzenie o pryszczycę, niezwłocznie zgłosić posterunkowi p o l i c j i lub bezpośrednio staroście.

§ 174. Przy stwierdzeniu pryszczycy lub podejrzenia o pryszczycę u zwierząt podczas przewozu, na targach, pokazach itp. starosta zakaże dalszego przewozu oraz zarządzi odosobnienie zwierząt chorych i podejrzanych.

§ 175. Starosta może zezwolić na dalszy przewóz zwierząt podejrzanych o zarażenie się, celem natychmiastowego uboju — z zachowaniem przepisów, przewidzianych w § 157.

Na dalszy przewóz dla celów hodowlanych i użytkowych może zezwolić wojewoda przy przestrzeganiu przepisów § 165.

W razie stwierdzenia pryszczycy w rzeźni lub na targowisku rzeźnym wszystkie spędzone do rzeźni lub na targowisko zwierzęta racicowe podlegają ubojowi.

§ 176. Po urzędowym stwierdzeniu pryszczycy starosta może w celu przyśpieszenia jej przebiegu zarządzić szczepienie (zarażenie) wszystkich zwierząt racicowych, znajdujących się w zapowietrzonej zagrodzie, a za zgodą posiadaczy — również wszystkich zwierząt racicowych zagrożonych w sąsiednich zagrodach, jeżeli przypuszczać należy, że w ten sposób zostanie przyśpieszone stłumienie pryszczycy.

§ 177. Minister R o l n i c t w a może zarządzić szczepienie ochronne, lecznicze lub mające na celu skrócenie, względnie złagodzenie, przebiegu zarazy i przepisać w każdym poszczególnym wypadku rodzaj i sposób wykonania szczepienia.

§ 178. Podczas trwania zarazy obory, chlewy, owczarnie i inne pomieszczenia, w których znajdują się zwierzęta chore lub podejrzane o chorobę ,oraz wszystkie osoby, zwierzęta, narzędzia i przedmioty, z którymi zwierzęta chore i podejrzane o chorobę, miały pośrednią lub bezpośrednią styczność, wreszcie nawóz, gnojówka, ścieki itp. — podlegają oczyszczeniu i odkażeniu według zarządzenia powiatowego lekarza weterynaryjnego stosownie do przepisów §§ 3, 5, 6, 9 i 13 załącznika Nr. 2.

Przy ostatecznym oczyszczeniu i odkażeniu, przed uznaniem pryszczycy za wygasłą, poddać należy oczyszczeniu i odkażeniu także zwierzęta wyleczone, jak również wszystkie zwierzęta, które znajdowały się w pomieszczeniu zapowietrzonym.

Od przeprowadzenia oczyszczenia i odkażenia należy odstąpić, jeżeli chodzi tylko o zwierzęta, podejrzane o zarażenie się, lub jeżeli podejrzenie zostało uznane za nieuzasadnione.

d) WĄGLIK.

§ 182. Po stwierdzeniu wąglika lub podejrzenia o tę chorobę u zwierzęcia żywego powiatowy lekarz weterynaryjny winien natychmiast zarządzić zamknięcie lub odosobnienie takiego zwierzęcia, a w razie potrzeby nawet jego strzeżenie, jak również zakazać używania mleka od krów chorych i podejrzanych o wąglik.

§ 184. Do oprzątania zwierząt, chorych na wąglik i podejrzanych o tę chorobę, można posługiwać się jedynie osobami, nie mającymi żadnej styczności z innymi zwierzętami. Dla takich zwierząt muszą być przeznaczone oddzielne sprzęty i naczynia.

Zgodnie z odpowiednimi przepisami sanitarnymi osobom, mającym zdarcia naskórka, rany lub wrzody na rękach, twarzy, głowie lub innych nieokrytych częściach ciała, bezwzględnie nie wolno oprzątać i pielęgnować zwierząt, chorych i podejrzanych o wąglik.

§ 185. Do pomieszczeń, w których znajdują się zwierzęta, chore na wąglik lub podejrzane o tę chorobę, wstęp osobom postronnym jest zakazany, z wyjątkiem posiadacza, lekarzy weterynaryjnych i osób, którym zostało powierzone oprzątanie tych zwierząt i opieka nad nimi.

Dostęp do wyżej wspomnianych pomieszczeń bez obuwia jest bezwzględnie zakazany.

§ 186. Użytkowanie i wprowadzanie w obrót mleka oraz przetworów mlecznych, pochodzących ze zwierząt, chorych na wąglik lub podejrzanych o tę chorobę, — jest zakazane.

§ 187. Ubój lub jakikolwiek inny sposób zabicia zwierząt, chorych na wąglik lub podejrzanych o tę chorobę, jest zakazany.

Zwierzęta, podejrzane o zarażenie się wąglikiem, wolno poddawać ubojowi tylko za zezwoleniem starosty.

§ 188. Operacje krwawe na zwierzętach, chorych i podejrzanych o wąglik, wolno wykonywać tylko lekarzom weterynaryjnym. Zwierzę, przeznaczone do operacji, winno być odosobnione od innych zwierząt, wrażliwych na wąglik, a sama operacja — wykonana z zachowaniem ostrożności, uniemożliwiającej rozlanie się krwi, którą należy usunąć w sposób nieszkodliwy (§ 5 załącznika Nr. 6 i § 14 załącznika Nr. 2).

§ 190. Zwłoki zwierząt, dotkniętych wąglikiem lub podejrzanych o tę chorobę, aż do przybycia powiatowego lekarza weterynaryjnego zachować należy w całości w miejscu odosobnionym i przykryć cienką warstwą ziemi — celem zabezpieczenia ich od dostępu ludzi oraz od psów, wilków, much itp.

§ 191. Zdejmowanie skór ze zwłok zwierząt, dotkniętych wąglikiem lub podejrzanych o tę chorobę, jest zakazane. Zwłoki takie winny być jak najrychlej nieszkodliwie usunięte wraz ze skórą, sierścią, włosami, wełną, rogami, kopytami, racicami i odpadkami w sposób, przepisany w załączniku Nr. 6.

§ 192. Do przewożenia zwłok — celem dokonania sekcji lub nieszkodliwego usunięcia — mogą być używane tylko szczelne wozy lub inne środki przewozowe, uniemożliwiające wyciekanie krwi, wydalin i wydzielin. W celu uniemożliwienia odpływów podczas przewozu naturalne otwory zwłok winny być możliwie szczelnie zatkane wełną, szmatami itp.

§ 193. Zwierzęta, wrażliwe na wąglik, znajdujące się w pomieszczeniach (pastwiskach itp.), w których zabito lub poddano ubojowi zwierzę, dotknięte wąglikiem, lub w których stwierdzono kilka wypadków wąglika, — podlegają obserwacji aż do wygaśnięcia zarazy.

Wyprowadzanie (wypędzanie, wywożenie) takich zwierząt z pomieszczeń (pastwisk) jest zakazane.

Starosta może zezwolić na wyprowadzenie takich zwierząt na natychmiastowy ubój, jeżeli zwierzęta te zostaną przed wyprowadzeniem zbadane przez powiatowego lekarza weterynaryjnego i uznane za niepodejrzane. Po uboju takie zwierzęta mają być zbadane przez lekarza weterynaryjnego. O wydanym zezwoleniu starosta zawiadomi zarząd rzeźni, a jeżeli zwierzęta mają być wywiezione do innego powiatu, — również starostę właściwego powiatu, który zarządzi co należy.

§ 194. Dla zwierząt, wrażliwych na wąglik, starosta może zakazać używania pastwisk, studzien, miejsc pojenia i pławienia, co do których — według ustalonych okoliczności — przypuszczać należy, że są źródłami wąglika.

§ 195. Wojewoda może zarządzić szczepienie zwierząt, wrażliwych na wąglik, w zagrodach, miejscowościach lub na pastwiskach, w których wypadki wąglika stosunkowo częściej się powtarzają, jeżeli środki, wymienione w §§ 183—194, nie wystarczają do stłumienia zarazy.

Szczepienia przeciw wąglikowi, niezarządzone przez władzę, mogą być wykonywane jedynie za uprzednim zezwoleniem wojewody.

Minister Rolnictwa wskaże w każdym wypadku rodzaj i sposób szczepienia, które ma być zastosowane.

Zwierzęta, zaszczepione żywymi zarazkami wąglika, podlegają 8-dniowej obserwacji, licząc od dnia szczepienia. W czasie obserwacji stosuje się przepisy § 193.

§ 196. Podczas trwania wąglika, jak również przed uznaniem zarazy za wygasłą — należy uskutecznić oczyszczenie i odkażenie według zarządzenia powiatowego lekarza weterynaryjnego, stosownie do przepisów §§ 5, 9 i 14 załącznika Nr. 2.

§ 198. Do zwłok padłej lub zabitej zwierzyny, dotkniętej wąglikiem, mają zastosowanie przepisy §§ 183, 184, 190—192.

e) SZELESTNICA.

§ 199. Do szelestnicy mają zastosowanie przepisy §§ 182, 184 ust. 1, 185 ust. 1, 187—193, 195—197.

§ 200. Do zwłok padłej lub zabitej zwierzyny, dotkniętej szelestnicą, stosować należy przepisy §§ 190—192.

f) ZARAZA DZICZYZNY I BYDŁA ROGATEGO.

§ 201. Do zarazy dziczyzny i bydła rogatego mają zastosowanie przepisy §§ 182, 184 ust. 1, 185 ust. 1, 187—193, 195—197 i 199 ust. 2, 3 i 4.

§ 202. Do zwłok padłej lub zabitej zwierzyny, dotkniętej zarazą dziczyzny i bydła rogatego, stosować należy przepisy §§ 190—192.

g) GRUŹLICA BYDŁA ROGATEGO W POSTACI OTWARTEJ.

§ 203. Po stwierdzeniu podejrzenia o gruźlicę otwartą bydła rogatego winno być zbadane całe pogłowie bydła rogatego podejrzanej zagrody. Badanie to w oborach podlegających dobrowolnemu tłumieniu gruźlicy przeprowadza lekarz weterynaryjny, upoważniony przez związek, utworzony przez towarzystwa rolnicze, instytucje społeczne i samorządowe w celu dobrowolnego tłumienia gruźlicy bydła rogatego (załącznik Nr. 5), a w oborach, które dobrowolnemu tłumieniu gruźlicy nie podlegają, — powiatowy lekarz weterynaryjny. Starosta winien jednak zarządzić także zbadanie bydła rogatego przez powiatowego lekarza weterynaryjnego również w oborach, podlegających dobrowolnemu tłumieniu gruźlicy, jeżeli w przeciągu 14 dni po stwierdzeniu wypadku podejrzenia o gruźlicę otwartą nie otrzyma sprawozdania o wyniku badania całego pogłowia.

Od badania i dalszych dochodzeń należy odstąpić, jeżeli gruźlica lub jej podejrzenie zostanie stwierdzone na targowisku, w czasie prowadzenia (pędzenia, przewożenia) zwierzęcia lub też po jego padnięciu lub uboju.

§ 204. Zwierzęta, chore na gruźlicę otwartą jak również w wysokim stopniu podejrzane o tę chorobę, należy odosobnić i oznakować w sposób, zarządzony przez Ministra Rolnictwa.

§205. Starosta winien zarządzić zabicie krowy, u której na podstawie badania rozpoznawczego i klinicznego zostanie stwierdzona gruźlica otwarta wymienia, jak również — zabicie krowy, w wysokim stopniu podejrzanej o otwartą gruźlicę wymienia z następującymi objawami klinicznymi (załącznik Nr. 5 rozdział II pkt.

2 lit. b), chociażby dwukrotne badanie rozpoznawcze dało wynik ujemny.

Starosta winien również zarządzić zabicie bydła rogatego, u którego na podstawie badania klinicznego i rozpoznawczego zostanie stwierdzona otwarta gruźlica płuc, macicy lub jelit, jeżeli zwierzę należy do obory, podlegającej dobrowolnemu tłumieniu gruźlicy na podstawie regulaminu, zatwierdzonego przez wojewodę (załącznik Nr. 5 rozdział I), jak również bydła rogatego, w wysokim stopniu podejrzanego o otwartą gruźlicę płuc, macicy lub jelit, należącego do takiej obory, jeżeli — pomimo dwukrotnego ujemnego wyniku badania rozpoznawczego — przy ponownym badaniu klinicznym zwierzę w dalszym ciągu okazuje się w wysokim stopniu podejrzane o otwartą gruźlicę (załącznik Nr. 5 rozdział II pkt. 2, lit. a, c i d).

Zabicie z urzędu nie ma zastosowania do bydła opasowego.

Załącznik Nr. 5 pominięto.

§ 209. Posiadaczowi wolno poddać ubojowi zwierzę, chore na gruźlicę otwartą lub w wysokim stopniu podejrzane o tę chorobę, pod warunkiem, że zawiadomi o tym uprzednio starostę, który zarządzi zbadanie tego zwierzęcia po uboju lub zawiadomi w tym celu strostę powiatu, na którego obszarze zwierzę takie ma być poddane ubojowi.

§ 210. Co do zwierzęcia chorego na gruźlicę otwartą i w wysokim stopniu podejrzanego o tę chorobę, mają być przestrzegane postanowienia następujące:

a) zmiana miejsca postoju zwierzęcia dozwolona jest tylko za zezwoleniem starosty; używanie dla zwierząt chorych, podejrzanych i niepodejrzanych wspólnych urządzeń do dojenia i pojenia jest wzbronione;
b) mleko krów, dotkniętych otwartą gruźlicą wymienia i w wysokim stopniu podejrzanych o gruźlicę otwartą wymienia, winno być natychmiast po udoju zniszczone.

Od krów, dotkniętych gruźlicą otwartą w innych postaciach, jako też w wysokim stopniu podejrzanych o otwartą gruźlicę w takich postaciach, nie wolno użytkować mleka lub dopuszczać go do obrotu przed dostatecznym wyjałowieniem.

Naczynia, używane do mleka, należy po każdorazowym użyciu oczyścić i odkazić według przepisów § 6 p. 10 i 11 załącznika Nr. 2.

§ 211. Bydło rogate, u którego zostanie stwierdzone w wysokim stopniu podejrzenie o gruźlicę otwartą podczas prowadzenia (pędzenia, przewożenia), powiatowy lekarz weterynaryjny winien zatrzymać i odosobnić, jeżeli posiadacz nie podda zwierząt natychmiastowemu ubojowi.

§ 212. Co do zwierząt, u których nie stwierdzono gruźlicy otwartej ani też podejrzenia w wysokim stopniu o gruźlicę otwartą, lecz które wzbudzają tylko podejrzenie o gruźlicę otwartą (załącznik Nr. 5, rozdział II pkt. 1), aż do uchylenia podejrzenia lub zabicia zwierzęcia, mają być przestrzegane postanowienia następujące:

a) zmiana miejsca postoju zwierząt dozwolona jest tylko za zezwoleniem starosty,
b) mleko może być dopuszczane do obrotu lub zużytkowane we własnym gospodarstwie dopiero po dostatecznym wyjałowieniu,
c) o zamierzonym poddaniu ubojowi jak również o pojawieniu się podejrzanych objawów chorobowych na wymieniu posiadacz winien zawiadomić starostę i w tym ostatnim wypadku z mlekiem postąpić według przepisów § 210 lit. b.

§ 213. W razie nieprzestrzegania zarządzeń, wydanych na podstawie §§ 204, 210 i 212, starosta może zarządzić zabicie zwierzęcia, chorego lub podejrzanego o gruźlicę otwartą.

§ 214. Podczas trwania gruźlicy otwartej winno być przeprowadzone oczyszczenie i odkażenie stanowisk zwierząt chorych i podejrzanych oraz nawozu, narzędzi i przedmiotów, które miały styczność ze zwierzętami chorymi i podejrzanymi, stosownie do przepisów § 16 ust. 1 i 2 załącznika Nr. 2, a przed uznaniem gruźlicy za wygasłą należy uskutecznić ostateczne odkażenie — stosownie do przepisów § 16 ust. 3 — według zarządzenia powiatowego lekarza weterynaryjnego, upoważnionego przez związek (§ 203).

§ 215-a. Wojewoda za zgodą Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych może zarządzić na oznaczonym obszarze badanie bydła rogatego z zastosowaniem środków, mających na celu rozpoznanie gruźlicy.

Wykonanie powyższych czynności może być powierzone właściwym izbom rolniczym w myśl zasad załącznika Nr. 5.

Stosowanie określonych wyżej środków, niezarządzonych przez władze, może się odbywać tylko przez lekarzy weterynaryjnych, którzy są obowiązani w każdym wypadku zawiadomić o tym uprzednio właściwego starostę, następnie zaś przesłać wykaz wyników wraz z opisem zwierząt, do których środki te były stosowane.

h) NOSACIZNA ZWIERZĄT JEDNOKOPYTKOWYCH.

§ 218 (ust. 2). Do oprzątania koni chorych lub podejrzanych o nosaciznę należy wyznaczyć osobną obsługę, której nie wolno oprzątać innych koni oraz sypiać w stajniach, w których znajdują się konie, chore na nosaciznę lub podejrzane o tę chorobę.

Zgodnie z odpowiednimi przepisami sanitarnymi osoby, mające na rękach, twarzy, głowie lub innych nieokrytych częściach ciała zdarcia naskórka, rany lub wrzody, nie mogą być dopusz-

czane do oprzątania lub pielęgnowania koni chorych lub podejrzanych o nosaciznę.

§ 219. Niezwłocznie po ukończeniu badania i dochodzeń powiatowy lekarz weterynaryjny winien sporządzić spis wszystkich koni chorych, podejrzanych o nosaciznę i o zarażenie się nią, zarządzić tymczasowe odosobnienie i zamknięcie koni, dotkniętych nosacizną i podejrzanych o nosaciznę, oraz odosobnienie koni, podejrzanych o zarażenie się.

§ 222. Zwierząt, chorych i podejrzanych o nosaciznę, nie wolno poddawać ubojowi.

Zwłoki zwierząt, dotkniętych nosacizną lub podejrzanych o tę chorobę, winny być nieszkodliwie usunięte w sposób, wskazany w załączniku Nr 6. Zdejmowanie skór z takich zwierząt jest zakazane.

§ 223. Jeżeli koń, poddany zamknięciu lub odosobnieniu, zostanie spotkany poza obrębem wyznaczonym (§§ 226, 229 i 237—239), starosta może zarządzić zabicie tego konia.

§ 224. Jeżeli przypuszczać należy, że na pewnym obszarze nosacizna znacznie się rozszerzyła, wojewoda może za zgodą Ministra Rolnictwa zarządzić badanie kliniczne i rozpoznawcze koni w zagrożonym i przez siebie określonym obszarze.

§ 225. Przepisy §§ 216 — 224 i 226 — 243 mają zastosowanie również do osłów, mułów i osło-mułów.

§ 226. Konie, dotknięte nosacizną, podlegają zamknięciu i odosobnieniu w stajni (pomieszczeniu), do której nie wolno wprowadzać innych koni.

Sprzętów i przedmiotów, używanych do oprzątania i żywienia koni, dotkniętych nosacizną, nie wolno usuwać (wynosić) z miejsca zamknięcia przed ich gruntownym oczyszczeniem i odkażeniem według przepisów § 17 ust. 1 i 2 załącznika Nr 2.

§ 227. Przy głównych wejściach do zagrody zapowietrzonej nosacizną należy umieścić tablice z wyraźnym i trwałym napisem „Nosacizna koni“. Także tablica winna być umieszczona na drzwiach zapowietrzonej stajni (pomieszczenia).

§ 228. Starosta winien zarządzić natychmiastowe zabicie koni, u których nosacizna została urzędowo stwierdzona.

Zabicie takich koni winno być dokonane w zakładach utylizacyjnych, rakarniach lub na grzebowiskach, a w razie ich braku — w miejscach, wyznaczonych przez gminę i uznanych za odpowiednie przez powiatowego lekarza weterynaryjnego. Podczas prowadzenia (pędzenia, przewożenia) na miejsca zabicia należy dopilnować, aby konie chore nie zetknęły się z innymi końmi.

§ 229. Starosta winien zarządzić zamknięcie i odosobnienie w stajni (pomieszczeniu) koni, podejrzanych o nosaciznę.

Powiatowy lekarz weterynaryjny winien bezzwłocznie przeprowadzić co do takich koni postępowanie rozpoznawcze w sposób, wskazany w załączniku Nr 4.

Zał. Nr 4 pominięto.

§ 230. Starosta winien zarządzić zabicie konia, podejrzanego o nosaciznę, jeżeli na podstawie stwierdzonych objawów klinicznych — łącznie z wynikami przeprowadzonych badań rozpoznawczych — podejrzenie nie może być uchylone.

§ 231. Starosta może zezwolić na używanie do pracy w obrębie własnego gospodarstwa koni, podejrzanych o nosaciznę, — pod warunkiem, że konie te nie będą się stykały bezpośrednio lub pośrednio z innymi końmi i że dla tych koni nie będą używane żłoby, wiadra, inne sprzęty i t. p., służące do żywienia oprzątania innych koni.

§ 232. Sprzętów i przedmiotów, używanych do oprzątania i żywienia koni, podejrzanych o nosaciznę, nie wolno usuwać (wynosić) z miejsca zamknięcia przed ich oczyszczeniem i odkażeniem według przepisów § 17 ust. 1 i 2 załącznika Nr 2.

§ 233. O padnięciu lub zamierzonym zabiciu konia, podejrzanego o nosaciznę, posiadacz winien donieść staroście, który zarządzi bezzwłoczne przeprowadzenie sekcji. Otwieranie lub usuwanie zwłok przed urzędowym przeprowadzeniem sekcji jest wzbronione.

§ 234. Konie, uznane na podstawie wyników dochodzeń (§ 216) za podejrzane o zarażenie się, podlegają odosobnieniu i obserwacji. Powiatowy lekarz weterynaryjny winien bezzwłocznie przeprowadzić co do takich koni postępowanie rozpoznawcze w sposób, wskazany w załączniku Nr 4.

§ 235. Do pomieszczeń, w których znajdują się konie podejrzane o zarażenie się, nie wolno wprowadzać innych koni. Starosta może na to zezwolić pod warunkiem, że posiadacz na piśmie zrzeknie się prawa do odszkodowania na wypadek urzędowego zabicia wprowadzonych koni z powodu nosacizny oraz że konie te będą traktowane jako podejrzane o zarażenie się i poddane postępowaniu rozpoznawczemu.

§ 236. Wojewoda może zarządzić zabicie koni, podejrzanych o zarażenie się, jeżeli jest niezbędne śpieszne stłumienie zarazy.

§ 237. Konie, podejrzane o zarażenie się, wolno używać do pracy w obrębie miejscowości — pod warunkiem, że nie będą się stykały bezpośrednio lub pośrednio z innymi końmi, że dla tych koni nie będą używane żłoby, wiadra lub inne sprzęty, służące do żywienia, pojenia lub oprzątania innych koni, oraz, że konie te nie będą używane do pracy razem z końmi niepodejrzanymi i że nie będą wprowadzane do stajni (pomieszczeń), w których znajdują się konie niepodejrzane.

§ 238. Używanie poza obrębem miejscowości koni, podejrzanych o zarażenie się, wymaga zezwolenia starosty — przy zachowaniu środków ostrożności, podanych w paragrafie poprzednim.

§ 239. Koni, podejrzanych o zarażenie się, podlegających odosobnieniu w oznaczonym pomieszczeniu (stajni), nie wolno umieszczać w innym miejscu (stajni) bez zezwolenia starosty.

§ 240. O padnięciu lub zamierzonym zabiciu konia, podejrzanego o zarażenie się, posiadacz winien donieść staroście, który zarządzi bezzwłoczne przeprowadzenie sekcji. Otwieranie lub usuwanie zwłok takich koni przed urzędowym przeprowadzeniem sekcji jest wzbronione.

§ 241. Podczas trwania zarazy stanowisko, z którego koń, dotknięty nosacizną lub podejrzany o nosaciznę, został usunięty, należy poddać oczyszczeniu i odkażeniu stosownie do §§ 5, 9 i 17 p. 1 i 2 załącznika Nr 2 — według zarządzenia powiatowego lekarza weterynaryjnego.

Odkażeniu podlega nawóz, jak również wszelkie sprzęty i przedmioty, które były w bezpośrednim lub pośrednim zetknięciu ze zwierzętami, chorymi lub podejrzanymi o nosaciznę.

Przed uznaniem nosacizny za wygasłą winno być przeprowadzone gruntowne oczyszczenie i odkażenie stajni lub części stajni, jak również nawozu i wszystkich przedmiotów, które były w bezpośrednim lub pośrednim zetknięciu z tymi zwierzętami, według zarządzenia powiatowego lekarza weterynaryjnego — stosownie do przepisów §§ 5, 9 i 17 p. 3 i 4 załącznika Nr 2.

Osoby, mające na rękach, twarzy, głowie lub innych nieokrytych częściach ciała zdarcie naskórka, rany lub wrzody, nie mogą być zatrudniane przy przeprowadzaniu oczyszczenia i odkażenia.

i) OSPA OWCZA.

§ 246. Powiatowy lekarz weterynaryjny — po stwierdzeniu ospy owczej lub podejrzenia o tę chorobę — zarządzi natychmiast tymczasowe zamknięcie i odosobnienie owiec, chorych i podejrzanych o chorobę, w owczarni lub innym pomieszczeniu, a w razie potrzeby — nawet strzeżenie takich owiec.

§ 247. Po stwierdzeniu pierwszego wypadku ospy owczej w miejscowości, dotychczas wolnej od tej choroby, starosta zarządzi zbadanie przez powiatowego lekarza weterynaryjnego wszystkich owiec w całej miejscowości lub jej części, a w razie większego niebezpieczeństwa również wszystkich owiec w sąsiednich i dalszych miejscowościach.

§ 249. Do zagrody (pastwiska), w której znajdują się owce, dotknięte ospą owczą lub podejrzane o tę chorobę, mają zastosowanie przepisy §§ 250—264.

§ 250. Przy wejściach do zapowietrzonej zagrody (pastwiska), jak również u wejścia do zapowietrzonej owczarni lub innego pomieszczenia, gdzie znajdują się owce, chore lub podejrzane o ospę, — należy umieścić na widocznych miejscach tablice z wyraźnym i trwałym napisem „Ospa owcza".

§ 251. Wszystkie owce zagrody podlegają zamknięciu w owczarni lub innym pomieszczeniu. Owce, znajdujące się na pastwisku, winny być spędzone do zagrody i tam podlegają zamknięciu. Wyjątkowo i w razie istotnej potrzeby wojewoda może zezwolić na pozostawienie owiec na pastwisku i przepisać środki ostrożności, uniemożliwiające przeniesienie ospy z pastwiska.

§ 252. Wyprowadzanie (wypędzanie, wywożenie) owiec z zapowietrzonej zagrody (pastwiska) jest zakazane. Po stwierdzeniu przez powiatowego lekarza weterynaryjnego, że w zagrodzie wszystkie owce zostały z ospy wyleczone, starosta może zezwolić na wyprowadzenie (wypędzenie) owiec na pastwisko — pod warunkiem, że nie będą przechodziły drogami i pastwiskami, dostępnymi dla owiec z zagród niezapowietrzonych, i że na pastwisku nie będą się stykały z takimi owcami. W razie potrzeby — należy uniedostępnić dla ludzi i owiec drogi przepędu oraz pastwiska przez ich ogrodzenie.

W razie koniecznej potrzeby wojewoda może zezwolić na wypuszczanie owiec na pastwisko jeszcze przed urzędowym stwierdzeniem wyleczenia — pod warunkami, wykluczającymi możliwość przeniesienia zarazy.

§ 253. Do oprzątania i pielęgnowania owiec chorych lub podejrzanych o ospę nie wolno dopuszczać osób, które stykają się z innymi owcami.

Wstęp do owczarni, pastwiska, pomieszczenia, w którym znajdują się owce, chore lub podejrzane o ospę, bez zezwolenia starosty jest zakazany. Zakaz ten nie dotyczy posiadaczy tych owiec, lekarzy weterynaryjnych i osób, którym powierzono oprzątanie owiec i opiekę nad nimi. Osoby te przed opuszczeniem zapowietrzonej owczarni, pastwiska lub pomieszczenia winny poddać się oczyszczeniu i odkażeniu według §§ 3, 9 pkt. 12 i 18 pkt. 1 załącznika Nr 2. W tym celu przy wejściach z zagrody, pastwiska, pomieszczenia, winna być przygotowana woda, mydło, szczotka lub wiechcie oraz środki odkażające (§ 6 załącznika Nr 2).

§ 254. Wprowadzanie (wpędzanie, wwożenie) obcych owiec do zapowietrzonej zagrody (pastwiska, pomieszczenia) jest zakazane.

Na wyjątki w razie koniecznej potrzeby może zezwolić starosta.

§ 255. Psy owczarskie w czasie, gdy nie pilnują owiec, winny być trzymane na uwięzi lub prowadzone na smyczy.

§ 256. Zdejmowanie skór ze zwłok owiec, dotkniętych ospą, jest zakazane.

Zwłoki owiec, padłych na ospę, należy usunąć niezwłocznie wraz ze skórą, wełną, racicami, rogami — według przepisów załącznika Nr 6.

§ 257. Na wywóz skór i wełny, pochodzących z owiec, podejrzanych o zarażenie się, lub owiec, wyleczonych z ospy, może zezwolić starosta — pod warunkiem, że skóry zostaną całkowicie wysuszone lub będą skierowane bezpośrednio do garbarni ,a wełna zostanie zapakowana w szczelne worki.

§ 258. Wywóz paszy i słomy, o których — według zdania powiatowego lekarza weterynaryjnego — przypuszczać należy, że zawierają zarazki ospy owczej, jest zakazany. Starosta może zezwolić na wywóz słomy i paszy, które— według zdania powiatowego lekarza weterynaryjnego — nie przedstawiają niebezpieczeństwa przeniesienia ospy.

§ 259. Przedmiotów i narzędzi, używanych do oprzątania lub do strzyżenia owiec, nie wolno wynosić z zapowietrzonego pomieszczenia przed ich oczyszczeniem i odkażeniem według przepisów §§ 5, 9 i 18 p. 3 załącznika Nr 2.

Nawóz winien być pozostawiony na miejscu aż do uznania ospy za wygasłą. W razie koniecznej potrzeby wywiezienia przed wygaśnięciem zarazy nawóz winien być odkażony w sposób, przepisany w § 9 p. 1 i 18 p. 2 załącznika Nr 2.

§ 261. Ubój owiec, chorych i podejrzanych o ospę owczą, dozwolony jest tylko w zapowietrzonej zagrodzie. Starosta może zezwolić na ubój w innej zagrodzie (rzeźni) miejscowości zapowietrzonej przy zastosowaniu środków ostrożności, wskazanych przez powiatowego lekarza weterynaryjnego. Przewóz winien odbywać się na szczelnych wozach. Po uboju owce takie podlegają zbadaniu przez lekarza weterynaryjnego.

§ 262. Starosta może zezwolić na wywóz owiec, podejrzanych o zarażenie się, celem natychmiastowego uboju do rzeźni lub miejsc uboju miejscowości zapowietrzonej lub sąsiedniej lub też do dalszych rzeźni publicznych lub wywozowych.

Przewóz bezpośrednio do rzeźni (miejsc uboju), na stacje kolejowe lub przystanie wodne, jak również ze stacyj kolejowych lub przystani wodnych do rzeźni winien odbywać się na szczelnych wozach lub innych środkach przewozowych. Zatrzymywanie się z takimi owcami w innych miejscowościach, albo dopuszczanie do bezpośredniego lub pośredniego stykania się z innymi owcami — jest zakazane. W razie potrzeby — starosta może zarządzić konwojowanie takich przewozów.

Równocześnie z udzieleniem zezwolenia na wywóz koleją lub statkiem owiec, podejrzanych o zarażenie się, starosta winien powiadomić o tym zawiadowcę kolejowej stacji nadania, względnie kierownika przystani wodnej, i zarząd rzeźni, a jeżeli owce mają być skierowane do innego powiatu, — właściwego starostę, który zarządzi odpowiednie środki ostrożności, jak również zbadanie owiec po uboju przez lekarza weterynaryjnego.

Wozy, wagony i statki, którymi owce zostały przewiezione, jak również rampy, narzędzia i przedmioty, używane przy załadowaniu lub wyładowaniu, tudzież osoby, zatrudnione przy przewozie, — podlegają oczyszczeniu i odkażeniu według przepisów § 18 pkt. 3 załącznika Nr 2.

§ 263. Starosta winien zarządzić badanie owiec zapowietrzonej zagrody (pastwiska) przez powiatowego lekarza weterynaryjnego w czternastodniowych odstępach czasu, a jeżeli posiadacz doniesie, że wszystkie owce już są wyleczone, natychmiast po otrzymaniu takiego doniesienia.

§ 264. Przepisy §§ 251—263 mają zastosowanie również do owiec, wyleczonych z ospy, aż do czasu uznania ospy za wygasłą (§ 273).

§ 265. W razie stwierdzenia ospy owczej w czasie prowadzenia owiec (pędzenia, wiezienia) powiatowy lekarz weterynaryjny winien zarządzić tymczasowe ich zatrzymanie i odosobnienie, z zastosowaniem przepisów, przewidzianych w § 246.

§ 266. W razie groźniejszego szerzenia się ospy owczej lub niebezpieczeństwa przeniesienia jej na dalsze powiaty wojewoda może dla zapowietrzonej i dla sąsiednich miejscowości:

a) zarządzić umieszczenie przy drogach publicznych tablic z wyraźnym napisem „Ospa owcza. Przepęd owiec zakazany“,
b) zarządzić obserwację wszystkich owiec i uzależnić ich wywóz od zezwolenia starosty, który zezwoli tylko na wywóz w celu natychmiastowego uboju, przy zastosowaniu przepisów § 262,
c) zakazać przywozu owiec bez zezwolenia starosty, z wyjątkiem przywozu owiec do natychmiastowego uboju,
d) zakazać wyprowadzania (wypędzania, wywożenia) owiec na targi, jarmarki, pokazy, przetargi i t. p.,
e) zakazać pędzenia owiec drogami publicznymi lub uzależnić pędzenie od warunków, przewidzianych w § 252,
f) uzależnić wywóz skór owczych i wełny owczej od dopełnienia warunków, wymienionych w § 257,
g) zakazać wywożenia nawozu owczego, poza obręb miejscowości,
h) zarządzić zbadanie przez powiatowego lekarza weterynaryjnego owiec przed ich załadowaniem na stacjach kolejowych i przystaniach wodnych.

Wojewoda może upoważnić starostów do wydawania zarządzeń, wymienionych w § niniejszym.

§ 268. Co do stada owiec, wśród którego znajdują się owce, podejrzane tylko o zarażenie się,

— mają być przestrzegane przepisy, przewidziane w §§ 251—254 i 262.

Po upływie 2 tygodni, licząc od dnia, w którym owce stykały się ostatnio w owcami chorymi lub podejrzanymi o ospę, starosta winien zarządzić zbadanie stada przez powiatowego lekarza weterynaryjnego.

Jeżeli powiatowy lekarz weterynaryjny stwierdzi, że wszystkie owce są niepodejrzane o ospę, starosta winien zarządzone środki ostrożności uchylić, w przeciwnym zaś razie — zarządzić ponowne zbadanie po upływie dalszych dwóch tygodni i postępować tak dalej aż do usunięcia podejrzenia o ospę.

§ 269. Po urzędowym stwierdzeniu ospy owczej starosta zarządzi niezwłoczne przeprowadzenie szczepienia wszystkich owiec, wolnych jeszcze od zarazy w zapowietrzonym stadzie.

§ 270. Starosta zarządzi zbadanie przez powiatowego lekarza weterynaryjnego szczepionych owiec w ciągu 10 do 12 dni po szczepieniu i natychmiastowe ponowne szczepienie tych owiec, u których pierwsze szczepienie było bezskuteczne.

Owce szczepione podlegają na przeciąg trzech tygodni tym samym ograniczeniom, jak owce, dotknięte ospą owczą.

§ 271. Niezarządzone przez władze szczepienia mogą być wykonywane jedynie za uprzednim zezwoleniem wojewody i podlegają nadzorowi powiatowego lekarza weterynaryjnego.

§ 272. Owczarnie i inne pomieszczenia, w których znajdowały się owce, chore lub podejrzane o ospę owczą, jak również wszelkie narzędzia i przedmioty, które były w bezpośredniej lub pośredniej styczności z takimi owcami, — należy poddać oczyszczeniu i odkażeniu według przepisów §§ 5,9 i 18 załącznika Nr 2.

Oczyszczeniu i odkażeniu podlegają również osoby, które stykały się z owcami, chorymi i podejrzanymi o ospę owczą.

j) ZARAZA STADNICZA.

§ 276. Jeżeli według wyniku dochodzeń przypuszczać należy, że zaraza stadnicza przybrała szersze rozmiary, starosta może zarządzić śpieszne zbadanie przez powiatowego lekarza weterynaryjnego wszystkich ogierów i klaczy w miejscowości zagrożonej i sąsiednich i do ukończenia tego badania zakazać stanowienia koni w tych miejscowościach. Celem ułatwienia tych badań starosta może wyznaczyć miejsca, do których mają być sprowadzone konie do badania.

§ 278. Powiatowy lekarz weterynaryjny po stwierdzeniu zarazy stadniczej lub podejrzenia o tę chorobę winien natychmiast zarządzić odosobnienie chorych i podejrzanych o tę chorobę ogierów i klaczy oraz zakazać dopuszczania ich do stanowienia.

§ 279. Każdy pierwszy wypadek stwierdzenia zarazy stadniczej w zagrodzie starosta winien podać niezwłocznie do wiadomości publicznej w sposób stosowany w powiecie i zawiadomić o tym kierownika właściwego państwowego zakładu chowu koni, jak również dowództwo okręgu korpusu oraz komendę miejscowego garnizonu.

§ 280. Koni, dotkniętych zarazą stadniczą nie wolno dopuszczać do stanowienia.

§ 281. Wojewoda zarządzi:

a) oznakowanie w sposób przez siebie wskazany koni, dotkniętych zarazą stadniczą,

b) wytrzebienie ogierów:

1) u których urzędowo stwierdzono zarazę stadniczą,

2) co do których udowodniono, że od nich zaraziły się klacze,

3) które stanowiły klacze, chore na zarazę stadniczą.

Wytrzebienie takich ogierów może być dokonane tylko przez powiatowego lekarza weterynaryjnego.

§ 282. Wojewoda może zarządzić zabicie klaczy chorych, a Minister Rolnictwa i Reform Rolnych klaczy podejrzanych o chorobę, albo też — wzamian zabicia, wywłaszczenie tych zwierząt za odszkodowaniem.....

§ 283. Co do koni, dotkniętych zarazą stadniczą, jak również koni, podejrzanych o tę chorobę, mają być przestrzegane postanowienia następujące:

1) chorych i podejrzanych o zarazę stadniczą ogierów nie wolno trzymać w jednym pomieszczeniu z klaczami nie podejrzanymi. chorych i podejrzanych o zarazę stadniczą klaczy — z ogierami niepodejrzanymi,

2) przeprowadzanie (przewożenie) chorych podejrzanych o zarazę stadniczą koni do innej zagrody lub miejscowości wymaga zezwolenia starosty, który zawiadomi o tym właściwego starostę, jeżeli konie mają być przeprowadzone do innego powiatu.

§ 284. Do czasu stwierdzenia przez powiatowego lekarza weterynaryjnego, że podejrzenie jest nieuzasadnione, należy uznać za podejrzane o zarażenie się zarazą stadniczą:

a) klacze, stanowione przez ogiery, chore lub podejrzane o zarazę stadniczą;

b) ogiery, które stanowiły klacze, chore lub podejrzane o zarazę stadniczą —

choćby klacze, względnie ogiery (lit. a i b) nie okazywały jeszcze żadnych objawów, wzbudzających podejrzenie o zarazę stadniczą.

Co do koni, podejrzanych o zarażenie się, mają być przestrzegane postanowienia następujące:

1) ogierów i klaczy nie wolno dopuszczać do stanowienia;

2) ogiery i klacze podlegają urzędowemu badaniu przez powiatowego lekarza weterynaryjnego w dwutygodniowych odstępach czasu; c

lem ułatwienia badania starosta może wyznaczyć miejsce, do którego takie konie mają być sprowadzone do zbadania;

3) ogierów i klaczy nie wolno przeprowadzać (przewozić) do innej zagrody lub miejscowości bez zezwolenia starosty, który zawiadomi uprzednio właściwego starostę, jeżeli konie takie mają być przewiezione do innego powiatu;

4) ogierów i klaczy nie wolno trzymać razem w jednym pomieszczeniu, jak również takich ogierów z niepodejrzanymi klaczami, a klaczy— z niepodejrzanymi ogierami;

5) trzebienie ogierów może być dokonywane tylko przez lekarzy weterynaryjnych.

§ 285. Posiadacz koni, podejrzanych o zarażenie się, winien o wystąpieniu objawów, wzbudzających podejrzenie o zarazę stadniczą (zmiany w narządach płciowych, talarowate obrzmienie skóry, porażenie lub bezwład kończyn, zadu, warg, znaczne pogorszenie się stanu odżywienia), natychmiast powiadomić starostę, który zarządzi niezwłocznie zbadanie koni przez powiatowego lekarza weterynarynjego.

§ 286. W razie groźnego niebezpieczeństwa zarazy stadniczej starosta może dopuszczanie do stanowienia koni, pochodzących ze ściśle przez siebie określonego obszaru zagrożonego, uzależnić od dostarczenia przez posiadacza świadectwa, stwierdzającego, że konie zostały zbadane przez powiatowego lekarza weterynaryjnego i uznane za niepodejrzane. Świadectwo takie ma ważność na okres 8 dni.

§ 287. W razie groźniejszego niebezpieczeństwa zarazy stadniczej wojewoda może zarządzić zbadanie przez powiatowego lekarza weterynaryjnego wszystkich ogierów i klaczy na ściśle przez siebie określonym i podanym do wiadomości publicznej obszarze zagrożonym oraz prowadzenie rejestracji stanowienia, jako też zakazać oprowadzania ogierów celem stanowienia.

§ 288. Oczyszczenie i odkażenie przeprowadza się według przepisów § 19 załącznika Nr 2.

k) OTRĘT KONI I BYDŁA ROGATEGO.

§ 291. Bydła rogatego i koni, chorych na otręt i podejrzanych o tę chorobę oraz podejrzanych o zarażenie się, nie wolno dopuszczać do stanowienia, dopóki przez powiatowego lekarza weterynaryjnego nie zostanie ustalone, że zwierzęta te są całkowicie wyleczone lub że podejrzenie jest nieuzasadnione.

§ 292. Wyprowadzanie (wypędzanie, wywożenie) zwierząt, chorych i podejrzanych o otręt, do innej zagrody lub miejscowości dozwolone jest tylko za zezwoleniem starosty, który zawiadamia uprzednio właściwego starostę, jeżeli zwierzęta mają być wywiezione do innego powiatu.

§ 293. Oczyszczenie i odkażenie przeprowadza się według przepisów § 19 załącznika Nr 2.

l) ŚWIERZBA ZWIERZĄT JEDNOKOPYTOWYCH I OWIEC.

§ 297. Po urzędowym stwierdzeniu świerzbu u zwierząt jednokopytowych lub owiec powiatowy lekarz weterynaryjny powinien zarządzić środki ostrożności w celu umiejscowienia świerzbu, a mianowicie odosobnić zapowietrzone stado lub zwierzęta jednokopytowe i zawiadomić o tym władzę gminną, która dopilnuje wykonania zarządzeń tymczasowych.

§ 299. Starosta może zarządzić badanie wszystkich owiec w miejscowości zapowietrzonej oraz w sąsiednich i dalszych miejscowości, jeżeli z wyników dochodzeń można przypuszczać, że nie wszystkie wypadki świerzbu zostały ujawnione.

Starosta winien zarządzić co najmniej dwukrotne badanie owiec w ciągu roku w miejscowościach, w których od dłuższego czasu panuje świerzb owiec.

§ 301. Posiadacz zwierząt jednokopytowych i owiec, wśród których urzędowo stwierdzono świerzb, winien poddać leczeniu chore zwierzęta jednokopytowe jak również wszystkie owce zapowietrzonego stada.

Posiadaczowi służy prawo wyboru sposobu leczenia. Posiadacz może zabić zwierzęta chore.

Jeżeli po upływie 3 miesięcy od czasu stwierdzenia świerzbu owce nie zostaną wyleczone, starosta wyznaczy sposób leczenia. Wyznaczone leczenie zasadniczo winno polegać na stosowaniu kąpieli; w razie jednak nieodpowiedniej do tego pory roku lub innych uzasadnionych przyczyn starosta może zezwolić na inny sposób leczenia; skoro tylko warunki na to pozwolą, należy stosować kąpiel.

§ 302. Równocześnie z leczeniem należy przeprowadzać — według przepisów § 20 załącznika Nr 2 — oczyszczanie i odkażanie pomieszczeń, stajen, owczarni i t. p., w których znajdują się zwierzęta, dotknięte świerzbem, wszelkich narzędzi i przedmiotów, które były w bezpośredniej lub pośredniej styczności ze zwierzętami chorymi, oraz osób, zatrudnionych przy leczeniu.

§ 303. Posiadacz winien donieść staroście o ukończeniu leczenia, załączając przy tym poświadczenie lekarza weterynaryjnego o ukończeniu leczenia. Jeżeli zwierzęta leczone były przez powiatowego lekarza weterynaryjnego, dołączenie takiego poświadczenia jest zbędne. Starosta po otrzymaniu zgłoszenia zarządzi zbadanie zwierząt na miejscu przez powiatowego lekarza weterynaryjnego.

W wypadkach, gdy powiatowy lekarz weterynaryjny stwierdzi, że zwierzęta nie zostały zupełnie wyleczone, starosta zarządzi dalsze leczenie, podczas którego należy również przeprowadzać ponowne oczyszczanie i odkażanie.

Jeżeli po upływie 3 miesięcy od stwierdzenia świerzbu wśród owiec posiadacz nie doniesie o

ukończeniu leczenia, starosta zarządzi zbadanie chorego stada przez powiatowego lekarza weterynaryjnego.

§ 304. Jeżeli zwierzęta jednokopytowe nie zostaną wyleczone w ciągu 2 miesięcy, a owce w ciągu 4 miesięcy po stwierdzeniu świerzbu, starosta może zarządzić zamknięcie w stajni zwierząt jednokopytowych, względnie zamknięcie całego zapowietrzonego stada owiec w owczarni lub innym pomieszczeniu. Do zamkniętej owczarni nie wolno wprowadzać innych owiec.

W większych miastach starosta może zarządzić zamknięcie zwierząt jednokopytowych natychmiast po stwierdzeniu świerzbu, — aż do czasu ich wyleczenia.

§ 305. Zwierzęta jednokopytowe, dotknięte świerzbem i podejrzane o tę chorobę, jak również stado, w którym znajdują się owce chore lub podejrzane o świerzb, należy trzymać w odosobnieniu — aż do czasu uchylenia wydanych zarządzeń.

Umieszczanie takich zwierząt w innych stajniach, owczarniach lub miejscach, gdzie zwierzęta te mogłyby się stykać z obcymi zwierzętami jednokopytowymi lub owcami, — jest wzbronione.

Starosta może zezwolić na wypędzenie stada, dotkniętego świerzbem, na pastwisko — pod warunkiem, że owce tego stada ani w drodze, ani na pastwisku nie będą się stykały z owcami innych stad.

W razie potrzeby — na zarządzenie starosty posiadacz winien odgrodzić pastwisko, używane przez zarażone stado, od pastwisk stad zdrowych.

§ 306. Starosta może zakazać na przeciąg 2 miesięcy wypuszczania niepodejrzanych owiec na pastwiska, na których pasły się przed tym owce, dotknięte świerzbem.

§ 307. Zwierzęta jednokopytowe, dotknięte świerzbem i podejrzane o tę chorobę, mogą być używane do pracy jedynie w obrębie miejscowości zapowietrzonej.

Starosta może zezwolić na używanie chorych i podejrzanych zwierząt jednokopytowych do pracy poza obrębem miejscowości zapowietrzonej, jeżeli powiatowy lekarz weterynaryjny stwierdzi, że leczenie jest ukończone, chociażby zwierzę okazywało jeszcze oznaki przebytej choroby.

§ 308. Starosta może zezwolić na wyprowadzanie (wypędzanie, wywożenie) zwierząt jednokopytowych oraz owiec ze stada, dotkniętego świerzbem, na natychmiastowy ubój:

a) do rzeźni (miejsca uboju) zapowietrzonej lub sąsiedniej miejscowości,
b) do stacyj kolejowych lub do przystani wodnych w celu skierowania ich do bardziej odległych rzeźni publicznych lub wywozowych.

Przewóz owiec bezpośrednio do rzeźni (miejsc uboju), do stacyj kolejowych lub przystani wodnych, jak również ze stacyj kolejowych lub przystani wodnych do rzeźni, winien odbywać się na szczelnych wozach lub niemniej szczelnych innych środkach przewozowych. Zatrzymywanie się z takimi zwierzętami w innych miejscowościach, czy też dopuszczenie do stykania się pośredniego lub bezpośredniego z innymi owcami lub zwierzętami jednokopytowymi jest zakazane.

Równocześnie z udzieleniem zezwolenia starosta powiadomi o tym zawiadowcę kolejowej stacji nadania lub kierownika przystani wodnej, jak również zarząd rzeźni ,a jeżeli zwierzęta mają być skierowane do innego powiatu, — również właściwego starostę, który zarządzi odpowiednie środki ostrożności.

Wozy, wagony i statki, którymi zwierzęta przewieziono, jak również rampy, narzędzia i przedmioty, używane przy załadowaniu lub wyładowaniu, tudzież osoby, zatrudnione przy przewozie, podlegają oczyszczeniu i odkażeniu według przepisów § 20 załącznika Nr 2.

§ 309. Skóry zwierząt zabitych i padłych, dotkniętych świerzbem, wolno dopuszczać do obrotu dopiero po zupełnym wysuszeniu, o ile nie zostaną skierowane bezpośrednio do garbarni.

Wełnę owiec, należących do stada, dotkniętego świerzbem lub podejrzanego o tę chorobę,— wolno wywozić (wynosić) po zapakowaniu jej w szczelne worki.

Osoby, zatrudnione przy oprzątaniu, strzyżeniu i leczeniu zwierząt chorych i podejrzanych, winny przed opuszczeniem zapowietrzonych pomieszczeń poddać się dokładnemu oczyszczeniu i odkażeniu według przepisów § 20 załącznika Nr 2.

Oczyszczeniu i odkażeniu podlega również odzież i obuwie, jak również wszystkie narzędzia i przedmioty (uprząż, naczynia i t. p.), używane dla zwierząt chorych.

§ 310. W razie stwierdzenia świerzbu lub podejrzenia o tę chorobę podczas prowadzenia (pędzenia, przewożenia) zwierząt na targach, pokazach, przetargach, w stajniach zajezdnych i t. p.), o ile posiadacz nie zgodzi się na natychmiastowe zabicie zwierząt, — starosta winien zarządzić odosobnienie i leczenie przez lekarza weterynaryjnego zwierząt jednokopytowych chorych oraz wszystkich owiec, należących do stada, dotkniętego świerzbem.

Po wyleczeniu świerzbu starosta zezwoli na przewóz takich zwierząt do innej miejscowości, gdzie zwierzęta podlegać winny dalszej obserwacji do czasu uznania świerzbu za wygasły (§ 312 pkt. b).

Starosta może zezwolić na przewóz zatrzymanych zwierząt jeszcze przed ukończeniem ich leczenia przy zastosowaniu środków ostrożności przewidzianych w § 308. Na miejscu przezna-

czenia zwierzęta podlegają w dalszym ciągu leczeniu i co do nich mają być przestrzegane przepisy §§ 301—309.

§ 311. Podczas leczenia zwierząt (§ 301) należy poddać oczyszczeniu i odkażeniu według przepisów § 20 załącznika Nr 2 pomieszczenia, jak również wszystkie narzędzia i przedmioty oraz osoby, które miały styczność ze zwierzętami chorymi.

Ostateczne oczyszczenie i odkażenie winno być wykonane według zarządzenia powiatowego lekarza weterynaryjnego, zgodnie z przepisami § 20 załącznika Nr 2.

m.) WŚCIEKLIZNA.

§ 314. Za podejrzane o zarażenie się wścieklizną, należy uważać psy i koty nawet wówczas, gdy można tylko przypuszczać, że się zetknęły ze zwierzętami, chorymi lub podejrzanymi o wściekliznę.

§ 315. Osoba, władająca psem lub kotem chorym lub podejrzanym o wściekliznę, winna odosobnić go zupełnie od ludzi i zwierząt, jak również donieść o tym najbliższemu posterunkowi policji lub bezpośrednio staroście.

§ 322. Starosta nakaże natychmiast zabić wszystkie psy i koty, u których urzędowo stwierdzono wściekliznę lub podejrzenie o wściekliznę, jak również wszystkie psy i koty, podejrzane o zarażenie się wścieklizną (§§ 314, 316 i 330).

Wyjątkowo starosta może — za zgodą wojewody — odstąpić od nakazu zabicia psa, podejrzanego o zarażenie się, — pod warunkiem, że pies będzie podlegał zamknięciu i obserwacji na przeciąg trzech miesięcy. Psa takiego należy trzymać na uwięzi, a w razie prowadzenia zaopatrzyć go w bezpieczny kaganiec i trzymać na smyczy.

§ 323. Jeżeli pies, podejrzany o wściekliznę, skaleczył człowieka, starosta — o ile to nie jest połączone z niebezpieczeństwem dla ludzi i zwierząt — odstąpi od zabicia psa i zarządzi jego zamknięcie oraz zbadanie przez powiatowego lekarza weterynaryjnego w 8 dni po stwierdzeniu podejrzenia o wściekliznę. Jeżeli badanie to nie da pewnych wyników, pies podlega w dalszym ciągu zamknięciu i ponownemu badaniu przez powiatowego lekarza weterynaryjnego po upływie dalszych 8 dni.

§ 324. Nie wolno poddawać leczeniu (szczepieniu) lub ubojowi zwierząt, dotkniętych wścieklizną i podejrzanych o tę chorobę.

§ 325. Otwieranie zwłok zwierząt padłych i podejrzanych może się odbywać jedynie w obecności państwowego lekarza weterynaryjnego.

Starosta zarządzi usunięcie zwłok — wraz ze skórą, sierścią, włosami i t. p. zwierząt, dotkniętych wścieklizną lub podejrzanych o tę chorobę, według przepisów załącznika Nr 6.

§ 326. Pomieszczenia, w których znajdowały się zwierzęta, wściekłe i podejrzane o wściekliznę, jak również wszystkie przedmioty, które były w styczności ze zwierzętami wściekłymi lub podejrzanymi, — należy odkazić i oczyścić stosownie do zarządzenia powiatowego lekarza weterynaryjnego, zgodnie z przepisami §§ 5, 6 i 21 załącznika Nr 2.

§ 327. Jeżeli urzędowo stwierdzono, że pies chory na wściekliznę, względnie podejrzany o tę chorobę, biegał swobodnie, starosta winien przynajmniej na przeciąg 3 miesięcy dla ściśle przez siebie określonego zagrożonego obszaru zarządzić trzymanie psów na uwięzi, a w razie prowadzenia psów, — zaopatrzenie ich w bezpieczne kagańce i trzymanie na smyczy, jako też zakazać swobodnego puszczania kotów.

Zarządzenie to winno być podane do wiadomości publicznej.

Starosta może czynić wyjątki od zarządzeń powyższych, gdy chodzi o psy myśliwskie, policyjne, pociągowe i owczarskie — pod warunkiem, że psy pociągowe będą zaopatrzone w bezpieczne kagańce, a psy myśliwskie, policyjne i owczarskie — w czasie nieużywania ich do pracy — będą trzymane na uwięzi lub zaopatrzone w bezpieczne kagańce i prowadzone na smyczy.

Obowiązek trzymania psów na uwięzi lub prowadzenia ich na smyczy, zaopatrzenia w bezpieczne kagańce, jako też zakaz swobodnego puszczania kotów dotyczy również psów i kotów, wprowadzonych na obszar zagrożony po wejściu w życie przepisów, wydanych dla obszaru zagrożonego.

§ 329. Wyprowadzanie (wywożenie) psów z obszaru zagrożonego dopuszczalne jest tylko za zezwoleniem starosty po uprzednim uznaniu psa przez powiatowego lekarza weterynaryjnego za niepodejrzanego o wściekliznę. Jeżeli pies ma być wywieziony do innego powiatu, starosta winien o udzielonym zezwoleniu zawiadomić właściwego starostę; do psa wywiezionego do innego powiatu mają być stosowane przepisy, które obowiązują na obszarze zagrożonym.

Starosta w porozumieniu z zawiadowcami stacyj kolejowych, względnie z kierownikami przystani wodnych, zarządzi, aby nie dopuszczano do wywozu koleją lub statkiem psów bez zezwolenia starosty, jak również aby przy wejściach do stacyj kolejowych i przystani wodnych umieszczano w miejscach widocznych tablice z trwałym i wyraźnym napisem: „Wywóz psów bez zezwolenia zakazany“.

§ 330. Na obszarze zagrożonym (§ 328), jak również w razie pojawienia się wścieklizny u zwierząt dzikich starosta może zarządzić obławy.

Psy i koty, co do których nie przestrzegano zarządzeń wydanych dla zagrożonego obszaru (§§ 327—329), jak również schwytane przy o-

bławach psy, koty i zwierzęta dzikie starosta każe zabić.

Za zgodą wojewody starosta może zezwolić na wyjątki co do psów i kotów.

§ 331. W razie groźnego niebezpieczeństwa wścieklizny i na czas trwania tego niebezpieczeństwa wojewoda może dla całego obszaru województwa lub jego pewnej ściśle określonej części zarządzić:

1) rejestrację i znakowanie psów,

2) środki ostrożności, przewidziane dla obszaru zagrożonego (§§ 327—330).

§ 332. Inne zwierzęta gospodarskie, u których zauważono objawy, wzbudzające podejrzenie o wściekliznę, posiadacz winien — oprócz doniesienia najbliższemu posterunkowi policji lub bezpośrednio staroście — odosobnić od ludzi i zwierząt aż do przybycia na miejsce powiatowego lekarza weterynaryjnego.

W razie stwierdzenia w obecności przedstawiciela władzy gminnej lub posterunkowego policji, że zwierzę wściekłe grozi niebezpieczeństwem dla ludzi, posiadacz winien zwierzę zabić i przechować aż do przybycia powiatowego lekarza weterynaryjnego tak, aby ludzie i zwierzęta nie mieli dostępu do zwłok zwierzęcia.

§ 333. Starosta nakaże natychmiast zabić zwierzę, u którego stwierdzono wściekliznę.

Użytkowanie i wprowadzanie w obrót mleka z takich zwierząt i jego przetworów jest zakazane.

Do zwierząt, dotkniętych wścieklizną, mają zastosowanie również przepisy §§ 318 — 321, 324 — 326.

§ 334. Zwierzęta, podejrzane o wściekliznę, podlegają zamknięciu w odosobnieniu, z zastosowaniem przepisów §§ 322 i 332, aż do ostatecznego wyjaśnienia istoty choroby.

Podejrzane o zarażenie się zwierzęta jednokopytowe i bydło rogate starosta winien poddać obserwacji na przecig 6 miesięcy, a owce, kozy i świnie — na przeciąg 3 miesięcy.

§ 335. O zauważeniu objawów, wzbudzających podejrzenie o wściekliznę u zwierząt, poddanych obserwacji (§ 334), posiadacz winien bezzwłocznie donieść staroście, który zarządzi natychmiastowe ich zbadanie na miejscu przez powiatowego lekarza weterynaryjnego.

§ 336. Ubój zwierząt, poddanych obserwacji, dozwolony jest w samej zagrodzie — pod warunkiem, że zwierzę będzie zbadane przez powiatowego lekarza weterynaryjnego i po uboju części zwierzęcia, na których znajdują się podejrzane rany lub blizny, zostaną nieszkodliwie usunięte według przepisów załącznika Nr 6.

§ 337. Starosta może zezwolić na wyprowadzenie (wypędzenie, wywiezienie) zwierząt poddanych obserwacji:

1) w celu natychmiastowego uboju do rzeźni w tej samej, sąsiedniej lub dalszej miejscowości,

2) do innych miejscowości, celem przeprowadzenia w dalszym ciągu obserwacji.

W razie wywiezienia takich zwierząt do innego powiatu starosta winien zawiadomić właściwego starostę, który wyda dalsze zarządzenia.

§ 338. Zwierząt, wściekłych i podejrzanych o wściekliznę, nie wolno poddawać szczepieniom.

Szczepienie psów i kotów, podejrzanych o zarażenie się, jak również psów i kotów, które zostały schwytane na zagrożonym obszarze (§§ 314 i 330), jest wzbronione.

Na wyjątki może zezwolić Minister Rolnictwa.

Wydanie zarządzeń co do szczepienia podejrzanych o zarażenie się zwierząt jednokopytowych i racicowych należy do Ministra Rolnictwa.

n) POMÓR I ZARAZA ŚWIŃ.

§ 342. Posiadacz zwierząt — równocześnie ze zgłoszeniem pomoru lub zarazy świń, albo podejrzenia o jedną z tych chorób — winien:

1) odosobnić zwierzęta chore i podejrzane oraz nie wpuszczać do pomieszczeń osób postronnych, z wyjątkiem lekarzy weterynaryjnych i osób, którym zostało powierzone oprzątanie zwierząt i opieka nad nimi,

2) dopilnować, aby nie wprowadzano do zagrody innych świń, nie wyprowadzano (wypędzano, wywożono, wynoszono) z niej świń żywych, padłych lub zabitych i ich części, jak również narzędzi, przedmiotów, nawozu, paszy, ściółki oraz sprzętów, z którymi miały styczność świnie, chore lub podejrzaone o chorobę.

§ 345. Powiatowy lekarz weterynaryjny, stwierdziwszy pomór lub zarazę świń, albo podejrzenie o jedną z tych chorób, winien spisać ilość świń według gatunku, płci i wieku (knury, maciory, wieprze, warchlaki, oseski), zarządzić niezbędne środki w celu umiejscowienia choroby, a w razie potrzeby strzeżenie chorych i podejrzanych zwierząt, a nawet całej zagrody.

§ 346. Starosta może zarządzić badanie wszystkich świń w miejscowości zapowietrzonej lub też w sąsiednich i dalszych miejscowościach, jeżeli z wyników dochodzeń przypuszczać można, że na tym obszarze znajdują się dotychczas nieujawnione ogniska pomoru lub zarazy świń.

§ 347. Wojewoda może zarządzić zabicie świń, dotkniętych pomorem lub zarazą świń, tudzież podejrzanych, jeżeli przypuszczać należy, że w ten sposób da się osiągnąć zupełne stłumienie zarazy.

§ 349. Do zagrody, zapowietrzonej pomorem lub zarazą świń, mają zastosowanie przepisy §§ 350—355.

§ 350. Przy wejściach do zagrody zapowietrzonej, jak również u wejścia do zapowietrzonego chlewu (pomieszczenia) należy umieścić na widocznym miejscu tablice z wyraźnym

trwałym napisem „Pomór świń“ lub „Zaraza świń“. Świnie, dotknięte pomorem lub zarazą świń, podlegają zamknięciu w chlewie (pomieszczeniu). Wstęp do takich chlewów i pomieszczeń jest wzbroniony osobom postronnym, z wyjątkiem posiadacza, lekarzy weterynaryjnych i osób, którym zostało powierzone oprzątanie tych zwierząt i opieka nad nimi.

§ 351. Zwłok świń padłych lub ich części nie wolno wywozić (wynosić) z zagród zapowietrzonych. Zwłoki takie należy nieszkodliwie usunąć w sposób, podany w załączniku Nr 6.

Wszystkie narzędzia i przedmioty, z którymi stykały się bezpośrednio lub pośrednio świnie, chore albo podejrzane o pomór lub zarazę świń, należy — przed wyniesieniem z pomieszczenia zapowietrzonego, względnie zagrody zapowietrzonej — oczyścić i odkazić według przepisów §§ 5, 6, 9 i 22 załącznika Nr 2.

Osoby przed opuszczeniem pomieszczenia zapowietrzonego lub zagrody zapowietrzonej winny oczyścić i odkazić ręce, ubranie i obuwie. W tym celu u wyjścia z pomieszczenia i zagrody winna być przygotowana woda, mydło, szczotka lub wiechcie i środki odkażające.

§ 352. Ubój zwierząt, chorych i podejrzanych o pomór lub zarazę świń, dozwolony jest tylko w zagrodzie zapowietrzonej, w innym zaś miejscu okręgu zapowietrzonego tylko za zezwoleniem starosty, przy zachowaniu środków ostrożności, wskazanych przez powiatowego lekarza weterynaryjnego, przy czym zwierzęta te podlegają przed ubojem i po uboju urzędowemu badaniu przez lekarza weterynaryjnego.

Unieszkodliwienie mięsa, warunkowo zdatnego ,odbywać się winno w obecności lekarza weterynaryjnego.

Jeżeli w miejscu uboju nie da się przeprowadzić zabiegów, mających na celu unieszkodliwienie mięsa warunkowo zdatnego, mięso to należy zniszczyć zgodnie z przepisami o nieszkodliwym usuwaniu mięsa.

§ 353. Wyprowadzanie (wypędzanie, wywożenie) świń z zagrody zapowietrzonej jest zakazane.

Starosta może zezwolić na wywóz świń, podejrzanych o zarażenie się, celem natychmiastowego uboju:

1) na wozach — do innej zagrody (rzeźni) zapowietrzonej lub sąsiedniej miejscowości,

2) koleją lub statkiem — do dalszych rzeźni publicznych lub wywozowych.

Starosta winien o wydanym zezwoleniu zawiadomić zawiadowcę kolejowej stacji nadania lub kierownika przystani wodnej. Wagony lub oddziały statku winny być oznaczone wyraźnym napisem: „Pomór świń“ lub „Zaraza świń“. Do listu przewozowego należy dołączyć zezwolenie starosty na wywóz.

Zwierzęta takie wolno wyładowywać tylko na stacjach oznaczonych w zezwoleniu i w listach przewozowych. Przeładowanie lub skierowanie do innych stacyj jest wzbronione.

Na wywóz świń do innego powiatu starosta winien uzyskać zgodę właściwego starosty i o wydanym zezwoleniu zawiadomić go (telegraficznie, telefonicznie) z podaniem ilości sztuk. Starosta powiatu miejsca przeznaczenia zarządzi, aby zwierzęta zostały poddane natychmiastowemu ubojowi bez stykania się z innymi zwierzętami i po uboju zbadane przez lekarza weterynaryjnego z zastosowaniem przepisów, wymienionych w § 352.

Przewóz świń do stacyj kolejowych lub przystani wodnych, jak również ze stacyj kolejowych lub przystani wodnych do rzeźni winien odbywać się na szczelnych wozach, aby nie wypadał nawóz lub ściółka.

Środki przewozowe (wozy, wagony, statki i t. p.), jak również rampy, sprzęty i przedmioty, używane przy załadowaniu i wyładowaniu, podlegają natychmiastowemu oczyszczeniu i odkażeniu według przepisów §§ 3, 6, 9 i 22 załącznika Nr 2.

§ 354. W obrębie zagrody, zapowietrzonej pomorem lub zarazą świń, należy trzymać psy na uwięzi, inne zaś drobne zwierzęta, jak: koty, króliki, drób, gołębie i t. p. — w zamknięciu.

Wyprowadzenie tych zwierząt (wywiezienie, wyniesienie) poza obręb zagrody wymaga zezwolenia starosty.

§ 355. Wprowadzanie (wpędzanie, wwożenie) świń do zagrody zapowietrzonej pomorem lub zarazą świń jest zakazane. Na wyjątki może zezwolić starosta.

§ 356. Dokoła zagrody zapowietrzonej starosta winien utworzyć okręg zapowietrzony i podać do wiadomości publicznej ścisłe określenie tego okręgu wraz z wydanymi dla niego zarządzeniami.

Do okręgu zapowietrzonego włączyć należy zagrody, sąsiadujące z zagrodą zapowietrzoną, a nawet całą miejscowość — w zależności od miejscowego ruchu i obrotu zwierzętami oraz niebezpieczeństwa przeniesienia zarazy.

§ 356-a. W okręgu zapowietrzonym mają zastosowanie przepisy §§ 350—355 oraz 356-b.

§ 356-b. W okręgu zapowietrzonym starosta powinien:

1) zakazać odbywania targów i pokazów świń, handlu domokrążnego świniami, jak również przetargów na świnie;
2) zakazać pędzenia świń, puszczania ich samopas i na wspólne pastwiska, jak również zatrzymywania się ze świniami, przewożonymi na wozach;
3) zakazać używania knurów do pokrywania cudzych świń;
4) nakazać umieszczenie tablic z wyraźnym i trwałym napisem: „Pomór świń“ lub „Zaraza świń“ — przy drogach na granicy okręgu;

5) uzależnić od warunków, przewidzianych w § 353, wyprowadzenie świń z okręgu i przeprowadzenie ich przez ten okręg, jak również uzależnić od swego zezwolenia wprowadzanie świń do okręgu;
6) uzależnić od swego zezwolenia wypędzanie świń na własne pastwiska.

§ 356-c. Dokoła okręgu zapowietrzonego starosta winien ustanowić ściśle określony okrąg, zagrożony pomorem i zarazą świń, kierując się stopniem niebezpieczeństwa zarazy i miejscowymi potrzebami gospodarczymi.

§ 356-d. W okręgu zagrożonym mają zastosowanie przepisy §§ 350—355, 356-e i 356-f.

§ 356-e. W okręgu zagrożonym starosta powinien:

1) zakazać odbywania targów i pokazów świń, handlu domokrążnego świniami, jak również przetargów na świnie — z wyjątkiem przetargów na świnie, znajdujące się przynajmniej od 3 miesięcy w tej samej zagrodzie;
2) zakazać pędzenia świń, puszczania ich samopas, jak również zatrzymywania się ze świniami, przewożonymi na wozach;
3) nakazać umieszczenie tablic z wyraźnym i trwałym napisem: „Pomór świń" lub „Zaraza świń" — przy drogach na granicy okręgu;
4) uzależnić od swego zezwolenia używanie knurów do pokrywania cudzych świń;
5) uzależnić od warunków, przewidzianych w § 353, wyprowadzanie świń z okręgu i przeprowadzanie ich przez ten okrąg, jak również uzależnić od swego zezwolenia wprowadzanie świń do okręgu;
6) uzależnić od swego zezwolenia wypędzanie świń na wspólne pastwiska.

§ 356-f. Starosta może zezwolić na wywóz z okręgu zagrożonego świń hodowlanych i użytkowych — pod warunkiem, że zwierzęta na 24 godziny przed wywozem zostaną zbadane przez powiatowego lekarza weterynaryjnego i uznane za niepodejrzane.

Jeżeli zwierzęta mają być przewiezione na obszar innego powiatu, starosta winien uprzednia uzyskać zgodę właściwego starosty. Do przewozu tych zwierząt stosuje się przepisy § 353.

Po przybyciu na miejsce przeznaczenia zwierzęta należy poddać czterotygodniowej obserwacji z zastosowaniem środków ostrożności, wymienionych w § 363.

§ 357. Wojewoda może wydać zarządzenia, przewidziane w § 356, dla obszaru całego województwa lub jego części, jeżeli większym obszarem grozi niebezpieczeństwo pomoru lub zarazy świń.

§ 359. Jeżeli w zagrodzie, wolnej od pomoru lub zarazy świń, powiatowy lekarz weterynaryjny stwierdzi tylko podejrzenie o jedną z tych chorób, starosta winien wydać zarządzenia, przewidziane dla zagród, w których został stwierdzony pomór lub zaraza świń, i utrzymać je w mocy aż do czasu ustalenia przez powiatowego lekarza weterynaryjnego, że podejrzenie było nieuzasadnione.

Jeżeli — według opinii powiatowego lekarza weterynaryjnego — stwierdzenie pomoru lub zarazy świń możliwe jest tylko przez dokonanie sekcji, a nie ma do tego świni padłej lub zabitej, — starosta może zarządzić zabicie świni podejrzanej.

§ 360. Zagroda, w której niema świń, chorych na pomór lub zarazę, ani też podejrzanych o te choroby, lecz w której znajdują się tylko świnie, podejrzane o zarażenie się, — podlega 4-tygodniowej obserwacji, licząc od dnia, w którym zwierzęta miały ostatni raz bezpośrednią lub pośrednią styczność ze świniami, chorymi albo podejrzanymi o pomór lub zarazę świń.

§ 361. Posiadacz świń, pozostających pod obserwacją (§ 360), winien każde wystąpienie objawów, wzbudzających podejrzenie o pomór lub zarazę świń, niezwłocznie zgłosić posterunkowi p o l i c j i lub staroście, który zarządzi natychmiastowe zbadanie stanu rzeczy na miejscu przez powiatowego lekarza weterynaryjnego.

§ 362. Przy stwierdzeniu pomoru lub zarazy świń lub podejrzeniu o te choroby podczas prowadzenia (pędzenia, przewożenia), albo u świń znajdujących się na targach, pokazach i t. p., — starosta zakaże dalszego prowadzenia i zarządzi odosobnienie i zamknięcie wszystkich świń chorych i podejrzanych, o ile posiadacz nie podda ich natychmiastowemu ubojowi w rzeźni miejscowej lub w rzeźni w sąsiedniej miejscowości.

§ 363. Starosta może zezwolić na przewóz świń podejrzanych — celem natychmiastowego uboju — do dalszych rzeźni publicznych lub wywozowych z zachowaniem przepisów, przewidzianych w § 353.

Na przewóz świń, podejrzanych o zarażenie się, do innego powiatu dla celów hodowlanych i użytkowych może starosta zezwolić za zgodą właściwego starosty, a do innego województwa — wojewoda za zgodą właściwego wojewody.

Przy przewozie należy przestrzegać przepisów § 353.

Po przywiezieniu świń, dokonanym w myśl ustępu drugiego, na miejsce starosta zarządzi odosobnienie i obserwację świń na przeciąg 4 tygodni, po upływie których zarządzone środki ochronne zostaną uchylone, jeżeli świnie zostaną zbadane przez powiatowego lekarza weterynaryjnego i uznane za niepodejrzane.

§ 364. W razie stwierdzenia pomoru lub zarazy świń w rzeźni lub na targowisku rzeźnym starosta może spowodować poddanie ubojowi wszystkich świń, spędzonych do rzeźni lub na targowisko.

§ 365. Wojewoda może zarządzić szczepienie wszystkich świń, znajdujących się w zapowietrzonym chlewie (pomieszczeniu), w zapowietrzonej zagrodzie lub też w zagrożonych zagrodach miejscowości zapowietrzonej. Minister Rolnictwa określi w każdym wypadku rodzaj i sposób szczepienia.

Wojewoda może upoważnić starostę do wydania takiego zarządzenia.

Szczepienia, niezarządzone przez władze, mogą być przedsiębrane tylko za zezwoleniem wojewody.

§ 366. Świnie, szczepione żywymi zarazkami pomoru lub zarazy świń, starosta podda obserwacji na przeciąg 4 tygodni, począwszy od dnia szczepienia.

§ 367. Podczas trwania pomoru i zarazy świń podlegają oczyszczeniu i odkażeniu chlewy i pomieszczenia, w których znajdują się świnie chore lub podejrzane, jak również osoby i wszystkie narzędzia i przedmioty, z którymi bezpośrednio stykały się świnie chore lub podejrzane o chorobę.

Przed uznaniem pomoru lub zarazy świń za wygasłą winno być przeprowadzone ostateczne oczyszczenie i odkażenie według zarządzenia powiatowego lekarza weterynaryjnego — stosownie do przepisów §§ 3, 5, 6, 9 i 22 załącznika Nr. 2.

o) RÓŻYCA ŚWIŃ.

§ 370. Posiadacz, zauważywszy w świni objawy lub zmiany chorobowe, wzbudzające podejrzenie o różycę świń, oprócz zgłoszenia do starosty lub do najbliższego posterunku policji winien zwłoki zwierzęcia lub jego części potrzebne do stwierdzenia zarazy (kawałki skóry, żołądek, jelita, krezkę, nerki, śledzionę) przechować w zamknięciu do czasu zbadania ich przez powiatowego lekarza weterynaryjnego, nie dopuszczając przy tym do zetknięcia się innych świń lub osób z takimi zwłokami lub częściami.

Przechowanie wyżej wspomnianych części jest zbyteczne w zagrodach, które z powodu różycy świń podlegają już zarządzonym środkom ochronnym lub w których na podstawie art. 25 ust. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 sierpnia 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 77, poz. 673) odstępuje się od ponownego zbadania przez powiatowego lekarza weterynaryjnego. W takich wypadkach zwłoki świń winny być zniszczone w sposób, przepisany w załączniku Nr. 6, świnie zaś, poddane ubojowi, winny być urzędowo zbadane.

§ 372. Świnie, dotknięte różycą lub podejrzane o tę chorobę, mają być zamknięte w chlewie lub innym pomieszczeniu. Do zamkniętych chlewów i pomieszczeń osobom postronnym dostęp jest wzbroniony, z wyjątkiem posiadacza, lekarzy weterynaryjnych i osób, którym powierzono oprzątanie tych zwierząt i opiekę nad nimi.

§ 373. Przy głównych wejściach do zagród zapowietrzonych różycą należy umieścić tablice z wyraźnym i czytelnym napisem „Różyca świń". Takie tablice winny być umieszczone na drzwiach zapowietrzonego chlewu (pomieszczenia).

§ 374. W zapowietrzonych różycą zagrodach świnie poddane ubojowi winny być urzędowo zbadane.

§ 375. Zwłoki świń padłych lub zabitych, dotkniętych różycą, oraz ich części należy usuwać w sposób przepisany w załączniku Nr. 6.

§ 376. Uboju świń, chorych i podejrzanych o różycę, wolno dokonywać tylko w zagrodzie zapowietrzonej lub za zgodą starosty w rzeźni (miejscu uboju), miejscowości zapowietrzonej.

§ 377. Starosta zezwoli na wywóz świń, podejrzanych o zarażenie się, celem natychmiastowego uboju:

a) do rzeźni lub miejsc uboju zapowietrzonej lub sąsiedniej miejscowości,
b) do pobliskich stacyj kolejowych lub przystani wodnych celem załadowania i wysłania ich do rzeźni publicznych lub wywozowych.

Przewóz z zapowietrzonej zagrody do stacji kolejowej, względnie przystani wodnej, oraz ze stacji kolejowej lub przystani wodnej do rzeźni odbywać się winien na szczelnych wozach lub innych środkach przewozowych, aby nie wypadała mierzwa lub ściółka.

§ 378. Wprowadzanie (wpędzanie, wwożenie) świń do zagrody zapowietrzonej bez uprzedniego zezwolenia starosty jest zakazane.

§ 379. W razie stwierdzenia różycy świń lub podejrzenia o tę chorobę podczas przewozu świń starosta winien zarządzić ich zatrzymanie i odosobnienie, o ile posiadacz nie zgodzi się na natychmiastowy ubój wszystkich świń. W razie uboju należy postępować według przepisów § 374.

§ 380. Starosta może zarządzić szczepienie wszystkich świń chorych, podejrzanych i zagrożonych w zapowietrzonej zagrodzie.

W razie groźnego niebezpieczeństwa wojewoda może zarządzić za zgodą i stosownie do zarządzeń Ministra Rolnictwa szczepienie wszystkich świń w zagrodach zapowietrzonych, zagrodach sąsiednich, w całej zapowietrzonej miejscowości lub jej części, a nawet w miejscowościach sąsiednich.

Szczepienia łącznie żywymi zarazkami i surowicą, przeprowadzane nie z urzędu, mogą być wykonywane tylko przez lekarzy weterynaryjnych, którzy są obowiązani w każdym wypadku zawiadamiać o tym uprzednio właściwego starostę, następnie zaś przesłać wykaz wyników wraz z opisem szczepionych zwierząt oraz po-

daniem nazwy, pochodzenia i numeru surowicy i szczepionki.

Starosta powinien poddać zagrodę obserwacji na przeciąg trzech tygodni, począwszy od dnia szczepienia; obserwacja może być uchylona dopiero po należytym przeprowadzeniu oczyszczenia i odkażenia.

W okręgu zapowietrzonym i zagrożonym pomorem lub zarazą świń szczepienie świń surowicą różycową może być dokonywane tylko za uprzednim zezwoleniem starosty.

§ 381. Chlewy i inne pomieszczenia, w których znajdowały się świnie, chore i podejrzane o różycę, oraz wszelkie narzędzia i przedmioty, które z chorymi i podejrzanymi o różycę zwierzętami były w bezpośrednim lub pośrednim zetknięciu, winny być podane oczyszczeniu i odkażeniu według przepisów § 23 załącznika Nr. 2.

p) CHOLERA DROBIU I POMÓR KUR.

§ 383. Jeżeli u drobiu występują objawy lub zmiany, wzbudzające podejrzenie o cholerę drobiu lub pomór kur, posiadacz winien — oprócz zgłoszenia do starosty lub najbliższego posterunku policji — przechować padłe lub zabite ptactwo w zamknięciu do czasu zbadania przez powiatowego lekarza weterynaryjnego, nie dopuszczając przy tym do zetknięcia się innego drobiu lub osób z takim ptactwem.

Przechowanie sztuk padłych lub zabitych jest zbędne w zagrodach, które z powodu cholery drobiu lub pomoru kur podlegają już zarządzonym środkom ochronnym lub w których — na podstawie art. 25 ust. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 sierpnia 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 77, poz. 673) — odstępuje się od ponownego badania przez powiatowego lekarza weterynaryjnego.

Sztuki takie winny być natychmiast zniszczone w sposób, przepisany w załączniku Nr. 6.

§ 385 (ust. 2). Przy głównych wejściach do zagród zapowietrzonych cholerą drobiu lub pomorem kur należy umieścić tablice z wyraźnym i trwałym napisem: „Cholera drobiu" lub „Pomór kur". Takie tablice winny być umieszczone również na drzwiach pomieszczenia zapowietrzonego.

§ 386. Drób, dotknięty cholerą drobiu lub pomorem kur, jak również drób, podejrzany o te choroby, należy — o ile możności — natychmiast odosobnić od drobiu niepodejrzanego.

Drób, padły na cholerę drobiu lub pomór kur, winien być nieszkodliwie usunięty w sposób, przepisany w załączniku Nr. 6. Przepis ten ma również zastosowanie do ptactwa dzikiego, padłego na cholerę drobiu.

§ 387. W zagrodzie, zapowietrzonej cholerą drobiu lub pomorem kur, wszystek drób podlega zamknięciu w kurnikach, względnie w innych pomieszczeniach. Dostęp do tych pomieszczeń osobom postronnym jest wzbroniony, z wyjątkiem posiadacza, lekarzy weterynaryjnych i osób, którym zostało powierzone oprzątanie drobiu i opieka nad nimi.

Starosta może zezwolić na wyjątki od zamknięcia drobiu podejrzanego o zarażenie się pod warunkiem, że drób nie będzie miał dostępu do dróg i wód dostępnych dla drobiu, pochodzącego z zagród niezapowietrzonych.

§ 388. Z zagród zapowietrzonych wywóz żywego lub bitego drobiu i jego części jest dozwolony tylko za uprzednim zezwoleniem starosty.

Starosta zezwoli na wywóz drobiu, podejrzanego o zarażenie się, w celu natychmiastowego uboju w innej miejscowości pod warunkiem, że przewóz odbywać się będzie na szczelnych wozach lub koleją, względnie statkiem, i że podczas przewozu drób nie będzie się stykał z innym drobiem ani zatrzymywał się w żadnej miejscowości.

W razie przewozu koleją lub statkiem starosta winien o wydanym zezwoleniu na wywóz powiadomić zawiadowcę kolejowej stacji nadania, względnie kierownika przystani wodnej.

O udzielonym zezwoleniu na wywóz starosta zawiadomi zawczasu zarząd rzeźni, a jeżeli drób ma być wywieziony do innego powiatu, — właściwego starostę, który zarządzi zbadanie drobiu przez lekarza weterynaryjnego po uboju.

Pierze wolno wywozić z zagrody zapowietrzonej tylko w stanie suchym i zapakowane w szczelnych workach.

Na wywóz bitego drobiu starosta zezwoli pod warunkiem, że drób przed ubojem i po uboju zostanie zbadany przez lekarza weterynaryjnego.

§ 389. Na wpędzenie lub przywiezienie drobiu do zarażonej zagrody wymagane jest uprzednie zezwolenie starosty.

§ 390. Jeżeli w czasie przewozu stwierdzona zostanie cholera drobiu lub pomór kur albo podejrzenie o te choroby, starosta winien zarządzić zatrzymanie i odosobnienie przewożonego drobiu, o ile posiadacz nie zgodzi się na natychmiastowy ubój tego drobiu. W takim wypadku należy postępować według przepisów § 388.

§ 391. W razie stwierdzenia cholery drobiu lub pomoru kur na obszarze województwa, dotychczas wolnego od tych chorób, wojewoda może zarządzić natychmiastowe zabicie drobiu, dotkniętego zarazą i podejrzanego, — jeżeli na podstawie dochodzeń źródło choroby zostało niewątpliwie wykryte, jeżeli stwierdzono, że cholera drobiu lub pomór kur nie zostały już przeniesione do innych zagród lub miejscowości i jeżeli przypuszczać należy, że w ten sposób da się osiągnąć rychłe i całkowite stłumienie zarazy.

§ 392. W razie groźniejszego niebezpieczeństwa cholery drobiu lub pomoru kur starosta może dla całej miejscowości zapowietrzonej lub jej części zakazać wywozu żywego drobiu, pędzenia drobiu drogami publicznymi, zatrzymywania się w tych miejscowościach z drobiem przewożonym na wozach lub innych środkach przewozowych i urządzania targów i pokazów drobiu oraz uprawiania handlu domokrążnego drobiem.

§ 393. Podczas trwania zarazy oczyszczeniu i odkażeniu podlegają pomieszczenia drobiu, jak również wszelkie narzędzia i przedmioty, które były z chorym i podejrzanym drobiem w bezpośrednim lub pośrednim zetknięciu. Przed uznaniem cholery drobiu lub pomoru kur za wygasły — należy wykonać ostateczne oczyszczenie i odkażenie według zarządzenia powiatowego lekarza weterynaryjnego, stosownie do przepisów § 24 załącznika Nr. 2.

Załącznik Nr. 2 do r. M. Roln. z 9.I 1928 r. (poz. 167).

OCZYSZCZANIE I ODKAŻANIE PRZY ZARAŹLIWYCH CHOROBACH ZWIERZĘCYCH.

I. Wstęp.

§ 1. Oczyszczanie i odkażanie z powodu zaraźliwych chorób zwierzęcych winno się odbywać według zarządzenia powiatowego lekarza weterynaryjnego, wydawanego w każdym poszczególnym wypadku zgodnie z przepisami niniejszymi.

§ 2. Rozróżniać należy oczyszczanie i odkażanie tymczasowe i ostateczne. Tymczasowe oczyszczanie i odkażanie miejsc postoju po usunięciu zwierząt chorych i podejrzanych, osób przed opuszczeniem przez nie pomieszczeń lub zagród zapowietrzonych, jak również sprzętów, narzędzi itp. przed usunięciem ich z zagród zapowietrzonych, — wykonywa się podczas trwania choroby zaraźliwej. Ostateczne oczyszczanie i odkażanie przeprowadza się przed uchyleniem wydanych zarządzeń.

II. Oczyszczenie.

§ 3. Osoby winny umyć mydłem i ciepłą wodą zanieczyszczone ręce i inne obnażone części ciała oraz wytrzeć wodą mydlaną zapomocą szczotki lub wiechcia zanieczyszczoną odzież i obuwie.

§ 4. Zwierzęta należy zmyć całe, nie wyłączając kopyt i racic, wodą z mydłem zapomocą szczotki.

§ 5. Przy oczyszczaniu stajen, obór, owczarni, chlewów, kurników i innych pomieszczeń zwierząt należy postępować jak następuje:

1) Nawóz (mierzwę), ściółkę, resztki karmy itp. należy usunąć w sposób podany w § 9 p. 1 i 2. W oborach, owczarniach itp. z dużą ilością nawozu dopuszczalne jest usunięcie tylko wierzchniej warstwy nawozu, o ile według uznania powiatowego lekarza weterynaryjnego zarazek w głębszych warstwach nawozu utracił już swą zjadliwość.

2) Drewniane sprzęty przymocowane jak: drabiny, żłoby, obicia oraz szalówki należy w razie potrzeby oderwać. Wymienione sprzęty, jak również wszystkie inne drewniane przedmioty o powierzchni chropowatej należy dokładnie wystrugać (zeskrobać) heblem. Wióry (stróżyny), jak również zgniłe i spróchniałe części sprzętów drewnianych należy spalić lub postąpić z nimi jak z nawozem. W ten sam sposób należy postępować z drewnianymi sprzętami stajennymi, skrzyniami do obroku, wiadrami, miotłami, widłami, łopatami, wozami, płozami, obuwiem drewnianym itp.

3) Odstający tynk ze ścian należy zerwać i postąpić z nim, jak z nawozem.

4) Bruk nieszczelnie ułożony oraz belki i deski podłogi w oborach, stajniach itp. należy zerwać. Wierzchnią, przemokniętą warstwę podsypki (gruz) należy spod zerwanej podłogi zebrać i postąpić z nią, jak z nawozem. Nadający się materiał z drzewa może być ponownie użyty po usunięciu uszkodzonych części i zupełnym wygładzeniu powierzchni. Kamienie należy przed ponownym użyciem dokładnie oczyścić.

5) Uszkodzone miejsca bruku, szczelnie ułożonego, należy naprawić i po zebraniu zanieczyszczonej ziemi oczyścić. Tak samo należy postąpić ze ścianami, słupami, przegrodami, zbiornikami, zagłębieniami, ściekami i przewodami ściekowymi z kamienia lub cegły, wykazującymi uszkodzone miejsca.

6) Przemokniętą warstwę gliny lub piasku podłogi należy zebrać i postąpić z nią, jak z nawozem.

7) Powały, ściany, przybory stajenne (żłoby, koryta, drabiny, drągi stajenne, słupy, przegrody, drzwi, odrzwia, futryny i t. p.) należy po usunięciu uszkodzonych części dokładnie wyszorować aż do zupełnego usunięcia brudu ługiem sodowym lub mydlinami (na 100 litrów wody 3 kg. sody lub mydła) a — w razie potrzeby — z dodatkiem piasku.

Ze szczególną starannością należy oczyścić szpary, kąty, szczeliny i t. p. Oczyszczenie należy rozpocząć od powały, kończąc na oczyszczeniu podłogi. Zamiast ługu sodowego lub mydlin można również użyć silnego strumienia zimnej wody z wodociągu, hydropultu, sikawki i t. p. Wodę, odpływającą przy oczyszczeniu należy odprowadzić do zbiornika gnojówki, o ile ona nie odpływa do ogólnego kanału. Oczyszczenie górnych części ścian w sposób, wyżej wskazany, powiatowy lekarz weterynaryjny winien zarządzić tylko w takich wypadkach, gdy zostały zanieczyszczone.

8) Resztki nawozu, ściółki, paszy, krew, zawartość żołądka i jelit oraz wydaliny i wydzie-

liny zwierząt chorych i podejrzanych należy zebrać i złożyć na odosobnionym miejscu w zagrodzie ,a jeżeli powiatowy lekarz weterynaryjny uzna to za dopuszczalne, można złożyć je poza zapowietrzoną zagrodą — przy zastosowaniu środków ostrożności, wskazanych przez powiatowego lekarza weterynaryjnego. Przy wydaniu tych zarządzeń powiatowy lekarz weterynaryjny winien uwzględnić wszystkie okoliczności, które mogą spowodować przeniesienie zarazy. Przy wykonywaniu oczyszczenia z powodu wąglika, nosacizny i innych chorób zwierzęcych, udzielających się ludziom, należy wykonać tymczasowe odkażenie nawozu, ściółki i t. d. w każdym wypadku, aby zapobiec przeniesieniu się tych chorób na osoby, zatrudnione przy oczyszczeniu.

9) Sprzęty i narzędzia z żelaza lub z innych metali (łańcuchy, pierścienie, widły, łopaty, zgrzebła, wędzidła, kagańce, żłoby) należy dokładnie oczyścić, o ile nie można wyżarzyć ich w ogniu.

10) Przedmioty skórzane i gumowe (uzdy, popręgi, uzdzienice, uprząż, siodła, rzemienie, poduszki, obuwie skórzane, obroże, kagańce, bicze, pasy i t. p.) należy wyszorować wodą z mydłem zapomocą szczotki lub wiechcia.

11) Materiały włókniste (koce, popręgi, nagłówki, postronki, poduszki, odzież, powłoki pościelowe i t. p.) należy zmyć wodą z mydłem zapomocą szczotki, względnie wyprać.

12) Włosie, wełnę, pierze i t. p. przedmioty należy przewietrzyć przynajmniej w ciągu 3 dni i wytrzepać.

13) Wymienione w p. 1—10 przepisy mają zastosowanie również przy oczyszczaniu ramp i miejsc postoju na stacjach kolejowych i przystaniach wodnych, jak również przy oczyszczaniu dróg, ulic, dziedzińców, targowisk, rzeźni, pastwisk, miejsc postoju oraz statków i promów.

III. Odkażenie.

§ 6, zawierający opis środków odkażających, pominięto.

§ 7. Wybór i sposób użycia środków odkażających uzależnić należy od stopnia odporności zarazków i możliwości przeniesienia choroby za pośrednictwem przedmiotów zakażonych.

§ 8. Przy zaraźliwych chorobach zwierzęcych, których zarazki łatwo giną i przy których zarazki przenoszą głównie zwierzęta, wystarcza pobielenie rozcieńczonym mlekiem wapiennym lub mlekiem chlorku wapnia i oczyszczenie pował, ścian, drągów, słupów, przegród, drzwi, podłogi, tudzież ścieków i przyborów stajennych.

Przedmioty żelazne, kamienie oraz polewane kafle gliniane wyciera się rozcieńczoną wodą kreozolową lub rozczynem kwasu karbolowego.

W ten sam sposób postępuje się przy odkażeniu zapobiegawczym, zarządzonym na podstawie art. 16 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 sierpnia 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr 77, poz. 673).

§ 9. Przy zaraźliwych chorobach zwierzęcych, których zarazki posiadają znaczniejszą odporność lub które przenoszą się zazwyczaj za pośrednictwem przedmiotów, należy postępować w następujący sposób:

1) Nawóz, ściółkę, resztki karmy i t. p. oraz wszelkiego rodzaju materiały, podlegające usunięciu, należy spalić lub zakopać, albo też natychmiast zaorać lub przemieszać z wyżej wymienionymi środkami odkażającymi, albo ułożyć w kopiec.

Ułożenie w kopiec uskutecznić należy w miejscu, niedostępnym dla ludzi oraz dla zwierząt wrażliwych na zarazę. Miejsce należy wybrać w ten sposób, aby dopływy nie przedostawały się na inne podwórza, drogi oraz do studzien, rzek lub innych wód.

Z nawozem winna być zmieszana ściółka i wyżej wspomniane odpadki; w razie potrzeby mieszanina ta winna być zwilżona gnojówką lub wodą i ułożona w kopiec na przeciąg 3 tygodni.

Przed wzniesieniem kopca należy ułożyć na ziemi na spodzie warstwę niezakażonego nawozu, słomy lub torfu grubości około 25 cm, szerokości około 1½ do 2 metrów, dowolnej zaś długości. Następnie nawóz, podlegający odkażeniu, układa się w kopiec o skośnych bokach do wysokości 1 m 25 cm. W ten sposób postawiony kopiec przykrywa się 10 cm warstwą niezakażonego nawozu, słomy, liści, torfu lub innego odpowiedniego materiału, a następnie przykrywa się go warstwą ziemi o grubości 10 cm. Po trzech tygodniach jest cały nawóz odkażony i nie podlega dalszym ograniczeniom.

Dowożenie nawozu do kopca powinno odbywać się na szczelnych środkach przewozowych, bez używania do tego obcych zwierząt, wrażliwych na zarazę.

Jeżeli nawóz i ściółka nie mogą być ułożone w kopiec lub natychmiast zaorane, należy je dokładnie odkazić przez zmieszanie z gęstym mlekiem wapiennym, o ile — ze względu na rodzaj choroby — powiatowy lekarz weterynaryjny nie zarządzi zastosowania silniej działającego środka odkażającego.

W razie niebezpieczeństwa przeniesienia choroby za pośrednictwem gnojówki, ściekającej na drogi, uczęszczane przez ludzi lub zwierzęta, albo do studni, rzeki lub też do innych zagród,— należy przeprowadzić odkażenie zapomocą gęstego mleka wapiennego.

2) Gnojówkę i ścieki można zmieszać z wapnem lub chlorkiem wapna lub też ze zgęszczonym mlekiem chlorku wapnia. Na 100 części gnojówki lub ścieku bierze się co najmniej 1 część wapna lub chlorku wapnia, albo też 3 części zgęszczonego mleka wapiennego lub mleka chlorku wapnia.

3) Paszę i karmę, o których przypuszczać należy, że mogą być nosicielami zarazków, należy odkazić w sposób, podany niżej przy poszczególnych chorobach.

4) Powały i ściany, sprzęty stajenne, żłoby, koryta, drabiny, drąg, słupy, przegrody, drzwi, obicia, okna i t. d. podłogę, kanały ściekowe, zbiorniki i doły i t. p. należy odkazić rozcieńczonym mlekiem wapiennym, mlekiem chlorku wapnia, rozcieńczoną wodą krezolową, rozczynem kwasu karbolowego, formaliny, sublimatu lub mieszaniną kwasu siarczanego z krezolem. Metalowe części należy odkażać rozcieńczoną wodą krezolową lub wodą karbolową.

5) Dziedzińce, rampy, miejsca postoju na stacjach kolejowych i przystaniach wodnych, rzeźnie, miejsca uboju, targowiska, miejsca spędu zwierząt, drogi, ulice, pastwiska, statki, promy — należy po oczyszczeniu opłókać lub w odpowiedni sposób polać rozcieńczonym mlekiem wapiennym lub mlekiem chlorku wapnia, albo też innym środkiem odkażającym. Podczas mrozu można posługiwać się mieszaniną kwasu siarczanego z krezolem z dodatkiem soli kuchennej, albo sproszkowanym świeżo gaszonym wapnem.

6) Ziemia i piasek, nieprzesiąknięte wydzielinami i wydalinami zwierząt chorych i podejrzanych, oraz głębsze warstwy nawozu, niepodlegające ułożeniu w kopce, natychmiastowemu zaoraniu lub odkażeniu według przepisów § 9 p. 1, lecz pozostające w stajniach, oborach, owczarniach i t. d., — należy zlać gęstym mlekiem wapiennym lub posypać równomiernie świeżo gaszonym wapnem.

7) Drewniane sprzęty, narzędzia do przewożenia i płozy, na których przewożono zwłoki, części zwłok, ściółkę, zawartość żołądka i jelit, należy — o ile nie zostaną spalone — poddać odkażeniu rozcieńczoną wodą krezolową, rozczynem kwasu karbolowego, formaliną, mieszaniną krezolu z kwasem siarczanym lub rozczynem sublimatu.

8) Sprzęty żelazne lub z innego metalu należy wyżarzyć w ogniu lub odkazić rozcieńczoną wodą krezolową, rozczynem kwasu karbolowego, względnie formaliną.

9) Przedmioty gumowe lub skórzane należy kilkakrotnie wytrzeć wodą krezolową, rozczynem kwasu karbolowego lub sublimatem.

10) Przedmioty lniane, konopne, wełniane lub bawełniane, odzież, pościel, włosie, wełnę, pierze, worki do karmy, powłoki (powłoczki), poduszki i t. p. należy — o ile nie zostaną spalone — zanurzyć na przeciąg 24 godzin w rozcieńczonej wodzie krezolowej, rozczynie kwasu karbolowego, sublimatu, formaliny lub wygotować w parowych aparatach, jeżeli — stosownie do rodzaju choroby — powiatowy lekarz weterynaryjny nie zarządzi innego sposobu odkażania.

Odzież można też po dokładnym oczyszczeniu wytrzeć rozcieńczoną wodą krezolową, rozczynem kwasu karbolowego, sublimatu lub formaliny.

11) Zwierzęta, a zwłaszcza ich skórę, kopyta, racice, zanieczyszczone nawozem lub wydzielinami, — należy po oczyszczeniu zmyć jednym z wyżej wymienionych środków odkażających.

12) Ręce i inne części ciała osób należy dokładnie umyć w rozcieńczonej wodzie krezolowej, rozczynie kwasu karbolowego lub sublimatu, a po upływie kilku minut ponownie umyć wodą z mydłem.

§ 10. Zarządzenie zastosowania innych środków odkażających, jak również innych sposobów wykonywania odkażenia należy do Ministra R o l n i c t w a.

IV. Postępowanie przy poszczególnych zaraźliwych chorobach zwierzęcych.

§ 11.

a) Księgosusz.

Oczyszczenie i odkażenie podczas trwania księgosuszu.

1) Po usunięciu z obory lub miejsca postoju zwierzęcia, chorego lub podejrzanego o księgosusz, należy natychmiast, a w każdym razie najpóźniej w ciągu 24 godzin, przeprowadzić oczyszczenie i odkażenie stanowiska, które zwierzę zajmowało.

2) Osoby, które miały styczność ze zwierzętami chorymi lub podejrzanymi, albo które przebywały w zagrodach, oborach i w miejscach, gdzie znajdowało się chore lub podejrzane bydło rogate, winny przed opuszczeniem zapowietrzonych zagród, obór lub pomieszczeń oczyścić i odkazić ręce i inne zanieczyszczone obnażone części ciała.

W tym celu przy wyjściach z tych miejsc, obór i zagród winny być przygotowane woda, mydło i odpowiednie środki odkażające (§ 6 p. 1—9).

3) Odzież należy wymoczyć w ciągu 12—24 godzin w gorącym rozczynie sody, a potem starannie wyprać i wysuszyć na powietrzu; o ile odzież nie nadaje się do prania, należy ją odkazić zapomocą chloru lub też wysokiej temperatury suchego powietrza, umieszczając ją na przeciąg 1 do 2 godzin w piecu chlebowym, a następnie po wyjęciu przewietrzyć w ciągu 14 dni. Obuwie i rzeczy skórzane należy jaknajdokładniej oczyścić, obmyć rozczynem krezolowo-mydlanym lub rozczynem karbolu, a potem wysmarować tłuszczem niezjełczałym i ponownie przewietrzyć w ciągu kilku dni.

4) Sprzęty, wozy, skrzynie i wszystkie przedmioty, które mają być użyte poza zapowietrzonymi oborami, miejscami postoju lub zagrodami, muszą być przed wywiezieniem (wy-

niesieniem) ich z zapowietrzonego pomieszczenia lub zagrody oczyszczone i odkażone według przepisów § 5 p. 8—12 i § 9 p. 7—10.

5) Nawóz i gnojówkę wolno wywozić z zapowietrzonych pomieszczeń jedynie za uprzednim zezwoleniem starosty, po przemieszaniu ich ze zgęszczonym mlekiem wapiennym. Wywieziony nawóz lub gnojówka muszą być natychmiast zaorane lub ułożone w kopiec w takim miejscu, z którego zaraza nie mogłaby być przeniesiona. Do wywiezienia nawozu i gnojówki nie mogą być użyte zwierzęta, wrażliwe na księgosusz, ani osoby obce. Przewiezienie gnojówki winno się odbywać w szczelnych beczkach, a nawóz — na szczelnych wozach, uniemożliwiających rozsypywanie go po drodze, niezamkniętej dla użytku publicznego.

Ułożenie w kopiec nawozu i gnojówki należy wykonać według przepisów § 9 p. 1.

Oczyszczenie i odkażenie przed uznaniem księgosuszu za wygasły.

6) Jeżeli całe pogłowie bydła rogatego danej zagrody padło lub zostało zabite, lub jeżeli w okresie 3 tygodni po ostatnim wypadku nie pojawiły się nowe wypadki księgosuszu, należy niezwłocznie wykonać oczyszczenie i odkażenie ostateczne.

7) Oczyszczeniu i odkażeniu ostatecznemu podlegają: nawóz, gnojówka, odpadki, obory i miejsca, w których przebywały zwierzęta chore lub podejrzane (podwórza, okólniki, drogi), a także miejsca, na których składano nawóz, zwłoki zwierząt lub ich części, koryta, uprząż, jarzma, sprzęty służące do oprzątania zwierząt chorych lub podejrzanych, naczynia i sprzęty do pojenia i dojenia, widły, łopaty itp., worki do karmy, skóry, rogi, racice, wełna i wszelkie surowce zwierzęce, które z powodu swego pochodzenia lub przechowywania mogłyby się stać nosicielami zarazka księgosuszu, tudzież odzież i obuwie służby (§§ 5, 6 i 9).

8) Przy oczyszczaniu i odkażaniu wolno się posługiwać tylko osobami i zaprzęgami własnymi lub innej zagrody zapowietrzonej. Osoby postronne mogą być użyte do tych czynności, jeżeli nie mają styczności z bydłem rogatym.

Szczególną uwagę należy zwracać na przedmioty, zanieczyszczone wydzielinami i wydalinami zwierząt chorych lub podejrzanych.

Skóry, rogi, racice i wszelkie surowce zwierzęce należy odkazić przez zupełne wysuszenie lub zanurzenie na przeciąg 24 godzin w rozcieńczonym mleku wapiennym lub rozczynie innego środka odkażającego (§ 6).

9) Nawóz, ściółkę oraz gnojówkę należy zakopać głęboko, albo ułożyć w kopiec (§ 9 p. 1), w miejscu, niedostępnym dla bydła rogatego. Takiemu postępowaniu podlega nawóz, zebrany w ciągu ostatnich 14 dni przed stwierdzeniem wypadku księgosuszu w zagrodzie.

10) Z paszą, o której przypuszczać należy, że może być nosicielem zarazy, należy postąpić jak z nawozem, o ile nie będzie skarmiona w tej samej zagrodzie zwierzętami, niewrażliwymi na księgosusz.

b) Zaraza płucna bydła rogatego.

§ 12. 1) Osoby, które miały styczność ze zwierzętami, chorymi lub podejrzanymi o zarazę płucną, względnie przebywały w oborach lub miejscach, w których znajdowało się bydło rogate chore lub podejrzane o chorobę, — winny przed opuszczeniem zagrody zapowietrzonej bezzwłocznie oczyścić i odkazić ręce i inne zanieczyszczone części ciała oraz odzież i obuwie.

W tym celu przy wyjściu z zagród lub pomieszczeń zapowietrzonych zarazą płucną winny być przygotowane woda, mydło i odpowiednie środki odkażające.

2) Po usunięciu zwierzęcia, chorego lub podejrzanego o zarazę płucną, należy natychmiast przeprowadzić tymczasowe odkażenie miejsca postoju zwierzęcia, jak również wszelkich narzędzi i przedmiotów, o ile były używane przy tym zwierzęciu.

3) Karmy i paszy, o których przypuszczać należy, że są nosicielami zarazka, nie wolno wywozić (wynosić) z zagrody zapowietrzonej.

4) Nawóz i gnojówkę wolno wywozić z pomieszczeń tylko po uprzednim zezwoleniu starosty i to w celach natychmiastowego zaorania lub ułożenia w kopiec w takim miejscu, z którego zaraza nie mogłaby być przeniesiona. Starosta udziela takiego zezwolenia pod warunkiem, że do wywożenia nie będzie używane obce bydło rogate, że gnojówka będzie wywożona w szczelnych beczkach, a nawóz na możliwie szczelnych wozach, oraz że nawóz i gnojówka nie będą przewożone drogami publicznymi.

Zezwolenie starosty jest zbyteczne, jeżeli nawóz i gnojówka zostaną uprzednio przemieszane ze zgęszczonym mlekiem wapiennym.

5) Przed uznaniem zarazy płucnej za wygasłą winno być przeprowadzone oczyszczenie i odkażenie ostateczne według przepisów § 9. Takiemu oczyszczeniu i odkażeniu podlegają: nawóz, gnojówka, obory i miejsca, w których przebywały zwierzęta chore lub podejrzane, podwórza, okólniki, drogi, miejsca, na których składano nawóz, zwłoki zwierząt lub ich części, koryta, uprzęże, jarzma, sprzęty, służące do oprzątania zwierząt chorych lub podejrzanych, naczynia i sprzęty do pojenia i dojenia, bańki do mleka, widły, łopaty, worki do karmy itp., wszelkie surowce zwierzęce, które z powodu swego pochodzenia lub przechowywania mogłyby się stać nosicielami tej choroby, tudzież odzież i obuwie służby. Przy tym należy zwracać szczególną uwagę na przedmioty zanieczyszczone wydzielinami i wydalinami zwierząt cho-

rych lub podejrzanych o chorobę. Skóry, rogi, racice należy odkazić zapomocą zupełnego wysuszenia lub zapomocą moczenia w ciągu 24 godzin w rozcieńczonym mleku wapiennym lub innym środku odkażającym.

6) Pozostałe bydło rogate należy oczyścić i odkazić według przepisów § 9 p. 11.

7) Osoby, które miały styczność ze zwierzętami chorymi lub podejrzanymi, albo brały udział przy oczyszczaniu i odkażaniu, winny również oczyścić i odkazić ręce i inne obnażone części ciała, a także odzież i obuwie.

8) Do odkażania można stosować wszystkie środki, wymienione w § 6.

9) Karmy i ściółki, co do których przypuszczać należy, że zawierają zarazki zarazy płucnej, nie wolno wywozić (wynosić) z zagrody zapowietrzonej nawet po wygaśnięciu zarazy, ani też zużytkować dla bydła rogatego, nowowprowadzonego do zagrody.

c) Pryszczyca.

§ 13. 1) W czasie trwania pryszczycy osoby, które miały styczność ze zwierzętami chorymi lub podejrzanymi, albo przebywały w oborach, owczarniach, chlewach itp., w których znajdowały się chore lub podejrzane o pryszczycę zwierzęta racicowe, — winny przed opuszczeniem tych miejsc lub zagród oczyścić i odkazić ręce i inne zanieczyszczone części ciała oraz odzież i obuwie.

W tym celu przy wyjściach z zagród, pomieszczeń, obór, owczarni, chlewów itp. miejsc zapowietrzonych pryszczycą winny być przygotowane woda, mydło i odpowiednie środki odkażające.

2) Sprzęty, wozy, skrzynie i wszystkie przedmioty, które mają być użyte poza zagrodą zapowietrzoną, o ile miały styczność ze zwierzętami chorymi lub podejrzanymi o zarazę, przed ich wyniesieniem (wywiezieniem) z zapowietrzonego pomieszczenia lub zagrody w czasie trwania zarazy muszą być oczyszczone i odkażone.

Naczynia, bańki, używane do mleka, winny być w miejscu ich opróżnienia oczyszczone i odkażone środkami, przewidzianymi w § 6 p. 10 i 11.

3) Nawóz i gnojówkę wolno wywozić z pomieszczeń zapowietrzonych tylko za uprzednim zezwoleniem starosty — w celu natychmiastowego zaorania, albo ułożenia w kopce w takim miejscu, z którego zaraza nie mogłaby być przeniesiona, lub też bez zezwolenia starosty, jeżeli nawóz i gnojówka zostaną uprzednio przemieszane ze zgęszczonym mlekiem wapiennym. Starosta udzieli takiego zezwolenia tylko w wypadkach wyjątkowych i pod następującymi warunkami: do wywożenia nie wolno używać bydła rogatego; gnojówka może być wywożona tylko w szczelnych beczkach, a nawóz na możliwie szczelnych wozach; nawozu i gnojówki nie wolno przewozić drogami publicznymi, chyba że drogi te zostaną zamknięte dla użytku publicznego.

4) Przed uznaniem pryszczycy za wygasłą należy przeprowadzić oczyszczenie i odkażenie ostateczne według przepisów § 9. Takiemu oczyszczeniu i odkażeniu podlegają: nawóz, gnojówka, miejsca, w których przebywały chore lub podejrzane o pryszczycę zwierzęta (obory, owczarnie, chlewy, podwórza, okólniki, drogi itp.), miejsca, na których składano nawóz, zwłoki zwierząt lub ich części, koryta, uprzęże, jarzma, sprzęty, służące do oprzątania zwierząt racicowych chorych lub podejrzanych o pryszczycę, naczynia i sprzęty do pojenia i dojenia, bańki do mleka, widły, łopaty, worki do karmy itp., skóry, racice, nogi, wełna i wszelkie surowce zwierzęce, które z powodu swego pochodzenia lub przechowywania mogłyby się stać nosicielami zarazka pryszczycy, wreszcie odzież i obuwie służby. Przy tym należy zwracać szczególną uwagę na przedmioty, zanieczyszczone wydzielinami i wydalinami zwierząt chorych lub podejrzanych o chorobę. Skóry, rogi, racice należy odkazić zapomocą zupełnego wysuszenia lub zapomocą moczenia w ciągu 24 godzin w rozcieńczonym mleku wapiennym lub innym środku odkażającym. Wełnę, opakowaną w szczelne worki lub wańtuchy, można wynosić z zagrody zapowietrzonej bez odkażenia.

5) Paszy i ściółki, co do których przypuszczać należy, że mogły mieć z nimi styczność zwierzęta, chore lub podejrzane o pryszczycę — nie wolno wywozić (wynosić) z zagrody zapowietrzonej, lecz należy je zużyć w tejże zagrodzie.

6) Racice bydła rogatego należy wystrugać, a zwierzęta oczyścić i odkazić według przepisów § 9 p. 11.

7) Osoby, które miały styczność ze zwierzętami chorymi lub podejrzanymi, lub brały udział przy oczyszczaniu i odkażaniu, winny oczyścić i odkazić ręce i inne obnażone części ciała, tudzież obuwie i odzież.

8) Do odkażania można stosować wszystkie środki wymienione w § 6.

d) Wąglik.

§ 14. 1) Podczas trwania wąglika osoby, które miały styczność z wydzielinami i wydalinami zwierząt chorych na wąglik lub podejrzanych o tę chorobę, lub też które brały udział w ich oprzątaniu lub pielęgnowaniu, pomagały przy dokonywaniu krwawych operacyj, zabijaniu, przy sekcji lub usuwaniu zwłok, — winny natychmiast oczyścić i odkazić ręce i inne obnażone części ciała oraz zanieczyszczoną odzież i obuwie.

2) Natychmiast po usunięciu zwierzęcia, chorego na wąglik lub podejrzanego o tę chorobę,

lub też po wyzdrowieniu zwierzęcia chorego na wąglik należy oczyścić miejsca postoju, padnięcia lub zabicia zwierzęcia.

W razie zachorowania lub padnięcia większej ilości zwierząt należy oczyścić i odkazić całe stajnie (obory itp.), lub też pewne ich oddziały — stosownie do zarządzenia powiatowego lekarza weterynaryjnego.

3) Przy odkażaniu ostatecznym szczególną uwagę należy zwracać na zanieczyszczone podłogi, ściany, drągi, słupy, przegrody, stanowiska, żłoby, drabiny, koryta, następnie narzędzia stajenne i rzeźnicze, odzież, obuwie służby stajennej i wszystkie przedmioty, które zostały zanieczyszczone lub co do których przypuszczać należy, że zawierają zarazki wąglika, wreszcie odchody, krew, odpadki zwierząt, chorych na wąglik i podejrzanych o tę chorobę, tudzież wozy i sprzęty, używane do usuwania zwłok, części zwłok, odpadków, nawozu i t. p., a — w razie potrzeby — także zanieczyszczone miejsca na pastwiskach i grzebowiskach.

Wydzieliny, wydaliny, krew zwierząt chorych i podejrzanych oraz wierzchnia warstwa ziemi z niezabrukowanej podłogi i t. p. — winny być starannie zebrane i traktowane jako nawóz.

4) Karmę i ściółkę, co do których przypuszczać należy, że zawierają zarazki wąglika, należy odkazić przez poddanie działaniu wysokiej ciepłoty lub pary.

Starosta może zezwolić na zużytkowanie zakażonej paszy dla zwieząt, które zostały zaszczepione przeciw wąglikowi.

5) Odkażanie wykonywa się według przepisów § 9. Jako środków odkażających należy używać mleka chloru wapnia, zgęszczonego mleka wapiennego, sublimatu, formaliny.

e) i f) Szelestnica, zaraza dziczyzny i bydła rogatego.

§ 15. Oczyszczenie i odkażenie przy szelestnicy oraz przy zarazie dziczyzny i bydła przeprowadza się w ten sam sposób, jak przy wągliku.

g) Otwarta gruźlica bydła rogatego.

§ 16. Po usunięciu zwierzęcia, chorego na gruźlicę otwartą, należy przeprowadzić oczyszczenie i odkażenie miejsca postoju, tudzież narzędzi i przedmiotów, które zostały zanieczyszczone wydzielinami i wydalinami zwierzęcia chorego, jako to: żłobów, drabin, ścieków, ścian, przegród, podłogi, wreszcie naczyń, używanych do dojenia i pojenia.

Odkażenie winno się odbywać według § 9, bańki zaś i inne naczynia, używane do mleka, należy poddać działaniu pary lub wygotować, albo też wyszorować i wymyć wrzącą wodą lub gorącym rozczynem sody (§ 6 p. 10 i 11).

Jeżeli w pewnej oborze gruźlica otwarta została stwierdzona u większej ilości zwierząt, albo jeżeli zwierzęta chore lub podejrzane były przestawiane w oborze z miejsca na miejsce, — należy przed uznaniem gruźlicy za wygasłą przeprowadzić ostateczne oczyszczenie i odkażenie całej obory lub jej części według zarządzenia powiatowego lekarza weterynaryjnego.

h) Nosacizna.

§ 17. 1) Podczas trwania nosacizny — osoby, które miały styczność ze zwierzętami chorymi lub podejrzanymi o nosaciznę, winny przed opuszczeniem miejsc postoju takich zwierząt oczyścić i odkazić ręce i inne obnażone części ciała oraz odzież i obuwie.

W tym celu przy wyjściach z zagród, zapowietrzonych nosacizną, winny być przygotowane woda, mydło, szczotki i środki odkażające (rozcieńczona woda krezolowa, rozczyn kwasu karbolowego, kreoliny, sublimatu i t. p.).

2) Po usunięciu zwierzęcia, chorego lub podejrzanego o nosaciznę, należy natychmiast przeprowadzić tymczasowe odkażenie miejsca jego postoju, jak również wszelkich używanych narzędzi i sprzętów.

3) Przed uznaniem nosacizny za wygasłą należy poddać oczyszczeniu i odkażeniu według zarządzenia powiatowego lekarza weterynaryjnego stajnie lub też ich części, sprzęty, narzędzia i przedmioty, które miały styczność ze zwierzętami chorymi i podejrzanymi, albo ich wydzielinami lub wydalinami, a mianowicie: szczotki, żłoby, drabiny, drągi, słupy, przegrody, kubły, wędzidła, uzdy, uprzęże, siodła, przybory do czyszczenia, koce, czapraki, odzież i obuwie oraz pościel służby stajennej, dyszle, łańcuchy, mostki do podkuwania i t. p.

4) Szczególną uwagę zwrócić należy na przedmioty, zanieczyszczone wypływem z nosa, wydzielinami wrzodów skórnych, jako też kałem lub moczem zwierząt chorych lub podejrzanych o nosaciznę. Kał, ściółka, resztki karmy winny być odkażone lub ułożone w kopce, jak gnojówka i nawóz.

i) Ospa owcza.

§ 18. 1) Podczas trwania ospy — osoby, które miały styczność ze zwierzętami, chorymi lub podejrzanymi o ospę owczą, winny przed opuszczeniem owczarni, względnie miejsca postoju takich zwierząt, oczyścić i odkazić ręce i inne obnażone, zanieczyszczone części ciała, tudzież odzież i obuwie.

W tym celu przy wyjściach z zapowietrzonych owczarni (pomieszczeń) lub zagrody winny być przygotowane mydło, woda, szczotki i środki odkażające (rozcieńczona woda krezolowa, rozczyn kwasu karbolowego, kreoliny, sublimatu i t. p.).

2) W razie koniecznej potrzeby wywiezienia z owczarni nawozu należy go ułożyć w kopiec w samej zagrodzie lub w innym odpowiednim miejscu, z którego zaraza nie mogłaby być przeniesiona, a jeżeli ułożenie kopca jest niemożliwe, należy nawóz przed wywiezieniem z owczarni zapowietrzonej zlać zgęszczonym mlekiem wapiennym.

Nawóz, który nie został w samej zagrodzie ułożony w kopiec lub odkażony, wolno wywieźć z zagrody tylko za każdorazowym zezwoleniem starosty i pod warunkiem, że wywieziony zostanie na pole na szczelnych wozach — w celu natychmiastowego zaorania lub ułożenia w kopce.

3) Przy ostatecznym odkażaniu należy oczyścić i odkazić owczarnię i pomieszczenia, w których znajdowały się owce chore lub podejrzane, jak również narzędzia i przedmioty, które były w styczności z owcami chorymi lub podejrzanymi, ich wydalinami lub wydzielinami. Szczególną uwagę należy zwracać na odkażenie odzieży i obuwia osób, pod których nadzorem pozostawały owce chore i podejrzane.

4) Nie wolno wynosić (wywozić) z zagrody zapowietrzonej paszy i ściółki, co do których przypuszczać należy, że mogły mieć styczność ze zwierzętami chorymi lub podejrzanymi, lecz należy je zużyć w tejże zagrodzie.

j) i k) Zaraza stadnicza i otręt koni.

§ 19. Osoby, które miały styczność z wydzielinami narządów płciowych zwierząt, chorych i podejrzanych o zarazę stadniczą lub otręt, — winny umyć ręce mydłem i oczyścić w ten sam sposób zanieczyszczoną odzież i obuwie, jak również przedmioty, zanieczyszczone wydzielinami narządów płciowych, zwierząt chorych i podejrzanych o chorobę.

Dalsze odkażanie jest zbędne.

l) Świerzb zwierząt jednokopytowych i owiec.

§ 20. 1) Równocześnie z leczeniem zwierząt jednokopytowych i owiec należy oczyszczać i odkażać stajnie, owczarnie, przegrody, sprzęty, uprząż, koce, szczotki i inne przyrządy i przedmioty, które miały bezpośrednią lub pośrednią styczność ze zwierzętami chorymi lub podejrzanymi.

Przy leczeniu zapomocą kąpieli lub gazowania oczyszczanie i odkażanie należy przeprowadzać równocześnie z zastosowaniem tych zabiegów.

Przy leczeniu zaś zapomocą wcierania środków leczniczych oczyszanie i odkażanie — w zależności od nasilenia choroby — należy powtarzać w dłuższych lub krótszych odstępach czasu, według zarządzenia powiatowego lekarza weterynaryjnego.

Takie oczyszczanie i odkażanie należy również przeprowadzić po każdorazowym usunięciu zwierzęcia, chorego lub podejrzanego o świerzb.

2) Przed uznaniem świerzbu za wygasły należy oczyścić i odkazić ostatecznie stajnie, owczarnie, przegrody i inne pomieszczenia, w których znajdowały się konie lub owce chore lub podejrzane, jak również wszystkie przedmioty, które były w styczności ze zwierzętami chorymi lub podejrzanymi, jak żłoby, drabiny, drągi, słupy, przegrody, postronki, sznury, uzdy, uprzęże, siodła, szczotki, koce, czapraki dyszle, kojce, haki stajenne, łopaty, nożyce i t. p. oraz odzież i obuwie osób, obsługujących zwierzęta.

3) Nawóz, ściółka, gnojówka t. p. winny być jak najśpieszniej zaorane lub ułożone w kopiec.

4) Jako środków odkażających można używać rozcieńczonej wody krezolowej, rozczynu kwasu karbolowego lub wapna.

m) Wścieklizna.

§ 21. Po usunięciu zwierzęcia, wściekłego lub podejrzanego o wściekliznę, należy oczyścić i odkazić według przepisów § 9 stanowiska oraz miejsca, w których znajdowały się takie zwierzęta, tudzież ściany, podłogę, żłoby, drabiny, koryta, zapory (obicia), drągi, słupy, przegrody i wszystkie inne sprzęty i przedmioty, z którymi stykały się zwierzęta, chore lub podejrzane o wściekliznę.

2) Budy, słomę, ściółkę, kagańce, obroże, smycze, koce, naczynia oraz inne sprzęty i przedmioty, które miały styczność z psami lub kotami wściekłymi i podejrzanymi, należy odkazić ściśle w sposób, przepisany w § 9 p. 6—10, o ile posiadacz nie zgadza się na ich spalenie.

n) Pomór i zaraza świń.

§ 22. 1) Podczas trwania choroby — osoby, które miały styczność ze świniami, chorymi lub podejrzanymi o chorobę, względnie przebywały w chlewach lub miejscach, w których znajdowały się świnie chore lub podejrzane o chorobę, — winny bezzwłocznie po opuszczeniu tych miejsc oczyścić i odkazić ręce i inne zanieczyszczone części ciała oraz odzież i obuwie.

W tym celu przy wyjściach z zagród lub pomieszczeń, zapowietrzonych pomorem lub zarazą świń, winny być przygotowate woda, mydło, szczotki i odpowiednie środki odkażające.

Po usunięciu zwierząt, chorych lub podejrzanych o pomór lub zarazę świń, należy natychmiast przeprowadzić tymczasowe odkażenie miejsca postoju świń, jak również wszelkich narzędzi i przedmiotów, które miały styczność ze świniami chorymi lub podejrzanymi.

3) Karmy i paszy, co do których przypuszczać należy, że są nosicielami zarazka pomoru lub

zarazy świń, nie wolno wywozić (wynosić) z zagrody zapowietrzonej.

4) Przejścia w chlewach, miejsca przed wejściami do chlewów i zagród zapowietrzonych należy podczas trwania zarazy lub pomoru świń oczyszczać i odkażać zgęszczonym mlekiem wapiennym lub słabym rozczynem chlorku wapnia, albo 6% wodą krezolową, nie rzadziej jednak, niż co 8 dni.

5) Przy odkażaniu ostatecznym należy oczyścić i odkazić miejsca, w których znajdowały się świnie, chore lub podejrzane o chorobę, jak: chlewy, przegródki, podwórza, targowiska, rampy, miejsca ładowania oraz wiadra, widły, łopaty, koryta, worki do karmy i wszelkie przedmioty, o których przypuszczać należy, że się stykały ze zwierzętami chorymi lub podejrzanymi o zarazę, i t. p., jak również odzież i obuwie osób pielęgnujących świnie. Przy tym należy zwracać szczególną uwagę na przedmioty, zanieczyszczone kałem, moczem lub krwią zwierząt, chorych lub podejrzanych o chorobę. Okólniki i przegródki, jak również targowiska po oczyszczeniu z kału lub ściółki, usunięciu — o ile możności — wierzchniej warstwy ziemi, należy zlać rozcieńczonym mlekiem chlorku wapnia lub 6% wodą krezolową, następnie zrównać z ziemią przez grabienie lub zbronowanie i ponownie należycie zlać jednym z wyżej wymienionych środków odkażających. Do oczyszczonych w ten sposób przegródek i okólników zaleca się możliwie jak najdłużej nie wprowadzać świń nowonabywanych.

6) Odkażenie należy przeprowadzać według przepisów § 9. Jako środków odkażających używa się rozcieńczonego mleka wapiennego lub 6% wody krezolowej.

o) Różyca świń.

§ 23. 1) Podczas trwania różycy miejsca postoju świń należy oczyścić i odkazić natychmiast po usunięciu zwierząt chorych lub podejrzanych.

W wypadkach częstego pojawienia się różycy w zagrodzie należy po usunięciu wszystkich świń z zagrody przeprowadzić — według zarządzenia powiatowego lekarza weterynaryjnego — odkażenie i oczyszczenie całego chlewu lub jego części, jak również osób, sprzętów i przedmiotów, które miały styczność ze świniami chorymi lub podejrzanymi.

2) W razie pozostawienia świń w zagrodzie oczyszczenie i odkażenie ostateczne przeprowadza się już po upływie 3 dni po przeprowadzeniu szczepień przeciwróżycowych sposobem, powszechnie przyjętym.

3) Odkażanie przeprowadza się według przepisów § 8.

Do odkażania nadają się wszystkie środki, wymienione w § 6.

p) Cholera drobiu i pomór kur.

§ 24. 1) Kurniki, okólniki, rzeźnie i inn miejscowości, w których znajdowało się ptactw chore i podejrzane, klatki, koszyki i t. p. sprzę ty, służące do przewozu ptactwa, oraz wszyst kie inne sprzęty i przedmioty, które miały stycz ność z ptactwem chorym lub podejrzanym z jego wydzielinami i wydalinami, z ptactwen padłym lub jego odpadkami, — należy oczyści i odkazić według przepisów § 9. Do odkażani nadają się wszystkie środki odkażające, wymie nione w § 6.

Szczególną uwagę należy zwrócić na wydzie liny oraz krew ptactwa chorego lub podejrza nego. Odpadki te należy starannie zebrać i za kopać lub spalić razem z padliną, ściółką, na wozem, kałem, pierzem, resztkami karmy i ze braną ziemią z niezabrukowanych podłóg i o kólników. Większe ilości nawozu można ułoży w kopiec.

W ten sam sposób postąpić należy z ptactwem padłym oraz częściami bitego ptactwa, niezdat nymi do spożycia.

Kurniki, okólniki, po usunięciu wierzchniej warstwy ziemi, należy wybielić i polać zgęszczo nym mlekiem wapiennym; tak samo należy postępować ze ściekami z kurników i okólni ków.

Pierze w stanie surowym za zgodą starosty wolno wywozić z zagrody zapowietrzonej po opakowaniu w szczelne worki.

Załącznik Nr 6 do r. M. Roln z 9.I 1928 r. (poz. 167).

NIESZKODLIWE USUWANIE ZWŁOK ZWIERZĘCYCH I ICH CZĘŚCI.

§ 1. Zwłoki i części zwłok (mięso, krew, na rządy wewnętrzne i t. d.), które z powodu za raźliwych chorób zwierzęcych lub podejrzenia o takie choroby podlegają nieszkodliwemu usu nięciu, winny być usunięte niezwłocznie we dług zarządzenia powiatowego lekarza wetery naryjnego, wydanego w każdym wypadku na niżej podanych zasadach.

W wypadkach, w których zdejmowanie skór jest zakazane (księgosusz, wąglik, nosacizna, ospa owcza, wścieklizna), zwłoki należy w ca łości zniszczyć wraz ze skórą, włosami, wełną rogami, kopytami, racicami i t. d.

§ 2. Nieszkodliwe usuwanie może się odby wać:

1) przez gotowanie w wodzie lub parze — aż do zupełnego rozgotowania mięsa, wnętrzno ści i t. d.,

2) w drodze chemicznej — aż do razpadu mię sa, wnętrzności i t. d.,

3) przez spalenie na popiół,

4) przez zagrzebanie (zakopanie).

§ 3. Gdy chodzi o księgosusz, wąglik, nosa ciznę, ospę owczą, wściekliznę, — zakopywanie

dopuszczalne jest tylko wtenczas, jeżeli inny sposób nieszkodliwego usunięcia (§ 2 p. 1—3) jest niewykonalny.

§ 4. Na wspólne grzebowiska zwierzęce, jak również na specjalne grzebowiska, na których mają być w poszczególnych wypadkach (księgosusz) zagrzebane zwłoki zwierzęce lub ich części, należy wyznaczać miejsca, możliwie wysoko położone, suche i znajdujące się w odpowiedniej odległości od mieszkań, zagród, stajen, wód, pastwisk i dróg publicznych. Na grzebowisko nie nadaje się: gleba zawierająca próchnicę lub glinę, miejsca położone w pobliżu źródeł, miejsca zprzeznaczone do wybierania z nich żwiru, piasku, jak również miejsca, gdzie najwyższy poziom wody zaskórnej może dosięgać 2 metrów od powierzchni. Grzebowiska należy odgrodzić lub otoczyć rowem, aby zwierzęta nie miały do nich dostępu. Grzebowiska nie wolno użytkować jako pastwiska, a roślin, na nim rosnących, — jako paszy.

§ 5. W wypadkach, w których zdejmowanie skóry jest zakazane (§ 1 ust. 2), należy skóry poprzecinać, w każdym zaś wypadku poczynić w zwłokach głębokie cięcia i miejsca cięć posypać wapnem lub drobnym piaskiem, albo polać smołą, kwasem karbolowym, krezolem, naftą lub innym środkiem, uniemożliwiającym spożycie mięsa lub zużytkowanie skóry.

Po wrzuceniu zwłok do dołu, krew i inne odpadki, jak również zanieczyszczoną trawę i ziemię należy zebrać i zagrzebać razem ze zwłokami.

§ 6. Doły, w których zakopano zwłoki lub ich części, pochodzące ze zwierząt, chorych lub podejrzanych o zaraźliwą chorobę, — wolno otwierać i użytkować tylko za zezwoleniem starosty. Pozwolenie takie może być udzielone tylko wtenczas, jeżeli według uznania powiatowego lekarza weterynaryjnego przypuszczać można z całą pewnością, że nastąpił już zupełny rozkład zwłok lub ich części, znajdujących się w tym dole, i że nie istnieje już niebezpieczeństwo przeniesienia zaraźliwej choroby zwierzęcej.

Jeżeli ze względów koniecznych zostanie udzielone pozwolenie na wcześniejsze wykopanie zwłok lub ich części, należy takie zwłoki i ich części zagrzebać natychmiast na innym miejscu według przepisów § 5.

§ 7. Natychmiastowe nieszkodliwe usunięcie zwłok, albo ich części może być odroczone, jeżeli ma być przeprowadzone badanie przez lekarza weterynaryjnego wyższej instancji (§§ 6—8 i 12 rozporządzenia). W takim wypadku zwłoki lub ich części winny być przechowane w zamknięciu lub pod dozorem w sposób, uniemożliwiający przeniesienie zaraźliwej choroby zwierzęcej. Nieszkodliwe usunięcie winno jednakże nastąpić niezwłocznie po ukończeniu badania.

§ 8. Należy również odstąpić od natychmiastowego nieszkodliwego usunięcia takich części zwłok, które na podstawie obowiązujących przepisów (§ 11 rozporządzenia) mają być przesłane do pracowni rozpoznawczej, lub jeżeli powiatowy lekarz weterynaryjny uważa przesłanie takich części lub całych zwłok (mniejszych zwierząt) za pożądane, albo też — wreszcie — jeżeli zwłoki lub ich części mają być wysłane do zakładów, albo zbiorów naukowych.

Wysyłanie na wyżej wspomniane cele jest dozwolone również lekarzom weterynaryjnym, nie wykonywającym służby państwowej, — pod warunkiem, że o każdej wysyłce zawiadomią starostę.

Pracownie rozpoznawcze i zakłady naukowe po wykorzystaniu części, nadających się do badania lub zbiorów, winny usunąć pozostałe części w sposób, wykluczający przeniesienie choroby.

§ 9. Zwłoki lub ich części, przeznaczone do wysłania, muszą być szczelnie opakowane tak, aby krew lub inne ciecze nie przedostawały się na powierzchnię. Przy przesyłaniu należy przestrzegać przepisów, wydanych w tym przedmiocie przez władze kolejowe i pocztowe.

§ 10. Osoby, zajęte czynnościami, wyszczególnionymi w § 2, winny czynności te sprawować z zachowaniem wszelkich ostrożności, zabezpieczających od zakażenia się.

25.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROLNICTWA

z dnia 18 lutego 1928 r.

w porozumieniu z Ministrem Skarbu o włączeniu influency koni do chorób, podlegających obowiązkowi zgłaszania, i o zwalczaniu tej choroby.

(Dz. U. R. P. z dnia 31 marca 1928 r. Nr 42 poz. 406).

Na podstawie artykułów 29 punkt a) i 112 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 sierpnia 1927 r. o zwalczaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych (Dz. U. R. P. Nr. 77 poz. 673) zarządza się co następuje:

§ 1. Do zaraźliwych chorób zwierzęcych, podlegających obowiązkowi zgłaszania w myśl art. 20 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 sierpnia 1927 r. o zwalczaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych, włącza się dla obszaru województw pomorskiego i poznańskiego influencę koni.

§ 2. Posiadacz, zauważywszy u koni objawy, wzbudzające podejrzenie o influencę, równocześnie ze zgłoszeniem do do najbliższego p o s t e r u n k u p o l i c j i lub bezpośrednio do starosty winien:

a) odosobnić konie chore od koni pozostałych,
b) nie wyprowadzać koni z zagrody,
c) dopilnować, aby z zagrody nie wypędzano koni na wspólne pastwiska lub do wspól-

nych miejsc pojenia, pławienia i t. p., jak również, aby ze stajni (pomieszczeń), w których stały lub stoją konie chore, nie usuwano nawozu.

§ 4. Po urzędowym stwierdzeniu influency powiatowy lekarz weterynaryjny winien w celu umiejescowienia choroby zarządzić odosobnienie i zamknięcie w zagrodzie wszystkich koni chorych i podejrzanych, jak również zakazać wywożenia poza obręb zagrody nawozu i ściółki ze stajni (pomieszczenia) zapowietrzonej.

§ 6. Przy głównych wejściach do zapowietrzonej zagrody i na drzwiach zapowietrzonej stajni (pomieszczenia) winny być umieszczone tablice z widocznym i czytelnym napisem „Influenca koni".

§ 7. Starosta zarządzi zamknięcie w zagrodzie koni, dotkniętych influencą i podejrzanych o tę chorobę.

§ 8. Starosta może zezwolić na wypędzanie koni chorych i podejrzanych o chorobę na pastwiska w obrębie własnego gospodarstwa posiadacza pod warunkiem, że konie takie nie będą się stykały z innymi końmi z zagrody zapowietrzonej, jak również z końmi obcymi.

§ 9. Dozwolone jest wypędzanie na osobne pastwiska koni podejrzanych o zarażenie się, jak również koni wyleczonych z influency przed uchyleniem zarządzeń (§ 13) oraz na używanie takich koni w obrębie i poza obrębem własnego gospodarstwa pod warunkiem, że konie takie nie będą wprowadzane do obcych stajni (pomieszczeń) i nie będą karmione lub pojone z obcych naczyń (wiader, żłobów, toreb i t. p.).

§ 10. Wywożenie (wynoszenie) z zapowietrzonej stajni ściółki, nawozu i gnojówki oraz sprzętów, używanych do oprzątania i pielęgnowania koni chorych i podejrzanych o influencę, dozwolone jest dopiero po dokładnym oczyszczeniu i odkażeniu według przepisów §§ 1—10 załącznika Nr. 2 do rozporządzenia Ministra Rolnictwa z dnia 9 stycznia 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 19, poz. 167).

§ 11. Wprowadzanie koni obcych do zapowietrzonej zagrody jest zakazane. Starosta może czynić wyjątki.

§ 12. Zwłoki koni padłych z powodu influency podlegają nieszkodliwemu usunięciu w sposób podany w załączniku Nr. 6 rozporządzenia Ministra Rolnictwa z dnia 9 stycznia 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 19 poz. 167).

Skóry z koni dotkniętych influencą wolno dopuszczać do obrotu dopiero po zupełnym wysuszeniu lub odkażeniu, o ile nie zostaną skierowane wprost do garbarni.

Osoby, zatrudnione przy oprzątaniu koni chorych, winny przed opuszczeniem zapowietrzonych pomieszczeń oczyścić i odkazić ręce i obuwie.

Narzędzia, sprzęty, naczynia, uprząż i inne przedmioty, używane dla zwierząt chorych, podlegają oczyszczeniu i odkażeniu według zarządzenia powiatowego lekarza weterynaryjnego i stosownie do przepisów § 10.

Oczyszczanie i odkażanie należy również przeprowadzić w czasie trwania choroby według zarządzenia powiatowego lekarza weterynaryjnego i stosownie do przepisów §§ 1 i 10 załącznika Nr. 2 do rozporządzenia Ministra Rolnictwa z dnia 9 stycznia 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 19 poz. 167).

26.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROLNICTWA

z dnia 22 marca 1928 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Komunikacji o zaopatrywaniu zwierząt w świadectwa miejsca pochodzenia i o badaniu zwierząt na stacjach kolejowych i przystaniach wodnych.

(Dz. U. R. P. z dnia 31 marca 1928 r. Nr. 42 poz. 408).
(Zmiany: rozp. Ministra Rolnictwa i Ref. Rol. z dnia 15 listopada 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 961).

Na podstawie postanowień zawartych w zdaniu pierwszym i pod lit. a) i b) art. 17 oraz na podstawie art. 112 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 sierpnia 1927 r. o zwalczaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych (Dz. U. R. P. Nr. 77, poz. 673) zarządza się co następuje:

§ 1. Konie, osły, muły, osłomuły, bydło rogate, świnie, owce, kozy i drób:

a) będące w posiadaniu osób handlujących zwierzętami,
b) dostarczane na stacje kolejowe i przystanie wodne do załadowania,
c) spędzane do rzeźni na targowiska, targi, jarmarki, pokazy i przetargi publiczne, jak również konie przedstawione komisjom remontowym — winny być przez ich posiadaczy zaopatrzone w świadectwa miejsca pochodzenia.

Dowody tożsamości, wydawane dla koni przez organa wojskowe, zastępują świadectwa miejsca pochodzenia.

§ 2. Dla zwierząt jednokopytowych i bydła rogatego wymagane są jednostkowe świadectwa miejsca pochodzenia dla każdej sztuki osobno, dla innych zaś zwierząt wystarczają zbiorowe świadectwa miejsca pochodzenia, które należy wydawać jedynie dla zwierząt tego samego gatunku, należących do tego samego posiadacza.

§ 4. Świadectwa miejsca pochodzenia wystawia, według załączonego wzoru Nr. 1, zarząd miejscowej gminy lub urząd wyznaczony przez wojewodę.

§ 5. Świadectwa miejsca pochodzenia są ważne na przeciąg dni dziesięciu. Dzień wystawienia świadectwa nie wlicza się.

W razie niebezpieczeństwa zaraźliwych chorób zwierzęcych wojewoda — za zgodą Ministra Rolnictwa — może dla zapowietrzonego lub zagrożonego obszaru skrócić czas ważności świadectw miejsca pochodzenia dla gatunków zwierząt, wrażliwych na daną zarazę. Zarządzenie takie winno być podane do wiadomości publicznej.

Jeżeli w chwili wygasania ważności świadectwa z powodu upływu czasu zwierzę lub zwierzęta podpadają pod postanowienia § 1, świadectwo, którego ważność wygasa, może być na następny wyżej wymieniony okres przedłużone przez powiatowego lekarza weterynaryjnego tego powiatu, w którym w chwili wygasania ważności świadectwa zwierzę lub zwierzęta się znajdują, jeżeli lekarz ten zbada je i uzna za wolne od zaraźliwych chorób zwierzęcych.

Przedłużenie ważności świadectwa winno być przez lakarza weterynaryjnego uskutecznione pisemnie za jego podpisem na świadectwie.

§ 6. Zwierząt, niezaopatrzonych w świadectwa miejsca pochodzenia, odpowiadające powyższym przepisom, nie wolno dopuszczać na targowiska, targi, jarmarki, pokazy, przetargi publiczne, ani też do załadowania na stacjach kolejowych lub przystaniach wodnych.

§ 7. Całowagonowe przesyłki drobiu podlegają przy załadowaniu na stacjach kolejowych i przystaniach wodnych badaniu przez powiatowego lekarza weterynaryjnego lub przez lekarza weterynaryjnego upoważnionego do tego przez wojewodę.

Całowagonowe przesyłki drobiu winny być zbadane przez powiatowego lekarza weterynaryjnego lub przez lekarza weterynaryjnego, upoważnionego przez wojewodę, również przy wyładowaniu, jeżeli od czasu badania przy załadowaniu upłynęło więcej, niż 24 godziny.

§ 8. Drób w mniejszych, niż całowagonowe, przesyłkach oraz wszelkie przesyłki zwierząt jednokopytowych, bydła rogatego, świń, owiec i kóz podlegają badaniu przez powiatowego lekarza weterynaryjnego, lub przez lekarza weterynaryjnego, upoważnionego przez wojewodę, przed załadowaniem — względnie przy wyładowaniu na stacjach kolejowych i przystaniach wodnych we wszystkich wypadkach, w których badanie takie zostanie zarządzone w wykonaniu rozporządzenia Ministra Rolnictwa z dnia 9 stycznia 1928 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 sierpnia 1927 r. o zwalczaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych (Dz. U. R. P. Nr. 19 poz. 167).

§ 9. W razie niebezpieczeństwa zaraźliwych chorób zwierzęcych wojewoda — za zgodą Ministra Rolnictwa — może na obszarach, zapowietrzonych i zagrożonych, zarządzić badanie przy załadowaniu na stacjach kolejowych i przystaniach wodnych zwierząt jednokopytowych, bydła rogatego, świń, owiec i kóz, jak również badanie przy wyładowaniu wymienionych gatunków zwierząt, pochodzących z obszarów zapowietrzonych lub zagrożonych.

Badanie przez powiatowego lekarza weterynaryjnego, lub przez lekarza weterynaryjnego, upoważnionego przez wojewodę, przy wyładowaniu nie jest wymagane w rzeźniach i na targowiskach rzeźnych, połączonych torem kolejowym, w których badanie przy wyładowaniu przez ustanowionego tam lekarza weterynaryjnego jest zapewnione.

§ 10. O wyniku badania powiatowy lekarz weterynaryjny lub lekarz weterynaryjny, upoważniony przez wojewodę, winien wystawić świadectwo zdrowia według załączonego wzoru Nr. 2 na każdy wagon lub oddział statku osobno i dołączyć przynależne świadectwa miejsca pochodzenia, podając na świadectwie zdrowia ich ilość, datę załadowania, numer wagonu lub oddziału statku oraz liczbę dziennika badania (ust. drugi). Co do opisu zwierząt powiatowy lekarz weterynaryjny lub lekarz weterynaryjny, upoważniony przez wojewodę, może powołać się na załączone świadectwa miejsca pochodzenia.

Ustęp 2 pominięto.

Świadectwa zdrowia winny być zaopatrzone w podpis powiatowego lekarza weterynaryjnego lub lekarza weterynaryjnego, upoważnionego przez wojewodę, i w urzędową pieczęć powiatowego lekarza weterynaryjnego.

§ 11. Posiadacz zwierząt winien o zamierzonym załadowaniu lub wyładowaniu zwierząt, podlegających obowiązkowi badania, jak również w przypuszczalnym terminie nadejścia przesyłki zwierząt na stację graniczną, zawiadomić właściwego powiatowego lekarza weterynaryjnego lub lekarza weterynaryjnego, upoważnionego przez wojewodę, najpóźniej na dwanaście godzin przed załadowaniem lub wyładowaniem.

§ 13. Postanowienia o świadectwach miejsca pochodzenia w obrocie krajowym — z wyjątkiem postanowienia lit. i) § 3 — obowiązują również przy wywozie zwierząt za granicę, a ponadto:

a) zbiorowe świadectwa pochodzenia dla świń, owiec, kóz i drobiu mogą być wystawiane tylko dla takich zwierząt, które mają być załadowane w jednym wagonie lub w jednym oddziale statku;
b) powiatowy lekarz weterynaryjny lub lekarz weterynaryjny, upoważniony przez wojewodę, w wypadkach, gdy zachodzi obawa, że termin ważności świadectwa miejsca pochodzenia mógłby upłynąć przed dojściem przesyłki do kraju przeznaczenia, może przedłużyć ważność świadectwa miejsca pochodzenia na czas, niezbędny

dla dojścia przesyłki do kraju przeznaczenia, po zbadaniu zwierząt i uznaniu ich za wolne od zaraźliwych chorób zwierzęcych. W takim wypadku powiatowy lekarz weterynaryjny lub lekarz weterynaryjny, upoważniony przez wojewodę, winien na odwrotnej stronie świadectwa miejsca pochodzenia umieścić dzień i wynik badania, jak również dzień, do którego ważność świadectwa miejsca pochodzenia została przedłużona;

c) nowe świadectwa miejsca pochodzenia dla zwierząt znajdujących się w obrocie handlowym, mogą być wystawiane tylko w wypadkach, gdy zwierzęta znajdowały się przynajmniej w przeciągu ostatnich dni dwudziestu w danej miejscowości.

§ 14. Zwierzęta, przeznaczone do wywozu za granicę, winny być przy załadowaniu na stacji kolejowej lub przystani wodnej w każdym wypadku zbadane przez powiatowego lekarza weterynaryjnego lub przez innego lekarza weterynaryjnego, upoważnionego do tego przez wojewodę za zgodą Ministra R o l n i c t w a.

§ 15. Powiatowy lekarz weterynaryjny lub lekarz weterynaryjny, upoważniony przez wojewodę, winien o wyniku badania wystawić świadectwo zdrowia według załączonego wzoru Nr. 4 dla każdego wagonu lub oddziału statku osobno...

§ 17. Przesyłki zwierząt, przeznaczonych do wywozu za granicę, winny być kierowane wprost do stacji granicznej. Kierowanie takich przesyłek do innej stacji, wyładowywanie, przeładowywanie i doładowywanie zwierząt podczas przewozu jest wzbronione. W razie, gdy zachodzi nieunikniona konieczność przeładowania, — zwierzęta podlegają przy przeładowaniu ponownemu badaniu przez powiatowego lekarza weterynaryjnego, lub przez lekarza weterynaryjnego, upoważnionego przez wojewodę, który wynik badania na stacji przeładowania umieści na świadectwie zdrowia, wystawionym na stacji załadowania.

Wagony, zawierające drób zagraniczny, winny być zaplombowane.

Wzory świadectw, przewidzianych w rozp. pominięto ze względów technicznych.

27.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROLNICTWA

z dnia 12 czerwca 1928 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych i Ministrem Skarbu w sprawie nadzoru weterynaryjnego.

(Dz. U. R. P. z dnia 28 czerwca 1928 r. Nr 65, poz. 597).
Zmiany: rozp. Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 20 października 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr 111, poz. 922).

Na podstawie art. 6, 17 zdanie pierwsze i punkty c), e) i f), 19, 97 pkt. c) i 112 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 sierpnia 1927 r. o zwalczaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych (Dz. U. R. P. Nr 77, poz. 673) i rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 1 marca 1928 r. o uzupełnieniu art. 97 tegoż rozporządzenia (Dz. U. R. P. Nr. 26, poz. 229) zarządza się co następuje:

§ 3. Na urządzenie pokazu lub przetargu zwierząt pochodzących z jednego powiatu przedsiębiorca winien uzyskać zezwolenie starosty, a na urządzenie pokazu lub przetargu zwierząt, pochodzących z dwu lub więcej powiatów albo województw — zezwolenie wojewody właściwego dla obszaru, na którym odbyć się ma pokaz lub przetarg.

§ 4. Wojewoda może zwolnić od nadzoru weterynaryjnego mniejsze targi, jarmarki, pokazy i przetargi zwierząt, na które spędzane są zwierzęta z jednej lub z kilku sąsiadujących ze sobą miejscowości, jeżeli według stanu zaraźliwych chorób zwierzęcych nie zachodzi niebezpieczeństwo rozniesienia zarazy.

§ 5. Powiatowy lekarz weterynaryjny, wykonywujący nadzór, winien każde zwierzę przy wprowadzeniu (wwiezieniu, wniesieniu) na targ, jarmark, pokaz lub przetarg zbadać i sprawdzić świadectwo miejsca pochodzenia.

Badanie zwierząt przez powiatowych lekarzy weterynaryjnych przy wprowadzaniu (wwożeniu, wnoszeniu) zwierząt na targ, jarmark, pokaz lub przetarg winno się odbywać przy świetle dziennym lub przy dostatecznym świetle sztucznym.

Podczas trwania targu, jarmarku, pokazu i przetargu spędzone zwierzęta podlegają nadzorowi powiatowego lekarza weterynaryjnego; zwierzęta, nie wyprowadzone (wywiezione, wyniesione) w dniu spędu, winny być ponownie zbadane przed ich wyprowadzeniem (wywiezieniem, wyniesieniem).

W razie stwierdzenia zaraźliwej choroby zwierzęcej lub podejrzenia powiatowy lekarz weterynaryjny winien nie dopuścić chorych i podejrzanych zwierząt na targ, jarmark, pokaz i przetarg, lecz odosobnić je i postępować — zależnie od rodzaju zaraźliwej choroby — według przepisów rozporządzenia Ministra Rolnictwa z dnia 9 stycznia 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr 19, poz. 167).

§ 6. Zwierząt niezaopatrzonych w świadectwo miejsca pochodzenia, przewidziane w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa z dnia 22 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr 42, poz. 408), powiatowy lekarz weterynaryjny winien również nie dopuścić na targ, jarmark, pokaz i przetarg, przy czym w razie podejrzenia, że zwierzę pochodzi z miejscowości lub okręgu, z którego wywóz tego gatunku zwierząt jest zakazany lub ograniczony, — zwierzę odosobnić aż do czasu wyjaśnienia miejsca jego pochodzenia.

§ 7. Z targów, pokazów i przetargów, urządzanych dla zwierząt rzeźnych, zwierzęta wolno wyprowadzać (wywozić, wynosić) tylko do rzeźni, znajdującej się w tej samej miejscowości, lub do rzeźni innych miejscowości, połączonych bezpośrednio torem kolejowym.

Starosta może zezwolić na wyjątki, jeżeli, według uznania powiatowego lekarza weterynaryjnego, nie jest to połączone z niebezpieczeństwem przeniesienia zarazy.

§ 8. Starosta może zarządzić, aby zwierzęta niewyprowadzone po odbytym targu zostały umieszczone w osobnych, na ten cel przeznaczonych, pomieszczeniach. Zwierzęta takie mogą być dopuszczone na następny targ dopiero po ponownym ich zbadaniu przez powiatowego lekarza weterynaryjnego i uznaniu za niepodejrzane.

§ 9. W czasie odbywania się w pewnej miejscowości targów, jarmarków, pokazów i przetargów publicznych zwierząt nie wolno wykonywać handlu zawodowego tego samego gatunku zwierzętami, spędzanymi z różnych miejscowości poza targowiskiem (miejscem spędu) w tej miejscowości i w miejscowości bezpośrednio przyległej.

§ 10. Mleko krów dojonych na targach, jarmarkach, pokazach i przetargach winno być bezpośrednio po udoju wyjałowione w sposób przewidziany w § 19 rozporządzenia niniejszego; przed wyjałowieniem mleko to nie może być użyte na karmę dla zwierząt.

§ 11. Po ukończonym targu, jarmarku, pokazie i przetargu targowiska i miejsca spędu zwierząt winny być oczyszczone, a w razie potrzeby także odkażone według przepisów załącznika Nr 2 do rozporządzenia Ministra Rolnictwa z dnia 9 stycznia 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr 19, poz. 167).

§ 12. W razie groźnego niebezpieczeństwa zaraźliwych chorób zwierzęcych wojewoda może zarządzić rejestrację i cznakowanie bydła rogatego wprowadzanego na targi i jarmarki.

§ 14. Wyprowadzanie (wywożenie, wynoszenie) w stanie żywym zwierząt, spędzonych do rzeźni publicznej lub wywozowej jest zakazane. Na wyjątki może zezwolić starosta, jeżeli według uznania powiatowego lekarza weterynaryjnego nie jest to połączone z niebezpieczeństwem przeniesienia zaraźliwej choroby zwierzęcej.

§ 15. Mleko krów, dojonych w rzeźni publicznej lub wywozowej, winno być bezpośrednio po udoju wyjałowione w sposób przewidziany w § 19 rozporządzenia niniejszego; przed wyjałowieniem mleko to nie może być użyte na karmę dla zwierząt.

§ 16. Po ukończonym czasie uboju stajnie, obory, chlewy i hale uboju, jak również wszelkie używane urządzenia, sprzęty i przedmioty winny być należycie oczyszczone.

§ 17. Posiadacz mleczarni, otrzymującej mleko z różnych gospodarstw, winien prowadzić dziennik uwidoczniający, które gospodarstwa i w jakiej ilości codziennie dostarczają mleko do mleczarni oraz do jakich gospodarstw i w jakiej ilości oddaje się stale mleko z mleczarni na karmę dla zwierząt racicowych.

§ 18. Posiadacz mleczarni, otrzymującej mleko z różnych gospodarstw, winien:

a) zaopatrzyć pomieszczenia, używane do przeróbki mleka, w nieprzepuszczalne podłogi, w szczelne i gładkie ściany do wysokości 2 m i w urządzenia umożliwiające oczyszczanie i odkażanie sprzętów i narzędzi używanych w mleczarni, a w szczególności naczyń i baniek do mleka oraz bębenków i wkładek do wirówek,
b) posiadać urządzenia umożliwiające dostateczne wyjaławianie mleka.

Posiadacz mleczarni, używającej wirówek, winien osad z wirówek codziennie nieszkodliwie usuwać.

§ 19. Mleko należy uznać za dostatecznie wyjałowione:

a) po nagrzaniu na ogniu aż do zagotowania,
b) po nagrzaniu do 85° C parą wodną,
c) po nagrzaniu do 70° C i utrzymaniu w tym stopniu nagrzania w przeciągu pół godziny.

§ 20. Postanowienia, zawarte w §§ 18 i 19, nie wyłączają stosowania dalej idących przepisów sanitarnych.

§ 21. Wojewoda może w poszczególnych wypadkach odroczyć do lat pięciu zaopatrzenie mleczarni w urządzenia, przewidziane w punkcie b) § 18, umożliwiające dostateczne wyjałowienie mleka (§ 19), jeżeli względy gospodarcze tego wymagają i nie zagraża to niebezpieczeństwem rozszerzenia się zaraźliwych chorób zwierzęcych.

§ 22. W razie groźby niebezpieczeństwa zaraźliwych chorób zwierzęcych, a w szczególności pryszczycy, starosta:

a) zarządzi odkażanie pomieszczeń, narzędzi i przedmiotów — w szczególności zaś baniek do mleka — przed wypuszczeniem ich z mleczarni, w sposób przepisany w § 11 załącznika Nr 2 do rozporządzenia Ministra Rolnictwa z dnia 9 stycznia 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr 19, poz. 167);
b) zakaże oddawania mleka z mleczarni bez uprzedniego wyjałowienia w sposób podany w § 19 oraz użytkowania na karmę niewyjałowionego mleka dla własnych zwierząt racicowych.

28.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROLNICTWA

z dnia 13 czerwca 1928 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych i Ministrem Skarbu o kontroli surowic i szczepionek dla celów weterynaryjnych oraz preparatów do rozpoznawania zaraźliwych chorób zwierzęcych.

(Dz. U. R. P. z dnia 11 sierpnia 1928 r. Nr. 75, poz. 674).

Na podstawie art. art. 18, 97 pkt. c i 112 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 sierpnia 1927 r. o zwalczaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych (Dz. U. R. P. Nr. 77) poz. 673) i rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 1 marca 1928 r. o uzupełnieniu artykułu 97 tegoż rozporządzenia (Dz. U. R. P. Nr. 26, poz. 229) zarządza się co następuje:

§ 1. Wytwarzanie szczepionek i surowic dla celów weterynaryjnych oraz preparatów do rozpoznawania zaraźliwych chorób zwierzęcych wymaga uprzedniego zezwolenia Ministra Rolnictwa.

§ 2. Posiadacz zezwolenia może wytwarzać tylko te surowice i szczepionki dla celów weterynajryjnych oraz preparaty do rozpoznawania zaraźliwych chorób zwierzęcych, na których wyrób uzyskał zezwolenie. Do wytwarzania innych tego rodzaju wyrobów weterynaryjnych wymagane jest zezwolenie dodatkowe.

§ 3. Zwierzęta przed ich użyciem do wyrobu surowic i szczepionek weterynaryjnych winny być zbadane przez lekarza weterynaryjnego i uznane za wolne od zaraźliwych chorób zwierzęcych.

Zbadaniu przez lekarza weterynaryjnego podlegają również zwierzęta padłe i zabite w wytwórni.

Zwierząt używanych do wyrobu surowic i szczepionek weterynaryjnych oraz preparatów do rozpoznawania zaraźliwych chorób zwierzęcych nie wolno oddawać z wytwórni na inne cele przed ich zbadaniem przez powiatowego lekarza weterynaryjnego.

§ 4. Wytwórnie surowic i szczepionek dla celów weterynaryjnych oraz preparatów do rozpoznawania zaraźliwych chorób zwierzęcych podlegają nadzorowi wojewody (w m. st. Warszawie Komisarzowi Rządu), wykonywanemu przez wojewódzkiego lekarza weterynaryjnego. Fachowa kontrola państwowa wytwarzania należy do kierownika Wydziału Higieny Zwierząt Państwowego Instytutu Naukowego Gospodarstwa Wiejskiego. Państwowa kontrola wyrobów powyższych odbywa się według przepisów załącznika Nr. 1.

Funkcje Komisarza Rządu na m. st. Warszawie przejął Prezydent m. st. Warszawy.

P. dekret z dnia 6 czerwca 1945 r. o Państwowym Instytucie Weterynaryjnym w Puławach (Dz. U. R. P. Nr. 25, poz. 154).

§ 5. Surowica przeciwróżycowa, surowica i szczepionka przeciwwąglikowa oraz surowica i szczepionka przeciw cholerze drobiu podlegają stałej kontroli państwowej, wszystkie zaś inne wyroby przeznaczone dla celów weterynaryjnych — dorywczej kontroli państwowej.

Minister Rolnictwa może zwolnić od stałej lub dorywczej państwowej kontroli państwowe wytwórnie surowic, szczepionek i preparatów weterynaryjnych.

§ 6. Wyrobów podlegających stałej kontroli państwowej nie wolno wprowadzać do obrotu przed dokonaniem kontroli i uznaniem ich za zdatne do użytku.

§ 7. Do surowic i szczepionek dla celów weterynaryjnych oraz preparatów do rozpoznawania zaraźliwych chorób zwierzęcych, wprowadzanych do obrotu, winny być dołączone drukowane przepisy o sposobie stosowania i przechowywania oraz wskazówki co do poszczególnych środków ostrożności, jakich należy przestrzegać przy stosowaniu wyrobów powyższych, z podaniem czasu, w którym siła działania wyrobu zmniejsza się lub zanika.

Wytwórca surowic, szczepionek i preparatów weterynaryjnych winien przy wprowadzaniu do obrotu swoich wyrobów na naczyniach, jak również na bezpośrednich opakowaniach tych naczyń, zawierających takie wyroby, uwidocznić swoją firmę i datę, do której wyrób jest skuteczny.

Naczynia zawierające szczepionki i surowice dla celów weterynaryjnych oraz preparaty do rozpoznawania zaraźliwych chorób zwierzęcych, które uległy kontroli państwowej (§ 5), winny być poza tym zaopatrzone w napis: „urzędowo kontrolowane„ z podaniem numeru bieżącego kontroli państwowej.

§ 8. Szczepionki, zawierające żywe zarazki chorób zwierzęcych, wolno wydawać tylko lekarzom weterynaryjnym.

Osobom, nie posiadającym dyplomu lekarza weterynaryjnego, stosowanie takich szczepionek jest wzbronione.

§ 9. Wytwórcy surowic i szczepionek dla celów weterynaryjnych oraz preparatów do rozpoznawania zaraźliwych chorób zwierzęcych winni prowadzić wykazy, uwidoczniające całkowitą wytwórczość, sposób przygotowania, sposób określania wartości (miana) i obrót poszczególnych wyrobów oraz udzielać Ministrowi Rolnictwa — na żądanie — wszelkich wyjaśnień, dotyczących wyżej wspomnianych okoliczności.

Wytwórca obowiązany jest udostępnić pomieszczenia, służące do wyrobu, przechowywania i wysyłania wyrobów weterynaryjnych, o-

sobom wymienionym w § 4 i udzielać im wyżej wspomnianych wyjaśnień.

§ 10. Wytwórcy surowic i szczepionek dla celów weterynaryjnych oraz preparatów do rozpoznawania zaraźliwych chorób zwierzęcych obowiązani są do przedstawiania Ministrowi Rolnictwa miesięcznych wykazów do dnia 15 każdego następnego miesiąca — według załączonego wzoru (załącznik Nr 2).

Wzór, podany w zał. Nr. 2, powzięto.

Załącznik Nr. 1 do rozp. Min. Rol. z dn. 13 czerwca 1928 r. (poz. 674).

Państwowa kontrola surowic i szczepionek dla celów weterynaryjnych oraz preparatów do rozpoznawania zaraźliwych chorób zwierzęcych.

§ 5. O przygotowaniu w wytwórni wyrobów podlegających kontroli państwowej należy zawiadomić upoważnionego lekarza weterynaryjnego, który obowiązany jest niezwłocznie udać się do wytwórni celem pobrania i wysłania próbek do Wydziału Higieny Zwierząt Państwowego Instytutu Naukowego Gospodarstwa Wiejskiego. Lekarz weterynaryjny pobiera po 4 próbki do naczyń wyjałowionych, opatrując je plombami i napisami.

§ 8. Naczynia, do których pobrano próbki, lekarz weterynaryjny winien zaplombować i takimi samymi plombami zaopatrzyć zbiorniki, z których próbki zostały pobrane. Zaplombowane zbiorniki należy przechować w wytwórni w miejscu wyłącznie na ten cel przeznaczonym.

§ 9. Oplombowane próbki należy zapakować w skrzynkę w obecności kierownika wytwórni i lekarza weterynaryjnego i w obecności tych osób skrzynkę zaplombować. Wytwórnia niezwłocznie wysyła zaplombowaną skrzynię do Wydziału Higieny Zwierząt Państwowego Instytutu Naukowego Gospodarstwa Wiejskiego z dołączeniem wykazu według przepisanego wzoru (załącznik Nr. 3), podpisanego przez upoważnionego lekarza weterynaryjnego i przez kierownika wytwórni.

29.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROLNICTWA

z dnia 6 lutego 1930 r.

w sprawie zakazu wprowadzania (przywozu) i przeprowadzania (przewozu) z zagranicy papug.

Dz. U. R. P. z dnia 19 lutego 1930 r. Nr. 10, poz. 71).

Na podstawie art. art. 11 i 112 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 sierpnia 1927 r. o zwalczaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych (Dz. U. R. P. Nr. 77, poz. 673) zarządzam co następuje:

§ 1. Zabrania się wprowadzania (przywozu) z zagranicy jako też przeprowadzania (przewozu) z zagranicy przez terytorium polskie papug wszelkiego gatunku.

§ 2. W wyjątkowych wypadkach Minister Rolnictwa może zwolnić od zakazu określonego w § 1 pod warunkami, które określi w każdym poszczególnym wypadku.

30.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROLNICTWA

z dnia 1 lipca 1930 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu i Ministrem Komunikacji w sprawie wprowadzania (przywozu) z zagranicy koni do uczestniczenia w wyścigach.

(Dz. U. R. P. z dnia 31 lipca 1930 r. Nr. 53, poz. 454).

Na podstawie art. art. 11 i 12 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 sierpnia 1927 r. o zwalczaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych (Dz. U. R. P. Nr. 77, poz. 673) zarządza się co następuje:

§ 1. Zezwala się na wprowadzanie z zagranicy na terytorium polskie koni do uczestniczenia w wyścigach na tym terytorium, pod warunkami określonymi w rozporządzeniu niniejszym.

§ 2. Każdy koń sprowadzany z zagranicy winien być zaopatrzony w jednostkowe świadectwo zdrowia i świadectwo o wpisaniu do księgi stadnej koni pełnej krwi angielskiej.

Świadectwo zdrowia winno być wystawione przez państwowego lub przez państwo uprawnionego lekarza weterynaryjnego państwa, w którym koń przebywał w ciągu ostatnich 10 dni i winno stwierdzać, że koń został przy załadowaniu zbadany i uznany za wolnego od objawów zaraźliwych chorób oraz, że pochodzi z zagrody, w której co najmniej od 40 dni nie panowała żadna zaraźliwa choroba, przenosząca się na zwierzęta jednokopytowe. W świadectwie tym winien być podany dokładnie opis konia, jego wiek i nazwa, nazwisko i miejsce zamieszkania właściciela lub miejscowość, w której koń przebywał w ciągu ostatnich 10 dni.

Świadectwo o wpisaniu do księgi stadnej winno być wystawione przez jedną z wymienionych w załączniku do rozporządzenia niniejszego instytucji.

Do świadectw zdrowia i świadectw o wpisaniu do księgi stadnej, wystawionych w innym języku niż polski lub francuski, winno być dołączone uwierzytelnione tłumaczenie tych dowodów na język polski lub francuski.

Wykaz instytucji, o którym mowa w § 2 ust. 3, pominięto.

§ 3. Przywóz koni może odbywać się przez graniczne stacje wejściowe, przy których znajdują sę urzędy celne I klasy.

§ 4. O mającym nastąpić wprowadzeniu konia posiadacz jego obowiązany jest zawiadomić powiatową władzę administracji ogólnej, właściwą dla obszaru, na którym znajduje się stacja wejściowa, co najmniej na 12 godzin przed sprowadzeniem konia na stację wejściową.

§ 5. Każdy wprowadzany koń podlega badaniu na granicznej stacji wejściowej przez państwowego lekarza weterynaryjnego, który ma również obowiązek sprawdzić, czy zachodzą warunki przewidziane w § 2 rozporządzenia niniejszego.

§ 6. W ciągu 14 dni, licząc od dnia przeprowadzenia konia przez granicę polską, koń winien być trzymany w odosobnieniu od koni krajowych, z wyjątkiem styczności na torze wyścigowym lub treningowym.

31.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROLNICTWA

z dnia 10 września 1930 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu i Ministrem Komunikacji w sprawie wprowadzania (przywozu) i przeprowadzania (przewozu) z zagranicy psów i kotów.

(Dz. U. R. P. z dnia 6 marca 1931 r. Nr. 18, poz. 99).

Na podstawie art. 11 i 112 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 sierpnia 1927 r. o zwalczaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych (Dz. U. R. P. Nr. 77, poz. 673) zarządza się co następuje:

§ 1. Zezwala się na wprowadzanie (przywóz) z zagranicy i przeprowadzanie (przewóz) z zagranicy przez terytorium polskie psów i kotów pod warunkami, określonymi w rozporządzeniu niniejszym.

§ 2. Pies lub kot wprowadzany (przywożony) z zagranicy lub przeprowadzany (przewożony) z zagranicy przez terytorium polskie winien być zaopatrzony w urzędowe świadectwo miejsca pochodzenia, wystawione przez państwowego lub przez państwo upoważnionego lekarza weterynaryjnego, właściwego dla miejsca pochodzenia psa lub kota.

Świadectwo to winno zawierać:

a) nazwisko i miejsce zamieszkania posiadacza psa lub kota,

b) oznaczenie gatunku, płci, maści, rasy, wieku oraz szczególnych znaków zwierzęcia,

c) stwierdzenie, że pies lub kot został zbadany przed wysłaniem i uznany za wolnego od objawów zaraźliwych chorób zwierzęcych, zwłaszcza wścieklizny, że w miejscowości z której pies lub kot pochodzi, oraz w promieniu 15 km nie było w ciągu ostatnich trzech miesięcy wypadku wścieklizny oraz, że w miejscu pochodzenia pies lub kot nie podlega ograniczeniom, zarządzonym z powodu wścieklizny.

Świadectwo miejsca pochodzenia winno być wystawione w ciągu ostatnich 3 dni, poprzedzających dzień wyprowadzenia psa lub kota z miejsca pochodzenia.

Świadectwo miejsca pochodzenia jest ważne na przeciąg 10 dni, liczonych od dnia następnego po dniu wystawienia świadectwa.

Do świadectw miejsca pochodzenia, wystawionych w innym języku niż język polski lub francuski, winno być dołączone uwierzytelnione tłumaczenie świadectwa na język polski lub francuski.

32.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROLNICTWA I REFORM ROLNYCH

z dnia 1 grudnia 1932 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych w sprawie zarobkowego trzebienia zwierząt.

(Dz. U. R. P. z dnia 28 grudnia 1932 r. Nr. 116, poz. 962).

Na podstawie art. 17 punkt g) i art. 112 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 sierpnia 1927 r. o zwalczaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych (Dz. U. R. P. Nr. 77 poz. 673) w brzmieniu ustawy z dnia 25 lutego 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 26 poz: 229) zarządza się co następuje:

§ 1. Osoby nie posiadające dyplomu lekarza weterynaryjnego, zamierzające trudnić się zarobkowym trzebieniem (kastrowaniem) zwierząt winny uzyskać na to zezwolenie właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej. Zezwolenie to może być w każdej chwili cofnięte i ważne jest tylko na obszarze tego powiatu, dla którego zostało udzielone.

§ 2. Osobom wymienionym w § 1 zabrania się trzebienia (kastrowania) zwierząt chorych lub podejrzanych o chorobę zaraźliwą, jak również wstępu do zagród, stajen, obór, chlewów, kurników i innych pomieszczeń, w których przebywają takie zwierzęta.

§ 3. Po wykonaniu trzebienia, osoby wymienione w § 1, winny w każdym wypadku przed opuszczeniem zagrody lub pomieszczenia wymyć ciepłą wodą i mydłem ręce i inne zanieczyszczone części ciała, jak również oczyścić ubranie, obuwie i narzędzia używane przy wykonywaniu trzebienia.

§ 4. Osoby, wymienione w § 1, obowiązane są prowadzić według załączonego wzoru dziennik, do którego winny zapisywać niezwłocznie wszystkie zwierzęta, poddane trzebieniu i dzien-

nik ten na żądanie okazywać powiatowemu lekarzowi weterynaryjnemu, jak również innym organom władz administracji ogólnej. Dziennik po zakończeniu należy przechowywać w ciągu 1 roku.

Wzór dziennika pominięto.

33.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROLNICTWA I REFORM ROLNYCH

z dnia 8 sierpnia 1934 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu i Ministrem Komunikacji w sprawie przywozu z za granicy niektórych zwierząt, surowców i przetworów pochodzenia zwierzęcego.

(Dz. U. R. P. z dnia 28 sierpnia 1934 r. Nr. 75 poz. 704).

Na podstawie art. 11 i 112 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 sierpnia 1927 r. o zwalczeniu zaraźliwych chorób zwierzęcych (Dz. U. R. P. Nr. 77 poz. 673) zarządza się co następuje:

§ 1. Zezwala się na przywóz z za granicy, pod warunkami, określonymi w rozporządzeniu niniejszym, następujących przedmiotów:

1) wszelkiego rodzaju ryb morskich i raków, przy czym za ryby morskie nie uważa się ryb słodkowodnych, chociażby pochodziły one z połowów morskich,

2) tranu i tłuszczu ryb, wielorybów i innych zwierząt morskich,

3) pierza i puchu,

4) pranej lub wywapnionej wełny,

5) suchej sierści królików, zajęcy i wielbłądów,

6) suchych skór królików i dzikich zwierząt,

7) garbowanych skór futrzanych,

8) wygotowanych lub wywapnionych, albo poddanych działaniu pary: sierści, szczeciny, włosia, włosienia i odpadków skór,

9) zupełnie suchych kopyt, racic, rogów i części rogów,

10) prasowanych racic, kopyt i rogów,

11) mąki kopytowej, racicowej i rogowej.

Przy przewozie kolejami przedmiotów, budzących odrazę i wydzielających woń przykrą (pkt. 8 i 9), powinny być stosowane przepisy, obowiązujące dla przewozu tych przedmiotów. Przedmioty, wymienione w pkt. 3—6 poprzedniego ustępu, powinny być w szczelnych workach, lub innym szczelnym opakowaniu.

§ 2. Przesyłki, zawierające przedmioty, wymienione w pkt. 9, 10 i 11 § 1, powinny być zaopatrzone w świadectwo miejsca pochodzenia, wystawione przez państwowego lub przez państwo upoważnionego lekarza weterynaryjnego państwa, z którego przedmioty przesyłki pochodzą.

Świadectwo miejsca pochodzenia przedmiotów, wymienionych w pkt. 9 i 10 § 1, powinno stwierdzać:

a) że przedmioty przesyłki pochodzą ze zwierząt, wolnych od zaraźliwych chorób zwierzęcych,

b) że w miejscu pochodzenia przedmiotów przesyłki w ciągu ostatnich 14 dni nie zachodziły wypadki wąglika, oraz

c) że przedmioty przesyłki nie pozostawały po ich przerobieniu (wygotowaniu, wywapnieniu, poddaniu działaniu pary, wysuszeniu) w styczności z osobami lub rzeczami, mogącymi być rozsadnikami zarazy.

Świadectwo miejsca pochodzenia przedmiotów, wymienionych w pkt. 11 § 1, powinno stwierdzać, że przedmioty przesyłki odpowiadają warunkom, określonym w pkt. c) poprzedniego ustępu.

W świadectwie powinno być podane oznaczenie towaru lub poszczególnych jego colli, umożliwiające stwierdzenie tożsamości towaru.

Świadectwo powinno posiadać oprócz tekstu w języku kraju pochodzenia, również tekst w języku polskim lub francuskim, w razie zaś braku takiego świadectwa — uwierzytelnione tłumaczenie na język polski lub francuski.

§ 3. Przywóz z za granicy przedmiotów, wymienionych w § 1, odbywa się przez graniczne stacje wejściowe, przy których znajdują się urzędy celne I klasy; przez inne stacje wejściowe może się odbywać wyjątkowo i to za każdorazowym zezwoleniem Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych.

34.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROLNICTWA I REFORM ROLNYCH

z dnia 8 sierpnia 1934 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu i Ministrem Komunikacji w sprawie przewozu z za granicy przez terytorium polskie ryb, raków i innych skorupiaków oraz surowców i przetworów, pochodzenia zwierzęcego.

(Dz. U. R. P. z dnia 28 sierpnia 1934 r. Nr. 75 poz. 705).

Na podstawie art. 11 i 112 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 sierpnia 1927 r. o zwalczaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych (Dz. U. R. P. Nr. 77 poz. 673) zarządza sę co następuje:

§ 1. Zezwala się na przewóz z za granicy kolejami przez terytorium polskie pod warunkami, określonymi w rozporządzeniu niniejszym, wszelkiego rodzaju ryb, raków i innych skorupiaków oraz surowców i przetworów pochodzenia zwierzącego.

Rozporządzenie niniejsze nie obejmuje mięsa i jego przetworów z wyjątkiem jelit i tłuszczów skażonych.

§ 2. Przesyłki skór surowych, ich odpadków i jelit powinny być zaopatrzone w świadectwa miejsca pochodzenia, wystawione przez państwowego lub przez państwo upoważnionego lekarza weterynaryjnego państwa, z którego przesyłki pochodzą.

Świadectwo miejsca pochodzenia dla skór surowych i dla ich odpadków powinno stwierdzać:

a) że skóry surowe lub ich odpadki, pochodzą ze zwierząt wolnych od zaraźliwych chorób zwierzęcych,
b) że w miejscu pochodzenia skór surowych lub ich odpadków w ciągu ostatnich 14 dni nie zachodziły wypadki wąglika.

Świadectwo miejsca pochodzenia dla jelit powinno stwierdzać:

a) że jelita pochodzą ze zwierząt, poddanych ubojowi w rzeźniach, pozostających pod stałym nadzorem lekarza weterynaryjnego, i że zwierzęta z których jelita pochodzą, zostały przed ubojem i po uboju urzędowo zbadane przez lekarza weterynaryjnego i mięso uznane za zdatne do spożycia bez ograniczeń,
b) że jelita nie miały styczności ze zwierzętami podejrzanymi lub przedmiotami, które mogą być rozsadnikami zarazy.

W świadectwach powinno być podane oznaczenie towaru lub poszczególnych jego colli, umożliwiające stwierdzenie tożsamości towaru.

Jeżeli skóry surowe, ich odpadki lub jelita pochodzą z większej przesyłki, zamiast świadectwa miejsca pochodzenia może być przedstawione urzędowe zaświadczenie władzy rządowej państwa, w którym przesyłka została przeładowana, stwierdzające, że skóry surowe, ich odpadki lub jelita pochodzą z większej przesyłki, zaopatrzonej w świadectwo miejsca pochodzenia, stwierdzające okoliczności, określone w ustępie 1 i 2 lub 3 paragrafu niniejszego.

Świadectwo powinno posiadać tekst w języku polskim lub francuskim, a w razie braku takiego tekstu — uwierzytelnione tłumaczenie na język polski lub francuski.

§ 5. Przesyłki całowagonowe powinny być zaopatrzone w plombę urzędu celnego stacji wejściowej, umieszczoną na wagonie.

Mniejsze przesyłki powinny być w szczelnym opakowaniu, uniemożliwiającym otwarcie się, wyciekanie, wysiąkanie lub wypadanie towaru.

Przy przewozie przedmiotów budzących odrazę, wydzielających woń przykrą, powinny być stosowane przepisy, obowiązujące dla przewozu tych przedmiotów.

§ 6. Wyładowywanie i przeładowywanie towaru podczas przewozu jest wzbronione.

W przypadku koniecznej potrzeby można przeładować przesyłkę tylko pod nadzorem państwowego lub przez państwo upoważnionego lekarza weterynaryjnego na koszt wysyłającego.

§ 8. Przewóz z za granicy zwierząt i przedmiotów, wymienionych w § 1, odbywa się przez graniczne stacje wejściowe, przy których znajdują się urzędy celne I klasy; przez inne stacje wejściowe przewóz może się odbywać wyjątkowo i to za każdorazowym zezwoleniem Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych.

35.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROLNICTWA I REFORM ROLNYCH

z dnia 28 września 1934 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu o włączeniu niedokrwistości zakaźnej koni do chorób, podlegających obowiązkowi zgłaszania i o zwalczaniu tej choroby.

(Dz. U. R. P. z dnia 23 października 1934 r. Nr. 91 poz. 824).

Na podstawie artykułów 29 lit. a, 109 i 112 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 sierpnia 1927 r. o zwalczaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych (Dz. U. R. P. Nr. 77 poz. 673) zarządza się, co następuje:

§ 1. Do zaraźliwych chorób zwierzęcych, podlegających obowiązkowi zgłaszania w myśl art. 20 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 sierpnia 1927 r. o zwalczaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych, włącza się niedokrwistość zakaźną koni.

§ 2. Posiadacz, zauważywszy wśród koni objawy, wzbudzające podejrzenie o niedokrwistość zakaźną, równocześnie ze zgłoszeniem powinien:

a) odosobnić w stajni (pomieszczeniu) konie chore i podejrzane o chorobę od koni pozostałych,
b) dopilnować, aby do zagrody nie wprowadzano koni obcych,
c) dopilnować, aby nie wyprowadzano z zagrody koni, nie wypędzano ich na pastwiska lub do wspólnych miejsc pojenia, pławienia i t. p., jak również, aby nie wywożono (wynoszono) z zagrody narzędzi, sprzętów i przedmiotów, zanieczyszczonych krwią, wydzielinami lub wydalinami koni chorych i podejrzanych, tudzież nawozu, gnojówki i ściółki z pod koni,
d) nie dokonywać operacyj krwawych na koniach chorych i podejrzanych o chorobę bez udziału lekarza weterynaryjnego.

§ 7. Przy wejściach do zapowietrzonej zagrody i przy wejściu do zapowietrzonej stajni (pomieszczenia) powinny być umieszczone tablice z wyraźnym i trwałym napisem „Niedokrwistość zakaźna koni".

§ 8. Konie chore i podejrzane o niedokrwistość zakaźną podlegają odosobnieniu i zam-

knięciu w stajni (pomieszczeniu), a konie podejrzane o zarażenie się — zamknięciu w zagrodzie.

Wszystkie konie w zapowietrzonej zagrodzie podlegają oznakowaniu.

Osobom, wyznaczonym do oprzątania koni chorych na niedokrwistość zakaźną lub podejrzanych o tę chorobę, nie wolno oprzątać koni zdrowych lub nawet podejrzanych o zarażenie się.

§ 9. Powiatowa władza administracji ogólnej może zezwolić na używanie koni, podejrzanych o niedokrwistość zakaźną, do robót w obrębie własnego gospodarstwa pod warunkiem, że nie będą się stykały z innymi końmi.

Powiatowa władza administracji ogólnej może zezwolić na używanie koni podejrzanych o zarażenie się do robót poza obrębem własnego gospodarstwa pod warunkiem, że nie będą się stykały z innymi końmi, że nie będą wprowadzane do obcych stajen (pomieszczeń) oraz, że obce sprzęty i t. p. do karmienia i pojenia nie będą dla nich używane.

§ 10. Wywożenie (wynoszenie) z zamkniętej zagrody narzędzi, sprzętów i przedmiotów zanieczyszczonych krwią, wydzielinami lub wydalinami koni chorych lub podejrzanych, tudzież nawozu, ściółki i gnojówki dozwolone jest dopiero po dokładnym oczyszczeniu i odkażeniu według przepisów §§ 5, 9 i 17 zał. Nr 2 do rozporządzenia Ministra Rolnictwa z dnia 9 stycznia 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr 19, poz. 167).

§ 11. Wprowadzanie (wpędzanie, przywożenie) koni do zamkniętej zagrody jest zakazane.

Powiatowa władza administracji ogólnej może zezwolić na wyjątki pod warunkiem, że posiadacz na piśmie zrzeknie się prawa do odszkodowania na wypadek urzędowego zabicia, wprowadzonych koni z powodu niedokrwistości zakaźnej oraz że zwierzęta te będą traktowane jako podejrzane o zarażenie się.

§ 12. Minister Rolnictwa i Reform Rolnych może zarządzić zabicie koni, u których została stwierdzona niedokrwistość zakaźna, jak również koni podejrzanych o tę chorobę lub o zarażenie się.

§ 13. Zwłoki koni padłych lub zabitych z powodu niedokrwistości zakaźnej podlegają nieszkodliwemu usunięciu w sposób podany w załączniku Nr 6 do rozporządzenia Ministra Rolnictwa z dnia 9 stycznia 1928 r. (Dz. U. P. R. Nr 19, poz. 167).

Sekcja zwłok koni dotkniętych niedokrwistością zakaźną może się odbywać tylko na grzebowisku lub w rakarni.

Skóry koni dotkniętych niedokrwistością zakaźną i podejrzanych o tę chorobę wolno dopuszczać do obrotu dopiero po zupełnym wysuszeniu lub odkażeniu.

§ 15. Konie podejrzane o zarażenie się, znajdujące się w zagrodzie, w której nie została stwierdzona niedokrwistość zakaźna, ani podejrzenie o tę chorobę, podlegają oznakowaniu, odosobnieniu i obserwacji. Środki te powinny być uchylone, jeżeli u koni, podejrzanych o zarażenie się, w przeciągu sześciu tygodni nie stwierdzono objawów podejrzanych, po upływie zaś tego czasu zostały zbadane przez powiatowego lekarza weterynaryjnego i uznane za niepodejrzane o niedokrwistość zakaźną.

§ 16. Stajnie (pomieszczenia), w których stały konie chore i podejrzane o chorobę, ręce, odzież i obuwie osób zanieczyszczone krwią, wydzielinami lub wydalinami koni chorych i podejrzanych, jak również narzędzia, sprzęty i wszelkie przedmioty, zanieczyszczone krwią, wydzielinami lub wydalinami takich koni, podlegają oczyszczeniu i odkażeniu według zarządzeń a powiatowego lekarza weterynaryjnego— stosownie do §§ 5, 9 i 17 załącznika Nr 2 do rozporządzenia Ministra Rolnictwa z dnia 9 stycznia 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr 19, poz. 167).

§ 19. Przepisy rozporządzenia niniejszego stosuje się również do osłów, mułów i osło-mułów.

36.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROLNICTWA I REFORM ROLNYCH

z dnia 20 lipca 1937 r.

o włączeniu posocznicy karpi do chorób, podlegających obowiązkowi zgłaszania, i o zwalczaniu tej choroby.

(Dz. U. R. P. z dnia 29 lipca 1937 r. Nr 57, poz. 455).

Na podstawie art. 17 lit. f), art. 29 lit. a), art. 109 i 112 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 sierpnia 1927 r. o zwalczaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych (Dz. U. R. P. Nr 77, poz. 673) zarządzam co następuje:

§ 1. Do zaraźliwych chorób zwierzęcych, podlegających obowiązkowi zgłaszania w myśl art. 20 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 sierpnia 1927 r. o zwalczaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych, włącza się posocznicę karpi, t. j. schorzenie o przebiegu ostrym, powodujące masowe śnięcie karpi, przy którym występują objawy następujące: nienaturalne, czerwono-amarantowe zabarwienie skóry, owrzodzenie lub ropnie ścian ciała, częstokroć o charakterze drążącym w głąb, ogólny obrzęk, nastroszenie łusek i wysadzanie oczu. Objawy te mogą występować łącznie lub z osobna.

§ 2. Posiadacz stawowego gospodarstwa rybnego lub przedsiębiorstwa, przeznaczonego do przechowywania ryb obsadowych albo handlu nimi, gdy zauważy pojawienie się posocznicy karpi lub objawów, wzbudzających podejrzenie o tę chorobę, powinien niezwłocznie, jednocześ-

nie ze zgłoszeniem, do czasu przybycia powiatowego lekarza weterynaryjnego:

1) zaniechać wyławiania ryb żywych,
2) zaniechać spuszczania wody ze stawów rybnych,
3) usuwać — w miarę możności — ryby śnięte ze stawów w sposób, uniemożliwiający przenoszenie zarazy, zachowując w miejscu odosobnionym próbki chorych ryb dla okazania ich powiatowemu lekarzowi weterynaryjnemu.

§ 4. (1) W razie wątpliwości co do istoty choroby lub na żądanie posiadacza ryb powiatowy lekarz weterynaryjny powinien przesłać niezbędne do rozpoznania choroby próbki do państwowej weterynaryjnej pracowni rozpoznawczej.

(2) Do czasu stwierdzenia istoty choroby stosuje się przepisy § 6.

§ 6. Z gospodarstw zarażonych nie wolno ryb sprzedawać i wywozić dla celów hodowlanych, ani wypuszczać do wód otwartych. Ryby śnięte należy z takich gospodarstw w miarę możności usuwać w sposób, uniemożliwiający przenoszenie zarazy.

§ 7. Naczynia służące do przewozu ryb, pochodzących z gospodarstw zarażonych, oraz narzędzia połowu ryb w takich gospodarstwach należy po każdorazowym użyciu oczyścić i odkazić.

§ 8. Posiadacz, który u ryb przewożonych lub znajdujących się w obrocie handlowym dostrzegł objawy wzbudzające podejrzenie o posocznicę karpi, powinien niezwłocznie zgłosić o tym właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej. Ryb takich nie wolno używać do celów hodowlanych.

37.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROLNICTWA I REFORM ROLNYCH

z dnia 24 września 1946 r.

o włączeniu zgnilca amerykańskiego, zgnilca europejskiego i choroby roztoczowej pszczół do chorób podlegających obowiązkowi zgłaszania i o zwalczaniu tych chorób.

(Dz. U. R. P. z dnia 31 października 1946 r. Nr 54, poz. 309).

Na podstawie art. 29 lit. a) i art. 109 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 sierpnia 1927 r. o zwalczaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych (Dz. U. R. P. Nr 77, poz. 673) zarządza się, co następuje:

§ 1. Do zaraźliwych chorób zwierzęcych, podlegających obowiązkowi zgłaszania władzom, wymienionym w art. 20 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 sierpnia 1927 r. o zwalczaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych (Dz. U. R. P. Nr 77, poz. 673), włącza się zgnilec amerykański, zgnilec europejski i chorobę roztoczową pszczół.

§ 2. Posiadacz pasieki, gdy zauważy pojawienie się w pasiece choroby zgnilca amerykańskiego, zgnilca europejskiego lub choroby roztoczowej, albo objawów, wzbudzających podejrzenie o jedną z tych chorób, powinien równocześnie ze zgłoszeniem choroby:

1) przy chorobie zgnilca amerykańskiego i zgnilca europejskiego:

a) zabezpieczyć w pasiece przed dostępem pszczół pnie pszczele lub części takich, żywe lub martwe pszczoły, czerwie, węze lub części i odpadki węzy, wosk, miód, niezajęte ule, narzędzia i sprzęt pszczelarski,
b) nie wprowadzać do pasieki nowych pszczół i nie wyprowadzać z pasieki pszczół, produktów pszczelich, jak również sprzętu i narzędzi pszczelarskich, z którymi pszczoły w pasiece miały styczność,
c) nie dopuszczać do pasieki osób niepowołanych;

2) przy chorobie roztoczowej, nie wyprowadzać z pasieki i nie wprowadzać do pasieki nowych pni pszczelich i pszczół.

§ 7. Przy wejściach do pasieki, po urzędowym stwierdzeniu choroby, powinny być umieszczone tablice z wyraźnym i trwałym napisem, zależnie od choroby: „zaraza zgnilca amerykańskiego“, „zaraza zgnilca europejskiego“ lub „zaraza roztoczowa pszczół“.

§ 8. W przypadku zgnilca amerykańskiego lub zgnilca europejskiego posiadacz pasieki winien przeprowadzić własnym kosztem zabiegi, celem ratowania zarażonego pnia pszczelego.

Plastry z czerwiem należy spalić, miód przegotować, a wosk przetopić. Zarażony ul wraz z ramkami, narzędzia pszczelarskie oraz inne przedmioty, które były w styczności z zarażonym ulem, jak również ręce i odzież osób, przeprowadzających te zabiegi, podlegają oczyszczeniu i odkażeniu według zarządzenia lekarza weterynarii.

W wypadku choroby roztoczowej posiadacz pasieki winien przeprowadzić własnym kosztem leczenie pszczół w zarażonym pniu pszczelim według wskazówek lekarza weterynarii.

W razie grożącego niebezpieczeństwa rozszerzenia się chorób, wymienionych w art. 1 starosta może zarządzić delegowanie rzeczoznawcy pszczelarskiego do kierowania na miej-

scu zabiegami leczniczymi oraz oczyszczeniem i odkażeniem zarażonej pasieki i osób przy tym zajętych.

§ 9. Po urzędowym stwierdzeniu w pasiece zgnilca amerykańskiego lub zgnilca europejskiego starosta zakaże:

a) wyprowadzania z pasieki pni pszczelich, ich części, rojów pszczół, czerwia, woszczyny, odpadków plastrów, używanych uli i miodu z wyjątkiem miodu sprzedażnego, przeznaczonego wyłącznie do spożycia przez ludzi, narzędzi pszczelarskich i sprzętu pszczelarskiego,

b) wprowadzenia do zapowietrzonej pasieki obcych pni pszczelich, pszczół oraz plastrów z czerwiem,

c) przenoszenia plastrów i woszczyny od zakażonych lub podejrzanych o zarażenie się pni pszczelich do innych pni pszczelich w pasiece,

d) przenoszenia pasieki na inne miejsce.

Po urzędowym stwierdzeniu w pasiece choroby roztoczowej starosta zakaże wprowadzania do pasieki i wyprowadzania z pasieki pni pszczelich i pszczół.

§ 10. W obrębie 5 kilometrów od pasieki, w której stwierdzono choroby wymienione w § 1, starosta zakaże:

a) wyprowadzania bez jego zezwolenia pni pszczelich i pszczół,

b) urządzania wystaw z pszczołami żywymi i przetargów.

§ 11. W przypadkach stwierdzenia zarazy zgnilca amerykańskiego w danej okolicy po raz pierwszy, jeżeli przypuszczalnie zaraza jeszcze nie rozprzestrzeniła się lub gdy według orzeczenia lekarza weterynarii nie ma nadziei na wyleczenie zarażonych pni pszczelich, wojewoda może zarządzić zniszczenie zarażonych pni pszczelich.

38.

ROZPORZĄDZENIE PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

z dnia 3 grudnia 1927 r.

o prawie łowieckim.

(Dz. U. R. P. z dnia 14 grudnia 1927 r. Nr 110, poz. 934)

Zmiany: rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 11 lipca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr 67, poz. 622)

Art. 1. W rozumieniu rozporządzenia niniejszego wyraz „zwierzyna" oznacza dzikie zwierzęta łowne, którymi są:

a) żubry, łosie, jelenie, daniele, sarny, kozice, dziki, bobry, świstaki, zające (szaraki i bielaki), króliki, wiewiórki, niedźwiedzie, rysie, żbiki, wilki, lisy, borsuki, kuny leśne (tumaki), kuny domowe (kamionki), tchórze, gronostaje, łasice, wydry, norki;

b) głuszcze, cietrzewie, jarząbki, pardwy, kuropatwy, przepiórki, bażanty, dropie, dropie-kamionki (strepety), żórawie, czarne bociany, czaple, słonki, dubelty, bekasy, bekasiki, kulony i kuliki, batalionyn derkacze, łyski, nurki, czajki, dzikie łabędzie, dzikie gęsi i dzikie kaczki, oraz wszelkie inne ptactwo błotne i wodne, dzikie gołębie, drozdy, kwiczoły, paszkoty, jako też ptaki krukowate i drapieżne.

Ponadto Minister Rolnictwa może uznać w drodze rozporządzenia inne jeszcze gatunki zwierząt dzikich za zwierzęta łowne.

1. Kompetencje Ministra Rolnictwa, przewidziane w rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej o prawie łowieckim, przejął Minister Rolnictwa i Reform Rolnych.

2. P. rozp. Ministra Rolnictwa z dnia 26 czerwca 1929 r. o uznaniu dzikich indyków za zwierzęta łowne oraz o wprowadzeniu dla nich czasu ochronnego (poz. 39 niniejszego zeszytu) i rozp. Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 10 grudnia 1936 r. o uznaniu muflonów za zwierzęta łowne (poz. 40 niniejszego zeszytu).

Art. 2. Przez „polowanie" rozporządzenie niniejsze rozumie przywłaszczanie zwierzyny oraz jej części użytecznych i płodów, tropienie, ściganie, łowienie zwierzyny, strzelanie do niej i inne czynności podobne, zmierzające do jej przywłaszczenia.

Powyższe czynności wykonywane w miejscach ogrodzonych, z których zwierzyna wydostać się nie może (zwierzyńcach) i bażantarniach nie są polowaniem w rozumieniu rozporządzenia niniejszego.

1. Strzelanie do zwierzyny, chociażby bez jej zawłaszczenia, wyczerpuje pojęcie „polowania" w rozumieniu art. 2 prawa łowieckiego z 3 grudnia 1927 r. (wyrok S. N. z dnia 9/IV 1934 r. I. 2 K. 227/34 Zb. Orz. I K.S.N. Nr 218/1934).

2. Wykonywanie czynności wchodzących w pojęcie polowania (art. 2 rozp. Prezydenta Rzplitej z 3 grudnia 1927 r. Dz. Ust., poz. 934) w miejscach ogrodzonych, w razie ich bezprawności, stanowi przestępstwo zwykłej kradzieży (wyrok S. N. z dnia 8/X 1934 r. I. 2 K. 942/34. Zb. Orz. I K.S.N. Nr 151/1935).

Art. 4. Polowanie związane jest z własnością gruntu i należy do właściciela gruntu.

Domniemywa się, że własność gruntu nie jest obciążona prawem polowania na rzecz innych osób. Kto twierdzi, że ma na cudzym gruncie prawo polowania w całości lub co do pewnych gatunków zwierzyny, albo z innymi ograniczeniami, winien jest twierdzenie swoje udowodnić.

Po wejściu w życie rozporządzenia niniejszego obciążenie własności gruntu prawem polowania nie może być ustanawiane; akty temu przeciwne są nieważne.

Art. 6. Właściciel polowania może użytkować je samodzielnie, jeżeli obszar gruntu, na którym ma polowanie, jest nie mniejszy od stu hektarów ciągłej powierzchni. Obszar taki po

zarejestrowaniu go przez właściwego starostę stanowi obwód łowiecki własny.

Obszary lasów państwowych, uznane przez zarząd lasów państwowych za odpowiadające wymaganiom ustępu pierwszego, stanowią obwody łowieckie własne Państwa.

Obwód łowiecki własny powstaje na czas nieoznaczony i istnieje tak długo, jak tego sobie życzy właściciel, a jeżeli polowanie zostało wypuszczone w dzierżawę — najkrócej do końca terminu dzierżawy.

Art. 7. Jeżeli obszar polowania nie stanowi obwodu łowieckiego własnego, właściciel tego polowania może użytkować je jedynie łącznie z właścicielami innych obszarów polowania na obszarze nie mniejszym od stu hektarów ciągłej powierzchni. Obszar taki po zarejestrowaniu go przez właściwego starostę stanowi obwód łowiecki wspólny.

Art. 10. Właściciel polowania, które ze względu na swoje położenie nie może być włączone do obwodu łowieckiego wspólnego w tej samej gminie i nie odpowiada warunkom utworzenia obwodu łowieckiego własnego, może swoje polowanie przyłączyć do obwodu łowieckiego wspólnego innej gminy, z którym tworzy ono obszar ciągłej powierzchni, lub wypuścić je w dzierżawę właścicielowi przylegającego obwodu łowieckiego własnego, albo też wziąć w dzierżawę przylegający obwód łowiecki własny i użytkować swoje polowanie łącznie z polowaniem w tym obwodzie.

Art. 12. Obwód łowiecki powstaje po upływie miesiąca od dnia zgłoszenia go przez właściciela lub właścicieli gruntów w jego skład wchodzących do właściwego starosty. Starosta w ciągu miesiąca odmówi zarejestrowania, jeżeli zgłoszenie nie odpowiada przepisom artykułów 6 — 11. Przepis ten nie dotyczy obwodów łowieckich własnych Państwa, utworzonych z obszarów lasów państwowych (ustęp drugi art. 6).

Jeżeli zarejestrowany obwód łowiecki z jakichkolwiek powodów przestanie odpowiadać warunkom wymienionym w artykułach 6—11, starosta poweźmie decyzję o zniesieniu obwodu.

Art. 14. Właściciele gruntów objętych wspólnym obwodem łowieckim stanowią spółkę łowiecką, która posiada osobowość prawną.

Art. 20. Spółka łowiecka może użytkować polowanie w obwodzie łowieckim wspólnym jedynie przez wypuszczenie polowania w dzierżawę.

Art. 25. Nie wolno polować bez posiadania karty łowieckiej, wydanej przez właściwą władzę. Karta łowiecka ma zawierać oznaczenie czasu jej ważności oraz wymienienie osoby uprawnionej do polowania.

Karty łowieckie wydaje się na okresy: czternastodniowy, jednoroczny i trzyletni, przyczym dwa ostatnie okresy liczy się od dnia pierwszego marca.

Art. 26. Uprawnieni do polowania winni w czasie polowania mieć kartę łowiecką przy sobie.

Art. 27. Karty łowieckie wydaje się osobom uprawnionym do polowania z tytułu posiadania obwodu łowieckiego własnego, z tytułu wzięcia polowania w dzierżawę, lub też z tytułu uzyskania pisemnego zezwolenia właściciela lub dzierżawcy polowania. Czas ważności pisemnego zezwolenia należy w nim oznaczyć.

Właściciel lub dzierżawca polowania może wydać taką ilość pisemnych zezwoleń, aby na każdego posiadacza zezwolenia przypadło co najmniej pięćdziesiąt hektarów powierzchni obwodu łowieckiego.

Art. 32. Cudzoziemiec posiadający zezwolenie na pobyt w Polsce na czas nie krótszy od jednego roku może otrzymać kartę łowiecką narówni z obywatelem polskim.

Cudzoziemiec posiadający zezwolenie na pobyt w Polsce krótszy od jednego roku może otrzymać kartę łowiecką za poręczeniem obywatela polskiego, który sam posiada warunki do uzyskania takiej karty. Władzą właściwą do wydania karty łowieckiej cudzoziemcowi w tym wypadku jest władza właściwa dla poręczyciela.

Poręczyciel odpowiada majątkowo za grzywny nałożone na cudzoziemca za przekroczenia przewidziane w rozporządzeniu niniejszym.

Wojewoda może wydać kartę łowiecką cudzoziemcowi bez poręczenia obywatela polskiego.

Dla przedstawicieli państw obcych oraz członków dyplomatycznych misyj zagranicznych legitymacja, wydana przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych, zastępuje kartę łowiecką.

Postanowienia powyższe stosuje się z zastrzeżeniem wzajemności.

Art. 33. Karty łowieckie wydają starostowie tych powiatów, w których osoby ubiegające się o wydanie kart i uprawnione do polowania zamieszkują.

Karty łowieckie ważne są na obszarze całego Państwa.

Formę kart łowieckich ustali Minister Rolnictwa w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Art. 35. Nie wolno nikomu chodzić ze strzelbą lub innymi narzędziami do łowienia zwierzyny po cudzych gruntach, jeżeli nie stanowią one obwodu łowieckiego, na którym chodzącemu służy polowanie.

Przepis powyższy nie stosuje się do tych przedstawicieli władzy państwowej, którzy w myśl przepisów obowiązujących winni być przy spełnianiu swych czynności uzbrojeni w broń palną, a przebywają w obwodzie łowieckim w charakterze urzędowym.

Chodzenie ze strzelbą nie wyczerpuje pojęcia polowania; polowanie bowiem polega na przywłaszczeniu zwierzyny oraz jej części użytecznych i płodów, tropieniu, ściganiu, łowieniu zwierzyny, strzelaniu do niej i na innych czynnościach podobnych, zmierzających do jej przywłaszczenia (wyrok S. N. z dnia 10/III 1931 r. l. II 4 K. 100/31 Zb. Orz. I. K. S. N. Nr 288/1931).

Art. 40. Podbieranie jaj, wybieranie piskląt i niszczenie gniazd ptaków jest wzbronione. Przepis ten nie dotyczy jaj i gniazd ptaków, wymienionych w art. 50.

Art. 41. Zabrania się łowienia zwierząt przy pomocy trutek, wnyków, samostrzałów, dołów-ostrokołów, lepu, ziarna rozmoczonego w spirytusie, żelaz, potrzasków, sideł, pułapek i innych podobnych środków.

Czyni się wyjątek co do zwierząt wymienionych w art. 50 i co do zwierząt uznanych z mocy przepisów prawa rybackiego za szkodliwe dla rybołówstwa, które to zwierzęta wolno chwytać w żelaza, potrzaski, sidła i pułapki, jak również co do łowienia zwierząt dla celów naukowych i hodowlanych, przewidzianego w ustępie czwartym art. 51.

Art. 42. Zabrania się polować podczas nabożeństwa w niedziele i uroczyste święta w odległości mniejszej niż dwa kilometry od świątyni.

Art. 43. Nie wolno polować w odległości mniejszej niż sto metrów od cudzych zabudowań mieszkalnych, jak również na cmentarzach.

Art. 44. Nie wolno polować na przelotne ptactwo łowne na wybrzeżu morskim w pasie kilometrowej szerokości.

Art. 45. Zabrania się polować z chartami lub psami gończymi w obwodzie łowieckim mniejszym od dwu tysięcy hektarów.

Art. 46. Polowanie na łosie byki, a w województwach l w o w s k i m i s t a n i s ł a w o w s k i m na jelenie byki dopuszczalne jest jedynie w obwodach łowieckich o powierzchni co najmniej tysiąca hektarów.

Art. 47. Nie wolno polować w czasie między zachodem a wschodem słońca. Wyjątek stanowi polowanie na słonki w czasie ciągu, na głuszce i cietrzewie w czasie toku, na łosie i jelenie na rykowisku, na kaczki na zlotach i przelotach oraz na dziki, wilki, lisy i wydry na czatach.

Art. 48. Zabrania się polować na żubry, bobry, kozice, świstaki, na samice i cielęta: łosia, jelenia, daniela, na sarny-kozy i koźlęta, na niedźwiedzice od niedźwiedziątek, na głuszce-kury, bażanty-kury, czarne bociany oraz w województwach: pomorskim, poznańskim, warszawskim, łódzkim, kieleckim, lubelskim, krakowskim, l w o w s k i m, t a r n o p o l s k i m i s t a n i s ł a w o w s k i m na cietrzewie, kury.

Za cielęta: łosia, jelenia, daniela i koźlęta sarny uważa się młode zwierzęta tych gatunków w czasie do końca lutego następnego roku po ich urodzeniu.

Art. 49. Zabrania się polować w czasie niżej oznaczonym (czas ochronny) na zwierzęta następujące:

łosie-byki	w czasie	od 15 grudnia do 31 sierpnia,
jelenie-byki, daniele-rogacze	„	od 1 listopada do 31 sierpnia,
sarny — kozły		
w województwach poznańskim i pomorskim	„	od 1 stycznia do 15 maja,
w województwach zaś pozostałych	„	od 1 lutego do 20 kwietnia
zające szaraki		
w województwach poznańskim i pomorskim	„	od 15 stycznia do 30 września,
w województwach zaś pozostałych	„	od 1 lutego do 30 września,
zające-bielaki	„	od 15 lutego do 31 października,
borsuki	„	od 1 grudnia do 31 sierpnia,
wiewiórki	„	od 1 marca do 31 października,
głuszce-koguty	„	od 15 maja do 15 marca,
cietrzewie-koguty	„	od 1 czerwca do 15 sierpnia,
cietrzewie-kury		
w województwach w i l e ń s k i m, n o w o g r o d z k i m, białostockim, p o l e s k i m i w o ł y ń s k i m	„	od 15 września do 15 sierpnia,
jarząbki	„	od 1 lutego do 15 sierpnia,
pardwy	„	od 1 lutego do 15 sierpnia,
bażanty-koguty	„	od 1 lutego do 31 sierpnia,
kuropatwy		
w województwach w i l e ń s k i m, n o w o g r ó d z k i m, białostockim, p o l e s k i m i w o ł y ń s k i m	„	od 1 listopada do 31 sierpnia,

w województwach zaś pozostałych	„	od 1 grudnia do 31 sierpnia,
przepiórki	w czasie	od przylotu do 31 sierpnia,
słonki	„	do 15 maja do 15 sierpnia,
bataliony	„	od 1 czerwca do 10 lipca,
dzikie kaczory	„	od 1 czerwca do 10 lipca,
dzikie kaczki (samice i młode) oraz inne ptactwo wodne i błotne	„	od 1 marca do 10 lipca,
dzikie łabędzie i dzikie gęsi	„	od 15 maja do 31 lipca,
dropie, dropie - kamionki (strepety), dzikie gołębie, drozdy, kwiczoły, paszkoty	„	od 1 lutego do 15 sierpnia,
ptaki krukowate i drapieżne z wyjątkiem jastrzębi-gołębiarzy, krogulców, wron i srok	„	od 1 lutego do 15 sierpnia.

Art. 50. Przez cały rok wolno polować na wilki, wydry, kuny domowe (kamionki), tchórze, gronostaje, łasice, króliki, jastrzębie-gołębiarze, krogólce, sroki i wrony oraz podbierać jaja, wybierać pisklęta i niszczyć gniazda wymienionych ptaków.

Zwierzęta wymienione w ustępie poprzednim może zabijać i chwytać każdy na własnym gruncie w obrębie swojej zagrody i w bezpośrednim jej sąsiedztwie aż do stu metrów odległości od zabudowań.

Art. 51. Minister Rolnictwa i Reform Rolnych może w drodze rozporządzenia na oznaczony w nim okres czasu na obszarze całego Państwa lub jego części:

a) rozszerzać czas ochronny dla zwierząt wymienionych w art. 49,
b) zabraniać całkowicie polowania na niektóre ze zwierząt wymienionych w art. 49,
c) wprowadzać czas ochronny dla dzików, niedźwiedzi, ryś, żbików, lisów, kun leśnych (tumaków), norek i orłów,
d) wprowadzać czas ochronny dla zwierząt uznanych za łowne stosownie do ustępu ostatniego art. 1,
e) zezwalać na polowanie na zwierzęta wymienione w art. 48 z wyjątkiem żubra i bobra.

Nadto Minister Rolnictwa i Reform Rolnych może zezwalać na używanie środków zakazanych w art. 41 w celu zwalczania zwierząt wy- mienionych w art. 50.

Uprawnienia zawarte w artykule niniejszy[m] Minister Rolnictwa i Reform Rolnych mo[że] przekazywać w drodze rozporządzenia woj[e]wodom.

Wojewoda może zezwalać w każdym czas[ie] na odstrzał i łowienie środkami nieraniący[mi] dla celów hodowlanych i naukowych zwierz[ąt] wymienionych w art. 48, z wyjątkiem żubra [i] bobra oraz zwierząt wymienionych w art. 4[9]. Przepis ten nie ma zastosowania do obszaró[w] własnych Państwa, na których zezwolenie n[a] odstrzał i łowienie środkami nieraniącymi w[y]daje Minister Rolnictwa i Reform Rolnych.

P. rozp. Ministra Rolnictwa z dnia 26 czerwca 19[..] r. o uznaniu dzikich indyków za zwierzęta łowne o[raz] o wprowadzeniu dla nich czasu ochronnego (poz. [..] niniejszego zeszytu) oraz rozp. Ministra Rolnictw[a] i Reform Rolnych z dnia 14 maja 1947 r. o ochron[ie] niektórych zwierząt łownych (poz. 41 niniejszego z[e]szytu) i z dnia 9 listopada 1932 r. o przekazaniu w[o]jewodom uprawnienia, zawartego w ust. 2 art. [..] rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn[i]a [..] grudnia 1927 r. o prawie łowieckim (Dz. U. R. P. Nr. 1 poz. 3).

Art. 52. Wojewoda ogłasza corocznie w gr[u]dniu w dzienniku urzędowym wyk[az] czasów ochronnych obowiązujących w roku n[a]stępnym.

W myśl art. 38 rozp. Prezydenta Rzeczypospoli[tej] z dnia 19 stycznia 1928 r. o organizacji i zakre[sie] działania władz administracji ogólnej (Dz. U. R. [P.] Nr 80/1936 poz. 555) wojewoda wydaje pismo ur[zę]dowe „Dziennik Wojewódzki".

Art 53. Po upływie dziesięciu dni od rozp[o]częcia czasu ochronnego sprzedawanie, kup[o]wanie, przewożenie i przenoszenie objętej [o]chroną zwierzyny oraz świeżych skór tej zw[ie]rzyny, jak również podawanie takiej zwier[zy]ny w jadłodajniach jest wzbronione.

Wyjątkowo można przewozić lub przeno[sić] zwierzynę ze zwierzyńców i bażantarni, je[żeli] się ma pisemne zaświadczenie ich właściciela, [że] zwierzyna stamtąd pochodzi, i w zaświadcz[e]niu wskazano miejsce jej przeznaczenia.

Art. 73. Opieka nad łowiectwem i nad[zór] nad przestrzeganiem przepisów rozporządzen[ia] niniejszego i rozporządzeń na jego podsta[wie] wydanych należą do Ministra Rolnictw[a], na obszarze województwa do wojewody i na o[b]szarze powiatu do starosty.

Przez wyraz „starosta" rozumieć należy p[o]wiatową władzę administracji ogólnej, a pr[zez] wyraz „wojewoda" — wojewódzką władzę a[d]ministracji ogólnej.

Funkcjonariusze państwowi obowiązani [są] powiadamiać niezwłocznie miejscowego sta[ro]stę lub najbliższy posterunek policji o [do]strzeżonych przez siebie w czasie pełni[enia] swych obowiązków przekroczeniach przepis[ów] rozporządzenia niniejszego i rozporządzeń [na] jego podstawie wydanych.

Art. 75. Grzywną do pięćdziesięciu złotych karany będzie:

1. kto nie okaże karty łowieckiej na żądanie osoby mającej nadzór nad przestrzeganiem przepisów o polowaniu;
2. kto wbrew postanowieniom rozporządzenia niniejszego poluje w odległości mniejszej niż sto metrów od cudzych zabudowań mieszkalnych lub kto poluje podczas nabożeństwa w niedzielę lub uroczyste święto w odległości mniejszej od dwóch kilometrów od świątyni lub na cmentarzu;
3. kto ze strzelbą lub innymi narzędziami do łowienia zwierzyny bezprawnie chodzi po cudzych gruntach. (500 zł.).

Art. 76. Grzywną do dwustu złotych lub aresztem do czterech tygodni, albo obiema tymi karami łącznie karany będzie:

1. kto wbrew postanowieniom rozporządzenia niniejszego poluje bez uzyskania karty łowieckiej;
2. kto wbrew postanowieniom rozporządzenia niniejszego poluje na gruntach niestanowiących obwodu łowieckiego;
3. kto poluje w cudzym obwodzie łowieckim bez zgody osoby uprawnionej do polowania;
4. kto wyda pisemne zezwolenie na polowanie w swoim obwodzie wbrew przepisowi ustępu drugiego art. 27;
5. kto poluje w czasie między zachodem a wschodem słońca wbrew postanowieniom art. 47;
6. kto poluje z chartami lub psami gończymi na obszarze mniejszym niż dwa tysiące hektarów;
7. kto poluje na przelotne ptactwo łowne na wybrzeżu morskim w pasie kilometrowej szerokości;
8. kto podbiera jaja, wybiera pisklęta lub niszczy gniazda ptaków niewymienionych w art. 50. (2.000 zł.).

Na gruntach nie wchodzących w skład żadnego obwodu łowieckiego nie wolno polować.

1. Zawłaszczenia padłej po strzale zwierzyny, nie można uzasadnić własnością gruntu; zawłaszczenie takie podpada pod przepis art. 76/2 prawa łowieckiego (wyrok S. N. z dnia 30/VI 1931 r. l. II 4 K. 366/31 Zb. Orz. I. K. S. N. Nr 358/1931).

2. Niezależnie od zarzutów podniesionych w kasacji należy na mocy art. 516 k. p. k. stwierdzić obrazę prawa materialnego przez błędne zakwalifikowanie czynu przypisanego oskarżonemu, a polegającego na bezprawnym polowaniu na cudzym obwodzie łowieckim, jako wykroczenie z art. 35 i p. 3 art. 76 rozp. z dnia 3 grudnia 1927 r. (Dz. Ust., poz. 934). Sąd merytoryczny przyjął błędnie, że sankcja karna zawarta w p. 3 art. 76 cyt. rozporządzenia o prawie łowieckim odnosi się też do wykroczeń przewidzianych w art. 35 cyt. rozp. Tymczasem wykroczenie z art. 35 cyt. rozp. polega wyłącznie na chodzeniu ze strzelbą, lub innymi narzędziami do łowienia zwierzyny po cudzych gruntach, jeżeli nie stanowią one obwodu łowieckiego, na którym chodzącemu służy polowanie.

Sankcja karna dla wykroczeń z art. 35 cyt. rozp. przewidziana jest w p. 3 art. 75 cyt. rozp. Natomiast częściowo już nieobowiązujący obecnie (o czym poniżej) p. 3 art. 76 cyt. rozp. odnosi się wyłącznie do naruszeń ust. 1-szego art. 4 cyt. rozp. o prawie łowieckim, polegających na naruszeniu cudzego prawa polowania.

Należy przytym zaznaczyć, że uznając sprawcę winnym naruszenia cudzego prawa polowania — nie można mu równocześnie przypisać wykroczenia z art. 35 p. 3 i art. 75 rozp. o prawie łowieckim, jeżeli chodzenie ze strzelbą lub innymi narzędziami łowieckimi po cudzym gruncie przedstawiało się wyłącznie jako środek wiodący do naruszenia cudzego prawa polowania. W tym wypadku bowiem przestępstwo naruszenia cudzego prawa polowania wchłania wykroczenie z art. 35 rozp. o prawie łowieckim.

Nie można bowiem przypisać sprawcy osobno przestępstwa, którego się dopuścił, a osobno jednej z czynności, która wraz z innymi na całość tego przestępstwa się składała i była konieczną przesłanką do wypełnienia jego stanu faktycznego.

Z tych też względów podciągnięcie czynu przypisanego oskarżonemu także pod przepis art. 35 cyt. rozp. z dnia 3 grudnia 1927 r. (poz. 934) nastąpiło z obrazą prawa materialnego.

Obrazę prawa materialnego stanowi również skazanie oskarżonego z p. 3 art. 76 rozp. z dnia 3 grudnia 1927 r. o prawie łowieckim. W myśl bowiem p. 4 § 2 art. 5 przep. wprow. k. k. rozp. Prez. Rzplitej z dnia 3 grudnia 1927 r. o prawie łowieckim (poz. 934) zatrzymało moc obowiązującą o tyle tylko, o ile nie ma zastosowania art. 270 k. k., który karze naruszenie cudzego prawa polowania lub rybołówstwa. Wynika z tego, że p. 3 art. 76 cyt. rozp. nie ma zastosowania obecnie tam, gdzie chodzi o umyślne naruszenie cudzego prawa polowania, albowiem stan faktyczny z art. 270 k. k. w zupełności wyczerpuje dyspozycję z p. 3 art. 76 rozp. o prawie łowieckim, o ile dotyczy ona umyślnego działania. Przepis p. 3 art. 76 rozp. o prawie łowieckim będzie miał obecnie tylko zastosowanie tam, gdzie chodzi o nieumyślne polowanie w cudzym obwodzie łowieckim. Wobec tego czyn przypisany oskarżonemu, o ile polegał na umyślnym bezprawnym polowaniu na obszarze łowieckim Wsi Wielkiej — należało zakwalifikować jako występek z art. 270 k. k. (z motywów wyroku S. N. z dnia 19/5 1933 r. l. 260/33 4 K. Zb. Orz. I. K. S. N. Nr 146/1933).

Art. 77. Grzywną do pięciuset złotych oraz aresztem do sześciu tygodni karany będzie:

1. kto poluje na łosie lub jelenie wbrew postanowieniom art. 46 rozporządzenia niniejszego;
2. kto poluje sposobami niedozwolonymi wbrew postanowieniom rozporządzenia niniejszego;
3. kto poluje w czasie ochronnym wbrew postanowieniom rozporządzenia niniejszego;
4. kto przekroczenia wymienione w punktach 1, 3, 8 art. 76 popełnia zawodowo. (5.000 zł.).

Art. 79. Kto wbrew postanowieniom rozporządzenia niniejszego poluje:

1. na świstaka — karany będzie grzywną do tysiąca złotych oraz aresztem do sześciu tygodni;
2. na inne zwierzę, wymienione w art. 48, — karany będzie grzywną do pięciuset złotych oraz aresztem do sześciu tygodni. (5.000 zł.).

Art. 80. Kto naruszy przepis art. 53 rozporządzenia niniejszego karany będzie grzywną do pięciuset złotych lub aresztem do sześciu tygodni, nadto zwierzyna lub świeże jej skóry ulegną konfiskacie na rzecz zakładów dobroczynnych (5.000 zł.)

Art. 81. W wypadku popełnienia przekroczeń wymienionych w artykułach 75—80 przez nieletnich do lat czternastu rodzice lub opiekunowie karani będą za niedozór grzywną do pięćdziesięciu złotych. (500 zł.)

Art. 82. Władza orzekająca oznaczy w orzeczeniu na wypadek niemożności ściągnięcia grzywny karę zastępczego aresztu według swego uznania z tym ograniczeniem, iż kara aresztu nie może przekraczać w wypadku wymierzania jej za przekroczenia przewidziane w art. 75 — dni trzech, w art. 76 — dwu tygodni, w artykułach 77—80— trzech tygodni.

W wypadku wymierzania grzywny za przekroczenia przewidziane w art. 78 zamiana grzywny na areszt nastąpi zgodnie z przepisami zawartymi w ustawach karnych.

P. art. 10 i 16 prawa o wykroczeniach oraz art. 12 przep. wpr. k. k. i pr. o wykr.

Art. 83. Obok kary wymierzonej za przekroczenia przewidziane w artykułach 77—79— należy orzec konfiskatę broni, zapomocą której dokonano przekroczenia, oraz zabronionych rozporządzeniem niniejszym narzędzi łowieckich bez względu na to, czy są one własnością skazanego, czy też osoby innej.

Przepis ustępu pierwszego nie ma zastosowania do broni myśliwskiej, której właściciel posiada kartę łowiecką i pozwolenie na broń. Broń ta będze konfiskowana jedynie w razie przekroczenia przewidzianego w punkcie trzecim art. 77 oraz w artykułach 78 i 79.

Art. 84. Zwierzyna zabita lub złowiona bezprawnie w cudzym obwodzie łowieckim należy do właściciela lub dzierżawcy polowania, o ile nie ma zastosowania art. 80.

Niezależnie od tego właścicielowi lub dzierżawcy polowania za zwierzę bezprawnie zabite służy odszkodowanie równające się trzykrotnej wartości zabitego zwierzęcia.

Zwierzyna zabita lub złowiona bezprawnie na gruntach nie wchodzących w skład obwodu łowieckiego ulega konfiskacie na rzecz zakładów dobroczynnych.

Art. 85. Jeżeli jeden z czynów karalnych, przewidzianych w rozporządzeniu niniejszym, podpadnie pod surowszy przepis innych ustaw, należy według tych ustaw karę wymierzyć.

Art. 86. Do orzekania o czynach karalnych, przewidzianych w rozporządzeniu niniejszym, z wyjątkiem czynów przewidzianych w art. 78, powołany jest starosta.

Ukarany orzeczeniem starosty może w ciągu dni siedmiu od dnia doręczenia orzeczenia wnieść do starosty żądanie przekazania sprawy właściwemu sądowi powiatowemu (pokoju, który rozstrzyga według przepisów obowiązujących w pierwszej instancji sądowej.

Wyrok sądu okręgowego wydany w drugiej instancji jest prawomocny.

Na obszarze mocy obowiązującej ustawy o postępowaniu karnym z 1877 r. stosuje się przepisy o wydawaniu policyjnych zarządzeń karnych.

Ust. 2—4 art. 86 utraciły moc obow. w związku z wejściem w życie k. p. k. (p. art. 640 i nast. k. p. k.).

Art. 91. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie na całym obszarze Rzeczypospolitej Polskiej, z wyjątkiem województwa śląskiego, w czternaście dni po ogłoszeniu.

39.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROLNICTWA

z dnia 26 czerwca 1929 r.

o uznaniu dzikich indyków za zwierzęta łowne oraz o wprowadzeniu dla nich czasu ochronnego.

(Dz. U. R. P. z dnia 11 lipca 1929 r. Nr 50, poz. 416).

Na podstawie art. 1 ust. 2 oraz art. 51 ust. 3 pkt. a) rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 3 grudnia 1927 r. o prawie łowieckim (Dz. U. R. P. Nr 110, poz. 934) postanawiam, co następuje:

§ 1. Dzikie indyki uznaje się za zwierzęta łowne.

§ 2. Zabrania się polować w czasie niżej oznaczonym (czasie ochronnym) na dzikie indyki:

dzikie indyki samce w czasie od 15 maja do 15 października,

dzikie indyki samice w czasie od 1 stycznia do 15 października.

40.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROLNICTWA I REFORM ROLNYCH

z dnia 10 grudnia 1936 r.

o uznaniu muflonów za zwierzęta łowne.

(Dz. U. R. P. z dnia 15 grudnia 1936 r. Nr 91 poz. 638).

Na podstawie art. 1 ust. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 3 grudnia 1927 r. o prawie łowieckim (Dz. U. R. P. Nr 110, poz. 934) zarządzam, co następuje:

§ 1. Muflony uznaje się za zwierzęta łowne.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

41.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROLNICTWA I REFORM ROLNYCH

z dnia 14 maja 1947 r.

o ochronie niektórych zwierząt łownych.

(Dz. U. R. P. z dnia 30 maja 1947 r. Nr 39, poz. 197).

Na podstawie art. 1 i 51 ust. 1 lit. a), b), c) i d) rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 3 grudnia 1927 r. o prawie łowieckim (Dz. U. R. P. Nr 110, poz. 934) w brzmieniu ustalonym art. 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 11 lipca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr 67, poz. 622 zarządzam, co następuje:

§ 1. Czas ochronny, ustalony w art. 49 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 3 grudnia 1927 r. o prawie łowieckim, rozszerza się tak, że obejmuje on:

1) dla jeleni — byków	w woj. białostockim, poznańskim, gdańskim, szczecińskim, olsztyńskim, pomorskim i wrocławskim okres od 1 listopada do 15 września;
2) dla sarn — kozłów:	w woj. olsztyńskim, krakowskim, łódzkim pomorskim i poznańskim okres od 1 listopada do 31 maja;
3) dla borsuków:	okres od 1 grudnia do 15 września;
4) dla wiewiórek:	okres od 1 marca do 30 listopada;
5) dla zajęcy — szaraków:	okres od 15 stycznia do 31 października;
6) dla głuszców — kogutów:	okres od 15 maja do 15 marca;
7) dla cietrzewi — kogutów:	w woj. krakowskim, białostockim, rzeszowskim, wrocławskim, łódzkim okres od 15 maja do 31 marca;
8) dla jarząbków:	okres od 1 lutego do 30 września (z wyjątkiem woj. gdańskiego);
9) dla bażantów — kogutów:	w woj. łódzkim, szczecińskim, poznańskim i wrocławskim okres od 1 lutego do 31 października;
10) dla kuropatw:	w woj. olsztyńskim, kieleckim, krakowskim, gdańskim, łódzkim, pomorskim, poznańskim, szczecińskim, warszawskim i wrocławskim okres od 1 grudnia do 31 sierpnia;
11) dla słonek:	okres od 15 maja do 31 sierpnia;
12) dla batalionów:	okres od 1 czerwca do 15 lipca;
13) dla dzikich kaczorów:	okres od 1 czerwca do 15 lipca;
14 dla dzikich kaczek:	okres od 1 stycznia do 15 lipca;
15) dla innego ptactwa błotnego i wodnego:	okres od przylotu do 15 lipca;
16) dla dzikich gęsi:	okres od przylotu do 31 sierpnia.
17) dla dzikich gołębi:	okres od przylotu do 31 sierpnia;

§ 2. Wprowadza się czas ochronny:

1) dla dzików:	okres od 1 marca do 31 maja;
2) dla kun leśnych (kuma ków):	okres od 1 marca do 31 października;
3) dla niedźwiedzi:	przez cały rok.
4) dla rysi:	
5) dla żbików:	
6) dla norek:	
7) dla orłów:	
8) dla muflonów:	

§ 3 Zabrania się całkowicie polowania na:

1) łosie—byki;	
2) jelenie — byki:	w woj. kieleckim, krakowskim, lubelskim, rzeszowskim, warszawskim i łódzkim;
3) daniele — rogacze;	
4) sarny kozły:	w woj. białostockim, kieleckim, lubelskim, rzeszowskim, warszawskim, szczecińskim, wrocławskim i gdańskim;
5) cietrzewie— koguty:	w woj. warszawskim, szczecińskim, kieleckim, gdańskim, pomorskim, lubelskim, poznańskim i olsztyńskim;
6) jarząbki:	w woj. gdańskim;
7) bażanty — koguty:	w woj. białostockim, kieleckim, krakowskim, lubelskim, olsztyńskim, rzeszowskim, warszawskim, pomorskim i gdańskim;

8) kuropatwy: w woj. białostockim, lubelskim, rzeszowskim;
9) dropie i dropie — kamionki (strepety);
10) drozdy;
11) puchacze.

§ 4. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 czerwca 1947 r. i obowiązuje do dnia 31 maja 1948 r.

42.

ROZPORZĄDZENIE PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

z dnia 24 czerwca 1927 r.

o ochronie lasów, nie stanowiących własności Państwa

w brzmieniu ustalonym obwieszczeniem Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 15 listopada 1932 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu tego rozporządzenia (Dz. U. R. P. z dnia 16 grudnia 1932 r. Nr 111, poz. 932) oraz z uwzględnieniem zmian wprowadzonych rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 grudnia 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 110, poz. 976), ustawą z dnia 13 lipca 1939 r. (Dz. U. R. P. Nr 64, poz. 429) i dekretem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 3 września 1939 r. (Dz. U. R. P. Nr 89, poz. 568).

Art. 1. Przepisy niniejszego rozporządzenia mają zastosowanie do wszystkich lasów lub gruntów leśnych z wyjątkiem lasów lub gruntów leśnych, stanowiących własność Państwa.

Minister Rolnictwa i Reform Rolnych określi w rozporządzeniu dla poszczególnych obszarów Państwa wielkość nieobciążonych służebnościami, a nie uznanych za ochronne, odosobnionych lasów lub gruntów leśnych, nieprzekraczającą 10 ha, do których nie będą miały zastosowania artykuły 2—7, 9—18 i 20 niniejszego rozporządzenia.

Do lasów lub gruntów leśnych, obciążonych służebnościami, położonych na obszarze województw: kieleckiego, lubelskiego, łódzkiego, warszawskiego i powiatów: augustowskiego, łomżyńskiego, ostrołęckiego, ostrowskiego, suwalskiego, szczuczyńskiego i wysoko-mazowieckiego województwa białostockiego, przepisy niniejszego rozporządzenia będą miały zastosowanie o tyle, o ile nie uchylone przez niniejsze rozporządzenie przepisy ustawy o organizacji ziemskiej włościan (Zb. pr. ces. ros. tom IX, osob. dod. ks. IX wyr. 1913 r.) nie zawierają postanowień odmiennych.

1. Kompetencje Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych, przewidziane w rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 czerwca 1927 r. w zakresie ochrony lasów, nie stanowiących własności Państwa, przejął Minister Leśnictwa.

2. Powiaty ostrołęcki i ostrowski należą obecnie do województwa warszawskiego.

3. W myśl § 1 rozp. Ministra Rolnictwa z dnia 1 lipca 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr poz. 521), wydanego na zasadzie art. 1 ust. 2 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 czerwca 1927 r., — postanowienia art. 2—6, 8—14 i 16 tego rozp. (art. 2—6, 9—14, 17, 18 i 20 jednolit. tekstu) nie mają zastosowania do nieobciążonych służebnościami, a nieuznanych za ochronne odosobnionych lasów lub gruntów leśnych, których obszar jest mniejszy: a) w wojew. kieleckim, krakowskim, lubelskim, łódzkim, pomorskim, poznańskim, warszawskim, powiatów z b. wojew. lwowskiego i na terenie m. st. Warszawy — niż 5 ha, b) w wojew. białostockim — niż 10 ha.

Jeżeli grunt leśny stanowi własność jednej osoby, jest zaś w posiadaniu innej osoby, to na obu tych osobach ciąży obowiązek przestrzegania nakazów i zakazów, zawartych w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 czerwca 1927 r. poz. 504, natomiast zarządzenia władz wydane na podstawie rzeczowego rozporządzenia, obowiązują zasadniczo tylko te osoby, którym zarządzenie zostało zakomunikowane (wyrok S. N. z dnia 30 XII 1930 r. II. 2 k. 1395/30. Z. O. I. K. S. N. Nr 228/1931).

Art. 2. Uprawa leśna w lasach, uznanych za ochronne, nie może być zmieniona na inny rodzaj użytkowania.

Zmiana uprawy leśnej na inny rodzaj użytkowania w lasach, nie uznanych za ochronne, może nastąpić jedynie na podstawie zezwolenia władzy.

Art. 2a. Władza może udzielić zezwolenia na zmianę uprawy leśnej na inny rodzaj użytkowania tylko w razie uzasadnienia jej celowości ogólno-gospodarczą i jedynie w przypadkach:

1) jeżeli przez dokonanie takiej zmiany nastąpi korzystniejsze wyzyskanie gruntów lub jeżeli zmiana taka ułatwi racjonalniejsze gospodarowanie lasem;

2) jeżeli w zamian gruntu, który ma być wyłączony spod uprawy leśnej, zostanie zalesiony przynajmniej taki sam obszar innych użytków lub nieużytków, z wyjątkiem nieużytków, objętych przymusem zalesienia na podstawie przepisów szczegółowych;

2) przy przebudowie ustroju rolnego, a mianowicie: scalaniu gruntów, zamianie gruntów przy scalaniu, zamianie zastępującej scalenie, znoszeniu służebności i zamianie gruntów z tym związanych, podziale wspólnot gruntowych, jeżeli nadto zmiana uprawy leśnej w tych przypadkach jest konieczna ze względu na prawidłową przebudowę ustroju rolnego;

4) jeżeli dokonanie takiej zmiany leży w szczególnym interesie publicznym.

Orzeczenie władzy, zatwierdzające projekt lub umowę zniesienia służebności, podziału wspólnot gruntowych, zamiany lub scalenia gruntów, zastępuje — w przypadkach, przewidzianych w ustępie poprzedzającym — zezwolenie na zmianę rodzaju użytkowania.

Dokonanie zmiany rodzaju użytkowania, zezwolonej na podstawie ust. 1 pkt. 2), może nastąpić dopiero po zalesieniu innych użytków lub nieużytków oraz po stwierdzeniu przez władzę

nie później niż w ciągu trzech lat, że nowopowstałe młodniki wykazują w dostatecznej mierze zdolność do dalszego wzrostu.

Art. 3. Termin, w ciągu którego ma nastąpić zmiana uprawy leśnej na zamierzony rodzaj użytkowania, powinien być oznaczony w zezwoleniu, udzielonym w przypadkach, przewidzianych w art. 2a pkt. 1). Zezwolenie — w razie niedokonania w oznaczonym terminie zmiany uprawy leśnej w całości lub częściowo — traci moc w stosunku do gruntów, na których dozwolona zmiana uprawy leśnej nie została dokonana.

Grunty te powinny być ponownie zalesione w terminie, oznaczonym przez władzę, jeżeli dokonano na nich wyrębu drzewostanów.

Art. 4. Grunt leśny, wyłączony spod uprawy leśnej bez zezwolenia (art. 2a), powinien być ponownie zalesiony w terminie, oznaczonym przez władzę; jeżeliby jednak ponowne zalesienie tego gruntu uznane było przez właściwą władzę za niepożądane, może ona nakazać zalesienie odpowiedniej powierzchni innego gruntu.

Art. 5. Wszystkie grunty leśne, pozbawione drzewostanów, winny być ponownie zalesione.

Obowiązek zalesienia przywiązany jest do gruntów leśnych, bez względu na zmianę osoby właściciela.

Art. 6. Obowiązek zalesienia gruntów leśnych, pozbawionych drzewostanów, zostaje dopełniony przez:

1) zalesienie sztuczne w terminie, przewidzianym w zatwierdzonym planie urządzenia gospodarstwa leśnego lub programie gospodarczym, a jeżeli planu takiego lub programu nie ma, w ciągu jednego roku po dokonaniu wyrębu lub po zajściu innej okoliczności, która spowodowała usunięcie drzewostanu; w przypadkach, uzasadnionych stanem i warunkami gospodarczymi lasu, władza może termin ten przedłużyć;

2) odnowienie naturalne.

Zalesienie sztuczne powinno być dokonane w terminie, oznaczonym przez władzę, jeżeli odnowienie naturalne będzie przez nią uznane za niemożliwe, nieodpowiednie lub niedostateczne.

Władza może zarządzić dokonanie zalesienia sztucznego na koszt właściciela, jeżeli nie będzie ono dokonane w oznaczonym terminie lub w sposób, uznany przez nią za nieodpowiedni lub niedostateczny.

Art. 7. Właściwa władza może — na wniosek właściciela — zwolnić grunt leśny na określony przeciąg czasu od obowiązku zalesienia, jeżeli uzna je za niemożliwe bez dokonania melioracji.

Art. 7a. Grunty podlegające obowiązkowi parcelacji na podstawie przepisów o w y k o n a n i u r e f o r m y r o l n e j, mogą być zalesione wyłącznie za zezwoleniem władzy.

Zezwolenie na zalesienie może być udzielone, jeżeli:

1) grunty, których zalesienie jest zamierzone, nadają się bardziej do uprawy leśnej, niż rolnej;

2) stanowią enklawy lub półenklawy wśród lasów tegoż właściciela;

3) zalesienie jest potrzebne dla wyrównania granic;

4) zalesienia wymaga interes publiczny.

Grunty, na których zalesienie udzielono zezwolenia, obciążone są obowiązkiem zalesienia (art. 5) w terminie, oznaczonym przez władzę w zezwoleniu.

P. dekret P. K. W. N. z dnia 6 września 1944 r. o przeprowadzeniu reformy rolnej (Dz. U. R. P. Nr 3/1945, poz. 13).

Art. 9. Wszystkie lasy powinny być zagospodarowane według planu urządzenia gospodarstwa leśnego lub programu gospodarczego.

Przepis ustępu poprzedzającego nie dotyczy lasów odosobnionych, nie uznanych za ochronne i nie obciążonych służebnościami o obszarze mniejszym niż 30 ha, w w o j e w ó d z t w a c h zaś: n o w o g r ó d z k i m, p o l e s k i m, w i l e ń s k i m i w o ł y ń s k i m oraz powiatach: białostockim, bielskim, g r o d z i e ń s k i m, sokólskim i w o ł k o w y s k i m województwa białostockiego — niż 50 ha. Lasy te mogą być użytkowane bez planu urządzenia gospodarstwa leśnego lub programu gospodarczego, zamierzony jednak wyrąb powinien być zgłoszony władzy; jeżeli władza przed upływem miesiąca od dnia wysłania zgłoszenia nie zabroni lub też nie ograniczy zamierzonego wyrębu, właściciel jest uprawniony do dokonania zgłoszonego wyrębu.

Nie wlicza się do obszaru lasów — określonego w ust. 2 — gruntów leśnych, zwolnionych czasowo od obowiązku zalesienia, stosownie do przepisów art. 7.

Lasy drobnej własności mogą być zagospodarowane na podstawie wspólnych dla większej liczby jednostek władania planów urządzenia gospodarstwa leśnego lub programów gospodarczych.

Przekroczenie określonych corocznych kontygentów wyrębu w ustanowionym planie gospodarczym na okres dziesięciolecia stanowi bezprawny wyrąb, chociażby nie dosięgał on dozwolonego wyrębu na cały okres gospodarczy.

O bezprawności wyrębu w myśl art. 9 rozp. Prezydenta Rzplitej z dnia 24 czerwca 1927 r. o ochronie lasów nie stanowiących własności Państwa (Dz. U. poz. 932/32), decyduje plan gospodarczy, a nie mapa doręczona do tego planu (wyrok z dnia 29/V 1935 r. 2K 504/35, Z. O. I. K. S. N: Nr 35/1936).

Art. 10. Plan urządzenia gospodarstwa leśnego powinien uwzględniać zasadę trwałości użytkowania; powinien być oparty na pomiarze, podziale i opisie lasu, zawierać zasady zagospodarowania lasu, przedstawiać zamierzone czynności gospodarcze co do miejsca i czasu oraz uzasadniać te czynności z punktu widzenia zasad racjonalnego zagospodarowania lasu.

Grunty leśne, zwolnione przez właściwą władzę na określony przeciąg czasu od obowiązku zalesienia (art. 7), jeżeli nie są uznane za lasy ochronne lub nie są obciążone służebnościami, mogą w tym czasie nie być objęte planem urządzenia gospodarstwa leśnego i w tym przypadku do planu powinien być dołączony wykaz tych gruntów ze zwięzłym opisem.

W razie niewyrąbania w pewnym okresie gospodarczym cięć etatowych w ilości nie przekraczającej 10 cięć, plan urządzenia gospodarstwa leśnego dla lasów, użytkowanych zrębami zupełnymi, może przewidywać wyrąb zaoszczędzonych cięć w następnym okresie gospodarczym, niezależnie od cięć etatowych tego okresu.

Art. 11. W lasach o powierzchni nie przekraczającej tej wielkości, jaką dla poszczególnych obszarów Państwa określi rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych, plan urządzenia gospodarstwa leśnego może być zastąpiony programem gospodarczym, który jest uproszczonym planem urządzenia gospodarstwa leśnego.

W myśl rozp. Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 17 grudnia 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr 113, poz. 938) plan urządzenia gospodarstwa leśnego może być zastąpiony programem gospodarczym dla lasów o obszarze mniejszym, niż 150 ha, w powiatach zaś białostockim, bielskim i sokólskim województwa białostockiego — mniejszym niż 250 ha.

Art. 12. Plan urządzenia gospodarstwa leśnego lub program gospodarczy (art. 9, 10 i 11) powinien być przez właściciela przedstawiony do zatwierdzenia właściwej władzy w trzech egzemplarzach.

Władza uprawniona jest do dokonania lub zażądania wprowadzenia w przedstawionym jej planie lub programie zmian i uzupełnień, uzasadnionych względami gospodarczymi lub technicznymi.

Po zatwierdzeniu planu lub programu właściwa władza zwraca właścicielowi jeden egzemplarz z zaświadczeniem zatwierdzenia.

Art. 13. Jeżeli właściwa władza przed upływem 2 miesięcy od dnia przedstawienia planu urządzenia gospodarstwa leśnego lub programu gospodarczego nie powiadomi właściciela lasu o zatwierdzeniu tego planu lub programu (art. 12) lub o ich odrzuceniu, jako nieodpowiadających w swej treści wymaganiom niniejszego rozporządzenia (art. 10 i 11), ani też nie zażąda wprowadzenia zmian lub uzupełnień (art. 12),— właściciel jest uprawniony do dokonania wszystkich czynności gospodarczych, przewidzianych w przedstawionym planie lub programie na najbliższy rok z wyjątkiem wyrębów, przekraczających przeciętną rocznego użytkowania, wynikającą z przedstawionego planu lub programu.

Jeżeli w ciągu jednego roku od dnia przedstawienia planu lub programu do zatwierdzenia właściwa władza nie powiadomi właściciela lasu o decyzji co do zatwierdzenia lub odrzucenia lub wprowadzenia zmian i uzupełnień — plan lub program uważa się za zatwierdzony.

Postanowienia powyższe nie mają zastosowania do lasów, obciążonych służebnościami, położonych na obszarze województw: kieleckiego, lubelskiego, łódzkiego, warszawskiego i powiatów: augustowskiego, łomżyńskiego, ostrołęckiego, ostrowskiego, suwalskiego, szczuczyńskiego i wysoko-mazowieckiego województwa białostockiego.

Z przepisów..... rozp. Prez. Rzplitej z 24/VI 192[7] Nr 57 p. 504 D. U. R. P. wynika, iż czyszczenie lasu jeżeli nie ogranicza się do usuwania suszu, złomów i wywrotów, lecz polega na cięciu bądź całych zdrowych drzew, bądź takchże konarów lub gałęzi, wymaga zatwierdzenia właściwej władzy państwowe[j] (wyrok S. N. z dnia 13/IV 1931 r. II. 3K. 203/31 Z. O. I. K. S. N. Nr 338/1931).

P. uw. 1 do art. 2.

Art. 14. Prowadzenie gospodarstwa leśnego w sposób odmienny, niż to zostało przewidziane w zatwierdzonym planie gospodarstwa leśnego lub programie gospodarczym, może nastąpić jedynie po zatwierdzeniu przez właściwą władzę odpowiednich zmian lub uzupełnień planu lub programu; w sprawach tych stosuje się odpowiednio przepisy art. 12 i 13.

Zamierzony wyrąb drzewostanów powinien być zgłoszony władzy, jeżeli ma być dokonany w innej kolejności cięć, niż to zostało przewidziane w zatwierdzonym planie urządzenia gospodarstwa leśnego lub programie gospodarczym. Jeżeli władza przed upływem dwóch tygodni od dnia wysłania zgłoszenia nie zabroni zamierzonego wyrębu, jako niezgodnego z zasadami racjonalnej gospodarki leśnej, właściciel jest uprawniony do dokonania zgłoszonego wyrębu pod warunkiem, że wyrąb ten zostanie dokonany w zamian wyrębu, przewidzianego na dany rok w zatwierdzonym planie lub programie.

1. Art. 14 rozporządzenia Prez. Rzplitej z dn. 24/V[I] 1927 o zagospodarowaniu lasów (poz. 504/27), jako przepis wyjątkowy, wykładni rozciągłej nie ulega (wyrok S. N. z dnia 13—16/IV 1931 r. II. 1K. 199/3[1] Z. Z. O. I. K. S. N. Nr 302/31):

2. Istnienie oszczędności w rębach, planem gospodarstwa leśnego przewidzianych, nie uzasadnia prawności dokonanego cięcia, skoro wyrąb ten planem nie był przewidziany.

Gospodarczo uzasadnione cięcia, wybiegające poza plan gospodarczy, mogą być, poza wypadkami, określonymi w art. 18 rozp. Prezydenta Rzplitej z [...] czerwca 1927 r. o ochronie lasów nie stanowiących własności Państwa (Dz. Ust. poz. 932/32), dokonywane jedynie za zezwoleniem odpowiednich władz.

Cięcie bez zezwolenia jest bezprawne, choć było gospodarczo uzasadnione (wyrok S. N. z dn. 2/IV 1935 r. 2K. 145/35. Z. O. I. K. S: N: Nr 478 1935).

Art. 15. W warunkach określonych w art. [...] ustawy z dnia 30 marca 1939 r. o powszechnym obowiązku świadczeń rzeczowych (Dz. U. R. P. Nr 30, poz. 200) władza może z urzędu wprowadzić odpowiednie zmiany lub uzupełnienia

planu urządzenia gospodarstwa leśnego (programu gospodarczego), albo z urzędu ustalić plan urządzenia gospodarstwa leśnego (program gospodarczy), lub nakazać wyrąb drzewostanu, jeżeli interes obrony Państwa wymaga dokonania wyrębu drzewostanu w lasach:

1) w sposób odmienny, niż to zostało przewidziane w zatwierdzonym planie gospodarstwa leśnego lub programie gospodarczym,

2) które powinny być zagospodarowane według planu urządzenia gospodarstwa leśnego lub programu gospodarczego, lecz planu takiego lub programu nie posiadają,

3) które w myśl art. 1 ust. 2 mogą być zagospodarowane bez planów urządzenia gospodarstwa leśnego lub programów gospodarczych.

Właściciel obowiązany jest prowadzić gospodarstwo leśne w sposób nakazany przez władzę w myśl ust. 1.

Art. 15 traci moc obowiązującą z dniem wejścia w życie traktatu pokoju (art. 3 dekretu z dnia 3 września 1939 r. — Dz. U. R. P. Nr 89, poz. 568).

Art. 16. W przypadkach, gdy szczególnie ważna potrzeba gospodarcza właściciela lub interes publiczny wymagają dokonania wyrębu w lasach, które winny być zagospodarowane według planu urządzenia gospodarstwa leśnego lub programu gospodarczego, lecz planu takiego lub programu takiego nie posiadają, właściwa władza może zezwolić na wyrąb w rozmiarach, odpowiadających tej potrzebie lub interesowi, nieprzekraczających jednak dopuszczalnej dla danego lasu wysokości rocznego użytkowania.

Przepis powyższy nie ma zastosowania do lasów obciążonych służebnościami, położonych na obszarze województw: kieleckiego, lubelskiego, łódzkiego, warszawskiego i powiatów: augustowskiego, łomżyńskiego, ostrołęckiego, ostrowskiego, suwalskiego, szczuczyńskiego i wysoko-mazowieckiego w województwie białostockim.

P. uw. 2 do art. 1.

Art. 17. W przypadkach zniszczenia lub uszkodzenia lasu przez klęskę żywiołową lub przez inne okoliczności w takim stopniu, że wskutek tego nastąpiła istotna zmiana warunków gospodarczych, na których podstawie został zatwierdzony plan urządzenia gospodarstwa leśnego lub program gospodarczy, właściwa władza może wstrzymać dalsze użytkowanie lasu do czasu zatwierdzenia odpowiednich zmian planu lub programu.

W przypadku wyrębu drzewostanów, niezgodnego z planem urządzenia gospodarstwa leśnego lub programem gospodarczym, właściwa władza może, niezależnie od pociągnięcia winnego do odpowiedzialności karnej, wstrzymać dalsze użytkowanie lasu do czasu zatwierdzenia odpowiednich zmian planu lub programu.

W razie niewykonania zalesień, przewidzianych w zatwierdzonym planie urządzenia gospodarstwa leśnego lub programie gospodarczym, bez uzasadnionych przyczyn natury gospodarczo-leśnej, władza może, niezależnie od pociągnięcia winnego do odpowiedzialności karnej, wstrzymać w całości lub częściowo użytkowanie lasu do czasu wykonania tych zalesień.

Art. 18. Przepisy art. 9—13 nie dotyczą korzystania z użytków przygodnych, mianowicie wywrotów, złomów i posuszu, jak również niezbędnego w związku ze sporządzaniem planu urządzenia gospodarstwa leśnego lub programu gospodarczego wycinania drzew oraz przeprowadzania w drzewostanach nie przekraczających 20 lat wyrębów, uzasadnionych wymaganiami hodowli lasów (czyszczeń), a także użytkowania lasów w granicach, niezbędnych dla zaspokojenia potrzeb gospodarstwa domowego właściciela i jego pracowników (drewno opałowe) oraz dla naprawy narzędzi i sprzętów gospodarczych, jak również płotów i budynków gospodarczych (drewno porządkowe).

Władza może jednak wstrzymać na obszarze scalenia wszelkie użytkowanie lasów na czas trwania postępowania scaleniowego.

Art. 19. Niszczenie (wypalanie itp.) kosodrzewiny, jak również jakiekolwiek jej użytkowanie w lasach ochronnych, jest wzbronione.

Art. 20. Pasanie inwentarza jest wzbronione:

1) na zrębach oraz powierzchniach, będących w stadium zalesienia sztucznego lub odnowienia naturalnego, albo też przeznaczonych do odnowienia naturalnego;

2) w młodnikach do lat 20;

3) na powierzchniach, na których wprowadza się podrost lub podszycie.

Art. 21. W lasach, obciążonych służebnością pasania:

1) położonych na obszarze województw: n o w o g r ó d z k i e g o, p o l e s k i e g o, w i l e ń s k i e g o, w o ł y ń s k i e g o i powiatów: białostockiego, bielskiego, g r o d z i e ń s k i e g o, sokólskiego i w o ł k o w y s k i e g o w województwie białostockim — władza może zezwolić na pasanie inwentarza na powierzchniach, określonych w art. 20, jeżeli zastosowanie przepisów art. 20 ograniczyłoby korzystanie ze służebności pasania; z zezwolenia pasania musi być jednak wyłączona taka część tych powierzchni, która w lasach liściastych stanowi 1/3, w lasach iglastych 1/4 część ogólnego obszaru lasu, obciążonego służebnością pasania;

2) położonych na obszarze województw: krakowskiego, l w o w s k i e g o, s t a n i s ł a w o w s k i e g o i t a r n o p o l s k i e g o — władza może zezwolić na pasanie inwentarza na powierzchniach, określonych w art. 20, z tym jednak zastrzeżeniem, aby pasanie było wzbronione na takiej części tych powierzchni, która stanowi w lasach wysokopiennych przynajmniej 1/6, w lasach nisko i średniopiennych przynajmniej 1/5 część ogólnego obszaru lasu.

Art. 22. Właściciele lasów oraz właściciele masy drzewnej, składów i przedsiębiorstw drzewnych, znajdujących się w lesie lub w odległości 3 km od jego granicy, są obowiązani zawiadomić właściwą władzę o gromadnym pojawieniu się szkodliwych owadów.

Właściwa władza może zarządzić stosowanie przez właścicieli lasów, jak również przez wymienionych w poprzednim ustępie właścicieli masy drzewnej, składów i przedsiębiorstw drzewnych, wskazanych przez nią środków ochronnych, mających na celu zapobieżenie szerzeniu się pasożytów roślinnych i ich tępienie.

Właściciel lasu może — w razie konieczności usunięcia drzew, opanowanych przez szkodniki leśne — przedłożyć władzy wykaz drzew, podlegających usunięciu. Wyrąb może być dokonany, jeżeli władza nie zabroni go w ciągu miesiąca od daty zgłoszenia.

Art. 23. Zezwolenia władzy wymaga:

1) zbycie (sprzedaż, darowizna, zamiana) lasów lub gruntów leśnych na wspólną własność, a także zbycie (sprzedaż, darowizna, zamiana) części lasów lub gruntów leśnych na własność wspólną lub indywidualną;

2) dzielenie lasów lub gruntów leśnych drogą wyjścia z niepodzielności, oddania w użytkowanie, wypuszczania w dzierżawę lub w inny sposób.

Władza może udzielić takiego zezwolenia w przypadkach, w których zamierzone zbycie albo podział lasu lub gruntu leśnego są uzasadnione względami gospodarczymi lub szczególnym interesem publicznym.

Wszelkie akty prawne, zdziałane wbrew przepisom ust. 1 ,są z mocy prawa nieważne.

Nie stosuje się przepisów ustępów poprzedzających do lasów i gruntów leśnych, określonych w art. 1 ust. 2 i art. 9 ust. 2, a także przy działach rodzinnych i spadkowych oraz przy przymusowej sprzedaży sądowej; nie stosuje się ich również do lasów i gruntów leśnych, zbywanych lub dzielonych na podstawie przepisów o w y k o n a n i u r e f o r m y r o l n e j, o scaleniu gruntów, o znoszeniu służebności i o podziale wspólnot gruntowych oraz o zamianie gruntów.

Zezwolenie, przewidziane w ust. 2, zastępuje decyzję, wydaną na podstawie przepisów o obrocie nieruchomościami ziemskimi.

Art. 24. Władza może uznać za ochronne lasy i zarośla, jak również grunty leśne powstałe po wyrębie lasów i zarośli, które:

1) zabezpieczają grunty przed zmywaniem i wyjałowieniem, powstrzymują usuwanie się ziemi lub kamieni, przeszkadzają tworzeniu się dzikich potoków, obrywaniu się skał i spadkowi lawin;

2) chronią brzegi wód przed obrywaniem się, a źródła przed zasypywaniem;

3) przeszkadzają powstawaniu, albo rozszerzaniu się piasków lotnych lub parowów;

4) mają specjalne znaczenie dla obrony Państwa;

5) leżą w granicach okręgu ochrony sanitarnej uzdrowisk, posiadających charakter użyteczności publicznej;

6) leżą w granicach administracyjnych miast i ośrodków przemysłowo-fabrycznych oraz w sferze interesów mieszkaniowych tych środowisk w rozumieniu przepisów o w y k o n a n i u r e f o r m y r o l n e j, wstosunku zaś do miast, liczących:

a) ponad 500.000 ludności — w odległości do 50 km,

b) ponad 200.000 ludności — w odległości do 30 km,

c) ponad 75.000 ludności — w odległości do 15 km,

7) mają znaczenie przyrodniczo naukowe.

Art. 26. Władza może zabronić dokonania wyrębu zrębami zupełnymi, karczowania pniaków i korzeni, a także pasania inwentarza i zbierania ściółki lub innego użytkowania ubocznego w lasach, uznanych za ochronne z powodów, wymienionych w art. 24 pkt. 1), 2), 3) i 7).

Art. 28. Personel leśny administracyjny i straż leśna mogą być zatrudnione w pasie granicznym, określonym ustawą o granicach Państwa lub na specjalnie ważnych obszarach leśnych, określonych przez Radę Ministrów na wniosek Ministra S p r a w W o j s k o w y c h — jedynie po uzyskaniu zgody właściwej władzy.

Na tych obszarach właściciel lasu jest obowiązany na zarządzenie władzy zwolnić pracownika, zatrudnionego w charakterze straży leśnej lub personelu administracyjnego, jeżeli:

1) nie posiada on obywatelstwa polskiego lub

2) zatrudnienie go jest niepożądane ze względu na bezpieczeństwo Państwa.

Zarządzenie, wydane na podstawie ust. 2 pkt. 2), należy całkowicie do swobodnego uznania władzy.

Zarządzenie, nakazujące zwolnienie, władza doręcza w odpisie pracownikowi. Przepis ust. 1 nie dotyczy personelu leśnego administracyjnego i straży leśnej, zatrudnionych przed wejściem w życie ustawy niniejszej.

Kompetencje Ministra Spraw Wojskowych przejął Minister Obrony Narodowej.

Art. 30. Starosta sprawuje bezpośredni nadzór nad lasami, czuwa nad przestrzeganiem przepisów o ochronie lasów oraz przedsiębierze środki, zabezpieczające ich wykonanie.

Nadto do zakresu działania starosty należą:

1) sprawy zmiany rodzaju użytkowania gruntów leśnych w lasach o obszarze mniejszym niż 50 ha (art. 2a i 3);

2) sprawy zalesiania gruntów leśnych i nieleśnych (art. 2a ust. 2 i art. 4—7a);

3) przyjmowanie zgłoszeń o wyrębie drzewostanów w lasach, określonych w art. 9 ust. 2

oraz wydawanie zarządzeń, zabraniających lub ograniczających zamierzone wyręby;

4) zatwierdzanie planów urządzenia gospodarstwa leśnego lub programów gospodarczych (art. 12) w lasach obciążonych służebnościami, których powierzchnia nie przekracza 50 ha oraz w tych lasach nie obciążonych służebnościami, których wielkość określa Minister Rolnictwa i Reform Rolnych (art. 11);

5) przyjmowanie zgłoszeń o wyrębie drzewostanu w innej kolejności cięć w lasach, określonych w pkt. 4) oraz wydawanie zarządzeń, zabraniających zamierzonych wyrębów (art. 14 ust. 2);

5a) wprowadzanie z urzędu zmian lub uzupełnień w planach urządzenia gospodarstwa leśnego lub w programach gospodarczych oraz ustalanie z urzędu planów (programów) i nakazywanie wyrębu drzewostanów w lasach określonych w pkt. 4) oraz w art. 1 ust. 2) (art. 15);

6) udzielanie na podstawie art. 16 zezwoleń na wyrąb w lasach, określonych w pkt. 4);

7) wydawanie zarządzeń o wstrzymaniu użytkowania lasów w przypadkach, wymienionych w art. 17 i 18 ust. 2;

8) zezwalanie na pasanie inwentarza w przypadkach przewidzianych w art. 21;

9) wydawanie zarządzeń o stosowaniu środków ochronnych przeciwko szkodliwym owadom leśnym oraz pasożytom roślinnym, przyjmowanie zgłoszeń wyrębu drzew, opanowanych przez szkodniki oraz wydawanie zakazów dokonywania takich wyrębów (art. 22);

10) zaprzysięganie pracowników leśnych (art. 28b);

11) na obszarze działania ustawy o organizacji ziemskiej włościan (Zb. pr. ces. ros. tom IX osob. dod. ks. IX wyd. 1913 r.):

a) w stosunku do obciążonych służebnościami lasów bez względu na ich powierzchnię — sprawy, dotyczące wprowadzenia w wykonanie zatwierdzonych planów urządzenia gospodarstwa leśnego (art. 174—177) oraz wydawanie decyzji o wstrzymaniu cięć (art. 179);

b) w stosunku do obciążonych służebnościami lasów, których obszar nie przekracza 50 ha, sprawdzanie planów urządzenia gospodarstwa leśnego (art. 162, 163), przedstawianie ich sądowi (art. 172) oraz zezwalania na nieprzewidziane w planie usunięcie z lasu drzew uszkodzonych oraz na zmianę porządku użytkowania (art. 180);

12) na obszarze działania ustawy lasowej z dnia 3 grudnia 1852 r. (Dz. U. p. austr. Nr 250) wydawanie orzeczeń, zarządzeń lub zezwoleń, opartych na przepisach § 9 ust. 1 i 3, § 11—18, 24—26 tej ustawy.

Art. 31. Do zakresu działania wojewody należą:

1) sprawy zmiany rodzaju użykowania gruntów leśnych w lasach o obszarze większym, niż 50 ha (art. 2a i 3);

2) zatwierdzanie planów urządzenia gospodarstwa leśnego lub programów gospodarczych (art. 12) w lasach obciążonych służebnościami, których obszar przekracza 50 ha oraz w tych lasach, nie obciążonych służebnościami, których obszar przekracza wielkość, określoną przez Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych (art. 11);

3) przyjmowanie zgłoszeń o wyrębie drzewostanów w innej kolejności cięć w lasach, określonych w pkt. 2) oraz wydawanie zarządzeń, zabraniających zamierzonych wyrębów (art. 14 ust. 2);

3a) wprowadzanie z urzędu zmian lub uzupełnień w planach urządzenia gospodarstwa leśnego lub w programach gospodarczych oraz ustalanie z urzędu planów (programów) i nakazywanie wyrębu drzewostanów w lasach, określonych w pkt. 2) (art. 15);

4) udzielanie na podstawie art. 16 zezwoleń na wyrąb w lasach, określonych w pkt. 2);

5) udzielanie zezwoleń na zbywanie lub dzielenie lasów i gruntów leśnych (art. 23);

6) uznawanie lasów za ochronne, odejmowanie im tego charakteru oraz wydawanie zarządzeń co do stosowania szczególnych przepisów o zagospodarowaniu lasów ochronnych (art. 24 — 26);

7) sprawy, dotyczące zwalniania pracowników leśnych (art. 28);

8) na obszarze działania ustawy o organizacji ziemskiej włościan (Zb. pr. ces. ros. tom IX osob. dod. ks. IX wyr. 1913 r.) wydawanie w stosunku do obciążonych służebnościami lasów, których powierzchnia przekracza 50 ha, decyzji w sprawach wymienionych w art. 30 ust. 2 pkt. 11) lit. b).

Minister Rolnictwa i Reform Rolnych może w drodze rozporządzeń przekazywać starostom uprawnienia wojewodów, zawarte w artykule niniejszym, z wyjątkiem uprawnień, przewidzianych w ust. 1 pkt. 7).

Art. 35. Kto bezprawnie zmienia uprawę leśną na inny rodzaj użytkowania —

podlega karze grzywny do 5 zł. za każdy ar gruntu leśnego, na którym uprawę leśną zmienił na inny rodzaj użytkowania. (50 zł.).

Kto zmiany takiej dokonywa w lesie ochronnym — podlega karze grzywny do 10 zł. za każdy ar gruntu leśnego, na którym uprawę leśną zmienił na inny rodzaj użytkowania, lub karze aresztu do sześciu tygodni. (100 zł.).

Art. 36. Kto bezprawnie zbywa, albo dzieli lasy lub grunty leśne —

podlega karze grzywny do 3 zł. za każdy ar zbytego lub podzielonego lasu lub gruntu leśnego, albo karze aresztu do czterech tygodni. (30 zł.).

Art. 37. Kto bezprawnie użytkuje lub niszczy kosodrzewinę —

podlega karze grzywny do 10 zł. za każdy ar gruntu, na którym nastąpiło bezprawne użytkowanie lub zniszczenie kosodrzewiny, albo karze aresztu do sześciu tygodni. (100 zł.).

Art. 38. Kto narusza przepisy o sztucznym zalesieniu gruntów leśnych—

podlega karze grzywny do 5 zł. za każdy ar gruntu podlegającego zalesieniu i za każdy rok przekroczenia terminu zalesienia. (50 zł.).

1) Pociągnięcie właściciela lasów o zatwierdzonym planie gospodarczym do odpowiedzialności z art. 40 (obecnie art. 38 — przyp.) rozporządzenia Prezydenta z dn. 24 czerwca 1927 r. (Dz. U Nr 57, poz. 504), za niezalesienie sztucznie wyrąbanej działki lasu, wymaga stwierdzenia okoliczności przewidzianych w art. 6 i 9 cytowanego rozporządzenia... (wyrok S. N z dnia 25/XI 1930 r. II 1K 1228 30. Z. O. I. K. S. N. Nr 197/1931)

2. Odpowiedzialności z art. 38 rozp. Prez. Rzplitej z 24 czerwca 1927 r (Dz. Urz. poz 932 32 o ochronie lasów niestanowiących własności Państwa ulega właściciel lasu niezależnie od tego, czy był sprawcą jego wyrębu.

Obowiązek ponownego zalesienia gruntów leśnych, pozbawionych drzewostanów ma zgodnie z art. 5 rozp. charakter powszechny i powstaje z chwilą samego pozbawienia gruntu leśnego drzewostanu niezależnie od wydania nakazu (wyrok S N. z dnia 4 I 1935 r. 3K 1597/34. Z. O. I. K. S: N: Nr 316/1935).

3 Przy przestępstwie niezalesienia (art. 38 rozp. Prez. Rzplitej z 24 czerwca 1927 r., Dz. Ust. poz. 932/32), polegającym na zaniechaniu dopełnienia pewnej czynności, którą ustawa nakazuje dopełnić w pewnym okresie czasu nieustalenie tego okresu ani w sentencji wyroku, ani w jego uzasadnieniu stanowi nieustalenie czynu przypisanego oskarżonemu (wyrok S. N. z dnia 19/II 1935 r. 2K. 1773) 34 Z. O. I. K. S: Nr 414/1935.

4. Odpowiedzialności za niezalesienie z art. 38 rozp. Prez. Rzplitej z 24 czerwca 1927 r. o ochronie lasów niestanowiących własności Państwa (Dz. U. poz. 932/32) ulegać może, prócz właściciela lasu, i inna osoba (dzierżawca, użytkownik) ale tylko rzeczywiście zarządzająca majątkiem (wyrok S. N. z dnia 21 IV 1938 r 1K. 2270/37 Z. O. I. K. S. N. Nr 272 38).

Art. 39. Powierzchnia mniejsza od 1 ara, jak również każda część ara ponad całkowitą liczbę arów, w wypadkach, przewidzianych w artykułach 35, 36, 37 i 38 niniejszego rozporządzenia, uważana będzie za cały ar.

Art. 39a. Kto niszczy roślinność lub uszkadza urządzenia ochronne, zaprowadzone przy zalesianiu nieużytków —

podlega karze aresztu do dwóch tygodni lub karze grzywny do 500 zł., albo obu tym karom łącznie. (5.000 zł.).

Art. 40. Kto bezprawnie wycina, karczuje lub niszczy drzewa, pniaki i korzenie —

podlega karze grzywny w wysokości do dwukrotnej wartości ściętych, wykarczowanych lub zniszczonych drzew, pniaków i korzeni.

1. Przepis art. 40 rozp. Prezydenta Rzplitej z 24 czerwca 1927 r. o ochronie lasów, niestanowiących własności Państwa (Dz. Ust. poz. 932/32), przewiduje wszelkie bezprawne — a więc nieprzewidziane w planie urządzenia gospodarstw leśnych lub w programie gospodarczym i dokonane bez zezwolenia właściwej władzy — cięcie drzewa, bez względu na jego cel (art. 9, 10 i 14 cyt. rozp.) (wyrok S. N. z dnia 13/IX 1934 r. 2K. 832/34. Z. O. I. K. S. N. Nr 82 1935).

2. Przepis art. 40 rozp. Prez. Rzplitej z 24 czerwca 1927 r. (Dz. U. poz. 932/32) nie daje żadnej podstawy do wyłączania, przy obliczaniu wartości ściętych drzew — będącej podstawą kary, gałęzi (wyrok z dnia 6/XII 1935 r. 2K. 1522/35. Z. O. I. K. S: N: Nr 238/1936).

Art. 41. Kto bezprawnie wycina lub niszczy drzewa w lasach ochronnych, a także kto bezprawnie karczuje drzewa, pniaki i korzenie w lasach, uznanych za ochronne z powodów, wymienionych w art. 24 pkt. 1), 2), 3) i 7) —

podlega karze grzywny w wysokości do czterokrotnej wartości ściętych, wykarczowanych lub zniszczonych drzew, pniaków i korzeni, lub karze aresztu do sześciu tygodni.

Art. 42. Kto pasie inwentarz lub zbiera ściółkę w przypadkach, w których pasanie inwentarza lub zbieranie ściółki jest przez przepisy obowiązujące zabronione —

podlega za pasanie inwentarza karze grzywny do 3 zł. za każdą sztukę, za zbieranie ściółki — karze grzywny do 20 zł. (30 zł. i 200 zł.).

Art. 43. Kto pasie inwentarz, zbiera ściółkę lub wykonuje inne uboczne użytkowanie wbrew zakazowi władzy w lasach, uznanych za ochronne z powodów, wymienionych w art. 24 pkt. 1), 2), 3) i 7) —

podlega za pasanie inwentarza karze grzywny do 6 zł. za każdą sztukę, za zbieranie ściółki lub inne uboczne użytkowanie — karze grzywny do 100 zł. (60 zł., 100 zł.).

Art. 44. Kto nie zawiadomi władzy o gromadnym pojawieniu się szkodliwych owadów leśnych —

podlega karze grzywny do 200 zł. (2000 zł.).

Art. 45. Kto nie wykona decyzji władzy co do stosowania środków ochronnych przeciwko szkodliwym owadom leśnym lub pasożytom roślinnym —

podlega karze grzywny do 500 zł. (5.000 zł.).

Art. 46. Kto bez uzyskania wymaganego zezwolenia zatrudnia pracownika lub nie wykona zarządzenia władzy co do zwolnienia pracownika —

podlega karze aresztu do trzech miesięcy lub karze grzywny do 3.000 zł., albo obu tym karom łącznie. (30.000 zł.).

Art. 47. Surowsze postanowienia karne, zawarte w innych przepisach, pozostają w mocy.

Art. 48. W przypadkach, określonych w art. 40 i 41, niezależnie od kary grzywny lub aresztu, orzec należy konfiskatę bezprawnie ściętych lub wykarczowanych drzew, pni i korzeni. Przedmioty te ulegają zajęciu i konfiskacie nawet wtedy, jeżeli przeszły one na własność osoby trzeciej, lecz w chwili nabycia przez nią znajdowały się w lesie.

W celu zabezpieczenia konfiskaty należy dokonać zajęcia wymienionych przedmiotów, które w najkrótszym czasie winny być sprzedane przez władzę w drodze publicznego przetargu.

W przypadkach, gdy właściciel lub za niego osoba trzecia złoży sumę, odpowiadającą wartości szacunkowej zajętych przedmiotów, zajęciu ulega złożona suma, przedmioty zaś zajęte winny być zwrócone właścicielowi.

Art. 49. Orzecznictwo w sprawach o przestępstwa, określone w art. 35—46 rozporządzenia niniejszego, należy do władz administracji ogólnej.

Art. 50. Grunty, pozbawione drzewostanów, na których po wykarczowaniu pni została dokonana przed dniem 1 stycznia 1927 roku zmiana uprawy leśnej na inny trwały rodzaj użytkowania, nie będą uważane za grunty leśne w rozumieniu niniejszego rozporządzenia.

Przepis ten nie ma zastosowania do lasów ochronnych oraz do lasow obciążonych służebnościami.

Art. 51. Rada Ministrów będzie określała w drodze rozporządzeń termin wejścia w życie przepisów art. 28, 28a i 28b na poszczególnych obszarach Państwa.

Art. 54. Wszystkie lasy:

a) uznane za ochronne lub wodoochronne na podstawie uwagi 2 do art. 710, artykułów 712 i 713 ustawy leśnej (Zb. pr. ces. ros. tom VIII cz. 1 ks. V wydanie 1913 r.);

b) zamknięte na podstawie § 19 ustawy lasowej z dnia 3 grudnia 1852 r. (Dz. u. p. austr. Nr 250);

c) w których na podstawie § 7 ustawy z dn. 6 lipca 1875 r. o lasach ochronnych i spółkach leśnych (Zb. u. prus. str. 415) zarządzone zostały szczególne środki ochrony, przewidziane w § 2 tej ustawy;

d) w których cechy ochronne zostały ustalone na podstawie § 2 węgierskiej ustawy leśnej z dnia 11 14 czerwca 1879 r. (Zb. u. król. węg. poz. XXXI);

a nadto wszystkie grunty:

e) porosłe w chwili ogłoszenia niniejszego rozporządzenia kosodrzewiną, znajdujące się na obszarze działania ustawy z dnia 15 czerwca 1904 r. o niektórych zarządzeniach pol cyjnoleśnych i wodnych (Dz. u. kraj. Nr 93);

f) zalesione stosownie do postanowień ustawy z dnia 15 czerwca 1904 r. o zalesieniu ochronnym (Dz. u. kraj. Nr 94, —

uważane będą za lasy ochronne w rozumieniu niniejszego rozporządzenia (art. 24—28).

Art. 61. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie na całym obszarze Rzeczypospolitej z wyjątkiem województwa śląskiego, z dniem 1 lipca 1927 r.

Sprawa ochrony lasów niepaństwowych została uregulowana na obszarze wojew. śląskiego — ustawą z dnia 16 lutego 1933 r. (Dz. U. Śl. Nr 5, poz. 9).

43.

USTAWA

z dnia 14 lipca 1936 r.

o zalesianiu niektórych nieużytków.

(Dz. U. R. P. z dnia 22 lipca 1936 r. Nr 56, poz. 406).

Art. 1. (1) Obowiązkowi zalesienia podlegają nieużytki, niestanowiące własności Państwa, których zalesienie potrzebne jest:

1) do zabezpieczenia gruntów przed zmywaniem i wyjałowieniem, powstrzymania usuwania się ziemi i kamieni, przeszkodzenia tworzeniu się dzikich potoków, obrywaniu skał i spadkowi lawin,

2) do uchronienia brzegów wód przed obrywaniem się, a źródeł przed zasypywaniem,

3) do przeszkodzenia powstawaniu, albo rozszerzaniu się piasków lotnych lub parowów.

(2) Nadto Minister Rolnictwa i Reform Rolnych może w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych zarządzać zalesienie nieużytków, jeżeli wymaga tego interes obrony Państwa.

Kompetencje Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych, przewidziane w ustawie, przejął Minister Leśnictwa, kompetencje zaś Ministra Spraw Wojskowych — Minister Obrony Narodowej.

Art. 2. (1) Wydział powiatowy po zasięgnięciu opinii izby rolniczej opracowuje w granicach swoich możliwości finansowych roczny plan prac zalesieniowych. Zalesienia uzupełniające na gruntach już zalesionych winny być objęte planem prac zalesieniowych lat następnych.

Czynności izb rolniczych, wynikające z ustawy, przejęło stowarzyszenie „Związek Samopomocy Chłopskiej".

Art. 3. (1) Plan prac zalesieniowych zatwierdza wojewoda, który jednocześnie rozstrzyga zgłoszone sprzeciwy. Wojewoda uprawniony jest do wprowadzenia zmian w złożonym do zatwierdzenia planie.

Art. 4. (1) Zatwierdzony plan prac zalesieniowych wykonywa wydział powiatowy, który także dostarcza wszelkich materiałów, potrzebnych do prowadzenia prac zalesieniowych.

(2) Obowiązek dostarczenia robocizny ciąży na właścicielach nieużytków; w przypadkach, gdy właścicielem zalesionego nieużytku jest gmina lub gromada, obowiązek dostarczenia robocizny ciąży na członkach tejże gminy lub gromady, stosownie do przepisów o świadczeniach w naturze na niektóre cele publiczne.

Art. 6. (2) Grunty, zalesione na podstawie przepisów ustawy niniejszej, są gruntami leśnymi w rozumieniu przepisów o ochronie lasów, niestanowiących własności Państwa.

(3) Kto niszczy roślinność lub uszkadza urządzenia ochronne, zaprowadzone przy zalesieniu nieużytków w myśl przepisów ustawy niniejszej, podlega w drodze administracyjnej karze aresztu do 2 tygodni lub grzywny do 500 zł., albo obu tym karom łącznie. (5.000 zł.).

44.

USTAWA

z dnia 14 kwietnia 1937 r.

o szkodnictwie leśnym i polnym.

(Dz. U. R. P. z dnia 20 kwietnia 1937 r. Nr 30, poz. 224)

CZĘŚĆ I.
PRZEPISY MATERIALNE.

Rozdział I.

Przepisy ogólne.

Art. 1. Do wykroczeń, przewidzianych w niniejszej ustawie, stosuje się przepisy części ogólnej prawa o wykroczeniach, jeżeli przepisy dalsze nie stanowią inaczej.

Art. 2. Podżeganie, pomocnictwo i usiłowanie pociąga za sobą odpowiedzialność według przepisów kodeksu karnego (art. 23 — 30 kodeksu karnego).

Art. 3. (1) Za grzywny, nawiązki, opłaty i koszty postępowania karnego, nieściągalne od skazanego, a nałożone: a) na nieletniego — odpowiadają majątkowo rodzice lub opiekun pod którego pieczą nieletni faktycznie pozostaje; b) na pastucha z powodu przestępstwa wypasu lub przegonu zwierzęcia lub drobiu, odpowiada majątkowo posiadacz zwierzęcia lub drobiu. Grzywna jednak nie podlega zamianie na areszt.

(2) Osoby odpowiedzialne majątkowo mogą się zwolnić od odpowiedzialności za grzywnę, jeżeli udowodnią, że pomimo spełnienia swych obowiązków nadzoru, przestępstwu nie były w stanie zapobiec.

(3) Nawiązkę orzeka się na rzecz pokrzywdzonego.

(4) Orzeczenie nawiązki nie pozbawia prawa dochodzenia dalszego odszkodowania na podstawie ustaw cywilnych.

Art. 4. (1) Przedmioty, pochodzące bezpośrednio z przestępstwa, zwraca się pokrzywdzonemu.

(2) Narzędzia, które służyły lub były przeznaczone do popełnienia przestępstwa, mogą ulec przepadkowi.

Art. 5. Przepisy niniejszej ustawy stosuje się również do osób, wykonywających jakiekolwiek prawa w stosunku do lasów i gruntów, jeżeli wykraczają poza zakres swoich uprawnień w sposób, określony w niniejszej ustawie.

Rozdział II.

Szkodnictwo leśne.

Art. 6. (1) Kto dokonywa w cudzym lesie wyrębu drzewa, albo zbiera z cudzego lasu drzewa wyrąbane lub powalone,

podlega karze aresztu do 3 miesięcy i grzywny do 3000 złotych albo jednej z tych kar. (30.000 zł.)

(2) Kto:

1) dokonywa w cudzym lesie wyrębu gałęzi, korzeni lub krzewów, albo wyrywa je lub łamie,

2) zabiera z cudzego lasu gałęzie, korzenie lub krzewy,

3) karczuje w cudzym lesie pniaki,

podlega karze aresztu do 2 tygodni i grzywny do 500 złotych, albo jednej z tych kar. (5.000 zł.)

(3) W razie zaboru drzewa, gałęzi, korzeni, krzewów lub pniaków, albo wyrobionych z nich materiałów z miejsca ich przygotowania lub składów do przechowania, sprawca ulega odpowiedzialności według przepisów kodeksu karnego o przestępstwach przeciwko mieniu.

Art. 7. (1) Kto nabywa lub w jakimkolwiek celu przyjmuje drzewo, gałęzie, korzenie, krzewy lub pniaki, świadom ich pochodzenia z wykroczenia, określonego w art. 6 ust. (1) i (2) albo pomaga do zbycia lub ukrycia tych przedmiotów,

podlega karze aresztu do 3 miesięcy i grzywny do 3000 złotych, albo jednej z tych kar. (30 000 zł.)

(2) Kto nabywa lub w jakimkolwiek celu przyjmuje drzewo, gałęzie, korzenie, krzewy lub pniaki, o których na podstawie towarzyszących okoliczności powinien przypuszczać, że zostały uzyskane za pomocą wykroczenia, określonego w art. 6 ust. (1) i (2), albo pomaga do ich zbycia lub ukrycia,

podlega karze aresztu do 2 tygodni i grzywny do 500 złotych, albo jednej z tych kar. (5.000 zł.)

Art. 8. (1). Przepisów art. 6 nie stosuje się do osób powołanych do dozoru w lasach; osoby te podlegają odpowiedzialności według przepisów kodeksu karnego.

(2) Jeżeli osoba, powołana do dozoru w lesie, popełni przestępstwo, określone w art. 7,

podlega odpowiedzialności według art. 160 lub 161 kodeksu karnego.

Art. 9. Kto w cudzym lesie wydobywa żywicę lub sok brzozowy obrywa szyszki, zdziera korę, nacina drzewo lub w inny sposób je uszkadza,

podlega karze grzywny do 100 złotych. (1.000 zł.)

Art. 10. Kto w cudzym lesie zbiera korę, wióry, darń, trawę, wrzos, mech, ściółkę, szyszki, grzyby, jagody, owoce lub zioła,

podlega karze grzywny do 10 złotych. (100 zł.)

Art. 11. Kto w cudzym lesie pasie zwierzęta gospodarskie lub drób,

podlega karze aresztu do tygodnia i grzywny do 250 złotych, albo jednej z tych kar.

(2.500 zł.).

Art. 12. Kto:

1) wydobywa w cudzym lesie piasek, margiel, żwir, glinę lub torf,

2) zwozi do cudzego lasu kamienie, śmiecie, padlinę lub nieczystości,

3) niszczy sadzonki lub mrowisko w cudzym lesie,

4) przechodzi, przejeżdża lub przegania zwierzęta gospodarskie albo drób przez cudzy las w miejscach zabronionych,

podlega karze grzywny do 100 złotych.

(1.000 zł.).

Art. 13. (1) W przypadkach, przewidzianych w art. 6 ust. (1) i (2), orzeka się nawiązkę w wysokości podwójnej wartości drzewa, gałęzi, korzeni, krzewów lub pniaków.

(2) Wartość drzewa, gałęzi, korzeni, krzewów i pniaków określa się według cennika, ustalonego dla lasów państwowych.

(3) W przypadkach przewidzianych w art. 11 i w art. 12 pkt. 1) i 4), orzeka się nawiązkę w wysokości:

1) 1 złotego od każdego zwierzęcia i 10 groszy od każdej sztuki drobiu (art. 11);

(10 zł. i 1 zł.).

2) dwukrotnej wartości wydobytego materiału (art. 12 pkt. 1);

3) 50 groszy od każdego zwierzęcia i 5 groszy od każdej sztuki drobiu (art. 12 pkt. 4.

(5 zł. i 0.50 zł.).

Art. 14. Nie ma przestępstwa, jeżeli dokonano zaboru drzewa lub gałęzi w celu zaspokojenia potrzeby, wynikłej niespodziewanie w podróży.

Rozdział III.

Szkodnictwo polne.

Art. 15. (1) Kto przejeżdża przez cudzą łąkę lub pastwisko, albo kto przegania przez nie zwierzęta gospodarskie lub drób,

podlega karze grzywny do 25 złotych.

(250 zł.).

(2) Kto przejeżdża przez cudze pole zaorane lub zasiane bądź przez cudzą wodę zamkniętą i zarybioną, albo kto przez takie pole lub wodę przegania zwierzęta lub drób,

podlega karze grzywny do 100 złotych.

(1.000 zł.).

Art. 16. Kto wbrew żądaniu osoby uprawnionej nie opuszcza cudzego pola, pastwiska, łąki lub grobli,

podlega karze grzywny do 100 złotych.

(1.000 zł.).

Art. 17. (1) Kto:

1) wydobywa na cudzym gruncie piasek, margiel, żwir, glinę lub torf,

2) kopie na cudzym gruncie doły lub rowy,

3) wyrzuca na cudzy grunt kamienie, śmiecie, padlinę lub nieczystości,

4) pasie zwierzęta gospodarskie lub drób na cudzym gruncie,

5) uszkadza drzewa lub krzewy na cudzym gruncie,

podlega karze grzywny do 100 złotych.

(1.000 zł.).

(2) Jeżeli zwierzęta lub drób pasano na cudzym polu obsianym, sprawca podlega karze aresztu do tygodnia i grzywny do 250 złotych, albo jednej z tych kar. (2.500 zł.).

Art. 18. Kto depcze zasiewy, sadzonki lub trawę na cudzym gruncie,

podlega karze grzywny do 20 złotych.

(200 zł.).

Art. 19. (1) Kto na cudzym gruncie ścina lub zrywa kłosy, albo zbiera pokłosie lub wykasza trawę w nieznacznej ilości,

podlega karze grzywny do 50 złotych.

(500 zł.).

(2) Tej samej karze podlega, kto zbiera z cudzego gruntu ziemiopłody w nieznacznej ilości celem spożycia.

Art. 20. (1) W przypadkach, przewidzianych w art. 15 ust. (2), w art. 17 ust. (2) i art. 19 orzeka się nawiązkę w wysokości:

1) dwukrotnej wartości szkody, zrządzonej przez przejazd lub przegon zwierząt lub drobiu (art. 15 ust. (2);

2) 1 złotego od każdego zwierzęcia i 10 groszy od każdej sztuki drobiu (art. 17 ust. (2);

(10 zł. i 1 zł.).

3) do 20 złotych — w pozostałych przypadkach (art. 19). (200 zł.).

(2) W przypadkach, przewidzianych w art. 15 ust. (1) i w art. 17 ust. (1) pkt. 1) i 4), orzeka się nawiązkę w wysokości:

1) dwukrotnej wartosci wydobytego materiału (art. 17 ust. (1) pkt. 1);

2) 50 groszy od każdego zwierzęcia i 5 groszy od każdej sztuki drobiu (art. 15 ust. (1), art. 17 ust. (1) pkt. 4). (5 zł. i 0,50 zł.)

CZĘŚĆ II.

PRZEPISY PROCESOWE.

Art. 21. Do orzekania w sprawach o wykroczenia, określone w niniejszej ustawie, powołane są powiatowe władze administracji ogólnej.

Art. 22. (1) Ściganie następuje na wniosek pokrzywdzonego.

(2) Postępowania karnego nie wszczyna się, a wszczęte podlega umorzeniu, jeżeli pokrzywdzony cofnie wniosek o ściganie sprawcy przed uprawomocnieniem się orzeczenia karnego wła-

dzy administracyjnej lub przed ogłoszeniem wyroku w sądzie okręgowym.

Art. 23. (1) W sprawach o wykroczenia, określone w niniejszej ustawie, a popełnione w lasach państwowych, administracja lasów państwowych ma prawo prowadzić dochodzenie.

(2) Jeżeli wyniki dochodzenia nie dają podstawy do wszczęcia postępowania karno-administracyjnego lub administracja lasów państwowych nie zamierza wystąpić z wnioskiem o ściganie sprawcy, to sama umarza dochodzenie.

(3) Wniosek o ściganie sprawcy złożyć należy przy skierowaniu sprawy do władzy właściwej do orzekania.

Art. 24. (1) U osób, podejrzanych o popełnienie wykroczenia, przewidzianego w art. 6 i 7, wolno dokonywać rewizji.

(2) Rewizji dokonać może władza właściwa do orzekania, albo z jej polecenia — p o l i c j a p a ń s t w o w a.

(3) W przypadkach nie cierpiących zwłoki, jeżeli polecenie władzy orzekającej nie mogło być wydane przed rewizją, należy zwrócić się do władzy tej o zatwierdzenie rewizji i doręczyć je w ciągu 48 godzin po odbyciu rewizji osobie, u której ją przeprowadzono w trybie, określonym przez art. 150 kodeksu postępowania karnego.

(4) U osób, podejrzanych o popełnienie w lasach państwowych wykroczenia, przewidzianego w art. 6 i 7, mogą dokonywać rewizji, w z a s t ę p s t w i e p o l i c j i p a ń s t w o w e j **funkcjonariusze służby ochronnej w lasach państwowych;** p r a w o t o s ł u ż y i m n a o b s z a r z e l a s ó w, p o w i e r z o n y c h i c h p i e c z y, a p o z a t y m o b s z a r e m w t e d y t y l k o, j e ż e l i p o l i c j i p a ń s t w o w e j n i e m a n a m i e j s c u, a z w ł o k a g r o z i ł a b y z a n i k i e m ś l a d ó w l u b d o w o d ó w p r z e s t ę p s t w a.

(5) O dokonaniu rewizji sporządza się protokół, w którym należy powołać podstawę prawną oraz przytoczyć przebieg i wynik rewizji. Jako protokólanta, przybrać można również f u n k c j o n a r i u s z a s ł u ż b y o c h r o n n e j w l a s a c h p a ń s t w o w y c h, **lub funkcjonariusza gminnego. Jeśli nie ma na miejscu osoby, mogącej spełniać czynności protokólanta, ten, kto dokonywa rewizji, może sam sporządzić protokół.**

(6) Przy dokonywaniu rewizji stosuje się przepisy art. 143 — 149, 151, 152 kodeksu postępowania karnego.

P. art. 2, 3 i 4 dekretu z dnia 5 lipca 1946 r. o Straży Leśnej (Dz. U. R. P. Nr 41, poz. 238):

Art 2. Do zakresu działania Straży Leśnej należy:
1) ochrona przed przestępczą działalnością, śledzenie i ujawnianie sprawców przestępstw przeciw gospodarstwu leśnemu, przemysłowemu i innemu mieniu pozostającemu w administracji Ministra Leśnictwa.
3) współdziałanie z właściwymi władzami państwowymi w dziedzinie bezpieczeństwa mienia pozostającego w administracji Ministra Leśnictwa oraz ochrony zdrowia, życia i mienia pracowników lasów państwowych na terenie gospodarstw leśnych, obiektów przemysłowych i innych.

Art. 3. Straży Leśnej przy wykonywaniu czynności służbowych służą:
1) uprawnienia organów administracji lasów państwowych w zakresie służby ochronnej,
2) uprawnienia Milicji Obywatelskiej w granicach, określonych w art. 2,
3) prawo przeprowadzania rewizji u osób podejrzanych o przestępstwo przewidziane w art. 2 pkt. 1.

— — — — — — — — — — — — —

5) prawo do pomocy wszystkich władz i urzędów,

— — — — — — — — — — — — —

8) prawo nakładania grzywien w drodze doraźnych nakazów karnych za wykroczenia w zakresie szkodnictwa leśnego.

Art. 4. Funkcjonariusze Straży Leśnej mogą nakładać i ściągać grzywny w drodze doraźnych nakazów karnych za wykroczenia w zakresie szkodnictwa leśnego w razie schwytania winnego na gorącym uczynku, albo gdy nie ma wątpliwości co do osoby sprawcy, jeśli winny oświadczył, że grzywnę uiści bezzwłocznie.

Przepisy ust. 2 i 3 oraz co do wysokości grzywny ust. 1 art. 50 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o postępowaniu karno-administracyjnym (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 365) oraz art. 51 tegoż rozporządzenia stosuje się odpowiednio.

Grzywny ściągnięte wpływają do Skarbu Państwa na potrzeby leśnictwa państwowego.

Art. 25. Funkcjonariusze s ł u ż b y o c h r o n n e j **w lasach państwowych mają prawo legitymować i przymusowo sprowadzić do najbliższego organu** p o l i c j i p a ń s t w o w e j **osoby, schwytane na gorącym uczynku popełnienia w lasach państwowych wykroczenia, przewidzianego w niniejszej ustawie, albo bezpośrednio po tym w czasie pościgu.**

Art. 26. (1) W sprawach o przestępstwa, za które w myśl przepisów niniejszej ustawy można orzec nawiązkę, stosuje się odpowiednio do pokrzywdzonego przepisy postępowania karno-administracyjnego o wezwaniu obwinionego na rozprawę oraz o ogłoszeniu i doręczeniu obwinionemu orzeczenia lub nakazu.

(2) Skazany orzeczeniem karnym władzy administracyjnej oraz pokrzywdzony mogą żądać skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego celem rozpoznania jej w trybie art. 640—649 kodeksu postępowania karnego.

(3) Żądanie skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego, złożone przez pokrzywdzonego, powinno zawierać oznaczenie osoby oskarżonego i zarzucanego mu czynu. Pokrzywdzony, który żądanie takie złożył, ma prawa strony, a zwłaszcza może popierać oskarżenie zamiast lub obok prokuratora.

Art. 27. Osoba odpowiedzialna majątkowo posiada uprawnienia oskarżonego; niestawiennictwo jej na rozprawę nie tamuje atoli rozpoznania sprawy w nie czyni orzeczenia w stosunku do niej zaocznym.

CZĘŚĆ III.

PRZEPISY PRZEJŚCIOWE I KOŃCOWE.

Art. 28. **(1) W sprawach o wykroczenia, określone w art. 9 — 12 i 75 — 19, można wydawać nakazy karne na podstawie wniosków pokrzywdzonych oraz orzekać nakazami karnymi nawiązki do 30 złotych i przepadek przedmiotów przestępstwa, których wartość nie przekracza 30 złotych.**

(2) Grzywny, ściągnięte na podstawie prawomocnych nakazów karnych, wydanych przez władze samorządowe, wpływają na rzecz właściwych gmin na wydatki, związane z opieką społeczną.

Art. 29. Sprawy o wykroczenia, przewidziane w niniejszej ustawie, a popełnione przed dniem jej wejścia w życie, toczą się do końca według dotychczasowych przepisów procesowych.

Art. 30. Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Ministrom Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości oraz innym ministrom, każdemu we właściwym mu zakresie działania.

Kompetencje Ministra Spraw Wewnętrznych w zakresie wykonania tej ustawy przejął Minister Administracji Publicznej, odnośnie terenów Ziem Odzyskanych — Minister Ziem Odzyskanych.

Art. 31. (1) Ustawa niniejsza wchodzi w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia.

(2) Z dniem tym tracą moc przepisy dotychczasowe, dotyczące przedmiotów unormowanych w niniejszej ustawie. W szczególności tracą moc obowiązującą:

1) art. 624 — 627 i 630 — 634 kodeksu karnego z 1903 r.;

2) przepisy karne i przepisy o odszkodowaniu, zawarte w ustawie z dnia 15 kwietnia 1878 r. o kradzieżach leśnych (Zbiór ustaw prusk. str. 222) oraz w ustawie z dnia 1 kwietnia 1880 r. o policji polnej i leśnej (Zbiór ustaw prusk. str. 230);

3) przepisy karne i przepisy o odszkodowaniu, zawarte w cesarskim patencie z dnia 3 grudnia 1852 r. — ustawa leśna (Dz. U. p. austr. — Nr 250), oraz w galicyjskiej ustawie z dnia 17 lipca 1876 r. o ochronie własności polnej (Dz. u. kraj. Nr 28).

45.

USTAWA WODNA

z dnia 19 września 1922 r.

w brzmieniu ustalonym rozporządzeniem Ministra Robót Publicznych z dnia 13 kwietnia 1928 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu tej ustawy (Dz. U. R. P. Nr 62, poz. 574) z uwzględnieniem zmian wprowadzonych rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 grudnia 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 110, poz. 976).

Art. 1. Wody są albo publiczne, albo prywatne. Pierwsze stanowią własność publiczną (część dobra publicznego), drugie są własnością prywatną.

Art. 2. (1) Wszystkie wody są publiczne, o ile z mocy niniejszej ustawy (art. 4) albo wskutek szczególnych tytułów prawnych nie stanowią własności prywatnej.

Art. 4. Następujące wody należą do właściciela gruntu z samego prawa, o ile temu nie stają na przeszkodzie prawa, nabyte przez inne osoby:

a) woda z opadów atmosferycznych;
b) woda, zawarta w znajdujących się w jego gruncie jeziorach, stawach, sadzawkach, studniach i innych zbiornikach, tudzież w wodociągach, kanałach i rowach;
c) woda podziemna, znajdująca się w jego gruntach i źródła, wypływające na powierzchni jego gruntów, z wyjątkiem źródeł mineralnych, podlegających monopolowi, i wód cementowych, objętych zastrzeżeniami górniczymi;
d) odpływy z powyższych wód, dopóki nie spłyną na cudzy grunt albo do cudzej wody prywatnej lub do wody publicznej.

Art. 15. Każdy właściciel gruntu ma prawo zabezpieczać swój brzeg przed podmywaniem wody płynącej. Nikomu atoli nie wolno zakładać takich budowli i plantacji, któreby mogły zmienić bieg wody, albo szkodzić żegludze, zakładom wodnym lub innym cudzym prawom.

Art. 16. (1) Dla ułatwienia żeglugi i spławu, tudzież dla przywrócenia zwykłego biegu wody, może władza wodna zarządzić usunięcie przymulisk i przekopanie wysp.

Art. 17. (1) Właściciel nie może zmieniać kierunku odpływu zbierającej się na jego gruncie wody opadowej, ani odpływu ze źródeł ze szkodą gruntu niżej położonego.

(1) Właścicielowi gruntu niżej położonego nie wolno wstrzymywać naturalnego odpływu ze szkodą gruntu wyżej położonego.

(3) Zakaz, przewidziany w ustępie 1, nie dotyczy zmiany odpływu, spowodowanej zmianą gospodarczego użytkowania gruntu (zmianą kierunku orki, stawianiem budynków i ogrodzeń lub innymi gospodarczymi zarządzeniami).

(4) Na właścicielu ciąży obowiązek usunięcia przeszkód i zmian w odpływie wody, powstałych na jego gruncie wskutek przypadku lub działania osób trzecich na niekorzyść wyżej, względnie niżej leżących gruntów.

1. Właściciel gruntu może zmienić kierunek odpływu wody deszczowej, jeżeli stąd nie powstaje szkoda dla gruntu niżej położonego (orzeczenie S. N. z dnia 8/V 1928 r. l. 791/28 O. S. P. Nr 360 31.

Art. 18. (1) Właściciel jeziora, nie należącego do wody płynącej, nie jest uprawniony spuszczać go lub jego zwierciadła tak obniżać, iżby przez to stan wód gruntowych uległ zmianie ze szkodą innych, chyba, że to jest potrzebne dla zwykłego odwodnienia gruntów

Art. 19. (1) Właściciel gruntu nie może stale zabierać do użycia i zużycia większej ilości wody podziemnej, niż to jest potrzebne do użytku domowego i do gospodarstwa, gdyby przez to:
1) zakład wodociągowy lub źródło, użytkowane przez kogo innego, zostały pozbawione wody, lub wydajność ich istotnie została zmniejszona,
2) dotychczasowe użytkowanie cudzego gruntu zostało uszczuplone,
3) stan wody płynącej lub jeziora tak został zmieniony, iżby inni w wykonaniu swoich praw zostali przez to ukróceni.

(2) Właściciel gruntu nie ma prawa:
1) piętrzyć wody gruntowej doliny za pomocą podziemnych urządzeń,
2) wprowadzać lub wpuszczać do ziemi takich materii, któreby zanieczyszczały wodę podziemną, wodę płynącą lub jezioro ze szkodą dla innych.

(3) Przepis ustępu 2 punktu 2 nie ma zastosowania do nawożenia gruntów.

Art. 21. (1) Wód publicznych wolno każdemu bez osobnego pozwolenia władzy używać w sposób zwykły, nie wykluczający takiego samego użytkowania przez innych: do kąpieli, mycia, prania, pojenia i pławienia, jeżdżenia łodzią, ślizgania się oraz czerpania wody ręcznymi naczyniami dla gospodarstwa domowego. Z tym samym ograniczeniem wolno każdemu odprowadzać do publicznych wód płynących wodę zwykłą lub zużytą, pochodzącą z gospodarstwa. Pod to postanowienie nia podpada jednak odprowadzenie wód, zanieczyszczonych za pomocą wspólnych urządzeń (kanalizacji). Przez powyższe używanie nie można naruszać ani biegu i jakości wody oraz brzegów, ani też uwłaczać cudzemu prawu, ani wyrządzać komukolwiek szkody. Przy tym muszą być zawsze zachowane przepisy policyjne i może to się odbywać tylko w miejscach, do tego przeznaczonych, przy użyciu dozwolonych w tym celu dostępów.

(2) To samo stosuje się do naturalnych płynących wód prywatnych; jednakże jazda łódkami i ślizgawka o tyle są dopuszczalne, o ile to dotychczas było w użyciu.

(3) Powyższe postanowienia nie mają zastosowania do stawów, sztucznie utworzonych przez rozszerzenie łożyska wody prywatnej. Również jest wykluczone powszechne użycie prywatnych wód płynących, z wyjątkiem do żeglugi i spławu, w miejscach, gdzie wody te przepływają przez podwórza, ogrody i parki. Wreszcie władza wodna może w każdej chwili wzbronić powszechnego używania na zbiornikach wodnych i takich jeziorach, z których wypływają wody prywatne.

(4) Do wydobywania roślin, pni drzewnych, mułu, ziemi, piasku, żwiru, kamieni i lodu z łożyska wód publicznych potrzebne jest zezwolenie władzy wodnej z wyjątkiem specjalnych uprawnień, tudzież wydobywania tych przedmiotów bez osobnych urządzeń dla potrzeb gospodarczych. W wodach prywatnych jest do tego uprawniony tylko właściciel z zastrzeżeniem nabytych praw osób trzecich, o ile to może się odbywać bez szkody dla innych, zwłaszcza ze względu na głębokość łożyska i bezpieczeństwo brzegów.

1. Prawo pobierania piasku, jako prawo użytkowania wody płynącej może być nabyte przez zasiedzenie (wyrok S. N. z dnia 4/VIII 1932 r. 1. II. 3 K. 623/32. Zb. Orz. I. K. S. N. Nr 195/32).

Art. 22. (1) Zabrania się rzucania do wód ziemi, piasku, żużli, kamieni, drzewa, stałych lub mulistych materii i padliny, tudzież składania takich przedmiotów na brzegach wód płynących, jeżeli istnieje niebezpieczeństwo, że mogą być przez wodę zabrane i wstrzymywać jej odpływ. Zabrania się również wpuszczania do wód takich rzeczy i wrzucania takich przedmiotów i materii, które, choćby nie wstrzymywały odpływu wody, mogłyby spowodować jej szkodliwe zanieczyszczenie. Na wyjątki od tego zakazu może zezwolić władza wodna, jeżeli skutkiem tego nie powstanie szkodliwe wstrzymanie odpływu lub zanieczyszczenie wody.

(2) Zabrania się takiego używania istniejących urządzeń do piętrzenia, doprowadzania i odprowadzania wody, któreby powodowało marnowanie lub bezużyteczne piętrzenie wody ze szkodą dla innych.

(3) Przepis ustępu 1 nie dotyczy podawania pokarmu dla ryb oraz nawożenia sztucznych stawów na wodach płynących, jeśli stawy te służą do hodowli i przechowania ryb. Władza wodna może jednak tego zabronić, jeżeliby to mogło spowodować szkodliwe dla innych zanieczyszczenie wody.

(4) Ustalenie faktu szkodliwego zanieczyszczenia wody należy do władzy wodnej. Może ona zezwolić na wyjątki od powyższych zakazów. Gdyby jednak przez takie zezwolenie miało być utrudnione utrzymanie wód płynących, można w tym wypadku udzielić go jedynie za zgodą obowiązanych do utrzymania. Władza wodna może wyjątkowo, aż do odwołania, udzielić zezwolenia na moczenie lnu i konopi w wodach płynących tam, gdzie na urządzenie osobnych dołów do moczenia miejscowe warunki nie pozwalają. Zezwolnie władzy wodnej pozostaje bez wpływu na odpowiedzialność tych, którym zostało udzielone, za szkody, wynikłe z dozwolonego użytkowania.

Art. 23. Władza wodna jest uprawniona ograniczyć lub zakazać używania wody płynącej, gdy używanie nie jest oparte na specjalnym prawie albo na przepisach o użytkowaniu powszechnym. Takie zarządzenia winny być uzasadnione.

Art. 24 (1) Wznoszenie nowych lub istotna zmiana istniejących budowli w wodach płynących wymaga pozwolenia władzy wodnej (art. 45).

(2) Celem utrzymania wolnego odpływu może władza wodna postanowić, aby na wodach naturalnych płynących stawiane były urządzenia w pewnym odstępie od linii brzegu tylko za jej zezwoleniem.

Art. 27. (1) Wody publiczne i państwowe kanały żeglowne mogą być przez każdego używane do komunikacji publicznej, a w szczególności do żeglugi i do spławu drzewa w stanie wiązanym, przy czym mają być przestrzegane przepisy traktatów państwowych, regulaminów, wydanych dla żeglugi, spławu, policji rzecznej i kanałowej oraz specjalnych ustaw i rozporządzeń.

(2) Spust drzewa luźnego na wodach publicznych może być dopuszczony w wypadkach i pod warunkami, które określi rozporządzenie Ministra Robót Publicznych.

(3) Założenie łańcucha lub podobnego urządzenia w wodzie publicznej dla ułatwienia żeglugi, wymaga zezwolenia władzy wodnej.

(4) Urządzenie stałego przewozu na wodach publicznych zależy od zezwolenia władzy wodnej. Na wodach prywatnych pozwolene jest wymagane, jeżeli przewóz ma być urządzony w celach zarobkowych.

(5) Pozwolenie nie jest potrzebne na przewozy urządzone czasowo dla transportu robotników lub materiałów.

1. P. rozp. Ministra Komunikacji z dnia 21 lipca 1935 r. o spuście drzewa luzem na wodach publicznych śródlądowych (poz. 49) niniejszego zeszytu).
P. rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 maja 1932 r. w sprawie zniesienia urzędu Ministra Robót Publicznych (poz. 3 zeszytu 13 niniejszego wydawnictwa).

Art. 28. (1) Właściciele gruntów, przylegających do wód żeglownych i spławnych, oraz w miarę potrzeby właściciele gruntów, leżących poza tymi gruntami, muszą pozwolić na urządzenie i utrzymanie na ich gruntach przez Państwo ścieżki lub drogi holowniczej w celu holowania statków i tratew tak przez ludzi, jak i zwierzęta.

(3) Władza wodna może zamknąć drogi i ścieżki holownicze wzdłuż publicznych wód płynących na pewnych przestrzeniach.

(4) Władza wodna upoważniona jest do wydawania rozporządzeń, bliżej określających wyżej wymienione obowiązki.

Art. 29. (1) Właściciele i użytkownicy gruntów przylegających do wód żeglowych i spławnych winni pozwalać na przybijanie i przymocowywanie do brzegu statków i tratew, o ile poszczególne odcinki gruntów nadbrzeżnych na wniosek ich właścicieli, względnie użytkowników nie zostały od tego obowiązku zwolnione przez właściwą władzę wodną. Ten sam obowiązek ciąży w nagłych wypadkach na prywatnych przystaniach i ładowniach.

(2) W nagłych wypadkach właściciele i użytkownicy gruntów nadbrzeżnych nie mogą sprzeciwiać się również przejściowemu umieszczeniu na brzegu ładunku, statku lub tratwy.

(3) Właściwa władza wodna może wydać rozporządzenie określające bliżej te obowiązki.

Art. 31. (1) Żegluga, spław tratew i spust drzewa luźnego na prywatnych wodach płynących, są dozwolone w dotychczasowym zakresie tam, gdzie przy wejściu w życie niniejszej ustawy były powszechnie wykonywane lub specjalnie dopuszczone. Nadto w interesie publicznym lub ze względu na przeważające potrzeby gospodarcze mogą one być dopuszczone lub rozszerzone, albo też ograniczone lub zakazane rozporządzeniem Ministra Robót Publicznych.

(2) Do żeglugi i spławu tratew na prywatnych wodach płynących mają być zastosowane przepisy art. 28, 29 i 30 o używaniu i przymocowaniu na gruntach nadbrzeżnycth, tudzież o odszkodowaniu.

Art. 33. (1) Właściciel wody płynącej, jako też ten, komu przysługuje prawo użytkowania tej wody przy wejściu w życie niniejszej ustawy, nie mogą utrudniać powszechnego użytkowania lub też ich uniemożliwiać. W ogóle nie wolno nikomu przeszkadzać w powszechnym użytkowaniu wód płynących.

Art. 34. Użytkowanie powszechne nie uprawnia do wejścia na cudze grunta nadbrzeżne ani do ich używania ani do zakładania urządzeń w wodzie. Przepis niniejszy nie narusza postanowień art. 28 ust. 1, 29 i 31.

Art. 35. Władza wodna może powszechne użytkowanie regulować, ograniczać lub zakazywać. Zarządzenia takie winny być uzasadnione.

Art. 36. (1) Właściciel gruntu może rozporządzać wodą, znajdującą się na powierzchni lub pod powierzchnią jego gruntu, tudzież wodą płynącą z ograniczeniami, przewidzianymi w art. 17 do 19, tudzież w art. 22 do 25 i art. 37 do 39 niniejszej ustawy, o ile temu nie sprzeciwiają się prawa osób trzecich.

Art. 37. (1) Przez użytkowanie wody płynącej nie można:

1) ze szkodą innych ani zmieniać odpływu, ani wody zanieczyszczać;

2) tak zmieniać stanu wody, aby przez to inni w prawach do wody zostali ukróceni, albo obce grunty zostały na szkodę narażone;

3) utrudniać innym należytego utrzymania wód płynących i brzegów.

(2) Nieznaczne szkody nie mają być brane pod uwagę.

(3) Zmiana poziomu wody, która powoduje zmianę stanu wody gruntowej na niekorzyść innych, jest wówczas dozwolona, jeżeli została uskuteczniona przez wprowadzenie wody lub obniżenie zwierciadła wody w celu odwodnienia rowami lub drenami gruntów, dla których woda płynąca stanowi odpływ naturalny.

Art. 38. (1) Woda, zabrana przez właścicieli gruntów nadbrzeżnych z ich prywatnej wody

płynącej, a nie zużyta w granicach ich gruntów, które stanowią całość gospodarczą, ma być wprowadzona na powrót do łożyska wody płynącej przed zetknięciem się z obcymi gruntami. Jeżeli brzegi przeciwległe należą do różnych właścicieli, każdy z nich ma prawo do odprowadzenia tylko połowy ilości wody, jaka ze względu na powszechne użytkowanie i potrzeby gospodarcze właścicieli gruntów niżej położonych może być rozporządzalna.

(2) Właściciele gruntów nadbrzeżnych nie są uprawnieni do takiego piętrzenia wody, któreby sięgało poza granicę ich gruntów, albo uniemożliwiało osuszenie cudzych gruntów dla potrzeb rolnictwa.

Art. 43. Kto chce odprowadzić wodę podziemną dla jej użycia lub zużycia poza granicę posiadłości gruntowej, stanowiącej całość gospodarczą, potrzebuje na to zezwolenia.

Art. 45. (1) Pozwolenia władzy wodnej potrzeba:

1) do używania i zużywania oraz odprowadzania wody nadziemnie lub podziemnie, bezpośrednio lub pośrednio,

2) do doprowadzania wody i innych cieczy nadziemnie lub podziemnie, bezpośrednio lub pośrednio,

3) do istotnej zmiany łożyska lub brzegów wody płynącej,

4) do obniżania lub podnoszenia zwierciadła wody, zwłaszcza trwałego zbierania wody przez wstrzymywanie odpływu,

5) do budowy i istotnej zmiany urządzeń, w szczególności mostów i kładek, tudzież zakładania nad wodą i w wodzie przewodów rurowych i kabli,

6) do budowy portów, przystani i dojazdowych kanałów żeglownych, o ile te ostatnie nie stanowią samoistnych dróg wodnych, albo też budowane są przez prywatne przedsiębiorstwo przy udziale Państwa w kosztach,

7) do urządzania zakładów kąpielowych, przeznaczonych do publicznego użytku,

8) do urządzania stałych przewozów (art. 27).

(2) Pozwolenie jest zbyteczne, gdy powyższe prawa istniały przy wejściu w życie niniejszej ustawy i przez nią zostają utrzymane, lub gdy używanie wody z mocy przepisów o użytkowaniu powszechnym, albo z mocy przepisów o użytkowaniu wody prywatnej przez właściciela jest dozwolone.

(3) Również zbyteczne jest pozwolenie na wykonanie budowli wodnych i regulacyjnych przez Państwo lub związki samorządowe, związki międzykomunalne, albo uzdrowiska, uznane za posiadające charakter użyteczności publicznej na podstawie projektów, zatwierdzonych przez Ministra Robót Publicznych; — postępowanie zaś wodno-prawne w sprawie takich projektów ograniczyć się winno do rozprawy i orzeczenia co do zarzutów i żądań stron interesowanych.

(4) O dopuszczalności ujęcia wody podziemnej zapomocą robót, przedsiębranych na podstawie uprawnienia, uzyskanego według ustaw górniczych, lub też uprawnienia do wydobywania minerałów żywicznych, uzyskanego według austriackich ustaw z 11 maja 1884 r. (austr. Dz. Ust. P. Nr 71) i z 9 stycznia 1907 r. (Dz. Ust. P. Nr 7), jak również galicyjskiej ustawy krajowej z 22 marca 1908 r. (Dz. Ust. Kraj. Nr 61) (krajowej ustawy naftowej), rozstrzygają władze górnicze. Natomiast na urządzenie zakładów wodnych na powierzchni ziemi ma posiadacz kopalni i uprawniony do wydobywania minerałów żywicznych uzyskać pozwolenie władzy wodnej według postanowień niniejszej ustawy.

(5) Na skutek podania może być pozwolenie przywiązane do prawa własności gruntowej.

Art. 67. Uprawniony do piętrzenia oraz prowadzący zakład wodny winni zakład wraz ze wszystkimi urządzeniami, mającymi znaczenie dla odpływu wody, utrzymywać w należytym stanie, w szczególności zaś w taki sposób, aby woda ze szkodą innych nie była marnowana. Mogą oni do tego być zmuszeni przez władzę wodną.

Art. 73. (1) Prowadzący ruch zakładu, piętrzącego wodę, obowiązany jest na zarządzenie władzy wodnej otwierać i zamykać ruchome części zakładu, jeżeli skutkiem tego utrzymanie wody płynącej znacznie będzie ułatwione.

Art. 76. (1) Obowiązek utrzymania wód żeglownych i spławnych obejmuje utrzymanie żeglowności, względnie spławności, oraz wolnego odpływu wody, na innych zaś wodach płynących utrzymywanie wolnego odpływu.

(2) Sztuczne publiczne wody płynące mają być utrzymywane w interesie wolnego odpływu tylko o tyle, o ile wody te do tego celu są przeznaczone.

(3) Utrzymanie żeglowności rozciąga się tylko na wodę, służącą do publicznej żeglugi. Nie obejmuje ono osobnych dróg dojazdowych do portów.

(4) Gdy woda płynąca została uregulowana na podstawie urzędowo zatwierdzonego planu, obowiązek utrzymania obejmuje utrzymywanie stanu, do jakiego doprowadzono ją przez regulację, dopóki rozporządzenie Ministra Robót Publicznych nie uzna utrzymywania tego stanu za zbyteczne.

Art. 77. (1) Utrzymanie wód należy:

1) publicznych wód żeglownych i granicznych — do Państwa;

2) wód spławnych i potoków górskich — do Państwa, samorządów wojewódzkich i spółek wodnych w myśl obowiązujących ustaw;

3) innych wód publicznych — do spółek wodnych;

4) wód prywatnych — do właścicieli wód względnie do właścicieli gruntów nad-

brzeżnych, a przy wodociągach i innych zakładach na obcych gruntach — do właścicieli wodociągów i zakładów.

5) sztucznych wód płynących — do przedsiębiorcy;

6) przy urządzeniach, które służą do specjalnego użytkowania wody lub do zabezpieczenia dróg, mostów, budynków, kolei, portów i innych zakładów na wodach płynących — do właścicieli tych urządzeń.

(2) Do czasu utworzenia spółki wodnej ma być woda utrzymywana przez tych, którzy dotąd byli do tego obowiązani.

(3) Gdy woda płynąca została uregulowana na podstawie zatwierdzonych planów przez kogo innego, niż przez obowiązanych do jej utrzymania, dalsze utrzymanie ciąży na przedsiębiorcy regulacji. Utrzymanie może jednak objąć za zgodą władzy wodnej do tego dotychczas obowiązany na podstawie umowy z przedsiębiorcą.

Art. 78. (1) Obowiązany do utrzymywania wody płynącej ma z zachowaniem przepisów art. 79 przeprowadzić w łożysku wody płynącej i na gruntach przybrzeżnych te roboty, które są potrzebne dla zapobieżenia wstrzymania odpływu przez obrywanie brzegów lub dla usunięcia szkód, powodowanych przez żeglugę, lub roboty regulacyjne na gruntach nadbrzeżnych.

Art. 79. (1) Właściciele gruntów nadbrzeżnych winni usunąć ze swoich gruntów takie drzewa, krzaki, ogrodzenia i inne przedmioty, które przeszkadzają odpływowi wody płynącej równo z brzegami.

(2) Właściciele nadbrzeżni mają również wykonać powyżej linii brzegu nie wymagające fachowych wiadomości, ani znaczniejszych kosztów roboty dla wyrównania i zadarnienia terenu, aby przez to zapobiec obrywaniu brzegów, któreby wstrzymywało odpływ wody.

(3) O ile skutek robót, wymienionych w ustępie 2, zależy od uprzedniego zabezpieczenia spodu brzegu poniżej linii brzegowej, roboty te mają być wykonane dopiero po zabezpieczeniu spodu brzegu przez obowiązanych do utrzymania wody. Władza wodna rozstrzyga, czy warunek ten jest spełniony.

(4) Gdy brzegi wody płynącej są obudowane podług planu, urzędownie zatwierdzonego, ma przedsiębiorca mimo przepisów ustępu 1 brzegi te w tym stanie utrzymywać, dopóki rozporządzenie Ministra Robót Publicznych nie uzna utrzymania tego stanu za zbyteczne.

(5) Jeśli brzeg tworzą budynki, mury, bulwary i t. p., lub gdy te budowle wchodzą w wodę płynącą, ma je właściciel własnym kosztem utrzymywać.

Art. 82. (1) Odmiennie od przepisów niniejszej ustawy obowiązani są do utrzymywania:

1) Państwo, gdy do wejścia w życie niniejszej ustawy utrzymywało lub było obowiązane utrzymywać wodę płynącą lub jej brzegi;

2) ten, który przy wejściu w życie niniejszej ustawy był publiczno-prawnie obowiązany do utrzymywania wody płynącej naturalnej lub sztucznej, albo jej brzegów z mocy zwyczaju lub specjalnego tytułu;

3) przedsiębiorca na czas trwania obowiązku, nałożonego w pozwoleniu lub w innym orzeczeniu władz;

4) Państwo, spółka wodna lub inna korporacja prawa publicznego, gdy na mocy umowy, zawartej z zobowiązanym do utrzymania, przejęły za zgodą władzy wodnej ze skutkiem publiczno-prawnie wiążącym obowiązek utrzymywania wody płynącej lub jej brzegów.

(2) W myśl punktu 4 ust. 1 uważane są narówni z korporacjami prawa publicznego te poddane publicznemu nadzorowi spółki zobowiązanych do utrzymania, które powstały przed wejściem w życie niniejszej ustawy na mocy dotychczasowego ustawodawstwa, albo na podstawie postanowień statutowych lub regulaminowych albo też zostaną utworzone po wejściu w życie niniejszej ustawy.

(3) Zakres obowiązku utrzymania wody płynącej i jej brzegów oznacza się i w tych wyjątkowych przypadkach według art. 76 i 79.

Art. 85. (1) Gdzie na wodach płynących spław tratew odbywa się zwyczajowo lub jest specjalnie dozwolony, ma Państwo wydać potrzebne zarządzenia dla jego utrzymania.

(2) Gdy przy wejściu w życie niniejszej ustawy był kto inny do tego obowiązany, obowiązek ten zostaje utrzymany.

Art. 89. (1) Właściciele gruntów nadbrzeżnych są obowiązani:

1) zezwolić obowiązanemu do utrzymania wody, tudzież jego urzędnikom i pełnomocnikom na wykonanie robót przygotowawczych na gruntach nadbrzeżnych, przymuliskach i wyspach;

2) oddać grunt potrzebny wraz z placami roboczymi i składowymi dla wykonania opasek i obitek, ostróg, tam zamykających i innych robót konserwacyjnych, oraz zezwolić na połączenie tych budowli wodnych z brzegami;

3) zezwolić na wykonanie na brzegu i na wodzie płynącej urządzeń pomocniczych, potrzebnych dla robót konserwacyjnych, na składanie na gruntach nadbrzeżnych wykopanej ziemi, żwiru, piasku, drzewa i t. p., na przywóz i odwóz tych materiałów, tudzież materiałów budowlanych, wreszcie na dostęp dla robotników i osób dozorujących;

4) zezwolić na branie z gruntów nadbrzeżnych materiałów potrzebnych do utrzymania wody płynącej, a to: kamienia polnego i łamanego, żwiru, darniny, piasku, gliny, ziemi, drzewa, faszyny i t. p., o ile

te grunty nie stanowią obejścia gospodarskiego, ogrodów, sadów i cmentarzy;

5) zezwolić na usunięcie przymulisk i wysp, o ile to jest potrzebne dla utrzymania lub przywrócenia zwykłego biegu wody (art. 16).

(2) Przepisy punktów 1, 2, 3 i 4 ustępu 1 mają zastosowanie także do gruntów, leżących poza gruntami nadbrzeżnymi, oraz do ich właścicieli.

(3) Co do miejsca wydobywania materiałów budowlanych (p. 4 ust. 1) winien obowiązany do utrzymania wody porozumieć się z właścicielami gruntów.

Art. 90. Przez zajęcie gruntów w wypadkach, przewidzianych w art. 89, odpływ wód płynących może być wstrzymany tylko za zgodą interesowanych. W wypadkach punktu 4 ust. 1 art. 89 istniejąca wysokość brzegów może być obniżona tylko za zgodą właścicieli nadbrzeżnych gruntów, gdyby przez to wielka woda występowała wcześniej, niż dotychczas na przyległe obszary.

Art. 92. (1) Jak długo obowiązany do utrzymania wody znajduje się w posiadaniu odsypisk, musi właścicielowi lub użytkownikowi gruntów nadbrzeżnych zezwolić na dostęp do wody płynącej i umożliwić jej użytkowanie stosownie do potrzeb gospodarczych z zachowaniem przepisów art. 91.

(2) Gdy odsypiska znajdują się przed przewozami, miejscami do lądowania i t. p., winien obowiązany do utrzymania przyśpieszyć ich utrwalenie i postarać się o odpowiedni dostęp.

Art. 95. Obowiązanym do utrzymania wody, jak również ich urzędnikom i upoważnionym wolno w każdym czasie osadzać na przymuliskach i wyspach, jak również na gruntach nadbrzeżnych, a w miarę potrzeby i na gruntach, poza nimi leżących, — znaki kilometrowe, względnie hektometrowe, i punkty stałe, zarówno jak i sygnały żeglarskie i inne znaki. Znaki te winny być tak widoczne, aby nie były dla gospodarki niebezpieczne. Właściciele gruntów oraz użytkownicy mają prawo do zwrotu szkody, jaką z tego powodu poniosą.

Art. 98. (1) Postanowienia art. 89 i 91 do 95 nie mają zastosowania do gruntów, stanowiących przynależność fortec, kolei żelaznych, albo dróg publicznych, o ile sprzeciwiają się temu względy dobra publicznego. Czy zachodzi ten wypadek, rozstrzyga wojewoda, od orzeczenia którego dopuszczalne jest odwołanie do Ministra R o b ó t P u b l i c z n y c h.

(2) W wypadkach ustępu 1 właściciele gruntów obowiązani są sami wykonać potrzebne roboty konserwacyjne według wskazówek władzy wodnej.

Art. 100. Regulacja wód płynących i ubezpieczenie brzegów mogą być przeprowadzone ze względów interesu publicznego według następujących postanowień.

Art. 103. (1) Przedsiębiorca regulacji ma obowiązek wykonania takich urządzeń, które s potrzebne dla ochrony gruntów, budowli i za kładów przed niebezpieczeństwem i szkodą, ile urządzenia te dadzą się pogodzić z przedsię biorstwem i gospodarczo usprawiedliwić. Przed siębiorca winien także wykonać urządzenia, wy magane w interesie publicznym. Do tych nale spowodowane przez regulację zmiany na dr gach publicznych i znajdujących się na ni mostach...

(2) Gdy skutkiem regulacji należy się sp dziewać szkodliwego oddziaływania na praw osób trzecich, mogą one żądać wykonania urzą dzeń, któreby wykluczały szkodliwe skutk Przepis ten stosuje się także do zmiany odpły wu, zmiany stanu wody, któraby ogranicza prawa innych do wody lub narażała obce gru ty na szkodę, wreszcie do utrudnienia w spe nianiu przez innych obowiązku utrzyman wody i brzegów.

(3) Za szkodę nie uważa się zmiany sta wody gruntowej, gdy regulację przeprowad się celem uzyskania odpływu dla zwykłego o wodnienia gruntów, dla których naturalny odpływem jest regulowana woda płynąca.

(4) Przedsiębiorca obowiązany jest założy utrzymywać urządzenia, jak obserwację wod wskazów, stanu wody gruntowej i t. p. d stwierdzenia, czy i w jakich granicach szko zostały wyrządzone.

(5) Jeżeli Państwo urządzi nasyp przed lin brzegu dla wybudowania drogi lub ścieżki h lowniczej, lub dla innych celów, winno poprze nim właścicielom brzegów lub użytkownik w miarę, jak tego wymagają ich interesy g spodarcze, zabezpieczyć w dotychczasowym z kresie dostęp do wody i możność jej użytk wania.

(6) Przedsiębiorca obowiązany jest tak utrzymywać wymienione powyżej urządzen o ile ten ciężar przekracza zakres istniejące dotychczas obowiązku właścicieli gruntów i kładów oraz uprawnionych do utrzymywa istniejących i temuż celowi służących urządze

Art. 113. (1) Dla ochrony od powodzi wo wódzka władza administracji ogólnej mo wydawać rozporządzenia, mocą których:

a) może być uczynione zależnym od zezw lenia władzy wodnej I instancji:

1) pogłębianie powierzchni ziemi w przekr ju przepływu wielkiej wody, jak równ wydobywanie gliny, żwiru, kamieni i nych materiałów z gruntów nadbrzeżny a w miarę potrzeby i z dalszych;

2) obsadzanie drzewami i krzakami grunt wodnych od zalewu przez wielką wo które jednak są narażone na podmycie

b) władza wodna I instancji może zakaza

1) składania w przekroju przepływu wielk wody mułu, ziemi, piasku, żużli, kami

drzewa i innych materiałów, które mogą odpływ wody utrudniać;

2) wzruszania ziemi przez orkę, karczowanie, cięcie darni, wypasanie i t. p. na gruntach leżących w nurcie wielkiej wody, jak również na gruntach nadbrzeżnych, a w miarę potrzeby i na dalszych;

3) używania gruntów nadbrzeżnych do składania, wyciągania lub staczania drzewa, albo innych przedmiotów, jak również do pojenia bydła, o ile osobne urządzenia nie wykluczają szkody;

c) na polecenie powiatowej władzy administracji ogólnej właściciele gruntów będą obowiązani bez pretensji do odszkodowania bądź sami usunąć, bądź zezwolić na usunięcie w przekroju przepływu wielkiej wody dziko rosnących drzew i krzaków, zaś poza tym obszarem wszystkich tych drzew i krzaków, które są narażone na wpadnięce do wody lub wyrwanie.

(2) Wydanym w myśl ustępu 1 zarządzeniom nie podlegają zarządy regulacji wód publicznych, ani zarządy wałowe przy wykonywaniu swych uprawnień między wałami a wodą płynącą.

Art. 114. (1) Na wodach płynących, które nie są obwałowane na wielką wodę, władza wodna II instancji oznaczy obszar zalewu, w obrębie którego bez pozwolenia władzy wodnej I instancji nie wolno będzie:

1) podnosić powierzchni terenu, tudzież wznosić, rozszerzać i przenosić wystających nad powierzchnię ziemi urządzeń (grobel, wałów, budynków, murów i innych budowli, cegielni polowych, ogrodzeń, plantacji drzew i krzaków i podobnych urządzeń);

2) całkowicie lub częściowo usuwać grobel, wałów i tym podobnych wzniesień.

(3) Na zastosowanie środków ochronnych w nagłych wypadkach na czas trwania niebezpieczeństwa nie potrzeba żadnego pozwolenia. Gdyby jednak te środki miały pozostać na stałe, należy po usunięciu niebezpieczeństwa uzyskać pozwolenie.

Art. 118. (1) Władza wodna jest uprawniona ograniczyć, lub całkowicie zabronić takiego używania wałów, któreby zmniejszyło odporność wałów. Kto przez to byłby naruszony w wykonywaniu przysługującego mu prawa, może żądać od obowiązanego do utrzymania wału odszkodowania. W szczególności nie wolno:

a) przejeżdżać lub przepędzać zwierząt przez wały w innych miejscach, aniżeli do tego przeznaczonych;

b) skopywać, przebijać i zasadzać drzewami lub wikliną wałów;

c) paść zwierząt na skarpach wałów;

d) kopać doły dla dobywania gliny, piasku i t. p., zbiorniki wody (sadzawki) i studnie w odległości do dwudziestu metrów od stopy wałów;

e) orać ziemię bliżej, aniżeli dwa metry po obu stronach wałów.

Art. 119. (3) Właściciele gruntów, należących do związku wałowego, oraz gruntów między wałami a wodą płynącą, muszą zezwolić na branie z ich gruntów rolnych i leśnych, tudzież z nieużytków i wód, kamienia polnego i łamanego, żwiru, darni, piasku, gliny oraz ziemi, potrzebnych do budowy i utrzymania wałów oraz urządzeń zabezpieczających, odwadniających i nawadniających.

Art. 121. (1) Gdy wały podczas wielkiej wody są zagrożone, wszyscy mieszkańcy zagrożonych, a w razie potrzeby i sąsiednich miejscowości, obowiązani są na zarządzenie władzy wodnej dać bezpłatną pomoc do robót ochronnych i dostarczyć na miejsce potrzebnych narzędzi i środków transportowych.

Art. 122. (1) Gdy istniejący już wał, który służy dla ochrony gruntów większej liczby właścicieli, a nie należy do żadnego związku wałowego, całkowicie lub częściowo zniszczeje, albo zostanie zburzony przez siłę żywiołową lub szkodliwe działanie, władza wodna może na wniosek jednego z interesowanych, a w razie publicznego niebezpieczeństwa z urzędu orzec, że obowiązani do utrzymania mają wał odbudować w takich wymiarach, jakie przed tym posiadał.

(2) W ten sam sposób może przy takich wałach być nakazane obowiązanym podjęcie środków, potrzebnych do zapewnienia utrzymania wałów w dotychczasowych rozmiarach i stanie.

Art. 128. (1) Przedsiębiorcy urządzeń do odwodnienia gruntów, lub do odprowadzenia wód zanieczyszczonych, obowiązani są zezwolić na wspólne użytkowanie tych urządzeń osobom trzecim, gdy one nie mogą tego celowo przeprowadzić w inny sposób, lub tylko nakładem wielkich kosztów, gdy przy tym użytkowanie lub ruch zakładu nie zostaną dla przedsiębiorcy istotnie naruszone i nadto, gdy osoby trzecie przyjmą na siebie odpowiednią część kosztów urządzenia i jego utrzymania, wynagrodzą przedsiębiorcy szkody, jakieby mu wspólne użytkowanie mogło wyrządzić, oraz dadzą na jego żądanie przed przystąpieniem do wspólnego użytkowania stosowne zabezpieczenie. Jeżeli wspólne użytkowanie możliwe jest tylko przy odpowiedniej zmianie urządzenia, przedsiębiorcy są również obowiązani stosownie do ich uznania zmiany te bądź sami przeprowadzić, bądź na przeprowadzenie ich zezwolić. Koszty tych zmian mają ponieść wyłącznie osoby, żądające wspólnego użytkowania.

(2) Obowiązki, określone w ust 1, dotyczą także przedsiębiorców urządzeń do nawodnienia, jednak tylko na rzecz właścicieli tych gruntów, które dla powyższych urządzeń zostały zajęte.

(3) Przepisy ustępów 1 i 2 nie mają zastosowania do urządzeń, wzniesionych przez spółkę wodną lub związek wałowy.

Art. 129. (1) Właściciel lub użytkownik gruntu nadbrzeżnego może dla celów własnego gospodarstwa żądać za odszkodowaniem od właściciela naturalnej wody płynącej zezwolenia na urządzenie schodów, pomostów, schronisk dla czółen, pralni, palów do przywiązywania lub podobnych zwyczajowych urządzeń. To samo stosuje się do zakładów kąpielowych i przystani, choćby one nie służyły wyłącznie dla celów własnego gospodarstwa, o ile stosownie do art. 45 nie mają zastosowania przepisy o pozwoleniach. Urządzenia te na żądanie władzy wodnej winny być w wyznaczonym terminie bez pretensji do odszkodowania usunięte lub zmienione, gdy dalsze ich istnienie w dotychczasowym stanie nie da się pogodzić z interesem publicznym, w szczególności zaś z utrzymaniem wolnego odpływu, regulacją wody płynącej według zatwierdzonego planu (art. 106), a przy wodach publicznych także z przeznaczeniem ich dla żeglugi.

(2) Przepisy ust. 1 nie mają zastosowania do stawów, sztucznie utworzonych przez rozszerzenie łożyska prywatnej wody płynącej, dalej do przestrzeni tej wody w obrębie podwórzy, ogrodów i parków, do zbiorników wodnych, wreszcie do takich jezior, z których odpływają tylko naturalne wody płynące (art. 21 ust. 3).

Art. 130. (1) Gdyby zaszedł wypadek czasowego braku wody, może władza wodna, a w razie grożącego niebezpieczeństwa, jak np. pożaru, miejscowa władza policyjna wydać zarządzenia, wskazane interesem publicznym, co do czasowego użycia wód publicznych i prywatnych z wyjątkiem zamkniętych wodociągów obcych gmin i w razie konieczności kazać je natychmiast wykonać. Interesowanych należy natychmiast o tym zawiadomić.

Art. 131. (1) Dla ochrony zakładów, zaopatrujących w wodę do picia i użytkową, przed zanieczyszczeniem lub zmniejszeniem ich wydajności, tudzież dla ochrony naturalnych, albo sztucznie ujętych źródeł, zasilających wodociągi, może władza wodna ustanowić obszary ochronne i wydać zarządzenia co do użytkowania i zagospodarowania gruntów w obrębie tych obszarów.

Art. 163. (1) Spółka jest obowiązana przyjąć do swego związku właścicieli gruntów, kopalń i zakładów przemysłowych, jako też spółki wodne i inne związki (art. 137) na ich żądanie, jeżeli cel zamierzony przez spółkę, jest dla nich możliwy do osiągnięcia jedynie przez przyłączenie do urządzeń spółki i ich wspólne użytkowanie, a urządzenia spółki mogą zaspokoić wspólne potrzeby choćby po stosownej przebudowie.

Art. 165. Jeżeli właściciele gruntów, kopalń lub zakładów przemysłowych, tudzież spółki wodne i inne związki (art. 137) nie są członkami spółki, a korzystaliby z utworzonych prz spółkę korzystniejszych stosunków wodny przez zmianę urządzenia ruchu swych zakładó spółka ma prawo zakazać im tę zmianę urządz nia ruchu, gdyby wskutek tego zakłady spół nie wystarczały dla potrzeb spółki. To sam stosuje się do tych gruntów, kopalń i zakładó przemysłowych, stanowiących własność czło ków spółki, które nie zostały wcielone do zwią ku spółki.

Art. 227. (1) Bezpośredni nadzór nad wszys kimi zakładami wodnymi wykonują miejsco władze policyjne, które w wypadkach nagl cych mają bezzwłocznie zarządzić to, czego w maga interes publicznego bezpieczeństwa, gdz jednak niema niebezpieczeństwa w zwłoce, ma przed tym zasięgnąć wskazówki u właściw władzy wodnej.

Art. 228. (1) Władza wodna może w toku p stępowania wodno-prawnego wydać potrzeb zarządzenia tymczasowe z urzędu w celu str żenia interesów publicznych, na wniosek z stron w celu powstrzymania niebezpieczeńst dla interesów prywatnych.

Art. 241. Grzywnie do 300 złotych ulegnie te kto bez zezwolenia władzy na obszarze zalew wód nieobwałowanych na wielką wodę wzno rozszerza, przenosi lub usuwa wystające n powierzchnią ziemi urządzenia (art. 114 ust. 1 oraz kto niewypełnia warunków udzielone pozwolenia. (3.000 zł.)

Art. 242. (1) Karze aresztu do sześciu tygo i grzywnie do 1000 złotych, lub jednej z tych k ulegnie ten, kto z rozmysłu wbrew przepiso art. 18 ust. 2 i art. 25 wodę, albo inne mate płynne, wskutek których woda ulec może z nieczyszczeniu, wprowadza do wody, al wbrew przepisom ustawy:

a) nie urządzi i nie utrzymuje znaków wo nych na urządzeniach piętrzących wo (art. 65 ust. (2),

b) stale unieruchomi lub zniesie zakład pi trzący wodę bez zezwolenia władzy (a 70 ust. 1),

c) bez upoważnienia władzy spuszcza na nagromadzoną wodę (art. 71),

d) nie utrzymuje stanu wody na wysoko ustalonej znakiem wodnym (art. 72 u 1— 3). (10.000 zł.)

(2) Gdy czyn popełniono z niedbalstwa, w ny ulega grzywnie do 150 złotych. (1.500 z

Art. 243. (1) Gdy wbrew przepisom art. 18 u 2 i art. 25 woda lub inne ciecze, mogące po dować zanieczyszczenie, zostały do wody wp wadzone, przedsiębiorca i kierownik zakładu legną grzywnie do 3000 złotych, jeżeli ze sw strony zaniedbali należytego dozoru, albo dopuścili się zaniedbania przy wyborze i ko troli personelu nadzorczego. (30.000 zł.)

(2) Na tych samych zasadach ulegnie grzy nie do 500 złotych uprawniony do piętrze wody w wypadkach wykroczeń przeciw pr

pisom art. 65 ust. 2, art. 70 ust. 1, art. 71 i 72 ust. 1—3, popełnionych przez inne osoby.

(5.000 zł.)

Art. 244. (1) Surowsze postanowienia ustaw karnych pozostają w mocy.

(2) Karom, przewidzianym w art. 241 i 242, ulegnie również ten, kto drugiego do popełnienia przestępstwa skłoni, *lub w popełnieniu przestępstwa był pomocny*.

P. art. 5 i 16 prawa o wykroczeniach oraz art. 12 przep. wpr. k. k. i pr. o wykr.

Art. 246. Właściwymi do orzekania o czynach karygodnych z art. 241—244 są sądy *pokoju* (*sądy powiatowe*).

Kompetencje sądów pokoju i powiatowych przejęły sądy grodzkie.

Art. 247. (1) Wszelkie uszkodzenia i nadwyrężenia zakładów i budowli wodnych, jeżeli nie podpadają pod powszechną ustawę karną, będą karane przez właściwą terytorialnie powiatową władzę administracji ogólnej grzywnami do 100 złotych. Takiej samej karze podlega, kto bez zezwolenia władzy zniesie zupełnie budowlę wodną już istniejącą. (1.000 zł.)

(2) Przekroczenia ustaw, regulujących prawo wodne, jako też wydanych w celu ich przeprowadzenia rozporządzeń i zarządzeń, o ile te przekroczenia nie podpadają pod powszechną ustawę karną, będą karane przez właściwą terytorialnie powiatową władzę administracji ogólnej grzywnami do 100 złotych. (1.000 zł.)

(3) *W każdym orzeczeniu karnym, którym nałożono grzywnę, należy zarazem według słusznego uznania oznaczyć karę pozbawienia wolności, która w razie nieściągalności ma być wymierzona zamiast grzywny. Areszt zastępczy nie może przekraczać dni czternastu.*

(4) Jeżeli sprawca dopuszcza się złośliwości, albo ciężkiego niedbalstwa lub też ponownie podpada karze, natenczas można zamiast lub obok grzywny orzec areszt do dni czternastu.

(5) *Orzeczenia karne w sprawach wodnych mają zawierać:*

a) *prawne określenie czynu karygodnego i czas jego popełnienia;*

b) *nazwę skarżącego;*

b) *wymiar kary;*

d) *uzasadnienie orzeczenia;*

e) *pouczenie o środkach prawnych.*

1. P. art. 10 i 16 pr. o wykroczeniach oraz art. 12 przep. wpr. k. k. i pr. o wykr.

2. Art. 247 ust. 5 utracił moc obowiązującą w związku z przepisami art. 25 i 69 rozp. o post. karno-admin.

Niedopełnienie przewidzianego art. 67 ustawy wodnej (Dz. Ust. poz. 574/28) obowiązku utrzymywania w należytym stanie urządzeń wodnych, mających znaczenie dla odpływu wody, ulega karze w myśl art. 247 p. 2 cyt. ustawy, bez względu na to, czy zaniedbanie obowiązku tego spowodowało jakiekolwiek ujemne skutki (orzeczenie S. N. z dnia 20/XII 1934 r. l. 2 K. 1440/34. Zb. Orz. I. K. S. N. Nr 292/35).

Art. 249. (1) We wszystkich przypadkach, w których ktoś przekroczył postanowienia niniejszej ustawy, musi on bez względu na poniesioną karę i obowiązek odszkodowania usunąć na własny koszt samowolnie przedsięwziętą zmianę, albo dokonać zaniechanych robót, jeżeli zagrożony albo dotknięty szkodą tego zażąda, albo też dobro publiczne tego wymaga.

(2) Władza administracyjna ma sprawę jak najrychlej rozstrzygnąć i orzeczenie wykonać.

(3) W razie zasądzenia w drodze administracyjnej może władza administracyjna na wniosek poszkodowanego rozstrzygnąć także o obowiązku odszkodowania, jeżeli wynik postępowania karnego daje do tego dostateczną podstawę. Wolno jednak interesowanym, jeżeli nie zadowolą się wydanym przez władzę administracyjną orzeczeniem co do obowiązku odszkodowania, udać się o rozstrzygnięcie do sądu natychmiast lub w ciągu miesiąca po prawomocności orzeczenia administracyjnego. Dopiero po bezskutecznym upływie tego terminu można na podstawie orzeczenia administracyjnego wdrożyć egzekucję.

Art. 250. *Grzywny, nakładane przy wykonywaniu niniejszej ustawy przez władze administracyjne, wpływają do funduszów samorządowych wojewódzkich na cele popierania budowli wodnych, o ile ustawy specjalne nie przekazują tych grzywien funduszom konserwacyjnym przedsiębiorstw melioracyjnych.*

P. art. 42 § 3 k. k. art. 2 i 16 pr. o wykr. i art. 12 § 1 przep. wpr. k. k. i pr. o wykr.

Art. 251. (1) *Dochodzenie i karanie przekroczenia, przewidzianego w art. 247 ust. 1, przedawnia się w ciągu trzech miesięcy, a przekroczenia, przewidzianego w art. 247 ust. 2, w ciągu sześciu miesięcy.*

(2) Bieg przedawnienia rozpoczyna się, jeżeli karygodna czynność się zakończyła, albo też karygodne zachowanie się ustaje. *Każdy akt, mający charakter ścigania sprawcy, przerywa biegnące na jego korzyść przedawnienie.*

(3) Przedawnienie karygodnej czynności nie rozciąga się na obowiązek, który na sprawcę wkłada art. 249, jak również na obowiązek odszkodowania.

P. art. 11 i 16 pr. o wykr. oraz art. 12 § 1 przep. wpr. k. k. i pr. o wykr.

46.

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROBÓT PUBLICZNYCH

z dnia 6 marca 1924 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu w przedmiocie pobierania opłat za wydobywanie piasku, żwiru, kamieni i lodu z łożysk wód publicznych śródlądowych.

(Dz. U. R. P. z dnia 10 kwietnia 1924 r. Nr 31, poz. 316).

§ 6. Przedsiębiorstwa i osoby zatrudnione przy wydobywaniu materiałów z łożysk wód są obowiązane stosować się do przepisów o ruchu na wodach publicznych śródlądowych i wszelkich zarządzeń organów służby wodnej, nie tamować ruchu żeglownego i spławu, nie powodować uszkodzeń urządzeń wodnych ,oraz przedstawiać dokumenty uprawniające do wydobywania materiałów i poświadczenia uiszczonych opłat na żądanie organów inspekcji wodnej.

47.

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROBÓT PUBLICZNYCH

z dnia 14 lutego 1925 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Dóbr Państwowych w sprawie zakładania, utrzymywania, użytkowania i spuszczania stawów, które nie są w połączeniu z zakładami o sile wodnej.

(Dz. U. R. P. z dnia 7 marca 1925 r. Nr 23, poz. 160).

§ 1. Przy założeniu stawu należy mieć na względzie istotny wpływ stawu nie tylko na sąsiednie grunty, ale także na stosunki wodne powyżej i poniżej stawu.

§ 2. Groble stawowe powinny być zbudowane według zasad wiedzy technicznej w ten sposób i w takich rozmiarach, aby przy najwyższym stanie wody odpowiadały wszelkim warunkom stałości tak z uwagi na samą groblę, jak i grunt tworzący jej podstawę.

Groble powinny być wykonane w takim odstępie od granicy cudzych gruntów, aby było możliwe przeprowadzenie tam później rowu, celem odprowadzenia wód przesiąkających; odstęp ten nie powinien być mniejszy niż 4 m.

Korona grobli stawu o powierzchni ponad 5 ha powinna wznosić się przynajmniej 0,5 m. nad najwyższy dozwolony stan wody w stawie. Szerokość korony należy oznaczyć zależnie od ważności grobli dla bezpieczeństwa publicznego, rodzaju materiału, z jakiego jest zbudowana, rodzaju podłoża i wysokości grobli.

Szerokość korony grobel zewnętrznych (obwodowych) powinna wynosić co najmniej 1.00 m.

Jeżeli groble są tylko odarniowane i nie posiadają innych szczególnych ubezpieczeń, stosunek pochyłości skarp winien być nie mniejszy, niż 1:1,5.

Skarpy grobli, o ile nie posiadają innych szczególnych ubezpieczeń, winny być wyłożone darniną lub obsiane mieszanką traw.

§ 3. Urządzenia do spustu mogą być łączone z urządzeniami tak do przepuszczania wielkich wód, jak i do regulowania stanu wody.

O ile spust ma się odbywać zapomocą rury, przeprowadzonej przez groblę, należy kłaść szczególną uwagę na uzyskanie należytej szczelności między ścianami rury a groblą, na należyte ufundamentowanie rury i na zabezpieczenie wylotu rury od podmycia.

Kraty w miejscach dopływu i odpływu powinny być tak urządzone, żeby powierzchnia otworów przewyższała powierzchnię przekroju rury o tyle przynajmniej, aby prędkość przepływu przez kratę dorównywała prędkości przepływu przez rurę.

Kanały odpływowe powinny mieć takie wymiary i być tak urządzone, ażeby woda odpływająca nie występowała na brzegi i nie powodowała szkód.

Urządzenia do spuszczania wody winny być zabezpieczone w odpowiedni sposób przed otwieraniem ich przez osoby postronne.

§ 4. Urządzenie do regulowania stanu wody (mnich) powinno pozwalać na regulację tego stanu w granicach, wywołanych zmianami w zwyczajnym dopływie wody.

Co do przeprowadzenia rur przez groblę, co do użycia krat i co do urządzenia kanału odpływowego mają odpowiednie zastosowanie przepisy § 3.

§ 5. Urządzenia do przepuszczania wielkich wód, t. j. przelewy i śluzy, winny mieć takie wymiary, aby wystarczały do całkowitego przepływu nadzwyczajnych wielkich wód.

Urządzenia te powinny być założone ile możności w naturalnym gruncie, a nie w grobli, a w razie konieczności umieszczenia ich w grobli, winno się wybierać na nie miejsca dla grobli najmniej szkodliwe. Całe urządzenie należy ochronić w odpowiedni sposób przeciw niebezpieczeństwu podmycia spodem i z boków, jako też podmycia u wypływu.

Wysokość stawideł śluzowych oraz wszelkiego rodzaju zamknięć przelewu należy tak wyznaczyć, żeby górna ich krawędź w stawie zamkniętym leżała dokładnie w poziomie dozwolonego najwyższego stanu wody.

Stawidła i wszelkie zamknięcia otworów przelewowych powinny być opatrzone takimi przyrządami do podnoszenia względnie opuszczania, żeby czynności te mogły być dokonywane przez 1 lub 2 ludzi.

Co do urządzenia kanału odpływowego i co do zabezpieczenia urządzeń przed osobami postronnymi mają odpowiednie zastosowanie przepisy § 3.

O ile staw posiada wystarczające zabezpie-

czenie od wtargnięcia do niego wielkich wód przez obwałowanie lub inne urządzenia techniczne, można zaniechać wykonania urządzeń do przepuszczenia wielkich wód.

§ 6. W wypadkach, gdy może zagrażać z powyżej położonych terenów napływ wielkich wód na groble stawowe, należy dla zabezpieczenia grobel od uszkodzeń i przerwania stosować kanały obwodowe, czyli burzowe.

Jeżeli wskutek spiętrzenia wody w stawach zagraża cudzym gruntom zabagnienie, należy dla zapobieżenia temu przeprowadzić rowy osuszające, o należytym odpływie, oddzielające stawy od tych gruntów; dla osiągnięcia tego celu mogą być również wykorzystane kanały burzowe.

§ 7. W stawach o dopływie z rzeki lub innych zbiorników wody wymiary i budowa kanału dopływowego i śluzy wpustowej winny być przystosowane do ilości doprowadzonej wody i tak urządzone, aby była wykluczona możność zalewu, zabagnienia lub jakichkolwiek uszkodzeń cudzych gruntów.

Urządzenia do wpustu wody winny być w odpowiedni sposób zabezpieczone przed otwieraniem ich przez osoby postronne.

§ 10. Urządzenia stawowe należy w takim stanie utrzymywać, aby nie powodowały szkód dla interesów publicznych i praw cudzych...

Spust wody winien być dokonywany w ten sposób, aby budowle wodne na kanale odpływowym i urządzenia melioracyjne ,połączone z tym kanałem, nie mogły być uszkodzone oraz aby interesy publiczne i prawa osób trzecich nie doznawały szkody.

§ 11. Na zniesienie stawu należy uzyskać pozwolenie władzy, w celu zabezpieczenia interesu publicznego i prawa osób trzecich.

§ 12. Jeżeli stawy, zasilane wodą przez stosowanie urządzenia piętrzącego wodę w rzece, mają być zniesione, to zniesienie urządzenia, piętrzącego wodę w rzece, może nastąpić w myśl art. 70 ustawy wodnej tylko za zezwoleniem władzy po przeprowadzeniu dochodzenia, przy czym zezwolenia można odmówić, gdyby inni przez unieruchomienie lub zniesienie urządzenia mieli ponieść szkodę; może jednak uprawniony domagać się, ażeby zainteresowani w utrzymaniu urządzenia zwrócili uprawnionemu koszty utrzymania urządzenia, albo też sami je utrzymywali.

48.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROBÓT PUBLICZNYCH w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych

z dnia 17 lutego 1928 r.

o katastrze sił wodnych.

(Dz. U. R. P. z dnia 26 marca 1928 r. Nr 40, poz. 393).
Zmiany: rozp. Ministra Robót Publicznych z dnia 17 grudnia 1931 r. (Dz. U. R. P. Nr 7/1932, poz. 44).

Właściciele zakładów wodnych obowiązani są udzielać organom państwowej służby hydrograficznej wszelkich wyjaśnień i wskazówek co do szczegółów poboru i użytkowania wody oraz obowiązani są dozwolić wstępu do zakładu dla dokonania potrzebnych pomiarów.

49.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOMUNIKACJI

z dnia 21 lipca 1935 r.

o spuście drzewa luzem na wodach publicznych śródlądowych.

Dz. U. R. P. z dnia 21 sierpnia 1935 r. Nr 62, poz. 394).

Na podstawie art. 27 ust. (2) ustawy wodnej z dnia 19 września 1922 r. (Dz. U. R. P. z 1928 r. Nr 62, poz. 574) oraz art. 1 i art. 6 lit. d) rozporządzenia Prezydenta Rzeczpospolitej z dnia 21 maja 1932 r. w sprawie zniesienia urzędu Ministra Robót Publicznych (Dz. U. R. P. Nr 51, poz. 479) zarządzam, co następuje:

§ 1. (1) Za spust drzewa luzem, w rozumieniu rozporządzenia niniejszego, uważa się spławianie z biegiem wody, bądź pojedyńczych kloców, bądź kilku kloców, związanych ze sobą, jednak bez pomocy ludzi, na tym drzewie jadących.

(2) Spust drzewa luzem na wodach publicznych śródlądowych może odbywać się tylko na podstawie pozwolenia.

§ 2. Nie wolno dokonywać spustu:
a) na wodach żeglownych,
b) na wodach używanych do spławu tratew — w okresach czasu, w których może się odbywać spław tratew,
c) w okresach czasu, kiedy zachodzi możliwość zamarznięcia kloców i wywołania wskutek tego spiętrzenia wody i zatorów.

§ 9. (1) Uprawniony do spustu drzewa luzem obowiązany jest zbudować potrzebne urządzenia pomocnicze i zabezpieczyć brzegi, budowle i zakłady wodne od uszkodzeń, mogących powstać wskutek spustu lub wskutek spowodowanego spustem spiętrzenia wody. Urządzenia pomocnicze i zabezpieczające powinny być wzniesione według projektów technicznych, zatwierdzonych przez władzę, która wydała pozwolenie, a w razie braku projektu technicznego, według wskazówek powołanej wyżej władzy i organów nadzorczych nad spławem, oraz powinny być utrzymywane w dobrym stanie.

(2) Jeżeli właściciel istniejących urządzeń pomocniczych lub zabezpieczających nie użytkuje ich i nie utrzymuje w dobrym stanie, powinien je bądź sprzedać lub wydzierżawić innemu uprawnionemu do spustu na danym odcinku wody, bądź na żądanie władzy, która wydała pozwolenie i w terminie przez tę wła-

dzę wskazanym, usunąć te urządzenia własnym staraniem i własnym kosztem, oraz doprowadzić do pierwotnego stanu brzegi i łożysko wody.

§ 10. Uprawniony do spustu obowiązany jest oznaczyć cechą spuszczane drzewo, z wyjątkiem polan drzewa opałowego. Cecha powinna być zawczasu podana do wiadomości władzy, która wydała pozwolenie na spust. Przy spuście polan drzewa opałowego zamiast cechy należy podać długość polan.

§ 11. (1) Uprawniony do spustu obowiązany jest, po przybyciu drzewa do miejsca ukończenia spustu, wydobyć je niezwłocznie na brzeg, albo związać w tratwy, jeżeli w ten sposób ma być ono dalej transportowane.

(2) Drzewo, przeznaczone do spustu, jak również wydobyte z wody, może być składane na brzegu tylko w miejscach na to przeznaczonych przez organa nadzorcze, z zastrzeżeniem przestrzegania przepisów prawa wodnego i wydanych na jego podstawie rozporządzeń, tudzież praw właścicieli gruntów nadbrzeżnych lub osób trzecich.

(3) Drzewo, zatopione podczas spustu, oraz drzewo, które się zatrzymało po drodze, powinno być zebrane i usunięte z koryta rzeki, w czasie wyznaczonym w pozwoleniu na dokonanie spustu, a jeżeli pozwolenie na spust zostało wydane na czas dłuższy niż 1 okres nawigacyjny, przed końcem okresu nawigacyjnego, względnie przed zamarznięciem wód.

§ 12. (1) Właściciel urządzeń pomocniczych i zabezpieczających do spustu obowiązany jest, na żądanie osób, które uzyskały pozwolenie na spust na danym odcinku wody, pozwolić na korzystanie z tych urządzeń, za odpowiednim wynagrodzeniem, jeżeli sam nie dozna przez to przeszkody w ich używaniu. Obowiązek ten nie dotyczy uprawnionych do wyłącznego spustu.

(2) Uprawniony do wyłącznego spustu na danym odcinku wody obowiązany jest, na żądanie innych osób, przyjąć ich drzewo do spustu na tym odcinku wody, za odpowiednim wynagrodzeniem, jeżeli to nie będzie stanowiło przeszkody w spuście własnego drzewa. Jeżeli drzewo wszystkich ubiegających się nie może być przyjęte, wówczas pierwszeństwo służy temu, kto ma drzewo złożone najbliżej zapasów drzewa uprawnionego do wyłącznego spustu.

§ 13. Właściciele zakładów wodnych, znajdujących się na odcinku wody, na którym spust drzewa jest dozwolony, powinni utrzymywać swe zakłady w stanie zdatnym do spustu drzewa, zachowywać przepisany poziom piętrzenia oraz przepuszczać drzewo na warunkach wymienionych w księdze wodnej lub ustalonych dodatkowo przez właściwą władzę wodną.

§ 14. (1) Spust drzewa luzem powinien odbywać się szybko, bez przerw i zatrzymywania się, a przy tym tak, aby nie powodował spiętrzenia wody ponad normy ustalone przez władzę w pozwoleniu.

(2) Zastawy do łapania spuszczanego luzem drzewa mogą być robione w takich tylko miejscach, w których zatrzymywane drzewo nie będzie powodowało wylewów wody, ze szkodą dla okolicznych mieszkańców.

(3) Zatory, utworzone wskutek spustu, należy niezwłocznie rozebrać.

(4) Nie wolno nagle spuszczać nagromadzonej wody, jeżeliby skutkiem tego mogły być bądź cudze grunta, budowle lub zakłady wodne zagrożone lub uszkodzone, bądź utrzymanie wolnego odpływu wody utrudnione.

(5) W razie, gdy spustu pewnej ilości drzewa nie można doprowadzić do miejsca przeznaczenia, należy to drzewo niezwłoczne wyładować na brzeg.

§ 16. Wojewódzkie władze administracji ogólnej mogą w razie potrzeby wydać na podstawie niniejszego rozporządzenia szczegółowe przepisy odnośnie do spustu drzewa na poszczególnych drogach wodnych lub ich odcinkach.

Komitet Redakcyjny Wydawnictwa „Przepisy z zakresu prawa administracyjnego" (Warszawa, ul. Rakowiecka Nr 4, Ministerstwo Administracji Publicznej — pok. Nr 134) posiada na składzie następujące zeszyty wydawnictwa:

- X — **Bezpieczeństwo i porządek publiczny,**
- XI — **Prawo wywłaszczeniowe,**
- XII — **Łowiectwo, rybołówstwo i ochrona przyrody,**
- XIII — **Ustawa wodna,**
- XIV — **Prawo karno-administracyjne — Część I.**

Zeszyty I—IX zostały całkowicie wyczerpane.

Ponadto Komitet wydał broszurę p. t. „Krótki zarys wiadomości z zakresu ewidencji i kontroli ruchu ludności w opracowaniu Tadeusza Kosmali, radcy Ministerstwa Administracji Publicznej. Praca ta, mająca przede wszystkim charakter praktycznych wskazówek, podaje w sposób zwięzły podstawowe wiadomości z zakresu ewidencji i ruchu ludności, których znajomością wykazać się powinien każdy pracownik biura ewidencji ludności, sołtysi oraz osoby prowadzące meldunki. Poza tym obejmuje ona opis poszczególnych czynności meldunkowych i wzory wypełnionych zgłoszeń i kart meldunkowych. Cena 80 zł. + opłaty za przesyłkę i pobranie pocztowe.

Wydawnictwa Komitetu wysyła się na zamówienie za pobraniem pocztowym.

Zakłady Graficzne „Dźwignia", Warszawa, ul. Widok 24. B-47734